

**Valeria Koch Gymnasium, Grundschule, Kindergarten und
Schülerwohnheim**

Koch Valéria Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium

Pädagogisches Programm / Pedagógiai Program

01. September 2025 / 2025. szeptember 01.

**„Jugend träumt Taten,
die sie mal vollbringt.”
(Valeria Koch)**

**„Nem a kezdet, ami nehéz –
a befejezés,
a tökéletesítés.”
(Koch Valéria)**

Az intézmény OM azonosítója: 200406
Fenntartója: Magyarországi Németek Országos Önkormányzata
Székhelye: 7624 Pécs, Tiborc u. 28/1.

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	5
NEVELÉSI PROGRAM	6
I. GRUNDSÄTZE / ALAPVETÉS	6
1. <i>Vorstellung der Einrichtung, unser Bekenntnis / Az intézmény bemutatása, hitvallásunk</i>	6
2. <i>Unsere pädagogischen Grundsätze, Ziele und Aufgaben / Pedagógiai alapelveink, céljaink és feladataink</i>	8
II. ERZIEHUNGSPROGRAMM DER KINDERGARTENEINHEIT / AZ ÓVODA NEVELÉSI PROGRAMJA	11
1. <i>Deutschsprachige Lebensart im Kindergarten – Unsere kindergarteneigene Konzeption</i>	11
2. <i>Unser Bild vom Kind</i>	12
3. <i>Sprachförderung und Kulturvermittlung</i>	12
4. <i>Traditionspflege im Kindergarten</i>	14
5. <i>Bräuche, Feiertage</i>	15
6. <i>Lernorte und Lernatmosphäre</i>	16
7. <i>Gestaltung unserer Kindergartenräume</i>	17
8. <i>Zusammenarbeit mit den Eltern</i>	17
9. <i>Kontakte nach Außen pflegen</i>	18
10. <i>Innere Organisation des Kindergartens</i>	19
11. <i>Az Óvodai Intézményegység bemutatása / Hitvallásunk</i>	20
12. <i>Jövőkép</i>	21
13. <i>Gyermekkép, óvodakép</i>	22
14. <i>Óvodai nevelésünk, céljai, alapelvei, feladatai</i> ,	23
14.1. Az óvodai nevelésünk céljai	23
14.2. Pedagógiai alapelveink	24
14.3. Az óvodai nevelés feladatai, tevékenységei	25
15. <i>Az óvodai élet megszervezésének elvei</i>	36
15.1. A beszoktatás.....	37
15.2. Az óvoda csoportszerkezete	37
15.3. Az óvodai intézményegység személyi feltételei:	37
Mesterpedagógus	37
15.4. Az óvoda tárgyi feltételei.....	38
15.5. Szempontok a napirend elkészítéséhez	38
15.6. Szempontok a hetirend elkészítéséhez	39
15.7. Ünnepek, megemlékezések	39
16. <i>Óvodai életünk tevékenységformái</i>	41
16.1. Játék.....	41
16.2. Verselés, mesélés	42
16.3. Ének zene, énekes játék, gyermektánc	43
16.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	44
16.5. Mozgás	45
16.6. A külső világ tevékeny megismerése	46
16.7. Munka jellegű tevékenységek	49
16.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	50
17. <i>Óvodánk kapcsolatrendszere</i>	51
18. <i>Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek az óvodában</i>	54
19. <i>Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenység</i>	55
20. <i>Speciális szolgáltatásaink</i>	57
20.1. Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatások	57
20.2. Térítéssel járó szolgáltatások.....	57
20.3. Hitoktatás	57
21. <i>Az allergiás és anafilaxiára hajlamos gyermekek speciális ellátására vonatkozó eljárásrend</i>	57
22. <i>Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek speciális ellátása</i>	58
23. <i>Az iskolaérett gyermek</i>	60
24. <i>A Pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések</i>	61
III. AZ ISKOLAI INTÉZMÉNYEGYSÉG PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	64
1. <i>Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai</i>	64
2. <i>Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai</i>	65
3. <i>Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai</i>	66
4. <i>Német nyelvű nevelés és szaktárgyi oktatás</i>	67
5. <i>Nyitott oktatási formák</i>	68

6.	Módszertani tanterv.....	72
7.	Lázár Ervin Program.....	72
8.	Az iskola nemzetiségi jellegéből adódó feladatok.....	73
9.	Bázisintézményi szerep, partnerségi megállapodások.....	76
9.1	Bázisintézményi szerep	76
9.2	Partnerség német nemzetiségi általános iskolákkal az intézményünk beiskolázási területén	76
9.3	Partnerség felsőoktatási intézményekkel	77
10.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	77
11.	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	78
12.	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	81
13.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek.....	81
14.	A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	93
15.	A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek.....	96
16.	A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai.....	96
17.	Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje	99
18.	A tanulmányok alatti vizsgák vizsgaszabályzata	99
19.	Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai.....	102
20.	A felvételi eljárás különös szabályai.....	102
21.	A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái	104
22.	Környezeti nevelés programja.....	105
23.	Az egészségnevelési program	107
IV.	A KOLLÉGIUM NEVELÉSI PROGRAMJA	110
1.	Bevezető.....	110
2.	A kollégium szerepe	110
3.	A kollégiumi nevelés.....	110
3.1.	A kollégiumunk nevelés céljai, értékei és alapelvei	110
3.2.	A kollégiumi nevelés feladatai	111
4.	A kollégium működése	117
4.1.	Személyi feltételek, elvárások	117
4.2.	Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások	118
4.3.	A kollégiumi élet megszervezése.....	119
4.4.	A kollégium kapcsolatrendszere az iskolával, a szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái.....	121
4.5.	A kollégium hagyományai.....	121
4.6.	A német nemzetiséghez tartozók kollégiumi nevelés, nemzetiségi kulturális és anyanyelvi nevelés feladatai	121
4.7.	Gyermek- és ifjúságvédelem	122
4.8.	Társadalmi beilleszkedés segítése	123
4.9.	A tanulók önálló életkezdését elősegítő tevékenység elvei.....	123
4.10.	A felzárkóztatás, beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő, a szociális hátrányok enyhítését előirányzó munka célja és feladatai.....	123
5.	A kollégium tevékenység szerkezete	123
5.1.	A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások	124
5.2.	Pedagógiai felügyelet	126
6.	A kollégiumi nevelés eredményessége.....	126
7.	Tematikus csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszama	127
8.	A kollégiumi foglalkozások keretprogramterve	128
HELYI TANTERV	142	
I. AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON TANÍTOTT TANTÁRGYAK, KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK, EZEK ÓRASZÁMAI.....	142	
I.1.	ÓRATERV TÁBLÁZAT	142
I.2.	A HELYI TANTERV ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ KERETTANTERVEK, IRÁNYELVEK ÉS ALAPPROGRAMOK	143
I.3.	A NAT-BAN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA	143
I.4.	A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK ÉS A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI	145
I.5.	A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	146
I.6.	A CSOPORTBONTÁS ÉS ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSI ELVEI	148
II. A TANULÓK ELŐMENETELE	148	
II.1.	A TANULÓ MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉSÉNEK FELTÉTELEI. EGYÉNI MUNKAREND.....	148
II.2.	AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI.....	150

II.3.	A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ELVEI, FORMÁI.....	155
II.4.	FEGYELMEZŐ INTÉZKEDÉSEK FORMÁI ÉS ALKALMAZÁSÁNAK ELVEI.....	156
II.5.	ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK SZEMPONTJAI	156
II.6.	A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK.....	156
III.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE	157
IV.	A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK.....	157
	A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA	159

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A Pedagógiai programunk összeállítása során az alábbi jogszabályok iskolai gyakorlatba való átültetése volt az irányadó:

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011. évi CXCV törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről, a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 5/2020-as Kormányrendelet (I.31.) a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4) Kormányrendelet módosításáról
- A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók:
 - Kerettantervek:
 - Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára
 - Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára
 - Kerettanterv a gimnáziumok 9–12. évfolyamára
 - A nemzetiségi nevelés-oktatás kerettanterve
 - Irányelvek és alapprogramok:
 - Irányelvek a nemzetiségi oktatáshoz
 - A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
 - Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához
 - Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók neveléséhez-oktatásához
 - A kollégiumi nevelés országos alapprogramja
- 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga szabályainak kiadásáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- Az emberi jogokról, a gyermeki jogokról és az esélyegyenlőségről szóló magyar és nemzetközi dokumentumok

NEVELÉSI PROGRAM

I. Grundsätze / Alapvetés

1. Vorstellung der Einrichtung, unser Bekenntnis / Az intézmény bemutatása, hitvallásunk

Unser Bildungszentrum ist eine repräsentative Einrichtung des ungarndeutschen Schulwesens. Es umfasst zwei deutsche Nationalitätenkindergärten, eine Grundschule, ein Gymnasium und ein Schülerwohnheim, wo die Unterrichtssprache zu 50% Deutsch ist. In unserer Einrichtung werden die Traditionen des Ungarndeutschtums und der ungarischen Kultur bewahrt und aufrechterhalten, der Zusammenhalt aus der Angewiesenheit aufeinander wird gestärkt. Wir sehen Offenheit, Toleranz innerhalb der Gemeinschaft, die Anerkennung der menschlichen Freiheit und ihrer Grenzen und die bewusste Akzeptanz all dessen als zentrale Werte.

In unseren zwei Kindergärten hat die deutsche muttersprachliche Erziehung und Förderung eine betonte Rolle. Neben der Pflege der Sprache und Kultur wird die aktive Beherrschung der Sprache mit Nachdruck behandelt. Das Programm setzt die Grundlagen für die Vorbereitung auf die zwei- bzw. einsprachige schulische deutsche Nationalitätenerziehung und Bildung und fördert diese.

Unser Hauptanliegen in der Einrichtungseinheit Schule ist die Pflege aller Komponenten des deutschen Nationalitätenbewusstseins (Sprache, Kultur, Traditionen, Minderheitenpolitik, Geschichte), die erlebnisbasierte Übergabe der Kenntnisse und dadurch die Gestaltung der positiven Identität von unseren Schülern.

Unter den pädagogischen Zielen wird auf die Förderung der Schlüsselkompetenzen der Schüler besonders großer Wert gelegt. Erreicht wird dies unter anderem durch unser lernmethodisches Curriculum und unsere offenen Unterrichtsformen, die neben der Wissensvermittlung auch die für die Zukunft unserer Schülerinnen und Schüler wesentlichen Kompetenzen stärken.

Unter Berücksichtigung des gesellschaftlichen Bedarfs erweitert unsere Schule die sprachlichen Ausdrucksmöglichkeiten der Schüler – neben der Kenntnis der deutschen Sprache auf hohem Niveau – mit der englischen Sprache, in dem sie zu einer noch erfolgreicherem Berufswahl verholfen werden.

Unser Schülerwohnheim bietet auch Lernbedingungen für Schüler, die an ihrem Wohnort nicht die Möglichkeit haben, in der Sprache der deutschen Nationalität zu lernen. So kommt ihr Recht auf die freie Schulwahl zur Geltung, wobei auch die Chancengleichheit für sie gewährleistet wird. Das Schülerheim funktioniert auch als soziales und emotionales Sicherheitsnetz in Fällen, in denen die Eltern nicht in der Lage sind, die notwendigen Voraussetzungen für das Lernen oder einen erfolgreichen Schulabschluss zu schaffen.

Unsere Einrichtung leistet ihren Beitrag über die Erziehungs- und Bildungstätigkeiten hinaus auch mit ihrer kulturellen Tätigkeit auf lokaler, regionaler und Landesebene zur Vermittlung der kulturellen Werte der Nationalität.

Es findet eine enge Zusammenarbeit mit dem Ungarndeutschen Pädagogischen und Methodischen Zentrum (UMZ) sowie dem Pädagogischen Bildungszentrum der Nationalitäten (NPOK) und dem Pädagogischen Bildungszentrum von Pécs statt. Als Basisinstitution des Amtes für Schulwesen (Oktatási Hivatal) und als Partnereinrichtung der Universität PTE werden von uns auch Methodik- und Mentorenaufgaben verrichtet, pädagogische und fachliche Dienstleistungen angeboten.

Das pädagogische Bekenntnis und Verpflichtung des Lehrerkollegiums unserer Einrichtung ist, Bürger zu erziehen, die Sprachen auf hohem Niveau sprechen, sich mit den Werten des Ungarndeutschtums identifizieren können, offen für die Welt sind, Verantwortung für sich selbst und ihre Umgebung übernehmen, demokratisch denken, auf die europäischen humanistischen Traditionen und die ungarischen Erfolge/Errungenschaften bauen, in Moral und ethischem Geist aufwachsen und in diesem Sinne handeln.

Iskolaközpontunk a magyarországi német nemzetiség egyik vezető szerepet betöltő, reprezentatív oktatási intézménye. Német nemzetiségi óvoda, általános iskola, gimnázium és kollégium, ahol a nevelés és az oktatás nyelve ötven százalékban a német nyelv. Intézményünkben megőrizzük és fenntartjuk a magyarországi német nemzetiségi és a magyar kultúra hagyományait, erősítjük a kölcsönös egymásrataltságból eredő összetartozás-tudatot. Alapértéknek tekintjük a nyitottságot, a közösségen belüli türelmet, az emberi szabadság és korlátainak felismerését és mindezek tudatos vállalását.

Két óvodánkban kiemelt szerepe van a német anyanyelvi nevelésnek és fejlesztésnek. A nyelv és a kultúra ápolása mellett az aktív nyelvtudásra helyezük a hangsúlyt. A program megalapozza és elősegíti a német nemzetiségi két-, illetve egynyelvű iskolai nevelésre és oktatásra való felkészülést.

Iskolai intézményegységünkben fő törekvésünk a német nemzetiségi tudat minden összetevőjének ápolása (nyelv, kultúra, hagyományok, kisebbségpolitika, történelem), az ismeretek élményszerű átadása, általuk a pozitív identitástudat kialakítása diákjainkban.

Pedagógiai céljaink elérésében kiemelkedően fontosnak tartjuk a tanulói kulcskompetenciák fejlesztését. Ezt szolgálják többek között az intézményünkben működtetett nyitott oktatási formák, valamint a tanulásmódszertani tantervünk, amelyek a tudás közvetítése mellett a tanulók jövője szempontjából elengedhetetlen kompetenciákat erősítik.

Iskolánk a társadalmi szükségleteket is figyelembe véve - a német nyelv magas szintű ismerete mellett - az angol nyelvvel bővíti a tanulók nyelvi kifejezési lehetőségeit, hozzásegítve őket a még sikeresebb pályaválasztáshoz.

Kollégiumunk azoknak a tanulóknak is biztosítja a tanulási feltételeket, akiknek a lakóhelyén nincs lehetőség a tanulmányok folytatásához a német nemzetiség nyelvén. Így érvényesülni tud a szabad iskolaválasztáshoz való joguk, biztosítva számukra is az esélyegyenlőséget. A kollégium szociális és érzelmi védőhálóként is működik ott, ahol a szülő nem tudja biztosítani a szükséges körülményeket a tanulmányok folytatásához, vagy az iskola eredményes befejezéséhez.

Intézményünk a nevelő-oktató munkán felül kulturális tevékenységével is hozzájárul a nemzetiségi kulturális értékek közvetítéséhez helyi, regionális és országos szinten.

Szorosan együttműködünk a Magyarországi Német Pedagógiai és Módszertani Központtal (Ungarndeutsches Pädagogisches und Methodisches Zentrum, UMZ), valamint a Nemzetiségi és a Pécsi Pedagógiai Oktatási Központtal. Az Oktatási Hivatal Bázisintézményeként és a PTE partnerintézményeként módszertani, mentori feladatokat is ellátunk, pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtunk.

Intézményünk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása és vállalása, hogy nyelveket magas szinten beszélő, a magyarországi német nemzetiség értékeivel azonosulni tudó, a világra nyitott, önmagáért és a környezetéért felelősséget vállaló, demokratikusan gondolkodó, az európai humanista hagyományokra és a magyarországi eredményekre építő, erkölcsiségben és etikus szellemiségben felnövekvő és ennek jegyében cselekvő polgárokat neveljen.

2. Unsere pädagogischen Grundsätze, Ziele und Aufgaben / Pedagógiai alapelveink, céljaink és feladataink

Unsere pädagogischen Grundsätze, Ziele und Aufgaben

Unsere Einrichtung ist bestrebt, ein ausgewogenes, entspanntes und qualitativ hochwertiges Arbeitsumfeld zu schaffen, in dem sich unsere Schüler wie zu Hause fühlen.

Um dieses zu erreichen, möchten die Pädagogen unserer Einrichtung in ihrer täglichen Erziehungs- und Bildungsarbeit die folgenden Grundsätze zur Geltung kommen lassen:

- die Persönlichkeit der Schüler wird respektiert,
- die Kinder werden in die Organisation des Lebens in ihrer eigenen Einrichtung einbezogen,
- die individuellen Fähigkeiten der Schüler werden bei der Bildung und Erziehung berücksichtigt,
- unsere Schüler können die an sie gestellten Anforderungen im Voraus kennenlernen, so wissen sie, was von ihnen erwartet wird,
- jedes Kind kann sich auf die wohlwollende Unterstützung der Pädagogen sowohl bei der schulischen Arbeit als auch bei sonstigen Problemen seines Lebens verlassen,
- im Leben der Einrichtung streben wir die Gestaltung liebevoller, menschlicher Beziehungen an, deren Grundpfeiler das gegenseitige Vertrauen und die Akzeptanz, die Hilfsbereitschaft und Übernahme von Verantwortung sind,
- das Lehrerkollegium geht mit persönlichem Beispiel voran
 - im Bereich des fachlichen Anspruchs sich selbst gegenüber,
 - im Bereich der Arbeitsdisziplin,
 - im Bereich des ethischen Verhaltens,
- die Pädagogen am Anfang ihrer beruflichen Laufbahn werden von uns unterstützt,
- wir engagieren uns im beruflichen und im öffentlichen Leben der Nationalität.

In unserer Einrichtung besteht die wichtigste pädagogische Aufgabe darin, die Gesamtpersönlichkeit der Kinder und Schüler zu entwickeln, ihre Fähigkeiten und Fertigkeiten zu fördern, ihnen moderne Kenntnisse zu vermitteln und diese zu vertiefen. Unsere Erzieher möchten die ihnen anvertrauten Kinder zu einer geistig, moralisch und körperlich gesunden Generation erziehen.

Um das zu erreichen:

- fördern wir im Laufe der planmäßigen Erziehungs- und Bildungsarbeit die Grundfähigkeiten und Schlüsselkompetenzen der Schüler, um ihnen moderne, im Alltagsleben einsetzbare und erweiterbare Grundbildung zu bieten, indem unseren Schülern das erfolgreiche Studieren an Hochschulen sowie das Zurechtkommen in ihrer engeren und weiteren Umgebung gesichert werden;
- machen wir unseren Schülern die Ereignisse, die herausragenden Persönlichkeiten und Traditionen unserer nationalen sowie deutscher Nationalitätenkultur und -geschichte, bekannt, durch deren Wertschätzung die Liebe zur Heimat, Nationalitätengemeinschaft und zum Vaterland gefördert werden;
- ehren und pflegen wir die Traditionen der Einrichtung;
- wird der Gedanke der Zugehörigkeit zum gemeinsamen Europa bewusst gepflegt, wir unterhalten Beziehungen zu ausländischen Partnerschulen unter anderem mit deutschen und siebenbürgischen Partnerschulen; wir nehmen an zahlreichen internationalen Projekten teil;
- hat in unserer Einrichtung über die Vermittlung der deutschen und englischen Sprache hinaus auch die Vermittlung ihrer Kulturen eine herausragende Bedeutung,

- streben wir danach, die Schüler mit Hilfe von Schulprogrammen außerhalb der Unterrichtszeit und mit Hilfe von organisierten Freizeitprogrammen außerhalb der Schule für anspruchsvolle und inhaltsreiche Unterhaltung und Entspannung, für die Zugehörigkeit der Gemeinschaft unter besonderer Berücksichtigung der Nationalitätenprogramme zu sensibilisieren;
- bearbeiten wir mit den Schülern Fachkenntnisse in altersgerechter Menge und Tiefe;
- entwickeln wir die schriftliche und mündliche Ausdrucksfähigkeit der Schüler;
- streben wir im Laufe des Unterrichts an, dass die Informationen an die Schüler und die Vermittlung der Kenntnisse sachlich und vielseitig sind;
- sehen wir das Ziel der schulischen Unterrichtstätigkeiten in der breiten Entwicklung der kindlichen Persönlichkeit, wir geben Raum für die Entfaltung der Kreativität der Schüler;
- fördern wir sowohl die persönliche Leistung als auch die Teamarbeit,
- halten wir es für wichtig, dass unsere Schüler sich die Methoden des individuellen Lernens und die Techniken des erfolgreichen Lernens aneignen;
- streben wir danach, dass unsere Schüler eine reale Selbsterkenntnis gewinnen, sowie sie zu einer gesunden Lebensweise, regelmäßigen und ausgeglichenen Lebensführung erzogen werden;
- streben wir danach, dass Fleiß, Wissen und Arbeit unter den Schülern eine Wertschätzung haben;
- halten wir es für wichtig, dass der Respekt vor und die Toleranz gegenüber dem Individuum der Gemeinschaften in den Kindern und in unseren Schülern entwickelt werden;
- helfen wir ihnen, das Gute zu erkennen und zu schätzen und das Schlechte zu erkennen und dem vorzubeugen;
- streben wir danach, die anerkannten Normen und richtigen Formen des zwischenmenschlichen Umgangs und der Kommunikation zu gestalten.

Unsere Einrichtung möchte – auch durch die Pflege der Beziehungen mit den Eltern – am Leben unseres Wohnortes teilnehmen.

Um das zu erreichen:

- pflegen wir regelmäßigen Kontakt mit den Eltern der Schüler, mit den Familien, der auf gegenseitigem Respekt und offenem Dialog beruht,
- mit der Deutschen Selbstverwaltung von Pécs, mit den gedruckten und elektronischen deutschsprachigen Nationalitätenmedien,
- ermöglichen wir den Eltern bzw. den daran interessierten Bürgern unserer Stadt, so viel wie möglich über das Leben, die Tätigkeiten und die Ergebnisse unserer Einrichtung zu erfahren,
- pflegen und erweitern wir unsere vorhandenen Beziehungen mit den Schulen und den öffentlichen kulturellen Einrichtungen der Stadt,
- halten unsere Erzieher es für eine wichtige Aufgabe – treu zu unseren bisherigen Traditionen – sich in den unterschiedlichen städtischen Veranstaltungen zu vertreten, und an der Organisation und Durchführung der für die Schüler gedachten städtischen Aktivitäten auch selbst teilzunehmen.

Intézményünk arra törekszik, hogy biztosítsuk a kiegyensúlyozott, nyugodt és színvonalas munka feltételeit, olyan légkört teremtvé, hogy tanulóink otthon érezhessék magukat.

Ennek érdekében az intézményünkben tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt alapelveket szeretnék érvényre juttatni:

- a tanulók személyiségét tiszteletben tartjuk,

- a gyerekeket bevonjuk saját intézményi életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás és nevelés során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az intézmény életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk, amelynek alappillérei a kölcsönös bizalom és tisztelet, a segítőkészség és a felelősségvállalás,
- a nevelőtestület személyes példamutatást tanúsít
 - az önmagával szembeni szakmai igényesség terén,
 - a munkafegyelem terén,
 - az etikus magatartás terén,
- segítjük a pályakezdő pedagógustársainkat,
- szerepet vállalunk a szakmai és a nemzetiségi közéletben.

Intézményünkben a gyerekek és tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink szellemileg, erkölcsileg valamint testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka során a tanulók alapképességeit és kulcskompetenciáit fejlesztjük, hogy korszerű, a mindennapi életben hasznosítható és továbbépíthető alpműveltséget nyújtsunk, biztosítva tanulóink számára az eredményes továbbtanulást a felsőoktatásban, valamint eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben;
- megismertetjük tanulóinkkal a nemzeti, valamint német nemzetiségi kultúránk és történelmünk eseményeit, kiemelkedő személyiségeit és hagyományait, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk bennük a haza, a nemzetiségi közösség, a szülőföld iránti szeretetet;
- tiszteljük és ápoljuk az intézmény hagyományait;
- tudatosan ápoljuk a közös Európához tartozás gondolatát, cserekapcsolatokat tartunk fenn külföldi, többek között németországi és erdélyi partneriskolákkal, számos nemzetközi projektben veszünk részt;
- intézményünkben kiemelt jelentőségű a német és az angol nyelv oktatásán felül a hozzájuk kapcsolódó kultúrák közvetítése,
- arra törekszünk, hogy a tanítási időn kívüli iskolai, illetve az iskolán kívüli szervezett szabadidős programok segítségével érzékenyítsük a tanulókat az igényes és tartalmas szórakozás, kikapcsolódás, valamint a közösséghez tartozás iránt, kiemelt figyelmet fordítva a nemzetiségi programokra;
- a tanulókkal az életkoruknak megfelelő mennyiségű és mélységű szaktárgyi ismeretanyagot dolgozunk fel;
- fejlesztjük a tanulók írásbeli és a szóbeli kifejezőkészségét;
- a tanítás során arra törekszünk, hogy a tanulók részére nyújtott tájékoztatás és ismeretközlés tárgyilagos és sokoldalú legyen;
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk, teret adunk a tanulói kreativitás kibontakoztatásának;
- egyaránt ösztönözzük az egyéni teljesítményt és a csoportmunkát,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit és az eredményes tanulás technikáját;

- arra törekszünk, hogy tanulóink reális önismeretre tegyenek szert, valamint egészséges életmódra, rendszeres és kiegyensúlyozott életvitelre neveljük őket;
- arra törekszünk, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának legyen becsülete;
- fontosnak tartjuk, hogy a gyerekekben és tanulóinkban kialakuljon az egyén és a közösségek iránti tisztelet és tolerancia;
- segítünk észrevenni és értékelni a jót, és megelőzni, felismerni a rosszat;
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására.

Intézményünk - a szülőkkel ápoltt kapcsolatok révén is - folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében.

Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal, amely a kölcsönös tiszteleten és a nyílt párbeszéden alapul,
- a Pécsi Német Önkormányzattal, a német nemzetiségi írott és elektronikus médiával,
- lehetőséget teremtünk arra, hogy intézményünk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint városunk érdeklődő polgárai,
- ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat a városunkban található oktatási és közművelődési intézményekkel,
- nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy intézményünk - eddigi hagyományaihoz híven - továbbra is képviseltesse magát a különféle városi rendezvényeken, illetve a tanulók számára szervezett városi szintű megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen.

II. Erziehungsprogramm der Kindertageneinheit / Az óvoda nevelési programja

1. Deutschsprachige Lebensart im Kindergarten – Unsere kindertageneigene Konzeption

Die Besonderheit unseres ungarndeutschen Kindergartens ist das Bestreben, unseren Kindern ihrem Alter nach unser sprachliches und kulturelles Erbe, unsere Sprache und Identität zu vermitteln.

Sprachförderung geht uns alle an!

In unserer kindertageneigenen Konzeption ist das intensive Erleben der deutschen Sprache und die Zusammenarbeit zwischen dem Kindergarten und den Eltern als Kooperationspartner unsere wichtigste Aufgabe. Das Leitbild wurde von unserem Kindergarten-Team zusammengesetzt.

Unser gemeinsames Ziel ist es, dass alle unsere Kinder im Kindergarten das Erlebnis der intensiven deutschsprachigen Sprachförderung durch unsere deutschsprachige Lebensart gleichermaßen erleben. Diese Konzeption soll dabei einen wichtigen Impuls setzen.

Unsere Leitsätze:

- Unsere deutschsprachige Erziehung ist eine Lebensweise, deren höchster Wert die Vererbung unserer Identität, Kultur und Sprache ist.
- Die Vererbung unserer Identität und Sprache ist durch Zusammenhalt mit dem Elternhaus erfolgreich.

- Im Kindergarten sprechen wir mit den Kindern und vor den Kindern deutsch.
- Wir sind ein offener Kindergarten zur Förderung der deutschen Sprache.
- Wir sind für Innovation bereit, um neue Methoden in unsere Bildungsarbeit einzubauen und um die Qualität unserer Bildungsarbeit zu verbessern.

2. Unser Bild vom Kind

Im Kindergarten steht das Kind im Mittelpunkt der Erziehung, aber auch die Familie im Hintergrund spielt eine große Rolle.

Wir bewundern und akzeptieren das Kind. Das Kind ist Mittelpunkt und Basis unseres Tuns. Wir behandeln alle Kinder gleich, indem wir sie unterschiedlich behandeln und so akzeptieren, wie sie sind.

Seine Eigenschaften wie Neugierde, Offenheit, Einfallsreichtum, Verspieltheit, die Bereitschaft, Dinge auszuprobieren, Flexibilität, Humor, Energie, Freude an neuen Ideen, Aufrichtigkeit, Lernbereitschaft und das Bedürfnis zu lieben sind Umfeld seiner Förderung.

Es erlebt Kultur, Sprache und Traditionen und das Brauchtum der Ungarndeutschen wird gefestigt.

- Wir bewahren die Individualität des Kindes.
- Das Kind soll sich wohl fühlen und Spaß im Kindergarten haben.
- Unser Ziel ist ein warmes Erziehungsklima.
- Herzens- und Persönlichkeitsbildung ist wichtig.
- Jedes Kind soll Gefühle zulassen dürfen und sich verstanden statt bewertet fühlen.
- Wir helfen ihm die Umwelt zu begreifen und zu schützen.
- Wir ermöglichen ihm eigene Erfahrungen zu sammeln.
- Wir unterstützen den kindlichen Tatendrang.
- Seine Phantasie und Kreativität soll gefördert und zugelassen werden.
- Es soll das Wunder der Schöpfung erleben.
- Wir haben Zeit für alle Fragen der Kinder.

3. Sprachförderung und Kulturvermittlung

Die Sprache ist kultureller Identitätsträger. Unsere Ehrenpflicht ist es, unser sprachliches und kulturelles Erbe zu pflegen.

Um dieses Ziel zu erreichen:

- Wir reden mit den Kindern in allen Situationen konsequent deutsch.
- Die Erwachsenen reden vor den Kindern miteinander deutsch.
- Mit den deutschsprechenden Eltern sprechen wir deutsch.
- Wir begleiten die Handlungen und Alltagsaktivitäten sprachlich.
- Wir verwenden korrekte Begriffe während des Tages im gleichen Wortlaut.
- Wir sprechen deutlich und im angemessenen Tempo deutsch.
- Wir sprechen mit den Kindern auf Augenhöhe.
- Wenn sich das Kind zu uns in ungarischer Sprache wendet, antworten wir deutsch.

- Unsere deutschsprachigen Aussagen veranschaulichen wir mit Handlung, Mimik und Gestik.
- Wir verstärken laufend das Sicherheitsgefühl der Kinder mit geringen deutschen Sprachkenntnissen.
- Wir loben die Kinder für die weitere sprachliche Motivierung.

Wir bemühen uns, im Kindergarten eine warme Lernatmosphäre und eine deutschsprachige Lebensweise zu schaffen: Zuhören, mitteilen, sich verständigen, Kontakte aufnehmen, Wünsche äußern, Bedürfnisse formulieren erfolgen in deutscher Sprache.

Um dieses Ziel zu erreichen:

- Die deutsche Sprache soll von den Kindern mit allen Sinnen erlebt werden.
- Die deutsche Sprache wird nicht nur mit dem Sprachgebrauch der Erwachsenen in Verbindung gebracht, sondern auch die Kinder selbst sprechen Deutsch.
- Die Erwachsenen motivieren die Kinder, Deutsch zu sprechen, sie ermutigen und bitten sie die deutsche Sprache zu benutzen, bzw. fördern den aktiven Sprachgebrauch durch Wiederholung und Nachsagen. (Kannst du das auf Deutsch sagen?)
- Die Kinder versuchen selbstständig Sätze nach den gehörten Sprachmustern der Erwachsenen zu bilden.
- Auf ungarische Äußerungen und Fragen der Kinder reagieren die Erwachsenen immer auf Deutsch.
- Beim Ankommen begrüßen wir das Kind persönlich auf Deutsch.
- Bei den Mahlzeiten, im Waschraum, im Umkleideraum, im Flur, in den Gruppenzimmern und auf dem Hof sprechen wir deutsch.
- Bei den Mahlzeiten benennen wir die Speisen deutsch, wir geben einfache Instruktionen in Deutsch.
- Wir begleiten unser Handeln stets sprachlich klar und ansprechend.
- Die Aktivitäten, Spielzeuge, Speisen und Kleidung, die in der kindlichen Welt vorkommenden Ausdrücke sagen wir auf Deutsch.
- Wir basteln und stellen selbst Spiele zusammen, um die sprachliche Begeisterung der Kinder zu erwecken und sie zur Antwort zu motivieren.
- Sprachförderung braucht Partner, dies sind die Kindergärtnerinnen oder andere Kinder.
- Im Laufe des Tages werden sie zu deutschsprachigen Dialogen angeregt.
- Wir schaffen aktive Anlässe wo jedes Kind ermutigt wird, sich sprachlich einzubringen.
- Wir helfen ihnen ihre Gedanken, Vorstellungen, Ideen und Emotionen auszudrücken und sie sprachlich mitzuteilen.
- Den Stuhlkreis führen wir auf Deutsch, wo wir das bewusste Gespräch pflegen.
- Wir motivieren die Kinder ständig in jeder Situation deutsch zu sprechen.
- Wir motivieren die Kinder, Fragen zu stellen.
- Das Freispiel der Kinder ist wertvoll und wichtig.
- Im Freispiel bleiben wir „aktiv“ passiv, setzen Impulse bei Freispielangeboten.
- Wir fördern und unterstützen die Beziehung der Kinder untereinander. Wenn sie es möchten, helfen wir ihnen, sich in Spielgruppen zu integrieren.
- Wir schauen oft Bilderbücher an.

- Wir erzählen und veranschaulichen Märchen und Geschichten.
- Wir führen oft Märchen vor und wir spielen oft Puppentheater.
- Die Bastelarbeit begleiten wir auf Deutsch.
- Die Naturerfahrungen und mathematischen Erfahrungen begleiten wir auf Deutsch.
- Sportbeschäftigungen und Bewegungsförderungen werden auf Deutsch angeleitet.
- Wir singen deutsche Lieder und musizieren viel.
- Wir erzählen gern deutsche Reime und Gedichte.
- Wir verabschieden jedes Kind einzeln in deutscher Sprache.

4. Traditionspflege im Kindergarten

Traditionen überleben, wenn sie von der Familie zum Kind, von der Kindergärtnerin zum Kind weitergegeben werden.

In unserem Kindergarten ist die Traditionspflege integrierter Teil der Erziehung.

Um dieses Ziel zu erreichen:

- Wir lernen traditionelles Handwerk und Spiele der Ungarndeutschen kennen. Wir besuchen Heimatmuseen, Puppenmuseen, Bauernhöfe und verschiedene Handwerksbetriebe der Ungarndeutschen, zum Beispiel Töpfereien, Schmieden, Blaufärbereien.
- Wir sammeln mit den Kindern und Familien altes Kulturgut. Wir bestaunen es mit ihnen und machen es zum Thema.
- Wir backen traditionelle Kuchen mit Hilfe älterer Menschen.
- Wir schmücken das Innere des Kindergartens mit typischen Kleidungsstücken und mit Handwerkzeug der deutschen Minderheit.
- Alte Gebrauchsgegenstände im Kindergarten (Handtücher, Kleider, Geschirr, Stickereien) tragen Motive früherer Zeiten.
- Wir beschaffen sich Volkstracht und Volkstrachtkleidung.
- Wir machen die Kinder mit typischen Musikinstrumenten der Ungarndeutschen bekannt, zum Beispiel Ziehharmonika und Trompete. Wir tanzen mit den Kindern deutsche Volkstänze in Volkstracht
- Im September organisieren wir, im Rahmen der Pécser Erbefestival einen deutschen Bastel- und Spielvormittag.

Die Traditionspflege zeigt sich auch in unserem Spiel und in der Bastelarbeit im Kindergarten:

- Wir flechten Kränze, drehen Seile, weben Teppiche, kneten Ton.
- Wir machen Puppen aus Lappen und Stecken, basteln aus Maisstängeln, Kartoffelschweine, drucken mit Naturformen, rippeln Kukruz basteln aus Naturstoffen wie Nusschalen, Maiskolben, Maischalen, Mohnkapseln, Kastanien, Hagebutten, Stroh, Leder, Aste, Weide, Lappen, und Strümpfen.
- Wir lernen Ringel -und Ballspiele, das Reifenrollen und das Steckenreiten kennen. Wir spielen Verstecken, Dialogspiele und Fingerspiele

5. Bräuche, Feiertage

Unsere Feiertage und Bräuche knüpfen sich in zeitlicher Reihenfolge an die Feste und Jahreszeiten:

Weinlese:

Wir beobachten den Weingarten, nehmen an einer Weinlese teil, im Kindergarten veranstalten wir unser eigenes Weinlesefest. Wir sammeln Trauben und schmücken unsere Gruppenzimmer. Wir ziehen unsere Volkstracht an, wählen den Richter, der uns im Weinleseumzug führt. Wir singen Kindervolkslieder, tanzen und musizieren.

Erntedankfest:

Wir nehmen an einer Ernte teil, veranstalten unser eigenes Erntefest im Kindergarten. Wir schmücken unser Gruppenzimmer. Wir sammeln Obst, wir backen im Ofen Apfel, Kürbis und Kastanien. Wir singen, tanzen und musizieren.

St. Martin:

Die Legende vom Sankt Martin bedeutet für uns schöne, menschliche Eigenschaften, wie man aufeinander achtet und liebevoll anderen hilft. Wir spielen die Legende vor, wir machen Schattenspiele, basteln Laternen, sagen Reime, und singen Lieder über Sankt Martin. Unsere Laternen zeigen uns den Weg im Laternenumzug, sie geben uns Licht und Wärme.

Abschluss des wirtschaftlichen Arbeitsjahres. die letzte Tanzveranstaltung: „Kathrein schließt die Geigen ein, mit einem großen Rosmarin“.

Rosmarin mit allen Sinnen erleben. Wo haben die Schwaben Rosmarin verwendet?

Nikolaus:

Wir bereiten uns vor: Wir basteln, singen Lieder, sagen Reime über das Fest auf und wir schmücken das Gruppenzimmer. Wir warten auf den Nikolaus, er bringt uns Geschenke mit.

Adventszeit:

Zeit der Stille, Zeit des Wartens, Zeit der Kerzen, Zeit der Vorfreude, Alle Zeichen Brauchtum sollen darauf hinweisen.

Tannenzweige, Adventkranz, Barbarazweig, Stroh, Sterne, Kerzen sind Zeichen der Hoffnung und des Lebens.

Wir bereiten uns vor. Wir führen Gespräche über Weihnachten. Wir basteln Schmuck und schmücken damit den ganzen Kindergarten. Wir backen Weihnachtskekse, und basteln Geschenke für die Eltern. Wir singen und hören uns Weihnachtslieder an, wir erzählen Weihnachtsmärchen.

Unsere Tannenzweige und unseren Weihnachtsbaum zieren wir mit Apfel, Nuss, mit Ketten aus Hutzeln, Lebkuchfiguren, Maisschalen, Stickereien.

Vor Weihnachten führen wir Krippenspiel in der Kirche vor.

Wir führen ein Weihnachtsprogramm im Lenau-Haus und in unserer Schule vor.

Barbaratag:

Wir stellen Barbarazweige ins Wasser. Wenn sie zu Weihnachten blühen, dann tragen im nächsten Jahr die Bäume viel Obst.

Luzientag:

An diesem Tag säen wir Luzien-Weizen, wir gießen sie fleißig. Vor Weihnachten nehmen wir sie mit nach Hause.

Neujahrswunsch. Wir lernen Neujahrswünsche auf Deutsch oder in der Mundart.

Fasching:

Wir bereiten uns auf das Fest vor. Wir basteln Tüten, Brillen und schmücken den Kindergarten. Wir singen lustige Faschingslieder, backen Kuchen, sagen Reime und musizieren.

Wir veranstalten unseren lustigen Faschingsumzug mit instrumentaler Begleitung und vertreiben so den Winter. Wir essen Krapfen.

Hutzelsonntag: Wir lernen gedörrtes Obst kennen. Wir essen das Obst. Wir führen ein Gespräch darüber, wie und warum damals dieses Obst gemacht wurde.

Palmsonntag: Wir verzieren die Palmzweige mit Papierblumen. Wir schmücken damit den Kindergarten.

Wir erzählen: Damals haben die Menschen geglaubt, dass geweihten Zweige die Menschen und Tiere vor Krankheiten schützen. Wir erzählen über die Fastenzeit: stille Zeit, keine Musik, kein Fleisch.

Ostern:

Wir sagen Osterreime auf, singen lustige Lieder und freuen uns auf den Frühling. Wir sammeln Eier, basteln, verzieren Eier mit Zwiebelschale und mit roter Rübe gefärbtem Wasser. Mit Bastelarbeiten und Blumen schmücken wir den Kindergarten. Wir machen Nesten für das Osterhäschen. Wir gehen auf den Hügel Eier rollen.

Maibaum: Wir verzieren einen Maibaum mit verschieden farbigen Bändern auf dem Hof. Wir singen tanzen um den Baum. Wir essen Kuchen.

Zu seinem ***Namenstag*** bekommt jedes Kind, als Geschenk einen Apfel, welcher mit Rosmarin und mit einer Schleife verziert ist.

6. Lernorte und Lernatmosphäre

Wir bemühen uns, die Kinder in ihrer Entwicklung durchgehend zu begleiten.

Dazu schaffen wir kompetente Vorbilder und liebevolle, sichere Beziehungsverhältnisse.

Wir bieten vielfältige, anregende Möglichkeiten, damit sie mit allen Sinnen forschen, lernen und sich spielerisch und kreativ weiterentwickeln können.

Wir verfolgen die Kinder in ihrem Tun und Handeln. Wenn sie Hilfe brauchen, helfen wir ihnen selbstständig zu arbeiten. Wir sprechen mit unterstützender Wertschätzung.

Bei uns herrscht ein besonderes Klima der Offenheit und Toleranz.

Wir vereinbaren gemeinsam mit den Kindern Regeln und Abmachungen.

Wir sind innovativ und Neuen gegenüber aufgeschlossen:

- Die Vermittlung des Kulturgutes der deutschen Minderheit,
- deutschsprachige Lebensweise im Kindergarten,
- musikalische Frühförderung.

Die Musik und das eigene Musizieren, dienen als erste Kontaktspiele in der Gruppe. Die Freude an der Musik kann in der Gruppe unter den Kindern Brücken bauen, wo jedes etwas lernt, und so

jeder in der Gruppe leichter seinen Platz finden kann. Dabei wird das emotionelle Wohlbefinden der Kinder gestärkt. Wir spielen gern Musik mit unseren geliebten Orffinstrumenten, aber auch mit selbst gebastelten Instrumenten. Wir singen und spielen Kinderspiele, Tänze und tragen Klanggeschichten vor.

Wir sammeln Erfahrungen über Klänge, Geräusche, wir ordnen sie den Instrumenten zu: Schlaginstrumente, Blasinstrumente, Zupfinstrumente usw.

Wir lassen den Kindern Erfahrungen sammeln, wenn es möglich ist, an Ort und Stelle: Weinlese, Keller, Wiese, obstgarten, markt, Kirche, schwäbisches Dorf, Bauernhof, Heimetmuseum, Bibliothek. Wir besuchen Handwerker und besichtigen ihre Werkstatt.

7. Gestaltung unserer Kindergartenräume

Die Förderung der deutschen Sprache und Kultur spiegelt sich in der Gestaltung unserer Kindergartenräume wieder.

Um dieses Ziel zu erreichen:

Im Kindergarten haben wir Ecken vielseitiger Motivation, und Anregung um die deutsche Sprache Kindern aktiv näher zu bringen und die Kinder mit dem Kulturgut der Ungarndeutschen bekannt zu machen: Mal-, Spiel-, Sprach-, Puppen-, Märchen-, Natur-, Nationalitätenecke, Bauplatz usw. Wir bieten auch Rückzugsmöglichkeiten an: Kuschelecke. Die Fluren richten wir mit typischen ungarndeutschen Gegenständen ein. Diese Ausstellungen zeigen die ungarndeutschen Traditionen (Kleidungsstücke, Tücher, tarchtenpuppen, Möbel, Töpfe usw.).

Die Aufschriften und Hinweise an den Pinnwänden schreiben wir auch auf Deutsch.

Unsere Webseite ist zweisprachig.

Wir haben im Gruppenzimmer deutschsprachige Spiele, Bücher, CD-s.

Wir verschicken deutschsprachige Einladungen zu unseren Veranstaltungen.

Die Kinder lernen die ungarndeutschen Symbole: Rosmarin, Farben, Motive, Stickerei-Muster usw.

8. Zusammenarbeit mit den Eltern

Die Erziehung des Kindes geschieht in erster Linie in der Familie, was eine äußerst wichtige Rolle bei der sprachlichen Entwicklung spielt. Die Wurzeln der Identität kommen aus der Familie und haben später eine Auswirkung auf diese: Die Vererbung der Identität, Kultur, Sprache kann nur gemeinsam mit den Eltern, durch die Zusammenarbeit mit ihnen und durch Zusammenhalt erfolgreich sein.

Bei der Sprachförderung und beim Kennenlernen des Kulturgutes der Ungarndeutschen sind auch die Eltern aktiv mit einbezogen. Wir informieren sie und beziehen sie als wichtige und ständige Partner mit in die deutschsprachige Erziehung ein.

Die deutschsprachige Erziehung hat eine starke Wirkung auf die Familien: Die deutsche Sprache wird nicht nur mit dem Sprachgebrauch der Erwachsenen in Verbindung gebracht, sondern motiviert auch die Kinder zum Deutschsprechen.

Wir nehmen uns Zeit für Gespräche mit den Eltern und bieten vielfältige Formen der Mitwirkung und Begegnung an. Ideen, Wünsche und Kritik sind willkommen, so kann Offenheit und Vertrauen wachsen.

Wir bieten den Eltern Gelegenheiten und gestalten kreative Angebote für eine enge Zusammenarbeit:

- Anmeldegespräche, erster Kontakt zum Kindergarten: Wir informieren die Eltern umfassend über die Ziele unserer deutschsprachigen Lebensweise in unserem ungarndeutschen Kindergarten.
- Elterngespräche: wir stehen den Eltern informativ und beratend zur Seite. Über die Gespräche schreiben wir Gedächtnisprotokoll.
- Thematische und gemütliche Elternabende zum Thema „Schulreife und Schulfähigkeit“.
- Die deutschsprachige Lebensweise im Kindergarten präsentieren wir am Tag der offenen Tür
- Wir empfangen dankend die Hilfe von Eltern, um das Niveau unserer Erziehungsarbeit zu erhöhen (Mitgestaltung unserer Homepage, Vorträge in Zusammenhang mit der Erziehung der Kinder).
- Verschiedene gemeinsame Programme und Aktionen mit den Eltern (gemeinsame Gartengestaltung, Ausflüge, Fasching, Kuchen backen, Basteln vor Weihnachten, vor Ostern)
- Gemeinsame Feste: Martinstag, Kindertag, Nationalitätentag.
- Gruppenfeste: Muttertag, Abschlussfest.
- Traditionspflege im Kindergarten: verschiedene Handwerke vom ungarndeutschen Kulturgut bekannt machen,
- Themawochen.

Auf unserer Homepage berichten wir zweisprachig über unsere Arbeit.

9. Kontakte nach Außen pflegen

Wir bauen und pflegen die Zusammenarbeit und den Austausch mit anderen ungarndeutschen Kindergärten, Organisationen und Institutionen.

Wir geben unserem Träger durch unsere Grunddokumente, wie das Pädagogische Programm des Kindergartens und durch den Jahresplan der Kindergartenarbeit Einblick in unsere Arbeit.

Wir nehmen an der Festgala der Landesselbstverwaltung der Ungarndeutschen (LdU) teil. Wir besuchen die Homepage der LdU regelmäßig. Wir pflegen eine gute Zusammenarbeit mit der Deutschen Selbstverwaltung von Pécs/Fünfkirchen. Wir nehmen aktiv an ihren Programmen teil: Erbe-Festival, Weihnachten im Lenau Haus, Kindergärten stellen sich vor.

Wir nehmen an den Programmen von dem Ungarndeutschen Pädagogischen Institut UMZ teil. Wir berichten über unsere Arbeit in der „Neuen Zeitung“, in lokalen Medien, im örtlichen Fernsehen und im deutschsprachigen Rundfunk.

Wir pflegen eine gute Kooperation mit unserer Schule:

- Planung und Durchführung des Elternabends zum Thema „Schulreife und Schulfähigkeit“.
- Gemeinsame Stunde macht den Kindern Spaß!
- Besuche der Schulanfänger in der 2. Klasse.
- Besuche der Erzieherinnen in der 1. Klasse.
- Theateraufführung und Krippenspiel der 4. Klasse im Kindergarten.
- Gemeinsame Projekttag und Feste.
- Wir pflegen die Zusammenarbeit mit anderen ungarndeutschen Kindergärten:
- Wir organisieren – auch als Basisinstitution von der Bildungsbehörde OH – Treffen zum Austausch von Erfahrungen und Anregungen aus der Praxis für die Praxis.
- Wir nehmen am Treffen der ungarndeutschen Kindergärten teil.

Im Rahmen des Europäischen Freiwilligendienstes arbeiten Jugendliche im Kindergarten, die im Kindergartenalltag aktiv mitwirken und sowohl mit den Kindern als auch mit den Erwachsenen in ihrer deutschen Muttersprache kommunizieren.

10. Innere Organisation des Kindergartens

Dieses Leitbild ist für uns eine wichtige Grundlage für unsere Bildungsarbeit auf hoher Qualität. Die von uns festgehaltenen Leitlinien, Ziele und Aufgaben geben uns Orientierung und Unterstützung.

Um diese Ziele zu erreichen:

- Wir befassen uns eingehend mit dem Nationalitätengesetz und berücksichtigen es.
- Wir orientieren uns an den Richtlinien für die Ungarndeutschen Kindergärten und am Bildungsgesetz.
- Bei unserem Pädagogischen Programm orientieren wir uns am Leitbild für ungarndeutsche Kindergärten. Wir integrieren die Ziele und Maßnahmen schrittweise in unser Programm.
- Wir überprüfen regelmäßig unsere Arbeit auf der Grundlage der aktuellen Bildungsstrategie der LdU.
- Wir machen den Entwicklungs- und Lernprozess eines jeden Kindes sichtbar, dazu legen wir für jedes Kind einen Entwicklungsplan an und dokumentieren unsere Beobachtungen im Personenblatt der Kinder. Zu jedem Kind führen wir ein Portfolio.
- Es beinhaltet: Beobachtungen, Zeichnungen des Kindes, Lernerfahrungen, geführte Interviews, die Einblick in seine Entwicklung geben.
- Das Gruppen-Tagebuch führen wir in deutscher Sprache.
- Wir dokumentieren Projekte, Feste, Ausflüge und alle wichtigen Aktionen.
- Wir präsentieren unsere Arbeit durch Fotos, Ton- und Videoaufnahmen, wir evaluieren die Sprachentwicklung der Kinder.
- Unsere Arbeit planen wir zusammen im Team, wir reflektieren regelmäßig.
- Wir bieten regelmäßig Möglichkeiten für einander, in unsere Projekte und Tätigkeiten einen Einblick zu haben.

- Wir gehen vertrauensvoll und partnerschaftlich miteinander um, zum Wohle des Kindes, seiner Familie und zum eigenen Wohlbefinden.
- Wir reflektieren, überprüfen und beurteilen unsere Arbeit offen im Team.
- Wir holen uns Rückmeldungen von der Leiterin und, von der Direktorin beim Mitarbeitergespräch und beim Fördergespräch.
- Wir holen uns Rückmeldungen bei den Eltern. Dies erfolgt in Einzelgesprächen, im Rahmen von Entwicklungsgesprächen oder mittels eines Fragebogens.

Jede Erzieherin bildet sich weiter mittels Selbstbildung und nimmt an organisierte Weiterbildungen teil. Wir holen uns neue Informationen, Impulse und Methoden durch Fortbildungen, mittels Fachliteratur, im Austausch mit Partnerkindergärten im In- und Ausland. Auch wir organisieren Fortbildungen für die Kindergärtnerinnen.

11. Az Óvodai Intézményegység bemutatása / Hitvallásunk

A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata (MNOÖ) által fenntartott Koch Valéria Iskolaközpont a Dél-Dunántúl, Baranya vármegye, ezen belül Pécs egyik jelentős szereppel bíró nemzetiségi intézménye. Az óvodai intézményegység 2013 óta mindegyik csoportban egynyelvű német nemzetiségi nevelést alkalmaz, amely felmenő rendszerben az iskolában évfolyamonként egynyelvű, valamint kétnyelvű osztályokban folytatódik. Egynyelvű német nemzetiségi nevelésünk olyan óvodai életmód, mely a német nyelv megélésének, a nemzetiségi identitástudat átörökítésének színtere.

Mind a Szőnyi, mind pedig a Dugonics utcai óvodánkban 4-4, egyenként 25 fős vegyes életkorú gyermekcsoport működik. Az óvoda dolgozóinak összetételét tudatosan úgy alakítjuk, hogy az óvónők, a dajkák és a pedagógiai asszisztensek is beszéljenek németül. Örülünk, ha nyelvjárást beszélőket is tudunk alkalmazni. A gyerekekkel, a gyerekek előtt, a szakmai megbeszéléseinken, továbbá lehetőség szerint a szülőkkel is németül beszélünk. A német nyelvi nevelést nagyban segítik azok az önkéntes fiatalok, akik német nyelvterületről érkezve minden csoportban jelen vannak, és a nevelési programunk szerint foglalkoznak.

Intézményünk, ezen belül óvodánk is a Baranya vármegyei németiség számára egyfajta kulturális központot is jelent. Szakmai körökben elismert az óvodai intézményegységünk is: az Oktatási Hivatal Bázisintézményeként működünk, az ország nemzetiségi intézményei számára követendő példaként szolgálunk. A PTE partnerintézményeként fogadjuk az óvodapedagógus hallgatókat. Pécs városa hazai és nemzetközi óvodai programjai során számít együttműködésünkre.

Nemzetiségi egynyelvű óvoda lévén fontosnak tartjuk, hogy óvodásainkkal megismertessük őseik nyelvét, hagyományait, szokásait. A német nyelv átjárja mindennapi tevékenységeinket. A gyermekek találkoznak a magyarországi németek kultúrájával, hagyományaival, életformájával.

Napjainkban elengedhetetlen, hogy figyelembe vegyünk óvodai nevelőmunkánkban a megváltozott társadalmi környezetet, amelyből a gyermekek érkeznek. Szükségszerűvé vált, hogy pedagógiai munkánk korszerűsítéséhez meglévő nevelési gyakorlatunk mellett figyelembe vegyünk közvetlen partnereink véleményét, igényeit és elvárásait.

Valljuk, hogy nyugodt, derűs, szeretetteljes, családi légkörben felnövő gyermekekből válik kiegyensúlyozott, másokat megértő és tisztelő, nyitott, segítőkész, aktív és kreatív ember.

Óvodánk nevelőtestülete vallja, hogy a gyermekek személyiségének kibontakoztatása szeretettel, szelídséggel és a türelemmel való nevelés révén valósulhat meg.

Nevelési felfogásunkban a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék. Ebbe ágyazódnak be az egyéb tevékenységek is oly módon, hogy minden nap új élménnyel, új tapasztalattal gazdagodjon, egyaránt fejlesztve nyelvi kifejezőképességét, értelmét és gondolatvilágát. Arra törekszünk, hogy megtanuljon beilleszkedni a közösségbe, megismerje a viselkedés alapvető szabályait, becsülje és óvja környezetét. A tevékenységek tervezésénél arra törekszünk, hogy a játékoság és komplexitás érvényre juttatása mellett – biztosítsuk az egyéni bánásmódot, és figyelembe vegyük az életkori sajátosságokat, hogy az óvodáskor végére óvodásaink iskolaérett gyermekeké váljanak. Ebben segítenek empatikus, gyermekszerető, elfogadó óvodapedagógusaink, pedagógiai asszisztenseink és dajkáink.

Az intézményünkbe járó gyermekek számára érzelmi biztonságot és befogadó légkört szeretnénk biztosítani, ahol öröm óvodásnak lenni.

Az óvodánkban kikerülő gyermek az itt eltöltött évek során felfedezi természeti, emberi és tárgyi környezetét. Olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek lehetővé teszik számára az életkorának megfelelő biztos eligazodást és tájékozódást. Célunk, hogy a nálunk töltött évek alatt tarisznyájukat olyan értékes útravalóval töltsük meg, melyből későbbi életük során elővehetnek egy-egy kincset: *„Gyermekkorunk jelei ott maradnak életünk helyszínein, ahogy a virág illata is ott marad a szobában, amit díszített.”*

12. Jövőkép

Az óvodai Alapprogram a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyéneként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszük. A kisgyermek mindent elfogad, mindenre nyitott. Igényli a felnőtt biztonságot nyújtó szeretetét, figyelmét, a vele való törődést. A gyermek feltétel nélkül őszinte, hisz mindenki, mert még nincs tapasztalata a rosszról. Fogékony a szépre, hálás a törődésért.

A gyermek magában hordozza fejlődésének, kibontakozásának, önmegvalósításának minden csíráját. A gyermek a megélt élményei, érzelmei, korábbi ismeretei alkotják élete alkotó elemeit, amelyek egyedi és gazdag lényé formálják. A gyermeknek joga, hogy olyannak fogadják el amilyen.

Érdeklődő, önállóan gondolkodó és cselekvő, nyitott, érzékeny embert, gyermekeket szeretnénk nevelni.

13. Gyermekkép, óvodakép

Gyermekkép, amelynek megvalósítására törekszünk:

- Gyermkeink testileg, lelkileg egészséges, érdeklődő, a világ megismerésére, az összefüggések megértésére törekvő, kezdeményező, érzelmekben gazdag, egyéni vonásokkal rendelkező személyiségek.
- Társaikkal és az őket körülvevő felnőttekkel együttműködő, jó kapcsolatot alakítanak ki.
- Gyermkeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben.
- Tisztelik szüleiket, az óvónőket, dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk.
- Szeretik és óvják a természetet.
- Magatartás és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudóak.
- Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon kifejezni.
- Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben szolidáris játszótárs, csoporttárs.
- Nyitottak a német nyelv megismerésére.
- Érdeklődéssel vesznek részt a német nyelvi kultúrához kötődő hagyományok és szokások elsajátításában.

Óvodakép:

- Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
- Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
- Az óvodai nevelésünk célja, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Az óvodai nevelésünkben alapelv, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. A nevelés lehetővé teszi, és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak, a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Az óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, a hagyományok ápolását, erősítését, átörökítését, valamint a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelő nyelvi nevelést.
- Nyitott, befogadó, játékban nevelő és tanító óvoda vagyunk, mely egyenlő hozzáférést biztosít a gyermekek számára, hogy a gyermekek egyéni fejlődésük és érésük ütemében alkalmassá váljanak az iskolakezdésre.
- Óvodánk mottója: „*Tisztellek téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre*”.

14. Óvodai nevelésünk, céljai, alapelvei, feladatai,

14.1. Az óvodai nevelésünk céljai

Az óvodáskorú gyermekek sokoldalú testi és lelki fejlődésének elősegítése a célunk.

A gyermekeket megillető jogokat, alapvető személyiségjogokat tiszteletben tartjuk az egyenlő esély és hozzáférés biztosításával.

Az óvoda nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának.

Szabad, önállóan gondolkodó, érdeklődő, kiegyensúlyozott, szeretetteljes emberi jellem megalapozása a célunk, aki kötődik nemzetisége nyelvéhez, kultúrájához, toleranciára, a másság elfogadására is képes.

A gyermekek találkoznak a magyarországi németek kultúrájával, hagyományaival, életformájával. Óvodai egynyelvű nevelésünk olyan óvodai életmód, mely lehetőség a német nyelv megélésére, a nemzetiségi identitástudat kialakítására, fejlesztésére.

Célunk a gyermekek személyiségének teljes kibontakoztatása német nyelvű környezetben, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, valamint egyéni fejlettségi szintjüket, egyéni fejlődési ütemüket.

A gyermekek népi, irodalmi, zenei alkotásokon keresztül megismerkednek nemzetiségük hagyományaival, a népi kultúra néhány értékes elemével.

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll a családjával. A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelésünk felerősíti a család helyét, kötelességérzetét, értékteremtő képességét, pótolhatatlanságát.

Nemzetiségünk kultúrájának, hagyományainak, életformájának megélése, a német nyelv aktív használata kiemelt, közös feladatunk szoros együttműködésben a családi neveléssel, melyre építünk. Professzionális német nyelvi nevelést kívánunk megvalósítani, amit játékosan, élményszerűen, az egész gyermeki személyiséget fejlesztve szervezünk. Német óvodai nevelésünk során tekintettel vagyunk az életkori és egyéni sajátosságokból adódó eltérő fejlődési ütemre, a hátrányok kiegyenlítésére.

Céljaink:

- A gyermeki személyiség sokoldalú harmonikus fejlődésének elősegítése révén, az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, az embernevelés.
- A német nyelv és nemzetiségi kultúrájának megismertetése, megszerettetése, átörökítése. A kisebbségi életmódhoz kötődő hagyományok és szokások ápolása.
- A nevelés családias, érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkörben való megvalósítása, ezáltal biztosítva a gyermekek fejlődéséhez szükséges sokféle, változatos tevékenységet, ami magában foglalja a személyiségfejlesztést.
- A gyermek szeretetteljes gondozására, civilizálódása és kulturálódásra törekvés a családdal együttműködve.
- A gyermek alapvető megnyilvánulási módjára, a mozgásra és fő tevékenységi formájára, a játékra alapozva a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.
- Az anyanyelv és a kommunikáció különböző formáinak alakítása.
- A spontán szerzett gyermeki tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése és a kreativitás fejlesztése.

- A gyermek közösségbe történő beilleszkedésének segítése.
- A gyermek közösségi életre történő felkészítése.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésük segítése.

14.2. Pedagógiai alapelveink

- *Nevelési gyakorlatunk alapja a gyermekszeretet, a harmonikus nyugodt, családi légkör.*
- *Kis közösség lévén egymásra figyelő, segítő, támogató, érzelmi biztonságot nyújtó, pozitív tulajdonságokat megerősítő, a másság elfogadására nevelő óvodai életet igyekszünk kialakítani.*
- *Fontosnak tekintjük a felnőtt és a gyermek sokszínű együttműködését, a játék elsődlegességét. A játékra alapozva szervezzük, a gyermek igényeihez, életkori sajátosságaihoz igazított tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket.*
- *Hangsúlyozzuk a nyelvhez, a környezethez, a tájhoz, az emberekhez, társakhoz való érzelmi viszony megalapozását, a családdal való együttműködést. Ezeknek az elveknek megfelelően alakítjuk hagyományainkat.*
- *Elfogadjuk a szülők jól bevált szokásrendszerét, helyes és célravezető nevelési eljárásait.*
- *A családok szokásait, belső ügyeit tiszteletben tartjuk.*
- *A gyermekek viselkedésére, fejlődésére jellemző adatokat, információkat bizalmasan kezeljük.*
- *A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésénél, közösségi életre történő felkészítésénél a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően alkalmazzuk a differenciált fejlesztést, egyéni fejlettségüknek megfelelően segítjük őket.*
- *Óvodánkban a nevelőmunkát csoportonként két óvodapedagógus végzi, akiknek jelenléte meghatározó, személyük modell a kisgyermek számára. Viselkedésük, toleranciájuk, szakmai hozzáértésük mintául szolgál.*
- *A nevelőmunkát segítő felnőttek is hozzájárulnak személyiségükkel, viselkedésükkel, figyelmességükkel a nevelőmunka eredményességéhez.*
- *A német nemzetiségi hagyományok köréből olyan anyagot válogatunk össze nevelő és fejlesztő munkánkhoz, amelyek a 3-7 éves korú gyermek életkori sajátosságaihoz alkalmasak.*
- *A szülők és gyermekeik világnézeti hovatartozását tiszteletben tartjuk.*
- *Helyi pedagógiai programunkat elsősorban játékon, tevékenységeken, érzékelés-észlelés, mozgáson, tapasztalatszerzés és munka jellegű feladatokon keresztül valósítjuk meg.*
- *A gyermekek testi és lelki szükségleteit egyaránt figyelembe vesszük.*
- *A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom illeti meg.*

14.3. Az óvodai nevelés feladatai, tevékenységei

14.3.1. Az egészséges életmód kialakítása – egészségfejlesztő program

Az egészséges életmód szokásai az emberi kultúra része, ezért elengedhetetlen ezek megismertetése.

Az egészségfejlesztés területei:

- Testápolás, személyi higiéné
- Egészséges táplálkozás
- Mindennapos testmozgás, kirándulás, séta
- Testi és lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- Bántalmazás, erőszak megelőzése
- Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás.

A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályt. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Célok:

Egészséges életmódra nevelés, egészséges életvitel igényeinek kialakítása.

Szülővel, szükség esetén speciális szakemberrel együttműködve speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Feladatok:

- A gyermekek testi-lelki egészségvédelme, testi képességeik fejlődésének elősegítése.
- A mozgás-pihenés összhangjának megteremtése.
- Egészséges életritmus, életmód megalapozása, az egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Érzelmi biztonság, állandó értékrend, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör biztosítása.
- Egészséges életmód, testápolás, étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés, egészségmegőrzés, testmozgás szokásainak kialakítása.
- Személyi higiénia szokásainak megteremtése, környezettudatos magatartás megalapozása.
- A környezet védelme és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása.

Ha szükséges, szakemberek bevonásával – szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés a betegmegelőzés az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Az óvoda feladata az egészségvédelem terén:

- a szűrővizsgálatok előkészítése, lebonyolítása,
- az orvossal, védőnővel, az óvodai szociális segítővel való kapcsolatalakítás rendjének kidolgozása,
- fogászati szűrővizsgálatok, felvilágosító foglalkozások megszervezése,
- egészségnevelő, pszichológiai előadások szervezése a szülők számára,
- logopédiai foglalkozások biztosítása a pedagógiai szakszolgálaton keresztül
- az óvoda helyiségeinek és udvarának közegészségügyi, balesetveszélyességének ellenőrzése, a hibák elhárítása,
- az étkezés higiénijának, minőségének ellenőrzése,
- a fertőző megbetegedések esetén szükséges intézkedések megtétele,
- a kialakult, aktuális járványügyi helyzetben megfelelő protokoll betartása,
- a környezetben rejlő baleseti források felismerése és ezek elkerülése, a már megtörtént balesetknél segítségnyújtás vagy segítségnyújtás kérése a felnőtt felé.

A család bevonásának lehetősége:

- eszmecsere, tapasztalatok kölcsönös átadása
- gyümölcsök, zöldségek folyamatos biztosítása,
- a szokások, viselkedési formák közös alakítása,
- tisztálkodási eszközök biztosítása,
- kiránduláson való közös részvétel,
- játékszerek, eszközök javítása,
- megfelelő ruházat biztosítása.

Egészséges környezet biztosítása:

Az óvoda udvara:

Az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Kialakítása, felszerelése az óvodások sokféle mozgásos tevékenységét szolgálja, minden évszakban és a különböző napszakokban. A gyerekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét megfelelő felszerelési tárgyak és eszközök szolgálják. Az udvar kialakítása lehetővé teszi virágoskert, magaságyás, fűszer- és gyógynövénykert gondozását, komposztálást, szelektív hulladék- és esővízgyűjtést.

Játékeszközök megfelelnek az európai uniós normáknak. Az udvaron mindig biztosítunk megfelelő számú felnőtt felügyeletet. A homokot évente fertőtlenítjük, lehetőség szerint kétfévente cseréljük. Az udvar területei: betonos, ütéscsillapítóval ellátott és füves, árnyékos és napos részek. A kerti munka eszközei gyermekméretűek, külön zárható helyen vannak elhelyezve.

Az óvoda helyiségei

Csoportszobák

A csoportszobák az esztétikus környezet kialakítása mellett az energiatakarékosság, fenntarthatóság pedagógiájának megvalósítását is segítik. Berendezésükben a német nemzetiség színvilága is megjelenik, a természetes anyagból készült berendezési tárgyakat helyezük előtérbe.

A csoportszoba berendezését körültekintően válogatjuk meg. A bútorok megfelelnek a gyermekek méreteinek. Színharmóniát igyekszünk teremteni a dekorációban is. Lehetőség szerint kiküszöböljük az allergén anyagokat. (virágpor, por, madártoll) Balesetveszély elkerülése érdekében éles, sarkos tárgyakat nem helyezünk el a csoportszobában. Redőnnyel, sötétítő függönnyel védjük gyermekeinket a tűző nap káros hatásaitól. A természetes fényt igénylő tevékenységeket az ablak mellé tervezzük. Rendszeres alapos takarítás, fertőtlenítés, szellőztetés biztosítja a tiszta egészséges környezetet.

Mellékhelyiségek:

Mosdó

A mosdókban figyelünk a padló csúszásmentességére. Folyamatosan fertőtlenítjük a WC-t, mosdót. A tisztítószereket biztonságos, zárt helyen tároljuk.

Öltöző

Minden gyermeknek külön öltözőszekrényt biztosítunk ruháik tárolására. A gyermekek jele jól látható helyen, esztétikusan van elhelyezve az öltözőszekrényen.

A gyermekek gondozása:

A gyermekek gondozása az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amely az egészséges életmód, a testápolás, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés helyes szokásainak elsajátítását célozza.

A gyermekek egészséges életmódjának megalapozását óvodánkban a gondozás szervezeti keretei, formái teszik lehetővé, ami a higiénés szokásaik kialakítását is szolgálja.

A gyermekek egészséges életrendjének kialakítását a napirendi szokások folyamatosága segíti. Az egész napi nevelési folyamatban az óvodapedagógusok, dajkák, gyermektársak modellje, támogatása szociális értékű.

A különböző családi háttérből érkező gyermekek higiénés szokásait a folyamatoság során az intimitást szem előtt tartva diszkréten segítjük, fejlesztjük a helyes testápolási, tisztálkodási szokások elsajátítását.

Egész nap biztosítjuk a megfelelő mennyiségű folyadék (víz) bevitelét.

Az évszakoknak az időjárásnak megfelelően minél több időt töltünk a szabadban, a friss levegőn. A mindennapi testnevelés fontos része mindennapjainknak.

Higiénés szabályok kialakítása, betartatása:

- WC papír megfelelő használata, (a lányoknál különösen)
- WC -n egy gyermek legyen egyszerre,
- szappannal, kézfertőtlenítővel való kézmosás,
- körömkefe igénybevétele szennyező tevékenység után,
- saját fésű, fogmosó felszerelés használata,
- megfelelő orrfúvási technika elsajátítása,
- a szülő ösztönzése tiszta, megfelelő méretű ruházat biztosítására,
- váltóruha biztosítása,

- a haj rendszeres gondozása,
- a textíliák szükség szerinti cseréje.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek elsajátították az alapvető higiéniai szokásokat, azok betartását igénylik.

Védik, óvják környezetüket.

Mozgásukat koordinálják, viselkedésüket képesek szándékosan irányítani.

Személyükhöz kapcsolódó gondozási feladatokat önállóan elvégzik, a témakörben gazdag aktív szókinccsel rendelkeznek német nyelven.

A gyermekek képesek testi szükségleteiket érzékelni, németül megfogalmazni, azokat önállóan elvégezni.

Szeretik és óvják környezetüket, igyekeznek benne rendet tartani. Kialakul a gyermekek környezettudatos szemlélete, a természet védelméhez, megóvásához kapcsolt szokások rögzülnek.

14.3.2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása, közösségi életre való felkészítés

Cél

A gyermekek sajátítsák el az életkoruknak megfelelő zavartalan beilleszkedést elősegítő közösségi beállítódást, magatartást.

Személyiségük alakulása feleljen meg társadalmunk követeléseinek.

Feladat

- Barátságos, derűs légkör biztosítása.
- Segítsük a gyermek erkölcsi tulajdonságainak fejlődését, a szokás- és normarendszer megalapozását, óvodánk értékrendjének elfogadását.
- A gyermekek társas szükségleteinek kielégítése, szokás és normarendszer megalapozása.
- Közös élményekre, cselekvő tapasztalásra épülő tevékenységek megszervezése.
- Közösségi élet szokásai és a közösségi magatartás kialakítása.
- A gyermek önkifejező és önértékesítő törekvései számára lehetőség biztosítása.
- Sajátos törődést igénylő gyermekek nevelése.
- Tolerancia, másság, önértékelés, önbizalom, szerepvállalás, frusztrációtűrési képességének elsajátítása, különbözőségek elfogadása, tisztelete.
- Szülőföldhöz való kötődés erősítése a szűkebb és tágabb környezet megismerésével.

Az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek közötti kapcsolatok jellemzői:

Az óvónő határozott, jó szervező legyen, empátiakészséggel rendelkezzen. Az egyes normák közvetítésénél, a hétköznapi szituációk alkalmával, következetesség, ugyanakkor megértés jellemezze, aki a gyermekeket szeretetteljesen alkalmazkodásra, önzetlenségre, a másság elfogadására neveli. A gyermek-dajka kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Teret engedünk a gyermek önkifejező, önértékesítő, önértékelő törekvéseinek.

A különbözőségek elfogadására, egymás tiszteletére, nevelünk.

Együtt készülünk és ünnepeljük óvodai, valamint nemzetiségünk kultúrájából, hagyományaiból óvodai nevelésünkbe építhető programokat, ünnepeket, jeles napokat, népszokásokat, mint pl. gyermek táncház, hagyományőrző kézműves programok, nemzetiségi projektek témahetek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Nyitott, érdeklődő, érzelmileg kiegyensúlyozott személyiségek, elsajátították a szociális magatartás alapvető szokásait.

Képesek a közösségen belüli alkalmazkodásra.

Szociálisan beilleszkednek, aktívan részt vesznek a közös tevékenységekben.

Együttműködnek életkoruknak megfelelően.

Önálló véleményalkotásra is vállalkoznak, elfogadják a kudarcot, örülnek a sikernek.

Jól érzik magukat a német nyelvű környezetben, pozitív kötődésük a német nyelvhez, kívánságaikat, mondandójukat német nyelven is kifejezik.

Magyar nyelvi nevelés

Óvodai nevelésünk lehetőséget teremt arra, hogy a gyermekek a magyar irodalmi és zenei kultúra értékeivel is megismerkedjenek.

Programunkban helyet kap a magyar nyelvű mese a napi pihenés megkezdésekor, Megtekintenek magyar nyelvű bábműsorokat, színházi előadásokat, nemzeti ünnepünket magyar nyelven ünnepeljük.

Az óvónő magyar nyelvű megnyilvánulásaira a gyermekekkel balesetveszély elhárítása, konfliktushelyzet, nevelési helyzet kívánta alkalmakkor, óvodán kívüli programok alkalmával szükség szerint, kifejezés és szómagyarázat esetén jól artikulált, szép, helyes magyar beszéd a jellemző. Magyar nyelvű beszéde is minta a gyermekek számára, gazdagítja szókincsüket, kifejezőképességüket.

14.3.3. Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Cél

Az értelmi képességek fejlesztése.

A gyermekek tehetségének kibontakoztatása, illetve a hátrányos helyzetűek felzárkóztatása.

A német nyelvű kommunikáció különböző formáinak fejlesztése.

Feladat

Élmények, tapasztalatok szerzése a természeti és társadalmi környezetről.

Beszélő környezet, helyes mintaadás és szabályközvetítés.

A gyermek kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése párbeszédkezdés megkezdésével. Gyermek meghallgatása, gyermeki kérdések támogatása, válaszok igénylése, szókincs gazdagítása jellemzően német nyelven.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Értelmi fejlődésben a gyermekek érik el az észleléses, észleléses finommozgásos funkciók magas szintű működését. Jelenjen meg a szándékos bevésés és felidézés, a megismerés mellett egyre nagyobb szerepet kapjon a felidézés.

Fokozatosan növekedjen a szándékos figyelem időtartama, terjedelme, átvitele.

A gyermekek érjenek el az elemi, fogalmi gondolkodás kialakulásához.

Bővüljenek ismereteik természeti, társadalmi környezetükről.

A német nyelv aktív megélése során önmagukhoz képest bővüljön aktív, passzív szókincsük.

14.3.4. Sajátos törődést igénylő gyermekek nevelése

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen. Pedagógiai Programunk tartalmazza az SNI-s gyermekek fogyatékoság típusához igazodó fejlesztő programját. Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartási szabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek mintaként tekintik és érzelmileg kötődnek ép kortársaikhoz. Ez részükre spontán létrejövő húzóerőt jelent. Énképük és önértékelésük pozitív irányba fejlődik, csökken a függőségi beállítódásuk, nem hatalmasodik el rajtuk a sérültség tudata. Az ép gyermekek részéről a gyermeki előítéllettől mentességre építünk. Ezzel a természetes elfogadó attitűd kialakulásának alapjait célozzuk meg. A társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a másság természetesnek tekintése, valamint a másik pozitív tulajdonságainak értékelése.

Cél:

- A sérült, de ép intellektussal rendelkező, illetve a lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akarat erejének, önállóságának, együttműködésének érzelmi életének fejlesztése, integrált egynyelvű német nemzetiségi óvodai csoportok keretén belül.
- A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Feladat:

- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkal – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése
- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztése, illetve a képességeket és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével.
- Speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű alkalmazása és azok

alkalmazásával a kognitív képességek fejlesztése.

- A napi életritmusba a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sérültek felzárkóztatását segítik elő.
- Egyénre szabott fejlesztőprogramok.
- Interperszonális kapcsolatok alakítása.
- Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermekek fejlődését.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógia terén.
- Tárgyi feltételek biztosítása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk egynyelvű óvodai nevelésünk keretein belül. Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.

Alapelveink

- Óvodánk nevelőtestületének, teljes alkalmazotti körének és partnereinek részvételével teremtjük meg a szeretetteljes óvodai légkört, melyben a gyermeket megbecsülés és szeretet övezi, nyugodt, családi, biztonságot nyújtó légkört teremtünk a neveléshez, fejlesztéshez.
- A különbözőség elfogadásában és elfogadtatásában az óvoda dolgozói példát mutatnak a szülőknek és a gyermekeknek egyaránt.
- A gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartása mellett végezzük nevelő, személyiségfejlesztő tevékenységünket az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Nevelőmunkánk folyamatában prioritást élvez az óvodapedagógusok és alkalmazottak toleráns és elfogadó magatartása, az egyedi, másfajta értékek pozitív irányú megközelítésének érvényesülése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk, melyben a német nemzetiségi nyelv prioritást élvez. Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését

- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket.
- A rehabilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team-munkában a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvónők és dajkák vesznek részt.
- Rehabilitációs célú fejlesztőterápiás foglalkozások jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodnak.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük – így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása- fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.

- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

Az integrált nevelés feltételei:

- Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény, alapító okiratában.
- A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel.
- Az ép és sérült gyermekek szüleinek bevonása történjen meg.
- Az integrált óvodai csoportok létszáma 25 fő, amelyen belül 1 fő, a szakszolgálatok által szakvéleménnyel rendelkező gyermek kerülhet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai nevelés során

Beszéd fogyatékos gyermek - nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája

- expresszív diszfázia,
- receptív diszfázia,
- kevert típusú diszfázia,
- a folyamatos beszéd zavarai,
- logofóbia,
- centrális eredetű szerzett beszédzavarok,
- orrhangzós beszéd.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok megnyilvánulásai

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintje,
- a beszédértés és észlelés nehézsége,
- kifejezőkészség nehézsége (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség)
- a beszéd szerveződés nehézsége (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága),
- a beszéd szervi működés gyengesége,
- a beszédhangok tiszta ejtésének hiánya,
- az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavar,
- a verbális tanulás lassú fejlődése.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok

- diszlexia,
- diszgráfia,

- diszkalkulia veszélyeztetettség,
- magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés célja:

- A beszédfigyatekos gyermekek sokoldalú, preventív fejlesztése.
- A kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés.

Feladat:

- tudatos és tervszerű fejlesztés, a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztás
- módszerek célszerű alkalmazása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, a korrekció adott szakaszának figyelembevételével,
- speciális terápiák alkalmazása, szakemberek (iskola/óvodapszichológus, logopédus) segítségével.
- Az ismeretszerzés biztosítása sokoldalú tapasztalatszerzéssel, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel.
- Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat
- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg. A beszédhibás gyermekek terápiás ellátását a Pedagógiai Szakszolgálat, valamint az intézmény logopédusával közösen végezzük.

Hallássérült gyermek

A súlyos fokban hallássérült – siket – és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyothalló – gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik.

Kiemelt feladatok

- **A súlyos fokban hallássérült – siket – gyermekek** (a beszéd tartományban mért hallásvesztés 90 dB vagy nagyobb) óvodás életkorban történő fejlesztési feladata:
 - a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás és a beszédértés fejlesztése,
 - a hangos beszéd aktív használatának építése,
 - a grafomotoros készségfejlesztés,
 - a diszfázia - prevenció.
- A kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások

elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése.

- A beszédértés, szókincs, szájról olvasási készség fejlesztése.
 - A beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.
 - **A nagyothalló** – gyermekeknél a beszédterületben mért hallásvesztés 30-45 dB közötti, közepes súlyos esetben 45-65 dB közötti, súlyos esetben 65-90 dB közötti hallásvesztést mutató gyermekek esetében.
- A nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése,
 - a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése,
 - a beszédértés, a szókincsfejlesztés,
 - a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
 - a beszédérthetőség folyamatos javítása.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében

- a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása,
- szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata,
- a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe, az egynyelvű német óvodai életmódba

A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermeknél – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.

Fejlesztésük stratégiája

- beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével
- fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van

A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek(súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral)

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárást okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicsőítést. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

A fejlesztés célja:

- Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése.
- A kóros viselkedés kialakulásának megelőzése.
- Alapvető kognitív készségek, képességek alakítása

Feladat:

- A szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- A szülővel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizálása (amennyiben a probléma az óvodában realizálódik).
- A teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése.
- Megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.
- Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozás, komplex kezelés biztosítása a gyermek fejlődése érdekében.
- A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése.
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált tevékenységek esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez szükséges**Személyi feltételek**

A nevelésben részt vevő személyek intézményünkben:

- óvodapedagógusok,
- gyógypedagógus, logopédus (Koch Valéria Iskolaközpont)
- iskola/óvodapszichológus,
- logopédus, (Egységes Pedagógiai Szakszolgálat)
- pedagógiai asszisztens,
- dajka

Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik:

- fejlesztőszoba,
- fejlesztő játékok, részképesség területeknek és életkori sajátosságnak megfelelően,
- nagyméretű tükör,
- egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör,
- mozgásfejlesztést segítő eszközök (különböző méretű labdák, hengerek, karikák...),
- finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyag

Az integrált nevelés során elvárt eredmény

- Az integrált nevelés eredményeként a sérült gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre

- Olyan szemléletformálás, mely a felnőttek és a gyermekek körében egyaránt biztosítja a „különbözőség” elfogadását, tolerálását.

14.3.5 Tehetség gondozás

„A nevelés feladata segíteni minden ember személyiségének optimális fejlődését, egyéni sajátosságainak, képességeinek kibontakoztatását.” (Kelemen László)

Valamilyen területen minden gyermek tehetséges. Óvodapedagógusaink feladata, hogy hozzájáruljanak a gyermekek tehetségének felismeréséhez és kibontakoztatásához.

Célunk, hogy a gyermekek minél változatosabb tevékenységeket végezzenek, hogy adottságaik megmutatkozhassanak. Az adottságok csakis a pozitív, a gyermeknek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel.

Feladatok:

- A tehetség felismerése és differenciált fejlesztése.
- A fejlődési hátrányok megszüntetése.
- A másság kezelése.
- Fejlesztjük a tehetséges gyermek erős oldalát, erősítjük a gyermek tehetségével összefüggő gyenge területeket.
- A tehetséges gyermek már kisgyermekként is hordozza a kiemelkedő képességűekre jellemző személyiségvonásokat, érzelmi mintázatokat és karakterisztikus viselkedésformákat.
- A tehetséges gyermek kibontakozásához és fejlődéséhez a lehető legkedvezőbb feltételek biztosítása: idő, hely, nyugodt elfogadó légkör.
- A gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése.
- Elfogadó és támogató környezet kialakítása.
- Az óvodapedagógusok továbbképzésének megszervezése a tehetségfejlesztés területén.
- A szülők folyamatos tájékoztatása, megnyerése a közös célok hatékony elérése érdekében.

Alapelveink

- A tehetség-ígéretnek erős oldalának fejlesztése.
- A gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területek erősítése.
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.
- Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása.

15. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodai jelentkezés és felvétel előtt a szülők ellátogatnak gyermekükkel az óvodába tájékozódás és ismerkedés céljából. Az óvodáról az intézmény honlapján is tájékozódhatnak.

15.1. A beszoktatás

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvónő a szülőkkel együtt megteremti a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez, mely körülményt, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván. Az óvodapedagógusok tudatosan készülnek az új gyermekek beszoktatására, amelyhez tág időkeretet biztosítunk. Az óvónő türelemmel, figyelemmel és empátiával fokozatosan tudja elnyerni a gyermek bizalmát, biztonságot teremtve a gyermek számára. A beszoktatás idejére is vonatkozik az egyéni eltérésekhez és igényekhez történő igazodás. Fontos a fokozatosság, folyamatosság, rendszeresség, az óvónő gyengéd, nyugalmat sugárzó magatartása és olyan programspecifikus elemek beiktatása, mint pl. az ölbeli játékok, halk zene, meghitt mese, bábjáték, hangszeres játék. A beszoktatás ideje alatt a szülők megfigyelhetik a kisebbség nyelvén folytatott kommunikációs helyzeteket, gyakorlatot is. A beszoktatás nyelve a német, ill. szükség esetén a magyar nyelv.

15.2. Az óvoda csoportszerkezete

A két telephelyen 8 gyermekcsoportban osztatlan szervezeti keretben neveljük a gyermekeket. A gyermekcsoportok kialakításánál figyelembe vesszük a közoktatási törvény csoportlétszám kialakítására vonatkozó előírásait, a szülők kérését, a gyermekek életkorát, nemét, az óvodapedagógusok szakmai véleményét.

15.3. Az óvodai intézményegység személyi feltételei:

Az intézményegység élén az intézményegység-vezető áll, aki az intézményegység szakmai vezetője.

Óvodapedagógusok iskolai végzettség szerinti megoszlása:

Német nemzetiségű óvodapedagógus (Dugonics óvoda)	8 fő
Német nemzetiségű óvodapedagógus (Szőnyi óvoda)	9 fő

Ebből:

Mesterpedagógus	1 fő
Szakvizsgázott óvodapedagógus	5 fő

A két óvodában 3 pedagógiai asszisztens segíti a nevelő-oktató munkát. Közülük 1 fő változó munkahelyen (Dugonics-Szőnyi óvodák) végzi feladatát.

A két óvodában 4-4 dajka segít a német nyelvű nevelésben, gondozásban. Munkájukkal hozzájárulnak az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az óvodapedagógusok csoportban eltöltött ideje a törvényi előírásoknak megfelelően heti 32 óra. A pedagógiai asszisztens legfeljebb heti 35 órát köteles a gyermekcsoportban ellátandó feladatok ellátásával tölteni.

Ha az óvoda reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban 13:00-tól 17:00 óráig nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a

gyermek felügyeletét nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személyek is elláthatják.

Az udvarosi teendőket egy 8 órás munkaidőben foglalkoztatott dolgozó látja el, az óvoda vezetője által megszabott napi beosztásban a két óvoda között.

Telephelyek:

7626 Pécs, Dugonics András utca 25-27., Telefon: 06-72-318-480

7633s, Szőnyi Ottó utca 3., Telefon: 06-72-251-159

15.4. Az óvoda tárgyi feltételei

A gyermekeket és az intézménybe látogatókat esztétikus környezet fogadja. A Dugonics óvoda TÁMOP pályázat keretében történő teljes felújítása 2016-ban valósult meg. A teljesen felújított és modern, minden igényt kielégítő, korszerű tornateremmel bővített Szőnyi úti óvodát 2021. szeptemberében vehették óvodásaink birtokukba.

Az épületek berendezéseit és udvarait oly módon alakítottuk ki, hogy azok a gyermekek biztonságát, kényelmét, mozgás- és játékigényét, egészségük megőrzését szolgálják, valamint a dolgozók számára megfelelő munkakörnyezetet biztosítsanak. Az óvodák tárgyi feltételei elősegítik a hatékony nevelést, az idejártó gyermekek biztonságos óvodai életét. Az udvaron árnyékot adó fák és biztonságos játéklehetőségek szolgálják a gyermekek jó közérzetét. Az óvodák korszerű játékokkal, speciális fejlesztő eszközökkel és játékokkal rendelkeznek.

Tornatermeinkben a testnevelés, mozgásfejlesztő valamint preventív foglalkozások lebonyolítása zajlik.

15.5. Szempontok a napirend elkészítéséhez

A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. A napirend stabil elemei az étkezés és a pihenés ideje. A napirend tartalmaz olyan tevékenységeket is, amelyek rugalmasan, a gyermekek igényeinek és érdeklődésének, valamint a napi aktualitásoknak megfelelően változtathatók. A nyári és az oktatási időszakban a feladatok eltérők.

A folyamatos napirend hosszú, egybefüggő időt enged a játéknak, a spontán tevékenységeknek. Számatalan lehetőséget kínál az óvodapedagógusoknak, hogy közvetetten gazdagítsa a gyermekek játéktevékenységét, illetve abba bekapcsolódjon, vagy a játékot differenciáltan továbbfejlessze.

A folyamatosságban növekszik a játék szerepe, jelentősége, figyelembe veszi a gyermekek tempóját, különböző fejlettségi szintjét és az intimitást. Nyugodt légkört eredményez, nincs sűrűség, várakozási idő.

Az óvónő időt, lehetőséget biztosít spontán német nyelvi beszédhelyzetek kialakulására, azok továbbfejlesztésére, gazdagítására. Alkalom nyílik a játékeszközök, tárgyak német nyelvű megnevezésére, párbeszéd spontán kezdeményezésére, tartalmas német nyelvű beszélgetésekre.

15.6. Szempontok a hetirend elkészítéséhez

A hetirend a komplex, naponta ismétlődő tevékenységformák 1 hétre szóló beosztásának javaslatát tartalmazza.

Tervezet jellegű, összeállításában rugalmas, a gyermekek igényeinek, aktualitásoknak megfelelően változtatható.

A hetirend tervezi a kötelező foglalkozások számát, idejét (pl.: testnevelés), formáját (kötött, kötetlen, frontális vagy mikro csoportos). A foglalkozás típusát a heti témák, aktualitások, a képesség- és készségfejlesztés feladatai határozzák meg. Az óvónő élhet módszertani szabadságával.

15.7. Ünnepek, megemlékezések

Nevelőmunkánk fontos része az ünnepek, megemlékezések megtartása, a hozzájuk kötődő hagyományok és szokások felelevenítése. Az ünnepek keretet adnak a munkánknak. A várakozás és a készülődés is alakítja az ünnepekhez fűződő érzelmet, ezáltal a gyermek személyiségét.

Az óvodapedagógusok feladata a gyermekközösségben megemlékezésre kerülő ünnepek, hagyományok előkészítése, megszervezése és a szülők bevonása. Minden ünnepet egy hosszabb előkészület vezet be, amely lehetőséget biztosít az érzelmi átélésre és gazdagon motivált tevékenységekre.

Fontos feladatunknak tartjuk a német kisebbség kulturális értékeinek megőrzését és továbbadását óvodásaink számára. Az ünnepi megemlékezésbe beépül a kisebbségi kultúra néhány értékes zenei, irodalmi eleme.

Célunk:

- Az ünnepvárás közös örömeinek átélésével a közösségi érzés elmélyítése.
- Az ünnepek külső megjelenésükben is fejezzék ki a különleges hangulatot és alkalmat.

Feladataink:

- Az ünnep előkészítése az életkori sajátosságokat figyelembe véve.
- Az ünnepi programok gördülékeny megszervezése.
- Az öltözködés, a csoportszoba dekorálása tükrözze az ünnep hangulatát.
- A szereplés helyes egyensúlyának megtartása.
- A gyermekek számára tegyük élményszerűvé az ünnepet.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Örömmel vesznek részt az ünnepi készülődésben.
- Ismerik az ünnepek, a hagyományok jellemző jegyeit.

- Az együtt ünneplés örömének megvalósulása.

Jeles napokhoz, népszokásokhoz kapcsolódó rendezvények, ünnepek

- *Őszi terményünnep*
- *Márton nap*
- *Advent*
- *Mikulás ünnep*
- *Karácsony*
- *Farsang*
- *Hutzelsonntag*
- *Húsvét*
- *Születésnap.*

A családokkal közös ünnepeink, programjaink:

- *Márton nap*
- *Anyák napja*
- *Gyermeknap*
- *A nagycsoportosok búcsúztatása, ballagás*
- *Évzáró*
- *Kirándulások a szülőkkel (ősz, tavaszi hátizsákos kirándulás).*

Nemzeti ünnepek: *Életkoruknak megfelelő érzelmi átélés, cselekvésen keresztül.*

- Március 15-én dalokkal, versekkel emlékezünk.
- Október 23-ról az óvodában a nagycsoportosok versekkel, dalokkal emlékeznek.

Őszi terményünnep

Ha lehetőségünk nyílik, részt veszünk pl: szüreten, almaszedésben segédkezünk, stb. Minden csoport megrendezi a saját terményünnepét. Őszi gyümölcsöket, zöldségeket hoznak, sütőtököt sütnek, pattogatott kukoricát, gyümölcssalátát készítenek. Őszi terményekből barkácsolnak, kiállítást készítenek, őszt varázsolnak a csoportszobába. Egy közös óvodai ünnep keretében minden csoport bemutatja mit készített, milyen dalokat és verseket tanultak.

Márton napja

Együtt ünnepeljük a szülőkkel. A Márton napi legenda alapján dramatikus játékot játszunk, énekelünk, verselünk. A gyerekek által készített lampionokkal vonulunk az óvoda körül, az utcán, vagy az óvoda udvarán. Közösen elfogyasztott zsíros kenyérral és forró teával zárjuk a Márton napi felvonulást.

Advent – Mikulás, Barbara nap, Luca nap, karácsony:

A gyermekek megismerkednek az advent jelképével, a koszorúval. Adventi naptárt és koszorút készítenek. Megfigyelik a vízbe tett ágakat és a Luca napján ültetett búzát. December 6-án megérkezik a Mikulás az óvodába, a gyerekek dalokkal, versekkel köszöntik.

Almát fényesítenek, és segítenek fenyődíszeket és ajándékokat készíteni a fenyőfára.

A karácsonyra csak hangulati előkészítés folyik az óvodában, mert ez családi ünnep.

Farsang - Télbúcsúztató népszokás

Csoport szinten kerül megrendezésre, a gyerekek, az óvónénik, dadusok jelmezbe bújva ünnepelnek.

Húsvét:

Az óvodát tavaszi díszbe öltöztetjük, tojást festünk hagyományos módon, megismertetjük a gyerekekkel a húsvéti német nemzetiségi hagyományokat. Dalokat, verseket, mondókákat tanulunk.

Anyák napja:

Csoportonként dallal, verssel köszöntjük bensőséges ünnep keretében az édesanyákat, nagymamákat.

Gyermeknap:

Tartalmas, színes vidám összejövétel a szülőkkel, az óvoda udvarán.

Évzáró:

Csoportszinten történik, a gyerekek kis műsor keretében mutatják be a szülőknél, nagyszülőknél mit tanultak a nevelési év folyamán.

Nagycsoportosok búcsúztatása, évzáró:

Nyílt óvodai rendezvény. A nagycsoportosok elbúcsúznak az óvodától, az óvoda dolgozóitól, fiatalabb társaiktól. A kis és középsőcsoportosok is készülnek búcsúztató és tanévzáró műsorral. A búcsúzó nagycsoportosoknak az óvodapedagógusok ajándékot készítenek.

Születésnap

Az ünnepelt köszöntése a csoportban, az óvónők és dajkák által készített „meglepetés” ajándékozása.

16. Óvodai életünk tevékenységformái

16.1. Játék

Szerepe kiemelt jelentőségű, az óvoda napirendjében meghatározó.

A szabad játék mindennap visszatérő módon, hosszantartóan, lehetőleg zavartalanul folyik.

A játék valamennyi tevékenységi formával karöltve alkalmas környezeti attitűdök alakítására, a zöld tartalmak megjelenítésére, közvetítésére, tudatosítására, azaz a fenntarthatóság szempontjából fontos kompetenciák fejlesztésére.

Cél:

A komplex, élményszerű tevékenységek során egyéni adottságaikat figyelembe véve alakuljon, formálódjon személyiségük.

Fejlődjön a gyermekek magatartása, viselkedéskultúrája, érzelmi, akarati, gondolkodásbeli viselkedése, gazdagodjanak ismereteik.

Az elmélyült, tartalmas játék során egyénenként rendelkezzenek olyan képességekkel, készségekkel, melyek az iskola megkezdéséhez szükségesek.

Feladat:

Szabad, elmélyült, spontán játék lehetőségeinek biztosítása.

Játéktevékenységeken keresztül újabb ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozása.
Német nyelvű kommunikáció kezdeményezése.

Az óvodapedagógus megteremti a nyugodt, tartalmas játékhoz szükséges feltételeket. A csoport napirendjét úgy állítja össze, hogy a gyermekek játékához elegendő idő álljon rendelkezésre. A csoportszobában sokrétű tevékenységekre alkalmas állandó és mobil játszóhelyeket alakít ki. Érdekes, színvonalas játékeszközöket kínál a gyermekeknek valamennyi játékfajtaiban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesek csoportban együttjátszásra, élményeik eljátszására.
- Játékuk tartalmas, egyéni ötletekkel bővítik azt.
- Játékukban kitartóak, a megismert szabályokat betartják, társaikhoz alkalmazkodnak, elviselik a kudarcot, és örülnek a saját és egymás sikerének.
- Ismerik számos játékeszköz és barkácstevékenység megnevezését németül is.
- Német nyelvű interakciókra képesek egyéni fejlettségük szerint.

16.2. Verselés, mesélés

Cél:

Az irodalmi nevelés a német nyelvi nevelés és a műveltség megalapozását szolgálja. Erkölcsi, esztétikai értékeket közvetítsen, igényt alakítson ki az irodalmi élményekre. A gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlesztése.

Betekintés a magyar népmese világába.

Feladat:

A rendszeres, élményszerű verselés, mondókázás, mesélés. mesék dramatizálása, bábozása, a gyermekek bevonása.

A mindennapi mesemondás a nap fontos eseménye, a gyermek mentálhigiénéjének elmaradhatatlan eleme. Alkalmait a meshallgatásra utaló ismétlődő szokásokkal teremti meg az óvónő. Ritmikus ismételtetésekkel, képzeleti képek összekapcsolásával, nyelvi, stilisztikai, akusztikai, mimikai eszközökkel, a szöveget kísérő mozdulatokkal tesszük a mesélést élményszerűvé. A gyermekek kezdetben egyszerűbb szerkezetű és cselekményű állatmesékkel, láncmesékkel, a mindennapi életről szóló rövid történetekkel ismerkednek, majd eljutnak a népmesék bonyolultabb képi világához.

A magyar népmese napjának megünneplése (szeptember 30.).

Az anyanemzet kultúrájából származó már ismert, egyszerűbb szerkezetű és nyelvű mesét a gyermekek bábozás, dramatizálás során dolgoznak fel német nyelven párbeszédeselekvéssel. A mondókák, versek kiválasztásánál fontos szempont a ritmikusság, játékoság, képszerűség, mely lehetőleg mozgással társul. Szívesen mutatják és utánozzák a gyermekek az állatok mozgását, hangját, a természeti jelenségek hangjait.

A nemzetiségünk kultúrájából merített verseken és mondókákon keresztül a gyermekek megismernek néhány nemzetiségi életmódhoz és kultúrához kötődő hagyományt, szokást is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen, örömmel hallgatnak és mondanak meséket, mondókát, verseket mindkét nyelven.

- A megismert szavak jelentését értik, megfelelően használják.
- Részt vesznek dramatikus játékokban, közös műsorkészítésben.
- Képesek a hallottak képi megjelenítésére. (dramatizálás, bábozás)
- Ismert meserészletet képesek szóban kiegészíteni, megnevezik a mese legfontosabb elemeit, szereplőit.
- Figyelmesen végighallgatják az óvónőt.
- Alkalmazzák a kapcsolatteremtés szabályait.
- Tudnak könyvben kép alapján tájékozódni, óvják a könyv állagát.
- Képesek legyenek korunknak megfelelő színházi előadás követésére.

16.3. Ének zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

A gyermekek zenei élményhez juttatása, a zenélés, éneklés tevékenységének megszerettetése.

Zenei képességek, zenei kreativitás készségek kialakítása, fejlesztése.

A népi, a műzenei és más népek dalainak megismertetése.

Ritmusérzék, harmonikus, szép mozgás, zenei hallás, emlékezet fejlesztése.

Közösségi élmények biztosítása, közös éneklésen, zenélésen keresztül.

Német nemzetiségünk hagyományaihoz, ünnepeihez fűződő szokások, gyermektáncok, néptáncok, gyermekdalok, játékok megismerése.

Feladat:

Tervszerű, folyamatos zenei hatások feltételeinek megteremtése. Példamutató óvónői modell, hangszerek, ritmusjátékos eszközök biztosítása.

Játék során közös éneklés, zenélés motiválása, zenei érdeklődés felkeltése.

A gyermekek német nyelvi készségének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, zenei képességfejlesztő játékokkal és zenehallgatásra szánt anyagokkal.

Helye az óvodai nevelés folyamatában:

A mondókázás, éneklés, zenélés: hallás- és ritmusfejlesztés. A hangok, zörejek, vásárolt és készített hangszere és testhangszerek megismerése, valamint alkalmazása a gyermekek mindennapos tevékenysége.

Közös hangszeres zenélés alkalmával a népzenei anyagok (német nemzetiségi népzene, magyar illetve más népek zenéje) éneklése során nemcsak zenei neveléshez szükséges fogalmakkal, hanem régi és tájnyelvi szavakkal is gazdagodik a gyermekek szókincse. A népi játékokból, hagyományokból vett viselkedési formákkal a gyermek személyisége és viselkedéskultúrája is fejlődik.

Az óvónő többségben a nemzetiségi kultúra gyermekdalait, illetve az anyaország német nyelvű dalait ismerteti meg a gyermekekkel.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen és figyelmesen hallgatják a bemutatott zenét.
- Bátran, kedvvel énekelnek, dúdolják az ismert dallamokat, tiszta éneklésre törekedjenek.
- Visszaénekelnek dallamokat.

- Megkülönböztetik és reprodukálják a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat dallamban és ritmusban.
- Tudnak egyszerű táncos mozgásokat végezni.
- Ismernek térformaalakítási lehetőségeket.
- Dallamhoz mozgást, játékot találnak ki.
- Dallammotívum alapján felismernek hallott dalt, valamint néhány természeti környezetbeli hangot, zörejt, néhány hangszer, ritmusjátészó hangját.
- Megismerkednek a német nemzetiség zenéjével, népi játékaival, néptáncával, dalaival, mondókáival.

16.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Cél:

A vizuális észlelés, emlékezés, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyebbé tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása.

A képi, plasztikai, konstruáló kifejezőképességek kibontakozása.

Szín-, és formavilág gazdagítása. Kézmozgások finomítása, íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása

Ismerkedés a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel.

Feladat:

Eszközök használatának, a rajzolás, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeinek, eljárásainak megismerése.

Az alkotás örömeinek megtapasztalása, változatos, színes eszközök, technikák alkalmazása.

A német nemzetiség népszokásait, hagyományait, szín és formavilágát sokrétű tevékenységeken és barkácstechnikákon keresztül ismerjék meg a gyermekek. Ismerjék meg németül is a tárgyakat, az anyagok és a munkafázisok neveit.

A vizuális nevelés magában foglalja a rajzolást, festést, ábrázolást, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést.

Ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, lehetőséget biztosítunk.

Hagyjuk a gyermeket, hogy a saját szintjén, a saját elgondolásai szerint alkotson.

A tevékenységeket német nyelven kísérjük. A gyermek munkájához kapcsolódó német dalok, mondókák, versikék továbblendítik a gyermek fantáziáját, segítik az idegen nyelvvel való játékos találkozást, elősegítve a passzív majd aktív szókincs kialakulását és gazdagítását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Élmény, emlékezet alapján képet alkotnak.
- Használják a képi kifejezés eszközeit.
- Tudják alkalmazni mintakövetéssel a technikai eljárásokat.
- Saját elképzeléseik alapján díszítenek, mintáznak.
- Megfelelően használják az eszközöket, helyes a ceruzafogásuk.
- Megnevezik a színeket, azok sötét, világos árnyalatait, színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket, a kisebbségre jellemző szín- és formavilágot

- Véleményük van saját és társaik alkotásairól.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, esetleg egyszerű mozgások.
- Képfelületen kifejeznek elemi térviszonyokat.
- Rendelkeznek koordinált szem- és kézmozgással.
- Bátran beszélnek német nyelven elkészült munkáikról, ötleteikről.
- Tudják az eszközök nevét, a színeket németül megnevezni, tevékenységben való részvételi vágyukat is megfogalmazzák.

16.5. Mozgás

Cél:

Az egészséges életmódra nevelés.

A természetes mozgások alakítása, fejlesztése.

Mozgáskoordináció alakítása.

Pozitív személyiség-tulajdonságok erősítése.

Egészséges versenyszellem kialakítása.

Feladat:

Rendszeres lehetőség biztosítása a szabadban és a csoportszobában történő testneveléshez, egészséges életmódot biztosító egyéb tevékenységekhez az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve.

A foglalkozások tartalmában egymásra épülnek a könnyebbtől a nehezebb felé haladnak, változatosak, játékosak.

A gyermekek megismerkednek a testnevelés eszközeivel, néhány kézi szerszámmal, labdával.

Testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, testtartás).

Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése, társra figyelés.

Nagymozgások, rugalmasság, egyensúlyérzék, állóképesség fejlesztése.

A mozgásfejlesztés lehetőségei az óvodában: testnevelés, mint kötelező foglalkozás és szabadidős tevékenységek.

A testnevelés foglalkozás egészséges, tiszta környezetben történik, friss levegő biztosítása mellett. Változatos tornaeszközöket, IKT eszközt alkalmazunk a foglalkozások során. Heti egy alkalmat jelent kötelező szervezeti keretben.

Szabadidős tevékenységek:

Az óvodaudvaron mindennap lehetőség van a szabadban a természetes mozgások gyakorlására (futás, mászás, gurulás). Szervezett játékok az udvaron: versenyfutás, labdajátékok, kidobók, Sétákat, kirándulásokat szervezünk, játszóparkokba látogatunk.

A testnevelés folyamatában a gyermekek beszédértése is fejlődik. Megismerik német nyelven a testrészek, eszközök, tornaszerek neveit, mozgások, gyakorlatok elnevezéseit. Megértik és követik a német nyelvű felszólításokat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek tudnak harmonikusan, összerendezetten mozogni (járás, futás, mászás).
- Ismerik a testnevelésben használatos szakszavakat.

- Képesek az utasításra történő gyakorlatvégzésre.
- Tudnak különböző alakzatokat (kör, sor, oszlop) felvenni.
- A főgyakorlatokat egyéni képességeikhez mérten tudják minél pontosabban elvégezni.
- Képesek betartani a szabályokat egy-egy gyakorlatvégzés közben és a játékokban is.
- Vigyáznak maguk és pajtásaik testi épségére.
- Német nyelven is ismerik meg a szakszavakat, testrészeket és legyenek képesek a német nyelven történő utasításra végzett gyakorlatok elvégzésére.

16.6. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja olyan sokféle tapasztalatszerzés biztosítása, amelyek segítségével a gyermekek életkoruknak megfelelően biztonságosan eligazodnak, tájékozódnak a közvetlen és tágabb természeti, tárgyi és emberi környezetben. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása a természethez, emberi és tárgyi alkotásokhoz. Környezettudatos életmódra nevelés, a gyermekek környezettudatos magatartásának formálása.

A gyermekek nyitottságára építve segítjük, hogy tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje, becsülje azt. Ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, a közösséghez tartozás élményét, a nemzeti és a német nemzetiségi tárgyi kultúra értékeit.

A környezet megismerésére nevelés életkornak megfelelő tartalmak közvetítésével az óvoda mindennapi életébe ágyazva történik.

A gyermekek fejlődésével a környezet megismerésének témái bővülnek, tartalmuk mélyül.

A környezet megismerés tartalma a következő témák köré csoportosítható

- **társadalmi környezet:** család, óvoda, felnőttek munkája, környezet tárgyai, eszközei, anyagai, színei, lakóhely, közlekedési eszközök, közlekedés szabályai,
- **természeti környezet:** évszakok, növények, állatok, élőhelyek, élettelen természeti környezet, levegő, tűz, víz, föld,
- **környezetvédelem, természetvédelem:** a környezetvédelem jeles napjai, környezettudatos vásárlás, szelektív hulladékgyűjtés, a környezet védelme

Minden témához szervesen kapcsolódik a környezet mennyiségi, formai viszonyaival kapcsolatos ismeret.

A témakörök kapcsolódnak egymáshoz, témaválasztásnál a gyermekeket közvetlenül körülvevő világ élményszerű megismertetésére helyezzük a hangsúlyt. Fontos, hogy a gyermekek el tudjanak igazodni környezetükben, tevékenységeik során azt is megtapasztalhatják, hogy a környezetet alakítani tudják. Nagy a felelősségünk, hogy ez pozitív irányban történjen a környezet védelmének figyelembe vételével. Felhívjuk a gyermekek figyelmét a környezetszennyezés káros hatásaira.

A környezeti nevelés maga az élet, fontos a pozitív minta. A gyermekek környezetében lévő felnőttek – óvónők, óvodai dolgozók, család- szemléletmódja meghatározó. Igyekszünk minél több tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítani a csoportban, az óvoda udvarán, kirándulásaink során.

A gyermekek minden évszakban részt vesznek az udvar, a virágoskert, a magas ágyás gondozásában: levél összesöprése, hólapátolás, szemét gyűjtés, növények ültetése, madarak téli etetése, öntözés, termények begyűjtése.

A felsoroltak sok lehetőséget biztosítanak a gyermekek számára a tevékenykedéshez.

Tudatos előkészítést igényel az óvodán kívüli tapasztalatszerzés megszervezése. Fontos, hogy előzetesen látogassunk el az adott helyre, vegyük számba a gyerekek tapasztalatszerzési lehetőségeit. Érzelmileg készítsük fel őket, adjunk megfigyelési szempontokat. Arra törekszünk, hogy a kirándulások maradandó élményt nyújtsanak a gyerekeknek.

2023-ban megpályáztuk a „Zöld óvoda” címet, melyet nagy örömünkre és büszkeségünkre el is nyertünk. Így csatlakozunk a zöld óvodák táborához.

A környezetvédelem jeles zöldnapjai:

- Autómentes nap
- Állatok világnapja
- Víz világnapja
- Föld világnapja
- Madarak és Fák napja
- Környezetvédelmi világnap

Ezeket a napokat érdekes programok szervezésével tesszük emlékezetessé.

Feladat:

- A valóság objektív bemutatása: A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékei.
- A gyermekek a külső világ megismerése során szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat, ismereteket is, azokat tevékenységeikben alkalmazzák.
- A gyermekek ismerjék fel a mennyiségi, alak, nagyságbeli és térbeli viszonyokat, alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-, sík- és mennyiség szemléletük.
- Összefüggések megláttatása, önálló véleményalkotás elősegítése, döntési képességek fejlődése a kortárs kapcsolatban, a környezet alakításában.
- A tapasztalatszerzés alapja legyen az alkalomszerű, és folyamatos megfigyelés, gyűjtés, séta és kirándulás. A gyermekek legyenek részesei a szelektív hulladékgyűjtés folyamatának, gyakorlati megvalósításának.
- Ismerjék meg a gyermekek a német nemzetiségi hagyományokat, tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg ezek védelmét és szeretetét is.

- A környezet megismerésének tartalmát egymástól elkülöníthető, de a gyermek tapasztalatszerzésében elválaszthatatlan, a gyakorlatban komplexen megjelenő területek biztosítják:

A gyermek társadalmi környezete: család, lakás, óvoda, ruházat, játékszerek, formák, színek.

A gyermek és a természet: évszakok, állatok, növények, az ember, tulajdonságok, négy őselem: víz, levegő, tűz, föld

A gyermek a tágabb környezetben: közlekedés, szülőföld, hazai táj, a világ népei, más népek kultúrája, néphagyományok, szokások, ünnepek, tárgyi kultúra és értékei.

Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Az óvodás gyermek matematikai műveltség tartalma nem választható el a környezet megismerésétől.

Az óvodapedagógus lehetőséget teremt arra - vagy kihasználja a spontán adódó szituációt - hogy a gyermekek matematikai tapasztalatokat szerezzenek, matematikai ismereteiket tevékenységükben alkalmazzák. A környezet tevékeny megismerése folyamán bővülnek a gyermekek ismeretei, felfedeznek ok-okozati összefüggéseket, a rész-egész viszonyait, matematikai tapasztalatokat szereznek.

Bizonyos témák közvetlenül játékidőben, integráltan dolgozhatók fel:

- Tárgyak, személyek összehasonlítása.
- Tárgyak válogatása szabadon, vagy adott szempont szerint.
- Tárgyak összehasonlítása, összemérése, különbségek megfogalmazása.
- Sorbarendezés mennyiségi tulajdonságok szerint.
- Halmazok elemeinek megszámlálása.
- Halmazok keletkezése.
- Soralkotás, sorváltás, balról-jobbra, fentről-lefelé.
- Állítások megfogalmazása (igaz-hamis).
- Formák, irányok megfigyelése.
- Történetek alkotása képekről, mennyiségek figyelembevételével.
- Helyzetviszonylatokat kifejező névutók gyakorlása.
- Rész-egész viszonyának megfigyelése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Ismerik szűkebb és tágabb környezetüket.

Ismerik személyi adataikat, megnevezik a családtagjaikat.

Ismerik szüleik foglalkozását, lakcímüket.

Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.

Ismerik az orvos gyógyító szerepét.

Ismerik az emberi test felépítését.

Igényesek a tisztaságra.

Felismerik és megnevezik a napszakokat.

Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét. Tudják, hogy a növények fejlődése és az évszakok között összefüggés van, észreveszik a növények életében bekövetkező változásokat.

Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit (ültetés, locsolás), ismernek növényekkel kapcsolatos munkákat (szántás, szüret, aratás).

Sok állatot ismernek.

Természetvédelmi, környezetvédelmi tevékenységekben részt vesznek.

Matematikai tartalmú ismereteket tevékenységükben alkalmazzák.

Megismerik a négy őselem legfontosabb jellemzőit, hasznosításukat.

Valós élethelyzetekben alkalmazzák egyéni fejlettségüknek megfelelően német nyelvi ismereteiket.

A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismernek.

Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint összehasonlítanak.

Számlálnak tízes számkörben.

Összehasonlítanak mennyiségeket, megadott szempontok szerint.

Ismerik az irányokat, helyzeti viszonyokat, térben tájékozódnak

16.7. Munka jellegű tevékenységek

Cél

Saját személyükért és a közösség érdekében végzett munka jelentőségének felismerése, saját és mások elismerésére nevelés.

Feladat:

A munkavégzés során cselekvő tapasztalással munka jellegű játékos tevékenységek gyakorlása. Meglévő tapasztalatok erősítése, újabbakkal való bővítése, munkamegosztásra nevelés.

A gyermekek fegyelmének, kötelességtudatának alakítása. Egymás munkájának megbecsülése.

A munkában vállalt önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység örömeinek érzékeltetése. Sokszínű tapasztalatszerzés különféle anyagokról, eszközökről, tárgyi és természeti környezetről. A munkajellegű játékos tevékenységek, a gyermekek saját magához mért folyamatos, konkrét fejlesztő értékelése.

A gyermekeket körülvevő természeti környezet gondozása (növény- és állatgondozás). A használt eszközök, munkafogások, anyagok az élettelen és az élő természet összefüggéseinek, törvényszerűségeinek átélésére, saját tevékenységük hatásainak megismerésére adnak lehetőséget.

Munka jellegű tevékenységek tartalma

- Önkiszolgálás.
- Naposi munka.
- Csoportért végzett munka.
- Segítségnyújtás a felnőtteknek.
- Alkalmi megbízatások.
- Környezet-, növény- és állatgondozás.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A saját személyükkel kapcsolatos munkák természetes igényükké válnak (tisztálkodás, öltözködés, környezetük rendje).
- A közösségért szívesen vállalnak egyéneként és csoportosan is munkát.
- Ügyelnek környezetük rendjére és másokkal is betartatják azt.
- Megbecsülik társaik és a felnőttek munkáját.
- Német nyelven is megnevezik a használati tárgyakat, eszközöket, munkafolyamatokat.
- A munkafolyamatok elvégzéséhez szükséges mondatokat, mondatmodelleket alkalmaznak.

16.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

Elsődleges cél a gyermeki kompetenciák fejlesztése, a tanulást támogató környezet megteremtése a gyermekek előzetes tapasztalataira és ismereteire építve.

Feladat:

- A gyermekek ismereteinek bővítése, felfedezés.
- Értelmi képességek, beszéd fejlesztése.
- Képszerű, szemléletes gondolkodás kialakítása.
- Problémamegoldó képesség, feladattudat, tanulás utáni vágy kialakítása, a kreativitás erősítése.
- A tanulás motívumainak kifejtése, a megismerési képességek fejlesztése.
- A tanuláshoz, mint tudatos tevékenységnek a kialakítása (direkt tanulás).
- A tanulás megkedveltetése, a végzéséhez szükséges személyiségjegyek kialakítása.
- A teljes személyiség fejlesztése, kibontakoztatása személyre szabott pozitív értékeléssel.
- A német nyelv magasabb szintű, iskolai tanulásához a nyelvi alapok biztosítása.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta-, és modellkövetéses, magatartás-, és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- A spontán, játékos tapasztalatszerzés, cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati probléma-, és feladatmegoldás.
- Az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

A spontán ismeretszerzés és a szervezett oktatás szoros kölcsönhatásban vannak egymással. Programunk megvalósításában a tanulás kötött és kötetlen szervezeti formája egyaránt jelen van. Mindkét szervezeti formában a céltudatosságot és tervszerűséget kívánjuk érvényesíteni, mindig szem előtt tartva a játékosság elvét.

A kötetlen foglalkozás is tervszerűen folyik, a kötetlenség a gyermek önkéntes részvételében, az időpont megválasztásában és helykiválasztásában, és a gyermekek elhelyezkedésében jut kifejezésre.

A kötött foglalkozás már a gyermekektől is más magatartást igényel, időtartama és belső felépítése is más. A foglalkozás felépítését egyrészt a tárgy sajátossága, a csoport életkora, fejlettségi szintje, másrészt az oktatási feladat határozza meg.

A gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú 5-35 perces csoportos foglalkozások illeszkednek a napirendbe.

A gyermekek különböző tevékenységeiben valamennyi munkaforma (egyéni, páros, mikro-csoportos és frontális foglalkoztatási) megtalálható. Ezek alkalmazását a tevékenységek típusa, a didaktikai feladatok és a témák határozzák meg. Csoportjainkban egyre elterjedtebbek a mikro-csoportos foglalkozások, mivel a nyelv gyakorlása, a tanultak ellenőrzése, a hibák javítása könnyebb, a gyermekek számára is egyértelmű, és a felzárkóztatás is eredményesebb.

Az ismeretszerzést, a gondolkodásfejlesztést, a gyermekek értelmi képességének továbbfejlesztését főként játékos helyzetekbe építve, cselekvést, manipulációt, konstruálást, a képzelet játékát igénylő feladatok és gyakorlati megoldások keretében fejlesztjük.

Változatos és motiváló eljárásokkal kívánjuk megteremteni a gondolkodásra készítő feladathelyzeteket. A figyelem fejlődésével és tartósabbá válásával fokozatosan gyakoribbá és bonyolultabbá tesszük a spontán és a szándékos figyelemre is építő, gondolkodtató problémahelyzeteket. Ezek már hosszabb ideig tartó szellemi erőfeszítést, intellektuális feszültséget váltanak ki a gyermekekből. A motiváló eljárások mindhárom korcsoportban fontosak.

A környezeti nevelésre hangolt programok igénylik a természetes környezetben nyújtott élményeket és tapasztaltatást. Óvodáink a saját környezetükkel lehetőséget nyújtanak erre, de több óvodán kívüli tevékenység megszervezése is szükséges a valódi, realiztikus, az életkornak megfelelő ismeretek megszerzése érdekében.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A tanulás hatására pontosabbá válik a gyermekek érzékelése, észlelése, megfigyelőképessége, tartósabb lesz a figyelmük, emlékezetük, gazdagodik a fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk.
- Képessé válnak a problémák felismerésére és megoldására.
- Képesek az ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- Szándékos figyelmüket képesek hosszabb ideig fenntartani.
- Feladataik végrehajtásában kitartóak, elmélyültek.
- Tevékenységeik eredményét reálisan értékelik.
- Elemi ismereteik önmagukról, szűkebb környezetükről életkoruknak megfelelő. Belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amely az óvodásgyermeket iskolai életmód megkezdésére alkalmassá teszi. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

17. Óvodánk kapcsolatrendszere

Az óvodát szociális és nevelő funkciója összekapcsolja a családdal, az iskolával, a fenntartóval, az iskolaorvossal, a védőnővel, az iskolapszichológussal, szociális segítővel, a pedagógiai szakszolgálatral, a városi német önkormányzattal, a nemzetiségi POK-al, a Pécsi

Tudományegyetemmel, civil szervezetekkel. Minden partnerrel produktív kapcsolatot igyekszünk létrehozni.

Az óvodapedagógus feladatai közé tartozik a családon kívüli partnerekkel a kapcsolattartás:

- az alsó tagozatos pedagógusokkal,
- az iskolapszichológussal, a szociális segítővel,
- az iskolaorvossal, a védőnővel, az óvoda fogorvosával, a vizsgálatok időpontját egyeztesse,
- küldje a pedagógiai szakszolgálat vizsgálataira a rászoruló gyermekeket (fejlettségi, pszichológiai vizsgálatok),
- a Pedagógiai Szakszolgálat logopédusának munkáját segítse, alkalmanként gyakoroljon a beszédfejlesztésre szoruló gyermekekkel.

A partnerigény és elégedettségmérés

Nevelőtestületünk úgy látja, hogy óvodánk csak akkor tudja eredményesen ellátni a feladatát, ha figyel azokra a visszajelzésekre, akikkel kapcsolatban áll: a szülőkre, a gyermekekre, a fenntartóra, az iskolára. Óvodapedagógusainknak egyeztetni kell saját véleményüket, tapasztalataikat a partnerek javaslataival, elvárásaival. A nevelőtestület csak ez alapján határozhat el különféle változásokat óvodánk nevelő munkájára vonatkozóan. E változtatások alapvető célja partnereink elégedettségének növelése.

Feladatok:

A partnerlista évenkénti áttekintése.

- A közvetlen partnerek igényeinek feltérképezése.
- A partneri kör csoportosítása kapcsolattartás szempontjából.

Az igények felmérésének módszere: interjú, kérdőív, beszélgetés

A partnerek informálásának módja: személyesen, elektronikus úton.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Célunk a személyiségi és szülői jogok tiszteletben tartásával a partneri viszony erősítése.

Az óvodáskorú gyermek fejlődésének elsődleges színtere a család. Fontos az óvodai és a családi nevelés összhangja, együttműködése.

Ennek érdekében

Jó emberi és munkakapcsolatot építünk ki, mely kedvezően hat a gyermekek fejlődésére, a szülőkre. Az együttműködés alapja az érdeklődés, megértés, nyitottság.

Olyan légkört teremtünk, amelyben mindkét fél feltételezi a másiktól, hogy minden a gyermekekkel kapcsolatos tevékenység a gyermekek érdekében, a nevelési eredmények fokozásáért történik. Az intézmény nem vállalja át a család nevelési feladatainak megoldását, de hozzájárulhat a családi szocializáció esetleg kedvezőtlen hatásának enyhítéséhez.

A gyermekek neveléséhez és a szülőkkal való optimális kapcsolathoz pozitív töltésű tekintélyre van szükség, ami nem hivatali alapozottságra, hanem személyes tulajdonságokra és teljesítményre épített.

Felajánljuk a szakmai-pedagógiai együttműködést a gyermekek nevelésének és fejlesztésének eredményesebbé tétele érdekében. Pedagógiai segítségünk módszerei: könyvek ajánlása, figyelemfelkeltő tájékoztatók eljuttatása, igény esetén előadás szervezése, egyéni tanácsadás, szakemberek bevonása.

Az irodában, a nevelőtestületi szobában lehetőséget és megfelelő környezetet teremtünk a szülő fogadására.

A gyermek óvodai fejlődéséről rendszeres és korrekt tájékoztatással segítjük a szülőket. Szükség szerint felhívjuk a szülők figyelmét saját jogaikra, kielégítő tájékoztatást adunk a szociális juttatások, az iskolaválasztás és más gondjaik megoldásának lehetőségeiről. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt. Az együttműködés során a szülők megismerik az óvoda működési rendjét, céljait, feladatait, az óvoda, pedig tapasztalatokat gyűjt a gyermekről, a családi nevelés milyenségéről, a közvetlen környezetéről.

A szülők értékátörökítő szerepe meghatározó, saját értékrendszerük minta. Figyelembe vesszük a családok szokásait, hagyományait, értékrendjét, a segítségnyújtás során családhoz illesztett megoldásokat választunk.

Segítjük a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek társadalmi integrálását.

A nevelés során tiszteletben tartjuk a családok, a gyermekek különbözőségeit kultúrájukban, hagyományaikban, szokásaikban. Lehetőséget biztosítunk számukra hogy az óvoda gyermekei, szülői megismerhessék azokat.

Elfogadhatjuk a családok értékeit, a szülők és nagyszülők hagyományokat vagy művészeti értékeket közvetítő, környezetformáló tevékenységét.

Nevelési céljaink megvalósításában nagy segítséget nyújthatnak a családok is, ha otthon is beszélnek a német nyelvet, illetve a népi hagyományok, kultúra átadásával gazdagíthatják a gyermekek érzelmeit, hozzájárulnak a gyermekek identitásának erősítéséhez.

Kapcsolattartás a szülőkkel:

A szülők az óvodában a Köznevelési törvényben megfogalmazott jogaik és kötelességeik teljesítésének érdekében Szülői Szervezetet hozhatnak létre, a szülők közösségét.

Képviselőjük a csoportba járó szülők által választott személy.

A szülők képviselőivel az óvónők és az óvodavezető, illetve helyettese napi kapcsolatot tart. Megbeszéléseket mindkét fél (óvoda – szülők) kezdeményezhet.

A szülők, óvónők együttműködésére változatos lehetőség kínálkozik:

- Napi rövid beszélgetések;
- Nyílt napok, előre egyeztetett időpontban;
- Szülői értekezletek;
- Fogadóórák előre egyeztetett időpontban;
- Közös rendezvények, programok;
- Csoport, illetve közös faliújság;
- Barkács délutánok, munkadélutánok;

- Írásos megkeresések igényfelmérés, elégedettség vizsgálat,
- Kiadvány, ismertető, DVD, internetes honlap, zárt csoport.

Az együttműködési formák megfelelnek a partnerközpontúság kritériumainak, a szülők, gyermekek igényeinek, a teljesíthető elvárások megoldását célozzák.

Az óvodavezető, a gyermekvédelmi felelős, illetve az óvónők kérésre bármikor tájékoztatást adnak.

A házirendet a szülők a gyermek felvételekor átveszik, az SZMSZ, a nevelési program a honlapon megtekinthető.

18. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek az óvodában

A gyermekvédelmi munka figyelembe veszi az óvodára jellemző szociokulturális környezetet: speciális feladatok, prevenciós feladatok, korrekciós feladatok, védő-óvó előírások, baleset-megelőzés feladatainak összessége.

Cél: A gyermekek védelme, a családban történő nevelkedés segítése a szülőkkel összhangban, a veszélyeztetettség megelőzése, feltárása, megszüntetése. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól, vagy az illetékes szervtől. Biztosítjuk a gyermekeket megillető jogok érvényesülését óvodán belül, szükség esetén javaslatot teszünk óvó-védő intézkedésre. A felzárkóztatás és a tehetséggondozás megvalósulását célozzuk.

A gyermekvédelmi munka irányítása az intézményegység-vezető, illetve helyettese hatásköre, akik gondoskodnak a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős éves munkaterv alapján segíti, összefogja az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.

A nevelőtestület feladatai a gyermekvédelem területén:

- A pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme és segítése a pedagógia eszközeivel. A fentiek érdekében a pedagógus prevenciós, feltáró és problémákat megszüntető tevékenységet végez.
- Tiszteletben tartja a gyermekek személyiségét és családjuk világnézetét. Értékközlését nem kényszerítheti rá senkire az óvodában: vallási, világnézeti kérdésekről nem foglalhat állást a nevelőmunkája során. Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő-óvóintézkedésre javaslatot tesz.
- Új óvodások befogadását, beilleszkedését segíti.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismeri.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismeri, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kéri.
- A feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készít, és végrehajtja (a kompetencia-határokon belül).
- Felzárkóztatást szervez.
- Tehetséggondozást valósít meg, illetve elősegít.
- Óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködik.

- Egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt vesz.
- Rendszeres óvodlátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén jelzi a hiányzást.
- Családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz a hozzájárulást javaslatával elősegíti.
- Minden lehetséges eszközzel segíti a gyermekek családban történő felnevelését.
- A szülőkkel együttműködő kapcsolatot alakít ki a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítésére.
- Jó kapcsolatot épít a helyi gyermekvédelmi rendszerben érintett szervekkel, személyekkel:
pedagógiai szakszolgálat, családsegítő szolgálat, polgármesteri hivatal, óvodaorvos, védőnő, gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.
- A prevenciót minden gyermekre kiterjeszti.
- Megismerteti a gyermek- és szülői jogokat, azok érvényesítési módjait.
- Egyénre szabottan is tervez, nyomon követi a gyermek fejlődését. Egyéni fejlesztési lapokat vezet.
- Logopédiai ellátásról tájékoztatja a szülőket.
- Segítséget nyújt az új és pályakezdő kollégák részére a gyermekvédelmi munkához.
- A gyermekekkel a korukat figyelembe véve megismerteti a balesetet kiváltó helyzeteket, az ezeket elkerülő technikákat, szabályokat.
- A veszélykerülő magatartási formák, technikák, szabályok betartásába a szülőket is bevonja.
- A védő-óvó intézkedések részletes feladatait az óvoda házirendje, SZMSZ-e tartalmazza.
- Az óvodai dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli.

A gyermekek és az intézmény segítése érdekében létrehoztuk a „Nagyok a Kicsikért Alapítvány”-t, illetve a KINDI Egyesületet, mely támogatja az óvodát nevelési céljai elérésében.

19. Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenység

Pedagógiai munkánk során különös figyelmet fordítunk a hátrányos-, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek kiszűrésére és integrált fejlesztésére. Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy:

- a neki megfelelő bánásmódban, nevelésben részesüljön
- kiteljesítse lehetőségeinek maximumát
- a tudás megszerzéséhez
- a világ megértéséhez, ahhoz, hogy szabadon választhassa az őt érdeklő tevékenységet
- joga van az életörömhöz, a sikerhez, s joga van hibázni.

A gyermeknek szüksége van arra, hogy kifejezhesse magát. Minden gyermekhez a számára legmegfelelőbb módon közelítünk, s azon keresztül próbálkozunk nevelő-fejlesztő tevékenységünkkel. Nem téveszthetjük szem elől, hogy alkalmazkodnunk kell szükségleteikhez,

képességeikhez, feladatvállalásukhoz. Ennek érdekében a differenciált fejlesztéseinket változatos, színes tevékenységrendszerrel kínáljuk. Ezek működtetik gyermekeink természetéből fakadó kíváncsiságát és az aktív részvételt.

Célunk:

- Az integrált nevelés feltételeinek folyamatos biztosítása (tárgyi, személyi) az együttnevelésre javasolt SNI gyermekek esetében.
- A gyermek meglévő hátrányának csökkentése.
- Szülők megnyerése a külön szervezett programokon való részvételre, gyermeke rendszeres, illetve folyamatos óvodába járására.

Feladataink:

- *a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása,*
- *praktikus ismeretek, tevékenységek, szokás- és szabályrendszer kialakítása,*
- *családi életre és egészséges életmódra nevelés,*
- *a mozgás megszerettetésével az egészség értéknek tekintő gondolkodásmód kialakítása, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényére nevelés,*
- *tolerancia, segítőkészség kialakítása, másság elfogadás,a*
- *az egyéni adottsághoz igazodó fejlesztés megtervezése, fejlesztő pedagógus, valamint szakszolgálatok bevonásával,*
- *empatikus és segítő magatartással a szülők bizalmának elnyerése,*
- *egyenlő bánásmód, gyermeki jogok érvényesítése,*
- *az óvoda összes dolgozója közreműködik a beszoktatásnál,*
- *ismertessük meg a gyermekeket az óvodában használatos eszközökkel, szokásokkal*
- *mutassuk meg a játékok rendeltetésszerű használatát és egyben a bennük rejlő lehetőségeket is,*
- *a hátrányok leküzdéséhez, a gátlások feloldásához alkalmazzunk fejlesztő, közösségformáló játékokat.*

Tevékenységek

- *differenciált fejlesztés, egyéni fejlesztő foglalkozások,*
- *egészségnevelés*
- *mozgástevékenység rendszeres, hatékony biztosítása,*
- *nemzetiségi kultúra és hagyományápolás,*
- *tehetséges gyermekek felkészítése,*
- *élményszerzés biztosítása,*
- *pályázatokon való részvétel,*
- *kulturális rendezvényeken való részvétel.*

Szülőknek felajánlott segítség:

- *szülői értekezletek, csoportmegbeszélések*
- *folyamatos, rendszeres tájékoztatás a családot segítő szolgáltatásokról*
- *szülőkkel közös program szervezése.*

20. Speciális szolgáltatásaink

Az óvodai intézményegység-vezető, valamint helyettese és a nevelőtestület együttesen felelnek azért, hogy specifikus foglalkozások szerveződjenek az óvodáinkban, amelyek jól illeszkednek az óvodai intézményegység sajátos arculatába, programjába. Az óvoda felel azért is, hogy a szolgáltatást végző személy megfelelő módszerekkel, a gyermek személyiségét tisztelve, megbecsülve, elfogadva végezze fejlesztő munkáját.

A logopédiai foglalkozások megszervezése rendhagyó módon történik mivel ilyen szolgáltatást csak a Pedagógiai Szakszolgálat nyújthat. Szakembereik felméri a tanköteles korú gyermekeket, s a rászorulókat részére ők biztosítják óvodánkban ezen foglalkozásokat.

20.1. Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatások

- *Logopédia*
- *Fejlesztő pedagógus foglalkozik az SNI-s gyermekekkel*

20.2. Térítéses szolgáltatások

- *Zeneovi*
- *Játékos fejlesztőtorna*
- *Ovifoci*

20.3. Hitoktatás

Óvodai intézményegységünkben figyelembe vesszük a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló rendelkezést, mely lehetőséget biztosít speciális szolgáltatások keretében hittan foglalkozások igénybevételére. Évente a hitoktatóval együtt felmérjük a szülői igényeket, és ennek alapján biztosítjuk a hitoktató számára a helyet és időt a hittanfoglalkozások megtartására.

21. Az allergiás és anafilaxiára hajlamos gyermekek speciális ellátására vonatkozó eljárásrend

Intézményünk fogadja az allergiás és anafilaxiára hajlamos gyermekeket. A 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.) 72. § (1a) bekezdése szerint „a szülő kötelezettsége, hogy a nevelési-oktatási intézménnyel óvodai vagy tanulói jogviszonyban álló cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermeke fokozott figyelmet igénylő egészségi állapotáról és a megteendő sürgősségi intézkedésekről

a) a beiratkozással egyidejűleg vagy

b) a diagnózis ismertetését követően haladéktalanul tájékoztassa a nevelési-oktatási intézményt továbbá köteles gondoskodni, hogy az életmentő gyógyszert a gyermek, tanuló mindig tartsa magánál. A nyilatkozatot minden szülő büntető jogi felelőssége tudatában kitölti, és az orvosi szakvéleménnyel együtt az óvodai intézményegység vezetőjének eljuttatja.

Az allergiás és anafilaxiára hajlamos gyermekek ellátási folyamata az intézményben

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal,
- szülői nyilatkozat speciális étrend biztosításáról,
- speciális étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján,
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása,
- az előírt szükséges gyógyszerek beadása, befújása,
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel.

Szülő/törvényes képviselő feladata:

- gondoskodik az eszközökről és a gyógyszerekről, amelyek szükségesek a gyermek ellátásához,
- megadja a vészhelyzeti elérhetőségeket, amelyeket váratlan helyzetekben használni lehet,
- jelzi az óvodának, ha a gyermek állapotában változás történik,
- megtanítja a gyermeknek, hogy szóljon bármelyik dolgozónak, ha rosszul érzi magát.

Az intézmény feladata:

- egyeztet a szülőkkel/törvényes képviselőjével a gyermek állapotával kapcsolatban.
- értesíti a szülőt/törv. képviselőt.
- azonnal ellátja az allergiás reakciót mutató gyermeket.
azonnal értesíti az egészségügyi szervet.
- gondoskodik a gyermek állandó felügyeletéről.

Óvodapedagógusi feladatok

- speciális étrend követése,
- allergén anyaggal való érintkezés elkerülése,
- tüneti kezelésére szolgáló eszközök és azok használatának megismerése,
- szülőkkel történő folyamatos kapcsolattartás,
- tartós betegséget igazoló orvosi szakvélemény bekérése.

Allergiás reakció tünetei

- bőrpír, csalánkiütés, csalánkiütés, hasmenés, hányás
- orrfolyás, szemviszketés, ödémásodás,
- szédülés, láz, fáradékonyság, nehézlégzés, ájulás, eszméletvesztés.

Lehetséges okok

- pollenek, fűvek, fák, penészgomba
- háziállat, poratka, poratka, rovarcsípés
- étel, asztma, gyógyszer, illatanyagok.

22. Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek speciális ellátása

Intézményünkben biztosítjuk az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátását. A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a 328/2011. kormányrendelet alapján igényelheti a diétás étrend biztosítását. A diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján az intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható. Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal.
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról,
- a gyermek csoporthoz rendelése megfelelő szakember jelenlétéve,
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján,
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint,
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása,
- az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása,
- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása,
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel.

A cukorbeteg gyermek napi rutinjának része a rendszeres vércukorszint mérés, valamint az étkezések, az inzulin és a tevékenységek beosztása.

A cukorbetegség sikeres menedzseléséhez együtt kell működnie a gyermeknek, a szülőknél/törvényes képviselőnek, a gyermeket gondozó egészségügyi szakembereknek és az intézmény kijelölt, a képzésen részt vett dolgozójának.

A szülő/törvényes képviselő feladata

- gondoskodik az eszközökről és az inzulinról, amelyek szükségesek a gyermek ellátásához
- megadja a vészhelyzeti elérhetőségeket, amelyeket váratlan helyzetekben használni lehet
- megadja a gyermek étkezési rendjét
- jelzi az óvodának, ha változik az ellátási terv
- megtanítja a gyermeknek, hogy szóljon bármelyik dolgozónak, ha rosszul érzi magát
- gondoskodik arról, hogy a gyermeknél mindig legyen kéznél (öltözőszekrényben, vagy a csoportban dolgozó felnőttnek átadva) gyorsan felszívódó szénhidrát arra az esetre, ha leesne a vércukorszintje.

Az intézmény feladata:

- egyeztet a szülővel/törvényes képviselővel az ellátási tervvel kapcsolatban,
- egyeztet a gyermek napirendjéről,
- megállapodik arról, hogy milyen esetben kell értesíteni a szülő/törv. képviselőt ,
- gondoskodik a gyermek állandó felügyeletéről.

Diabéteszes rosszullét felléphet

- vércukorszint hirtelen leesik (hipoglikémia)

Tünetek: hideg verejték, sápadtság, remegés, fejfájás, szédülés, homályos látás, gyengeség, fáradtság, éhségérzet, szapora pulzus, izgatott állapot, hányinger, tudatzavar, szorongás, ingerlékenység.

Okai lehetnek: ha a beteg az inzulin beadása után nem étkezett, későn étkezett, túl sok inzulin van a szervezetben, túl kevés szénhidrátot fogyasztott, kimerítő testmozgást végzett, rossz helyre, pl. izomba kapta az inzulint, ahonnan gyorsabban szívódik fel.

- ha magas vércukorszint (hiperglikémia)

Tünetek: erős szomjúság, gyakori vizelet, ingerlékenység, hasfájás.

Okai lehetnek: túl kevés a szervezetben az inzulin, túl sok szénhidrátot fogyasztott a gyermek, egyéb stressz, szorongás (családi problémák). Amennyiben a magas vércukorszint több napon keresztül előfordul, értesíteni kell a szülőket és a gyermek kezelőorvosát.

- a vércukorszint hirtelen felmegy (ketoacidózis)

Tünetek: acetonszagú lehelet, hányás, kipirult arc, beesett szem, száraz, lepedékes nyelv, szapora légzés. Ez a folyamat nem egyik pillanatról a másikra következik be, tehát, ha az elején beavatkozunk, a beteg nem kerül súlyos állapotba. Legfontosabb feladat, hogy a tüneteket észleljük, felismerjük. A tünetek észlelését követően első feladat a gyermek eltávolítása a gyermekcsoportból, a vércukorszint mérése és az eredménynek megfelelő eljárás. A ketoacidózis megelőzése a normális inzulin-cukor bevitelével lehetséges. Minden esetben kapja meg a gyermek az inzulinját és tartsuk be az előírt diétát. Az inzulin szakszerű tárolása az intézmény feladata, előírás szerinti adagolását továbbképzésen részt vett szakember végezheti.

Testmozgással kapcsolatos tudnivalók

- a testmozgás időtartama és intenzitása befolyásolja a vércukorszintet,
- a vércukorszint leesésének elkerülése érdekében szükség lehet arra, hogy a gyermek sportolás előtt, alatt és után egyen valamit,
- sportolás előtt ellenőrizni kell a vércukorszintjét,
- a testmozgás kiemelt szerepet játszik a cukorbetegség kezelésében, néhány feltétel betartása mellett azonban a gyermek minden óvodai tevékenységben részt vehet.

23. Az iskolaérett gyermek

A belső érés, a családi és az óvodai nevelés eredményeképpen óvodáskor végére a kisgyermekek többségét testi, lelki és szociális képességeinek fejlettsége alkalmassá teszi az iskolakezdésre. Pedagógiaiilag azon mutatók összességét értjük az iskolába lépés feltételei alatt, melyeket programunkban a fejlődés várható eredményeként határoztunk meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében speciális szakemberek segítségével érjük el ezt a szintet. Ha nem vagyunk biztosak abban, hogy a gyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet a Nevelési Tanácsadó szakembereinek segítségét kérjük.

A gyermekek többsége hat-hét éves korra éri el az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintet. A gyermek óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás a fejlettség szerinti iskolakezdésre is lehetőséget ad.

A feladatok mindhárom területen való megvalósulása biztosítja, hogy a gyermek az óvodáskor végére a belső érés, valamint az óvodai és családi nevelés eredményeként eléri az iskolai munkához szükséges iskola alkalmassági fejlettségi szintet.

Az iskolára való alkalmasságnak testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek együttesen szükségesek a sikeres iskolai munkához.

Testi fejlődést tekintve:

- megtörténik az első alakváltozás,
- testalkata, teherbíró képessége életkorának megfelelő,
- mozgása összerendezett, harmonikus,

- finommotorikus mozgása megfelelően fejlett,
- kialakult a testsémája, oldalisága,
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.

Érzelmi, akarati élet terén:

- érzelmileg kiegyensúlyozott,
- megfelelő önuralommal rendelkezik,
- képes elviselni, hogy nem mindig éri sikerélmény,
- tudatos figyelme kitartó (10-15 perc).

Értelmi fejlettség terén:

- megfelelő ismeretekkel rendelkezik az őt körülvevő világról,
- gondolkodása érett, érdeklődés, kíváncsiság jellemzi,
- észlelésük, érzékelésük differenciált,
- kialakult a térbeli, síkbeli tájékozódás,
- kialakult a lényeglátás és a problémamegoldási készség,
- kialakult az analógiás gondolkodás alapja,
- kialakult a fogalmi gondolkodás,
- megjelenik a szándékos bevésés és megnő annak felidézésének időtartama.

Szociális érettség terén:

- készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására,
- igényli a közösséget,
- tud alkalmazkodni és együttműködni tágabb gyermekközösséggel,
- elfogadja és betartja a szabályokat,
- önállósága, önérvényesítő képessége életkorának megfelelő,
- kialakul feladattudata és a feladattartás képessége, mely a feladatok egyre eredményesebb és kreatív elvégzésben nyilvánul meg.

Anyanyelvi- kommunikációs fejlettség terén:

- alakilag, tartalmilag értelmesen beszél,
- általánosan tájékozott,
- tisztán beszél, beszédértése megfelelő,
- megfelelő szókinccsel rendelkezik, jó kifejező képességű,
- viselkedés kultúrájába beépülnek az alapvető illemszabályok,
- adekváтан használja a nonverbális kommunikációs jelzéseit.

24. A Pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések

Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei

- mesekönyvek, leporellók, vers,- és mondóka, valamint találós kérdések gyűjteménye,
- szakkönyvek,
- kép,- és szókérttyák,
- bábok, fejmaszkok, díszek, dramatikus játékok kellékei,
- mesekazatták, CD-k

Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, eszközei

- bábok, fejmaszkok, fejdíszek,
- kékfestő szoknyák, kékfestő kötények, mellények,

- népviseleti ruha,
- ritmushangszerek, botok,
- CD lejátszó, CD-k,
- Orff hangszerek,
- kendők, szalagok,
- furulya.

A természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését segítő eszközök

- hang,- és képanyagok,
- diafilmek, CD-k, laptop, projektor,
- képeskönyvek, szakkönyvek,
- motivációs kártyák,
- emberek, állatok növények világa készlet,
- munafüzetek, feladatlapok,
- az évszakok, a testséma fejlesztést szolgáló, növényekkel és állatokkal való ismerkedést szolgáló eszközök,
- játékok, KRESZ táblák,
- enciklopédiák, képes atlasz gyerekeknek.

A matematikai nevelést segítő felszerelések és eszközök

- logikai készlet, mágneses táblák.
- társas játékok, kártyák, számképek, színes műanyag vagy fa pálcikák.
- puzzle játékok, dominók, fa kockák, korongok, mértani formák,
- játékos feladatlapok,
- gyöngyök, termések,
- szemléltető képek,
- képeskönyvek.

Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök

- Minden csoportban a gyermekek rendelkezésére állnak különböző minőségű papírok a dobozkartontól a selyempapírig, textíliák, természetes anyagok,
- különféle ragasztók, ecset, vízfesték, tempera, ceruza, zsírkréta, színes ceruza, olló, gyurma.
- A szabadban a gyermekek rendelkezésére áll homok, kavics, víz, természetes anyagok.
- kreatív újságok, barkács könyvek,
- különböző termések.

Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök

- A tornateremben megtalálható, használható: tornapad, tornaszőnyeg, bordásfal, tornakarikák, labdák, babzsák, foci kapu, zsámoly, trambulín.
- Óvodánk udvarán megtalálható: csúszda, hinták, egyensúlyozó eszköz, libikóka, karikák, labdák, futball kapuk, gokartok, biciklik ugráló kötél,

- szalagok, párnák.

A nemzetiségi nyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei

- német nyelvű mesekönyvek, leporellók,
- szakkönyvek, magyar-német, német-magyar szótárak,
- német nyelvű társasjáték, német kártya,
- német nyelvű feladatlapok,
- zenei kazetták, CD-k, diafilmek,
- laptop,
- bábok, fejmaszkok,
- nemzetiségi népviselet,
- természetes anyagok,
- a német kisebbség tárgyi emlékei.

A különféle játékformák eszközei

- **gyakorló játékok eszközei:** babakonyhai eszközök, evőeszközök, tányérok, poharak, tányérok, kötények terítők, kisautók, műanyag állatok stb.
- **szerepjátékok:** orvosi táska, babaruha, baba, babakonyhai eszközök, boltos játék, pénztérgép, kosár, játékpénz, műanyag gyümölcsök, élelmiszerek stb.
- **építő játékok:** műanyag és fa építőköcek, autópálya szett, autópálya szőnyeg, falu-városépítő elemek, csomag,
- **szabályjátékok:** társas játékok, kártyák, puzzlék, képkirakók,
- **dramatizálás, bábozás:** bábok, fejmaszkok, jelmezek, szoknyák,
- **barkácsolás eszközei:** különböző minőségű papírok a dobozkartontól a selyempapírig, textíliák, természetes anyagok, különféle ragasztók, ecset, ceruza, zsírkréta, színes ceruza, olló, gyurma.

Munka jellegű tevékenységek

A mindennapi élethez, évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó munkához megfelelő gyermekméretű, biztonságos eszközöket biztosítunk a munkatevékenység jellegétől függően.

- **naposi munkához:** napos kötény, terítő, tányér, pohár, szalvéta, seprű, lapát, víz, törlőkendő
- **kerti munkához:** lapát, gereblye, seprű, öntözőkanna, vödör, ásó
- **nagytakarításhoz:** porszívó, partvis, porrongy, seprű
- **sütemény, mézeskalács készítéséhez:** különböző formák, szaggatók, tála.k

A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

- diavetítő,
- laptop, számítógép,
- projektor
- vetítívászon
- fénymásoló,
- nyomtató
- rádiók CD lejátszóval
- diavetítő.

III. Az iskolai intézményegység pedagógiai programja

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi, a nemzeti és a nemzetiségi értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve **a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket** tanulóink elsajátítsák, ezek képvisellete váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat:

- Az iskolai közösség és a tanulók életében példamutatással olyan nélkülözhetetlen *erkölcsi normák és készségek* megalapozása és fejlesztése, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a türelem, a megértés és az elfogadás.
- *Az önismeret*, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
- *Fogékonyság az emberi kapcsolatokra*, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
- *A család tisztelete*, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
- *Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben*. Figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- *Az élet tisztelete, védelme. 'A természeti környezet megóvása*. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
- *Az ember testi és lelki egészsége*. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
- *A szülőföld és Magyarország, a német nemzetiség lakta vidékek megismerése, szeretete, megóvása*. A nemzeti és a nemzetiségi kultúra ápolása: a nemzeti, nemzetiségi múlt megismerése és megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása és megbecsülése. Egészséges nemzeti, nemzetiségi önbecsülés és hazaszeretet kialakítása.
- Minden kisebbségben élő népcsoportért érzett felelősség- és közösségvállalás. A hazánkban élő *kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete*, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
- *Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári és nemzetiségi jogok tisztelete*. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.
- *A világ megismerésének igénye*. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjai a nyolcadik évfolyam és a tizenkettedik évfolyam végén

- minden tantárgyból megfelelnek a Nemzeti Alaptantervben és az alapfokú és középfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek és az érettségi követelményeknek. Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink döntő többsége a

minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek;

- rendelkeznek olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolai és a felsőoktatási követelményeknek a későbbiekben megfeleljen,
- ismerik a német nemzetiség nyelvi, történelmi és kulturális múltját és jelenét, azonosulni tud a népcsoport törekvéseivel, és építő módon vesz részt jövőjének alakításában,
- ismerik és alkalmazzák a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat,
- határozott elképzeléssel bírnak saját közelebbi és távolabbi jövőjüket és sorsukat illetően,
- a 8. osztály végén a tanulók 90%-a megszerzi a DSD I. nyelvvizsgabizonyítványt (B1), a 12. osztály végén a tanulók 80%-a a DSD II. (C1), valamint az angol középfokú (B2) vagy felsőfokú (C1) állami nyelvvizsga bizonyítványt. Törekedni kell az angol felsőfokú bizonyítvány elérésére,
- tanulóink eredményesen szerepelnek különböző tanulmányi, kulturális és sportversenyeken.

2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai

Fejlesztési feladataink a NAT kulcskompetenciáira (1. a tanulás kompetenciái, 2. a kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi), 3. a digitális kompetenciák, 4. a matematikai, gondolkodási kompetenciák, 5. a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, 6. a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái, 7. a munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák) épülnek:

- *Énkép, önismeret*

Célunk az önismeret fejlesztése, a reális énkép kialakításának elősegítése, hogy a tanuló képes legyen önmagával szemben reális elvárásokat megfogalmazni, önmagához és másokhoz is pozitív módon, elfogadóan viszonyulni.

- *A tanulás tanítása*

A tanulásmódszertan elemeinek strukturált elsajátítása, amely nem csupán az ismeretelsajátítást és a figyelem, az emlékezet működtetését, hanem az értelmi képességek és az egész személyiség fejlesztését jelenti. Célunk az élethosszig tartó tanulás megalapozása a tanulási kompetenciák elsajátításával az intézmény saját módszertani tanterve alapján.

- *A családi életre nevelés*

A családi életre való felkészüléshez a gyermekeknek és fiataloknak segítséget nyújtunk a felelős párkapcsolatok és a konstruktív életvezetés képességének kialakításához és fejlesztéséhez.

- *Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés*

Az intézmény alapvető feladata olyan formális, nem formális és informális tanulási lehetőségek biztosítása, amelyek elősegítik a tanulók aktív állampolgárrá válását, a közügyekben való részvétel fontosságát.

- *Hon-és népismeret*

A tanulók sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei, valamint a hazai német kisebbség megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Ismerjék meg a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit.

Fontos feladat a harmonikus kapcsolat elősegítése a természeti és a társadalmi környezettel, a nemzettudat megalapozása, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítése és ettől elválaszthatatlan módon a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek, történelmének, hagyományainak megbecsülése.

- *Európai azonosságtudat, egyetemes kultúra*

Európa a magyarság tágabb hazája. A tanulók szerezzenek ismereteket az Európai Unió kialakulásának történetéről, alkotmányáról, intézményrendszeréről, az uniós politika szempontrendszeréről. Diákként és felnőttként tudjanak élni a megővekedett lehetőségekkel.

- *Gazdasági és pénzügyi nevelés*

Az iskolai nevelésnek alapvető szerepe van abban, hogy a tanulók tudatos fogyasztókká váljanak, mérlegelni tudják a döntéseikkel járó kockázatokat, a hasznot vagy a költségeket. Az iskolai nevelés elősegíti, hogy képessé váljanak a tanulók a rendelkezésükre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, beleértve a pénzzel való bánni tudást is. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásra utaltságát.

- *Környezettudatosságra nevelés*

Nevelési célunk az erőforrások tudatos, takarékos és felelősségteljes használata, a környezetkímélő és értékvédő magatartás és életvitel kialakítása a fenntarthatóság jegyében.

- *Testi-és lelki egészség*

Pedagógusaink törekvése, hogy felkészítsük a gyerekeket, fiatalokat arra, hogy önálló életükben életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, egészséges életvitelt alakítsanak ki, és a konfliktusokat képesek legyenek megoldani. Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.

- *Felelősségvállalás másokért, önkéntesség*

Ösztönözzük a tanulókat az elfogadásra, a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenységre, segítő magatartás kialakítására, az önkéntes feladatvállalásra. A gimnáziumi közösségi szolgálat tevékenységei is a szolidaritásra nevelést szolgálják.

- *Médiatudatosságra nevelés*

Célunk, hogy tanulóink értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét, ismerjék a média működési mechanizmusait.

- *Felkészülés a felnőttléti szerepeire*

A felnőttléti szerepeire való felkészülés egyik fontos eleme a pályaorientáció. Általános célja, hogy segítse a tanulók további iskola- és pályaválasztását. Összetevői: az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése; a legfontosabb pályák, foglalkozási ágak és a hozzájuk vezető utaknak, lehetőségeknek, alternatíváknak a megismerése tevékenységek és tapasztalatok útján. Tudatosítanunk kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször kényszerülhetnek pályamódosításra.

Az iskolában folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az intézmény pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

A didaktikai feladatok szerint:

- Új ismeretek tanításának/tanulásának módszere
- A képességek tanításának/tanulásának módszere
- Az alkalmazás tanításának/tanulásának módszere
- A rendszerezés és rögzítés tanításának/tanulásának módszere

Az információk forrása szerint:

- Verbális (szóbeli, írásbeli) módszer
- Szemléletes módszer
- Gyakorlati módszer

Az irányítás dominanciája szerint:

- Tanári dominanciájú módszer
- Tanulói dominanciájú módszer

- Közös tanári-tanulói módszer

Az oktatás logikája szerint:

- Induktív módszer
- Deduktív módszer

A tanulók megismerő tevékenysége szerint:

- Receptív módszer
- Reprodukív módszer
- Produktív módszerek

Pedagógiai gyakorlatunkban helyet kapnak a Nemzeti Alaptanterv által preferált korszerű pedagógiai módszerek és differenciált tanulásszervezési eljárások.

A produktív módszerek közé tartoznak azok a nyitott oktatási formák, amelyeket az intézmény az 1990-es évek óta alkalmaz: Freiarbeit, Werkstatt és projekttanítás.

Ezek mellett az alternatív formák mellett minden tanórán alkalmazzuk a tantárgyakat átívelő, a kompetenciákat fejlesztő módszereket. E célból iskolai intézményegységünk módszertani tantervet dolgozott ki, amely évfolyamokra és tantárgyakra lebontva meghatározza a fejlesztendő kompetenciákat és a hozzájuk rendelt módszereket. Ebben a folyamatban minden tantárgy és minden tanár részt vesz.

Célunk a folyamatos módszertani megújulás az alábbi területeken:

- tanulói kompetenciafejlesztés,
- egyénre szabott tanulási lehetőségek,
- a tanulói együttműködésen alapuló tanulás (pl. kooperatív tanulás, Stationenlernen),
- multidiszciplináris órák: olyan foglalkozások szervezése, amelyek megvalósításakor a tanulók egyszerre több tudományterülettel foglalkoznak, a tudnivalók integrálásával ismerkednek meg,
- teamtanítás, amely a több tantárgy ismereteit integráló témákat feldolgozó foglalkozásokat közös tanítás keretében valósítja meg,
- a digitális technológiával támogatott oktatási módszerek rendszeres alkalmazása.

A német nyelven tanított tantárgyakra vonatkozóan külön szakmódszertant alkalmazunk. Az e tárgyakat tanító pedagógusaink folyamatosan dolgoznak a módszerek továbbfejlesztésén, szakmai anyagokat dolgoznak ki, tankönyveket írnak. Az innovációk és jó gyakorlatok átadását több évtizede végezzük a nemzetiségi iskolák számára az egész országban.

4. Német nyelvű nevelés és szaktárgyi oktatás

Intézményünk nemzetiségi jellegének megfelelően a német nyelv tanulása már az óvodai egynyelvű programmal kezdetét veszi. Az általános iskolában és a gimnáziumban az oktatás német és magyar nyelven folyik, emellett fontos szerepet kap az alapvetően két nyelven folyó szocializáció erősítése, mely az ismeretszerzésben, a megszerzett ismeretek felhasználásában és a tanórán kívüli szituációkban valósul meg. Az így megszerzett magas szintű német nyelvtudás diákjaink számára a felsőfokú tanulmányaik során, majd később a munkaerőpiacon is nagy előnyt jelent.

A német nyelv és irodalom oktatása során tanulóink a jelentősebb német nyelvű irodalmi művek mellett megismerkednek a magyarországi német irodalom számos alkotásával is.

A nemzetiségi nevelés és oktatás irányelvei szerint az emelt óraszámú nemzetiségi német nyelv és irodalom oktatás mellett tanulóink a magyar nyelv és irodalom, valamint az idegen nyelv kivételével bármely tantárgyat tanulhatják a nemzetiség nyelvén. A német nyelvű szaktárgyi

oktatás intézményünkben nagy hagyományokkal rendelkezik. A tantárgyi tartalmak német nyelven való tanulása lehetőséget ad a nyelvismeret elmélyítésére, a nyelv életszerű szituációkban való használatára, segíti a nyelvi készségek fejlesztését és használható nyelvtudás megszerzését.

Iskolánkban a helyi tantervben foglaltaknak megfelelően, a fokozatosság elvét követve vezetjük be a tantárgyak német nyelvű oktatását. Alsó tagozaton a nemzetiségi népismeret és környezetismeret tantárgyakat, az egynyelvű osztályokban a matematikát, digitális kultúrát és a készségtárgyakat, felső tagozaton és gimnáziumban a természettudomány, a történelem, földrajz, biológia, nemzetiségi népismeret és etika tantárgyakat tanítjuk a nemzetiség nyelvén. A mindennapos testnevelés keretében tanulóink az 1.-10. évfolyamokon német néptáncot is tanulnak. A táncoktatás nyelve is lehetőség szerint a német. Tanulóink ezen felül választhatják a matematika tanulását is német nyelven, továbbá a digitális kultúra és testnevelés tantárgyakból német nyelven a középszintű érettségi vizsgára történő felkészítést. A tantárgyak legalább 50 százalékát oktatjuk németül. Az egyes évfolyamokon a nemzetiség nyelvén oktatott tantárgyak aránya a lehetőségek függvényében változhat. A nemzetiség nyelvét és a nemzetiség nyelvén tanított tantárgyak oktatását a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben (4. sz. melléklet) az intézménytípusra és oktatási formára előírt átlaglétszám feletti osztályokban osztálybontással szervezzük meg.

A két óvodánkban 2012-ben került bevezetésre az egynyelvű program, amely felmenő rendszerben, az általános iskola első osztályától is választható. Az évfolyamonként egy osztályban megvalósuló iskolai egynyelvű program fontos célkitűzése a német nyelvi környezet megteremtése a tudatos nyelvhasználat révén a tanórán és a tanórán kívüli tevékenységek során. Fő törekvésünk, hogy a tanulók minél több tantárgyat tanulhassanak a nemzetiség nyelvén, ez azonban alapvetően az intézmény szaktanári ellátottságának függvénye.

5. Nyitott oktatási formák

Iskolánkban a nyitott oktatási formáknak nagy hagyománya van, messze megelőzve a jelen kori kompetencia alapú oktatási módszereket. Ezek alkalmazásával a tanítás szervezése három forma köré csoportosul:

- Freiarbeit
- Werkstattunterricht
- Projektarbeit

A „**Freiarbeit**” módszer az iskola oktatásának, pedagógiai programjának részévé vált, a tanulók ez alapján sajátítják el a tananyag egy részét, illetve gyakorlásként szolgál.

Míg Németországban az iskolai gyakorlatban már a 70-es évek elejétől hagyománya van ennek az oktatási formának, Magyarországon a 80-as évek végén kezdődött el az a folyamat, ami az egyénre szabott, individuális oktatást hangsúlyozza.

A „Freiarbeit” fogalmában a „frei”, azaz szabad nem jelenthet természetesen szabadosságot. De jelenti azt, hogy a diákok dönthetnek arról, hogy kivel, milyen feladaton, mikor és hogyan akarnak dolgozni. Szabadon választhatnak előre megadott, illetve saját maguk által kitalált feladatok közül. A szabad feladatválasztás mellett az önállóság a második legfontosabb jellemzője és előnye e módszernek. Meg kell tanulniuk eldönteni, hogy mit és mikor akarnak megtanulni. Ebben segítségükre van a napi, illetve heti terv. A munka során megtanulják felmérni, hogy mennyi idő alatt tudnak elvégezni bizonyos feladatokat. A „Freiarbeit” fontos

ismérve tehát, hogy a gyerekek saját tempójuk szerint dolgoznak, nem kényszerülnek arra, hogy a tanárhoz, vagy a többiekhez alkalmazkodjanak. Megtanulják az önellenőrzést. Az anyagokat úgy kell a tanárnak összeállítania, hogy a tanulók ellenőrizhessék magukat. Nagyon fontos, hogy a gyerekek megtanulnak másokkal együtt dolgozni: tolerálják egymást, kommunikálnak, kooperálnak, hiszen párokban, vagy kiscsoportokban végzik el a feladatokat. Tudatosul bennük, hogy alkalmazkodniuk kell bizonyos szabályokhoz, be kell tartaniuk azokat. A „Freiarbeit” során a tanár szerepe is megváltozik. Nem ellenőriz – csak nagyon kivételes esetekben -, hanem ösztönöz, segít az anyagok, eszközök kiválasztásában, elmagyarázza használatukat, esetleg játszik, gondolkodik a gyerekekkel együtt. Ahhoz, hogy egy ilyen jellegű tanítás jól működjön, bizonyos külső körülményekre is szükség van. A Freiarbeit legfontosabb külső eleme az osztályterem. A hagyományos osztályterem nem felel meg a Freiarbeit követelményeinek. A tanulópadokat le kell cserélni variálható tanulóasztalokra. Szükség van a teremben viszonylag nagy felületet elfoglaló faliújságokra, ahol a gyerekek kiállíthatják munkáikat. Elmaradhatatlan a nyitott polcrendszer, ahol mindennek megvan a helye, ahonnan bármikor levehető a szükséges eszköz, s a munka végeztével vissza is tehető. Nagyon fontos a pihenő- és olvasósarok: egy szőnyeg elegendő ahhoz, hogy a gyerekek olvashassanak az általuk összegyűjtött, otthonról elhozott kedvenc könyveikből. A számítógép és fénymásoló szintén fontos kellék, hiszen ezek segítségével akár osztályújság is készíthető.

A pedagógus megfigyeléseket végez, s azokat folyamatosan jegyzi: megfigyeli a gyerekek munkafegyelmét, tempóját, az elkészült munkák alapján hibáikat stb. A pedagógus összeállíthat egy szempontsort is, amely alapján elkészíti feljegyzéseit. A tanulók szöveges értékelést kapnak.

A **„Werkstattunterricht”** szó jelentése: „műhelymunka”. Találó a kifejezés, mert pontosan arra utal, ami az osztályteremben, a folyosókon történik. A gyerekek úgy dolgoznak, mint egy műhelyben:

- nem mindannyian teszik ugyanazt,
- van, aki egyedül dolgozik, vannak, akik kis csoportokban,
- a „mester” (tanár) nincs mindenhol jelen, részben önállóan kell dolgozni,
- a munkának különböző fázisai, állomásai vannak

A Werkstattunterrichtnek sok eleme megegyezik a Freiarbeit elemeivel, elsősorban az alapelvek: a tanulók önállóan dolgoznak, saját tempójuk szerint, önmagukat ill. társaikat ellenőrzik (a társak ellenőrzése itt nagyobb hangsúlyt kap, mint az előzőekben), a tanár csak a megfigyelő szerepét tölti be.

Inkább az oktatás megszervezésében vannak különbségek, méghozzá olyanok, amelyek ezt a módszert a magyarországi gyakorlatban való alkalmazásra alkalmasabbá teszik, mint pl. a Freiarbeitot.

Az egyik legfontosabb ilyen jellegű eleme, hogy nem egész éven át tartó, napi legalább egy óras folyamatos foglalkozást jelent, hanem blokkosítható. A legjobb megoldása a gyakorlatban a tanévenkénti kétszer két hét, tehát mindkét félévben egy-egy blokk.

Nem bomlik tantárgyakra, hanem témaköröket ölel fel, s ezen belül minden tartárgy feladatai megjelennek: pl. „állatok” vagy „alma”, s ehhez kapcsolódik a magyar nyelv és irodalom, német nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret, ének, technika stb. feladat.

A szakirodalom ezt a sokféle kínálatot - egyrészt sokféle tantárgyról, másrészt sokféle feladattípusról van szó – „didaktikai svédasztal”-nak nevezi.

Elképzelhető úgy is a Werkstatt-forma, hogy témától független feladat kínálatot állítunk össze pl. kreatív íráshoz kapcsolódóakat. A tantárgyi integráció itt is sokféle lehet: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, akár matematika vagy fizika is, ha pl. valamilyen jelenség magyarázatát kérjük, vagy egy tudósról íratunk egy szöveget. Ezt a fajta feladatbankot nagyon jól lehet alkalmazni középiskolában is.

A „műhely” úgy kell berendezni, hogy sok mozgásteret kapjanak a tanulók, tehát nem elég az osztályterem, a folyosóra, esetleg más termekre is szükség van. A tanár előkészítő munkája

nagyon sok időt és energiát vesz igénybe, hiszen annyi feladattípust kell összeállítania, ahány tanuló van az osztályban, ugyanennyi állomást rendez be, s minden anyagot ugyanennyi példányban fénymásol le. Azért van szükség annyi állomásra és feladatra, mint ahány diák van, mert minden állomásnak megvan a „főnöke”. Ő tudja a megoldást, és ő is ellenőrizheti a többiek megoldását. Ezt általában nagy felelősséggel és komolyan teszik a tanulók. Az egyes állomásokon a feladatok egy-egy dobozba kerülnek, amelyből a tanulók kivesszük őket, és a megoldás után, mielőtt továbbmennek a következő állomásra, egy második dobozban hagyják, amelyet a Werkstatt utolsó fázisában a „főnök” ellenőriz.

Olyan feladatokra is szükség van, amelyek túlmutatnak az osztály keretein, amelyek lehetőséget adnak kísérletezésre, manuális cselekvésekre.

Minden tanuló kap egy „menetlevelet”, amelyen bejelöli, hogy mely állomásokon teljesítette már a feladatot, és egy olyan lap is a kezébe kerül, amelyen konkrétan szerepel a feladat, annak nehézségi foka, a munkamódszer és az állomás főnökének a neve, akihez segítségért is fordulhat.

Témakörök összefoglalására, tantárgyak összekapcsolására és egyéni tanulásra nagyon jól hasznosítható tehát a Werkstatt, s ami nagyon fontos eleme, hogy a tanárnak van ideje és lehetősége a gyerekek munka közbeni megfigyelésére.

A **projektitanítás** a legközismertebb forma a nyitott oktatási formák közül, a leginkább ez van jelen a köztudatban.

Az iskolai projektek megvalósítása - mind a tanulóktól, mind pedig a pedagógusoktól - gondos tervezést és pontos kivitelezést kíván. Első lépésként meg kell határozni a projekt konkrét tartalmát, célját. A projekt keretében olyan ismeretek elsajátítása a cél, amely tantárgyakon túlmutató, hasznosítható ismereteket jelent a tanulók számára.

Az átfogó téma kiválasztása is az iskola vezetésének, tantestületének és diákjainak közös döntése kell, hogy legyen. Természetesen lehet kisebb méretű, osztály szintű projektben is gondolkodni, ebben az esetben is az osztály egészét (diákok, tanárok) érinti a döntés. A témán belüli egységek konkretizálása már az egyes munkacsoportok dolga (ez a második lépés), ők határozzák el, hogy mivel szeretnének foglalkozni. A csoportok kialakításánál a tanárnak irányító szerepe van annyiban, hogy kreatív és kevésbé kreatív, jó és gyengébb, gyorsabb és lassúbb stb. gyerekek kerüljenek egy munkacsoportba. Arra ügyelnie kell azonban, hogy akarjanak együtt dolgozni, ráerőltetni senkit sem lehet senkire, mert az az eredmény rovására fog menni. A harmadik lépcső a választott témákhoz kapcsolódó konkrét lépések, munkafolyamatok megtervezése, az ezekhez kapcsolódó feladatok elosztása, ami egyúttal a felelősök meghatározását is jelenti. A leghosszabb a negyedik fázis, a kivitelezés, a feladatok megoldása. Ekkor lép ki a projekt az iskola falain túlra, hogy az ötödik szakaszban, az eredmények összegzésénél és feldolgozásánál újra visszatérjen. Az utolsó lépés, az eredmények bemutatása nagyon fontos momentum. A projektmunka lényegi kritériuma egy konkrét, használható tapasztalat megszerzése, amelyet valamilyen formában a nyilvánosságnak be kell mutatni. Ez lehet újság, színdarab, filmfelvétel, egy műalkotás, kiállítás stb. Iskolánkban törekszünk arra, hogy a projektek elsősorban nemzetiségi témájúak legyenek, és évente legalább egy projektet valósítsunk meg. A gimnáziumi nemzetiségi projekt nap iskolánk névadójának, Koch Valéria költőnőnek a születésnapja: április 22.

Tantárgyakhoz, évfolyamokhoz kötődő, ismétlődő iskolai projektjeink:

Tantárgy	Projekt témája	Évfolyam
ének-zene	Werkstatt - Vivaldi nyomában	5.
ének-zene	Szereti Ön Mozartot?	6.
ének-zene	Én, Erkel Ferenc - naplóbejegyzés	8.

Tantárgy	Projekt témája	Évfolyam
ének-zene	Bakfark Bálint művészete - Werkstatt	9.
ének-zene	Magyarországi német népszokások	0.
ének-zene	Kodály VS Bartók - Projekt	10.
vizuális kultúra	Nemzetiségi projekt	5-10.
vizuális kultúra	Őskor, barlangrajzok	5.
vizuális kultúra	Török világ	6.
vizuális kultúra	Az épített környezet története, makettépítés	7.
vizuális kultúra	Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet	9.
magyar nyelv és irodalom	Könyvtár projekt: A Pál utcai fiúk projekt, Schule früher und heute projekt	5.
magyar nyelv és irodalom	Várak Werkstatt	6.
magyar nyelv és irodalom	Nyugat projekt	8.
magyar nyelv és irodalom, történelem, művészetek	Róma projekt Középkor projekt	9.-10.
magyar nyelv és irodalom	Avantgard projekt	12.
történelem, magyar, földrajz, művészetek	Görög, római és germán mitológia	5.
történelem, magyar, földrajz, rajz	A törökkori Pécs	6.
német nyelv és irodalom	Arbeit - Beruf Werkstatt, Märchenprojekt	5.
német nyelv és irodalom	Sagen -Projekt	6.
német nyelv és irodalom	DSD Werkstatt	7.-8.
német nyelv és irodalom	Koch Valéria Projektnap – nemzetiségi témákkal	9-12.

Intézményünk minden tanévben részt vesz – a munkatervében meghatározott módon – az alábbi, projektoktatást lehetővé tevő országos témahetek és témanap programjain, továbbá a tantervben előírt, az adott témával összefüggő tanítási órákat szervez:

- a) „PÉNZ7” pénzügyi és vállalkozói témahét,
- b) Digitális témahét,
- c) Fenntarthatósági témahét,
- d) Magyar Diáksport Napja.

A konkrét iskolai projekteket a mindenkor évi munkaterv tartalmazza.

A 11. évfolyamon az integrált természettudomány tantárgy projektoktatáson alapul.

A projektoktatás tapasztalatait pedagógusaink és diákjaink a pályázati úton elnyert, Európai Unió nemzetközi **Erasmus+ projekteiben** is folyamatosan hasznosítják. Ennek keretében több európai ország oktatási intézményével kooperálunk. Lehetőségünk volt pedagógus- és diákmobilitások keretében partnerségek, cserekapcsolatok, diákcserék kialakítására. Projektjeink az alábbi közös célokra fókuszálnak: A kulcskompetenciák és készségek fejlesztése, különös tekintettel a munkaerőpiac és a társadalmi kohézió szempontjából fontos készségekre; elsősorban tanulmányi célú mobilitások, illetve az oktatási-képzési intézmények közötti együttműködés és innovációátadás. Közös célunk a nyelvtanítás és nyelvtanulás fejlesztése, a nyelvi sokszínűség és az interkulturális érzékenység támogatása.

6. Módszertani tanterv

A tanulói képességek és kompetenciák fejlesztése minden évfolyamon elvárt, általános feladat. Az elsajátítandó tanulási stratégiákat és módszereket külön módszertani tantervben foglaltuk össze „Kom-Pass” (kompetencia-útleve / kompetencia-iránytű) címmel. Alapelvünk, hogy az ismeretek feldolgozása és a kompetenciafejlesztés egységes, szerves, tantárgyakon átívelő rendszert alkosson.

Módszertani tantervünk nem csak az egyes módszerek leírását tartalmazza, hanem tanulói feladatlapokat is azok elsajátításához, begyakorlásához, különböző tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódóan. Meghatározza ezen felül azt a struktúrát is, hogy a tanuló számára melyik évfolyamon és melyik tantárgy keretében kerül sor a módszer bevezetésére, elmélyítésére. Ennek megfelelően számos tantárgyhoz készültek feladatlapok az érvényes kerettantervek és helyi tanterveink tartalmait alapul véve. A módszertani curriculum a tanulási folyamat során a következő területeken támogatja a pedagógusok munkáját, illetve fejleszti tanulóinkat: a tanulás tanítása; információk feldolgozása, strukturálása, dokumentálása és ábrázolása; prezentáció és retorika, valamint a szociális és a digitális kompetenciák fejlesztése. Céljaink között szerepel az is, hogy tanulóink hosszú távon továbbgondolják, kiegészítsék és új innovatív módszerekkel gazdagítsák módszertani tudásukat az élethosszig tartó tanulást támogatva. Bízunk benne, hogy egyetemi tanulmányaik során és a majdani munkaerőpiacon is hasznosulnak az elsajátított technikák.

7. Lázár Ervin Program

Intézményünk részt vesz a magyar kultúra mélyebb megismerését és a nemzeti identitás erősítését célzó Lázár Ervin Programban (LEP).

A program szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül minden, az 1–8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

Az egyes évfolyamok esetében a lehetséges programelemek:

1. évfolyam: bábelőadás bemutatása oktatási intézményekben,
2. évfolyam: előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben,
3. évfolyam: színházi előadás bemutatása a Pécsi Nemzeti Színházban,
4. évfolyam: komolyzenei vagy népzenei koncert bemutatása oktatási intézményekben vagy koncerttermekben,
5. évfolyam: színházi előadás bemutatása saját játszóhelyén a Pécsi Nemzeti Színházban,
6. évfolyam: cirkuszművészeti előadás bemutatása a Fővárosi Nagycirkuszban,
7. évfolyam: előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben,
8. évfolyam: színházi előadás bemutatása Budapesten.

8. Az iskola nemzetiségi jellegéből adódó feladatok

Nemzetiségi intézményként tudatában vagyunk annak, hogy a nemzetiségi nyelv és kultúra ápolása és közvetítése révén kiemelt feladatunk a német nemzetiséghez kötődő egyéni és közösségi identitás megalapozása.

A nemzetiségi jelleg átszövi a nevelés-oktatás minden területét, megjelenik a tantárgyakban és a tanórán kívüli tevékenységekben is. Figyelmet fordítunk a nemzetiségi nyelv ápolására a foglalkozásokon/tanórákon kívül is: szünetben, szünidőben és szabadidős tevékenységben.

A német népcsoporttal kapcsolatos ismereteket részben önálló tantárgyként (nemzetiségi hon- és népismeret az iskolában), részben integráltan (óvodai nevelés) közvetítjük. Nemzetiségi népismeretből is érettségizhetnek tanulóink, illetve több tantárgy érettségi témakörei is német nemzetiségi ismereteket tartalmaznak (német nemzetiségi nyelv és irodalom, történelem).

A nyitott oktatási formák alkalmazása keretében népismereti tartalmakat is feldolgozunk tanulóinkkal. Az intézmény olyan iskolán kívüli programokat szervez, amelyek a nemzetiségi ismeretek megszerzését célozzák meg, és alkalmakat teremtenek a nemzetiségi hagyományok megélésére (kirándulás, táboroztatás, tanulmányi út, színházlátogatás, fesztiválon való részvétel, anyaországgal való kapcsolattartás). Évente egyszer az egész iskolára, illetve intézményegységeire kiterjedő nemzetiségi projektet rendezünk, amelynek témáját és kivitelezésének módját az egyes képzési szintek döntenek el.

Az intézmény szorosan együttműködik a fenntartóval, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatával, továbbá bevonja a helyi, regionális és országos nemzetiségi önkormányzati szereplőket, valamint a nemzetiségi ügyekkel foglalkozó, kulcsfontosságú partnereket az iskola életébe.

Nemzetiségi kulturális és szabadidős tevékenységi formák, programok:

- a nemzetiséggel és a német nyelvvel kapcsolatos versenyeken való részvétel,
- tanulóink az alábbi szabadidős tevékenységek, illetve kultúr csoportok közül választhatnak:
 - általános iskolai és gimnáziumi kórus,
 - német irodalmi színpadok,
 - tánccsoportok,
 - fűvőszeneke,
- kirándulásokon, erdei iskolák programjában való részvétel és anyaggyűjtés a németység lakta vidékeken,
- évente iskolai svábbál rendezése,
- részvétel a pünkösdi fesztiválon és a pécsi német napon,
- német nyelvű passiójáték bemutatása két évente a német nemzetiség lakta településeken,
- részt veszünk a nemzetiségi gimnáziumok találkozóján, ill. szervezünk is ilyen találkozót,
- színházlátogatás a Deutsche Bühne előadásain,
- író-olvasó találkozók szervezése magyarországi művészekkel,
- kiállítások szervezése iskolánkban, tanulóink alkotásaiból is,
- részt veszünk a Zentrum pályázati kiírásain (Abgedreht, Blickpunkt) és a Wunderbar Fesztivál rendezvényein,
- részt veszünk a „Trachttag”, a „Stimmen wir an!” és a fenntartó MNOÖ által meghirdetett országos projekteken,
- együttműködünk közös projekteken és rendezvényeken Pécs német nemzetiségi iskoláival, német nemzetiségi települési önkormányzatokkal,
- nemzetiségi produkciókkal részt veszünk a helyi és országos nemzetiségi közéletben, települési ünnepeken és rendezvényeken,

- részt veszünk a német és egyéb nemzetiségi iskolák közötti országos sportrendezvényeken (röplabda, labdarúgó torna),
- az intézmény helyet biztosít a nemzetiségi gasztronómia elsajátítására szülők, nagyszülők bevonásával, hogy a hagyomány átörökítése a generációk között teret kapjon.

További feladatok:

- megjelenés a médiában (német nyelvű nemzetiségi rádióadások, Unser Bildschirm),
- kapcsolattartás a Neue Zeitung szerkesztőségével, a GJU-val, VUK-kal és más fórumokkal,
- együttműködési megállapodások keretében együttműködünk a régió német nemzetiségi iskoláival,
- óvodáink és iskolánk gyakorlati képzési helyet biztosítanak német nemzetiségi szakos egyetemi és főiskolai hallgatók számára német nyelv és irodalom, illetve minden németül tanított tantárgyból, nemzetiségi óvodapedagógiából,
- tanári kollektívánk részt vesz tankönyvek írásában, módszertani és tananyagok, szerkesztésében, tanártovábbképzések tartásában,
- az intézmény jó gyakorlatait, ötleteit, innovatív terveit és tevékenységét közkinccsé tesszük az iskola honlapján, a helyi, regionális és/vagy országos médiában,
- a nemzetiségi tantárgyat tanító kollégáknak támogatjuk a belső tudásmegosztást, a belső továbbképzéseket és a szakmai műhelymunkát,
- az intézmény rendszeresen részt vesz nemzetiségi pályázatokon (pl. a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. NEMZ-TAB és NEMZ-KUL pályázatain, valamint a Német Nagykövetség – Deutsche Botschaft Budapest pályázatain),
- támogatjuk együttműködési megállapodások keretében a gimnáziumi kötelező 50 órás közösségi munka nemzetiségi önkormányzatoknál, intézményeknél és egyesületeknél történő elvégzését.

A nemzetiségi nyelvhasználat és arculat erősítése:

- Az intézményt bemutató kiadványok, szóróanyagok és az intézményi honlap kétnyelvűek.
- A naplóvezetés, a tervezés és értékelés a nemzetiségi tantárgyakra és tevékenységekre vonatkozóan két nyelven vagy a nemzetiség nyelvén történik.
- Az intézmény belső dekorációi tükrözik a nemzetiségi identitás ápolását: a nemzetiségi sarkok (Valeria-Koch-Ecke, Krisztina Arnold Lesecke), kiállított fotók, gyerekrajzok és alkotások, a helyiségek kétnyelvű feliratozása.
- Az intézményi folyosókon és osztálytermekben, a faliújságokon a nemzetiségi munka eredményeinek bemutatására törekszünk: jelenjenek meg a nemzetiségi programokra vonatkozó információk, a nemzetiségi versenyeken elért eredmények, a nyelvi illetve népismereti vagy a nemzetiségi nyelven tanított tantárgyak óráin készült produktumok.
- A gimnáziumi egyenruha (stilizált blúz és ing) és az iskolapóló egységes megjelenést biztosít a közösség tagjai számára a nemzeti/nemzetiségi ünnepeken és rendezvényeken.
- Az intézmény diákcsereit, kirándulást szervez az anyaországba – pályázattal, nemzetiségi önkormányzati támogatás kérésével –, hogy minél több nemzetiségi nyelvi impulzus érje a tanulókat.

Az intézményben dolgozó pedagógussal szembeni elvárások:

- Minden pedagógusunk ismerje a pedagógia program nemzetiségi tartalmait és az intézményben folyó pedagógiai munka nemzetiségi jegyeit, vegyen részt az iskolai nemzetiségi rendezvényeken, segítsen azok szervezésében.

- A német nyelven tanító pedagógus munkája során érthetően, helyesen és hitelesen kommunikáljon, használja következetesen a nemzetiség nyelvét minden lehetséges szituációban a tervezett foglalkozásoktól / tanóráktól a mindennapos kommunikáción át a szakmai megbeszélésekig (ebbe a németül nem tanító, de a nyelvet beszélő pedagógus is kapcsolódjon be lehetőség szerint),
- legyen tudatában modell szerepének mind a nyelv, mind a nemzetiségi jelleg közvetítésében,
- ismerje és tudatosan alkalmazza a gyereksoportok sajátosságaihoz igazodó nyelvi és nemzetiségi tartalmakra vonatkozó megismerési folyamatokat, módszereket és eszközöket,
- teremtsen motiváló tanulási környezetet változatos munkaformákkal, sokoldalú eszközhasználattal a nyelvi és nemzetiségi ismeretek átadására,
- folyamatosan képezze magát tovább nemzetiségi területen is, ossza meg tudását intézményen belül és kívül,
- tervező tevékenysége során a nevelési/tanulási folyamatba illessze bele az intézményi, a helyi és az országos ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket (pl. kihelyezett foglalkozások révén: nemzetiségi tanösvények, múzeumok, tájházak, kiállítások megtekintése, nemzetiségi mesterségek képviselőinek felkeresése),
- vegyen részt nemzetiségi kulturális rendezvényeken, (pl. vers- és prózamondó versenyen, tánctalálkozókon),
- a nemzetiségi nyelv ápolására szervezzen részvételi lehetőséget nemzetiségi nyelvű kulturális rendezvényekre, színházi előadásokra, filmklubra, nemzetiségi programokra,
- vegyen részt a helyi, regionális és országos német önkormányzat által szervezett rendezvényeken, és vonja be tanítványait,
- vállaljon szerepet nemzetiségi projektek, táborok szervezésében és lebonyolításában,
- ösztönözze növendékeit gyűjtőmunkára településükön, családjuk körében, hogy bővítse a település nemzetiségi értéktárát,
- pedagógiai tervező dokumentumai készítése során vegye figyelembe a nemzetiségi és az MNOÖ által kidolgozott nevelési-oktatási irányelveket,
- működjön együtt a nemzetiségüket megélő szülőkkel, kollégákkal, partnerekkel és vezetőkkel, a helyi nemzetiségi önkormányzattal és civil szervezetekkel,
- alapozza meg és ösztönözze a gyerekeket a tudatos nemzetiségre jellemző értékválasztásra és saját értékrendjük kialakítására,
- az adott életkori sajátosságok figyelembe vételével ismertesse meg a gyerekeket a nemzetiségi kultúra kincseivel és azok tiszteletére nevelje őket,
- találjon módot a gyerekek egyéni és differenciált fejlődésének/fejlesztésének megteremtésére (pl. felkészítés nemzetiségi rendezvényeken való szereplésre, versenyre),
- ismerje fel a nemzetiségi gyerekek nyelvi és nemzetiségi területen megmutatkozó tehetségének ígéretét, s tudatosan segítse annak kibontakozását,
- a nemzetiségi pedagógus feladatai során vegye figyelembe saját nemzetiségében rejlő értékeket és más nemzetiségek eltérő kulturális, ill. társadalmi háttéréből adódó sajátosságait,
- segítse a gyerekeket saját és más nemzetiségek elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására és előítéletmentességre nevelni,
- alkalmazzon az adott nemzetiségi nevelési/tanulási helyzetnek megfelelő ellenőrzési és értékelési módszereket,
- legyen fontos számára nemzetiségére vonatkozó tudásának folyamatos megújítása, bővítése,

- vegyen részt nemzetiségi tartalmú továbbképzésen, szakmai együttműködésekben, a nemzetiségi közösséget érintő döntésekben.

Pedagógiai Programunk bevezetőjében megfogalmaztuk, hogy intézményünk nyitott iskola (Begegnungsschule), ahova nem csak nemzetiségi származású tanulókat várunk, hanem mindenkit, aki érdeklődik programunk iránt és azonosulni tud azzal. Felvételnél, túljelentkezés esetén azonos képességű és felkészültségű tanulóknál a német nemzetiségi származásuk előnyt élveznek.

A szülők a képzés kezdetekor írásban nyilatkoznak arról, hogy kéri gyermekük számára a nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás biztosítását, és vállalják az azzal járó többletterheket.

Az MNOÖ intézményeként továbbra is arra törekszünk, hogy a német nemzetiségi nevelési-oktatási intézmények számára referencia iskolaként funkcionáljunk. Ehhez el kell érünk a kitűzött nemzetiségi és nevelési-oktatási céljainkat.

9. Bázisintézményi szerep, partnerségi megállapodások

9.1 Bázisintézményi szerep

A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata egyik vezető iskolájaként feladatunk a szakmai példamutatás az ország német és egyéb nemzetiségi iskolái számára.

Az Oktatási Hivatal Bázisintézményeként jó gyakorlataink megosztásával, műhelymunkák, bemutató órák, tanulmányi és tehetség gondozó versenyek, pedagógus továbbképzések helyszínként és e programok közreműködőjeként országos szinten részt vállalunk a nemzetiségi köznevelési intézményekben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai-szakmai támogatásában. A hálózatos tudásmegosztásban, az intézményi innovációk terjesztésében az intézmény szaktanácsadó és szakértő mesterpedagógusai egyaránt részt vesznek. A Nemzetiségi Oktatási Központ és a Pécsi Oktatási Központ kooordinálásával a fentiekben bemutatott reformpedagógiák („Freiarbeit”, „Werkstatt” és projekttanítás) továbbadását is vállaljuk jó gyakorlatként. Intézményünk közel három évtizede alkalmazza tervszerűen ezeket a módszereket, saját profilunkra átalakítva. A Freiarbeit és a Werkstatt módszere az alsó tagozathoz kötődik, de utóbbit alkalmazzuk a felső tagozaton és a gimnáziumban is. A projekt módszer az intézmény egészét érinti, a tervezés munkacsoportokhoz kötődik, a kivitelezésben a tantestület teljes egészében részt vesz. Az iskola vezetése maximálisan biztosítja e pedagógiai módszerek alkalmazásának hátterét, a szülői és tanulói közösség pedig egyöntetűen támogatja a nyitott oktatás rendszerét.

A bázisintézményi szerepből adódó feladatok:

- belső továbbképzések tartása, szakmai műhelyek működtetése, külső továbbképzéseken való részvétel,
- a jó gyakorlatok átadása nemzetiségi iskoláknak, a partneriskoláknak, az átadási folyamat mentorálása.

9.2 Partnerség német nemzetiségi általános iskolákkal az intézményünk beiskolázási területén

- **Az együttműködési megállapodások tárgya:**

A német nemzetiségi oktatásban és nevelésben részesülő általános iskolai tanulók számára a német nemzetiségi képzés folytonosságának biztosítása és szakmai kapcsolattartás.

- **Az együttműködés célja:**

- Hálózatépítés a német nemzetiségi szakmai munka színvonalának emelése érdekében az általános iskolák és intézményünk között.

- A német nemzetiségi általános iskolákban tanuló és gimnáziumba készülők támogatása, hogy ne lépjenek ki érettségi előtt a német nemzetiségi oktatás és nevelés rendszeréből.

- **Az intézményünk kínálata:**

- Jó gyakorlataink bemutatása a nyitott oktatási formák kapcsán: Freiarbeit, Werkstatt, projektek.
- Hospitálás német nyelvű szakórákon megbeszélés szerinti időpontban.
- Az intézményünk helyi tanterveit (német nyelv és irodalom, honismeret, német nyelven tanított tárgyak) a partneriskola átveheti, ill. segítséget nyújtunk ezek adaptálásában.
- A partneriskola kérésére tankönyveket ajánlunk, és egyeztetjük az alkalmazott könyveket.
- A partneriskolákból az intézményünkbe jelentkező 8. osztályos tanulók ugyanazon előnyöket élvezik a felvételi vizsgákon, mint a Koch Valéria Iskolaközpont általános iskolásai: meghatározott tanulmányi eredmény (jó tanulmányi átlag, német jegy: 5, sikeres DSD I vizsga / B1 szint) és a tanulmányi rangsor alapján, az általános iskolát mintegy folytatva kerülnek az intézményünkbe. A nulladik, nyelvi előkészítő évfolyam bevezetése miatt a tanulók felvételt tesznek német nyelvből, annak eldöntése érdekében, hogy a 9. vagy a 0. évfolyamba nyerjenek-e felvételt. A jelentkezőknek kollégiumi elhelyezést biztosítunk.
- Az általános iskolák névre szólóan kérhetik intézményünk szaktanácsadóinak segítségét, oly módon, hogy szaktanácsadásra vonatkozó igényeiket az OH által meghirdetett hivatalos formában (NPOK, igényfelmérő lap) adják le, megnevezve intézményünk szaktanácsadóit és a konkrét szaktanácsadási igényt.

9.3 Partnerség felsőoktatási intézményekkel

Intézményünk 1994 óta külső gyakorlólé hely a Pécsi Tudományegyetem és a bajai Eötvös József Főiskola hallgatói számára, több kollégánk rendelkezik mentortanár végzettséggel. A hallgatókat hospitálásra és tanítási gyakorlatra is fogadjuk.

Az intézmény 2019-ben bekapcsolódott a Pécsi Tudományegyetem és konzorciumi partnerei által megvalósított Köznevelés módszertani megújítása a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése céljából – EFOP-3.1.2-16-2016-00001 c. pályázati program fejlesztő munkájába.

A projekt célja a differenciált, személyközpontú nevelést-oktatást lehetővé tevő módszertani kultúra megerősítése a köznevelési intézményekben, a nyitottságra ösztönző intézményi nevelés-oktatás pedagógiai eszköztárának fejlesztése, valamint a kidolgozott módszertan a pedagógusok körében történő országos elterjesztése.

Az intézmény pedagógusai a projekt keretében pedagógus-továbbképzésekben vettek részt, az intézmény a képzések során megismert, a program megvalósításához illeszkedő új módszertani fejlesztéseket, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését, ill. a lemorzsolódás megakadályozását támogató pedagógiai módszertani eszközöket beépíti az oktató-nevelő munkájába.

A Pécsi Tudományegyetemmel történő együttműködés alapja a 2020-ban megkötött együttműködési megállapodás.

10. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle óvodai, iskolai és kollégiumi tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

A gondolkodási képesség fejlesztése

- a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése (pl. az életből vett problémák lényegének megértése, a megoldás keresése szempontjából fontosnak tűnő tények és körülmények kiválasztása),
- a rendszerező képesség fejlesztése (pl. általánosítás, osztályozás, felosztás, definiálás),
- az induktív gondolkodás fejlesztése (pl. a konkrét megfigyelések adatain alapuló következtetések megfogalmazása és ellenőrzése),
- a deduktív gondolkodás fejlesztése (pl. a logikai képességek életkoronként változó módszerű fejlesztése),
- a kombinatív képesség fejlesztése,
- a korrelatív gondolkodás fejlesztése (pl. a valószínűségen alapuló természettudományi és társadalomtudományi törvényszerűségek felismerése és értelmezése),
- az analógiás gondolkodás fejlesztése (pl. az analógiák felismerésén alapuló problémamegoldások gyakorlása),
- a kritikai gondolkodás fejlesztése (pl. a rendelkezésre álló ellentmondásos információk értékelésén és kritikáján alapuló állítások megfogalmazása. Ellentétes álláspontok egyenértékű megismerése, védelme és cáfolata a két oldalon egymást váltó szereplőkkel.).

A megismerési képességek fejlesztésének területei

- információszerző és -feldolgozó képesség,
- az ismeretek új helyzetekben való alkalmazásának képessége,
- kommunikációs képesség,
- szövegalkotási képesség,
- a mindennapi gyakorlati élethelyzetekben történő eligazodás,
- az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek.

A személyes értékek tudatosítása, a tanulást segítő érzelmi és motivációs tényezők megerősítése

- a személyes képességekbe vetett hit kialakítása és megerősítése,
- az ismeretszerzés iránti belső motiváció kialakítása és megerősítése,
- belső értékrend és értékek felé való orientálódás megerősítése,
- együttműködési, döntési és életvezetési képesség fejlesztése,
- a megismerés konkrét tartalmának és módjának kiválasztásában való aktív közreműködés igényének kialakítása.

11. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka intézményünkben egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

Olyan készségek fejlesztéséről, olyan ismeretek átadásáról kell sok esetben gondoskodnia az iskolának, amelyeknek meg kell jelenniük szinte minden pedagógus ismeretközlő tevékenységében, igazodva az éppen adott tanulói csoporthoz, az érintett tanulók életkorához, személyiségéhez és felkészültségéhez. Ezek az ellátandó feladatok **az iskola pedagógiai érték közvetítő tevékenységének lényegét adják**, amelyek célja elsősorban **a személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés**.

Ezek közé tartoznak

- az erkölcsi ismeretek,

- a családi és közösségi kapcsolatok elmélyítését támogató fejlesztési feladatok, és azok részét képző ismeretek,
- az előítéletek felismerésére, tudatosítására való képesség,
- a testi és lelki egészség megőrzésére történő felkészítés,
- a bűnmegelőzés,
- a drogprevenció,
- a fogyasztóvédelmi nevelés.

E körben minden pedagógusnak van feladata, mindig az adott tanórán, és a tanórán kívül folyó munkájához igazítva a feladat végrehajtását.

A közösségi nevelés kiemelt színterei a napközi és a kollégium.

Feladataink:

- A közösséggé szerveződést segítő szokások, hagyományok és alapvető erkölcsi normák kialakítása és továbbfejlesztése,
- az erkölcsös személyiség értelmi és érzelmi úton történő alakítása.
- Bizalmon és megbecsülésen alapuló pozitív tanuló-nevelő kapcsolat kialakítása, egyéni, kiscsoportos és csoportos beszélgetések keretében.
- A társadalmi együttélés alapvető szabályainak megismertetése, tapasztalatok gyűjtése a közösségben:
 - Konfliktushelyzetek, problémaszituációk megoldási lehetőségeinek megismertetése, a tapasztalatok különböző helyzetekben történő alkalmazása.
 - Gyermekek és felnőttek példaképek bemutatása, követésre ösztönzés.
 - Pozitív közösségi élmények biztosítása, hangulatos csoportlétkör megteremtése – mozi – és színházlátogatások, séta, kirándulás stb.
 - A közösség tagjainak együvé tartozását erősíti közös tevékenységek szervezése – pl.: az év ünnepeire – anyák napja, karácsony, farsang, név- és születésnapok megünneplése.
 - Baráti kapcsolatok kialakulásának támogatása és ösztönzése.
 - Közös feladatok kis- és nagycsoportos végrehajtása közösen elkészített terv alapján, közös ellenőrzés, értékelés.
 - Az egyéni szükségletek felismerése és az érvényesítést szolgáló megegyezések stratégiájának elsajátítása.
 - Kommunikációs játékok, gyakorlatok végzése.
 - A másokat toleráló magatartás, a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti együttérzés és segítőkészség fejlesztése.
 - Az áldozatvállalás értelmének tudatosítása.
 - Vonzó családmodellek bemutatása – a családi munkamegosztás szerepének tudatosítása.
 - Különböző életmódok, szokások, kultúrák megismertetése.
 - Formális, rokonszenvi kapcsolatokon alapuló kiscsoportok megalakítása, együttműködésük megszervezése, személyiségformáló hatásuk (önzetlenség, barátság, segítségnyújtás, lelkiismeretesség, áldozatkészség) hasznosítása, továbbfejlesztése.
 - Az alkalmazkodás, beilleszkedés, a társakkal történő együttműködés, a közösségi szerepvállalás segítése, a kollektivitás fejlesztése.
 - Az önbizalom, önnevelés igényének felkeltése, a kezdeményező-készség fejlesztése.
 - A magányos gyermekek bevonása a közös tevékenységekbe, beilleszkedésük segítése.
 - A problémás társak értékeinek elismertetése.
- A nemek közötti különbségek felismertetése, egymás kölcsönös tiszteletének, az egyenrangúságnak az elfogadtatása.
- Felelősrendszer, szokásrend kialakítása, a csoport életének megszervezése:

- A tanulók felelősségtudatának, önállóságának fejlesztése.
- Az önismeret fejlesztése, a reális önértékelés megalapozása.
- A tanulók önszabályozó képességének kialakítása, tapasztalatszerzés a csoportmegbízások vállalásában és teljesítésében.
- A tanulók önrányító- és önkormányzó képességének megalapozása.
- A felelősök megbízatásának ellenőrzése, értékelése, kritikája.
- A szociálisan hátrányos helyzetű tanulókkal differenciált foglalkozás.
- A közösség életét meghatározó szabályok, „törvények” megfogalmazása, azokhoz alkalmazkodás illetve módosításuk:
 - A tanulók jogainak megismertetése, érvényesítése, kötelességeik betartásának ellenőrzése.
 - A csoport kompetenciájába tartozó közös döntések meghozatala.
 - A viselkedéskultúra fejlesztése, a társas együttélés szabályainak – rend, fegyelem, megfelelő szervezettség – gyakorlása.
 - A szabályok betartásának szükségessége, illetve megszegésük következményei.

A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezésével, nevelői irányításával kapcsolatos feladatok:

- Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében. A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm - a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró - személyiségének lassú átalakulásától az autonóm - önmagát értékelni és irányítani képes - személyiséggé válásig.
- Az önkormányzás képességének kialakítása. A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése. A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és a közösségi magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.
- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása. A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek kialakítása, ápolása.
- Szorgalmazzuk, hogy tanulóink részt vállaljanak a magyarországi német ifjúsági szervezetek munkájában (VUK, GJU), e keretek között is erősítve a nemzetiségi közösséghez való tartozást.

Minden tanuló gyakorolja az iskolai közösségben az őt megillető jogokat. Ezekről tájékoztatást a Házirend ad. A tanuló fordulhat a diákönkormányzat, a tanárai, az igazgató és helyettesei, valamint a szülői munkaközösség felé. A joggyakorlás, véleménynyilvánítás színtere a diákfórum, melyet évente szervezünk meg.

Minden tanuló egyben felelősséggel is tartozik tetteiért az iskolai közösséggel szemben.

12. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Tantestületünk fontos feladatának tekinti a tehetséggondozást és a képességfejlesztést. A tehetségek fejlesztése minden műveltségi területen a szakórákon és tanórán kívüli foglalkozások keretében történik.

Feladataink:

- a tehetséges tanulók korai felismerése, hogy minél hamarabb elkezdhessük fejlesztésüket,
- a felismert tehetség fejlesztése, ösztönzése, kibontakoztatása az önmegvalósítás jegyében,
- az esélyegyenlőség biztosítása valamennyi tehetséges gyermek számára,
- a tanulók nyomon követése,
- tanítási órákon differenciált feladatok biztosítása (tananyagmélyítés, önálló projektmunkák készítése, gyűjtő- és kutatómunka),
- tanulói pályázatok támogatása,
- ösztöndíjak elnyeréséhez támogatás,
- tanulmányi versenyekre való felkészítés,
- tehetséggondozó szakkörök szervezése,
- a tanulóknak az iskolán kívüli tehetséggondozási programok közvetítése.

Megjelenési formák:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- a német nyelven tanított tantárgyak bontása,
- lehetőségeinkhez mérten minél több emelt szintű érettségire felkészítő csoport indítása a gimnázium 11. és 12. évfolyamán,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- iskolai, kollégiumi sportkör,
- a szakkörök,
- a nyitott oktatási formák, amelyek egyéni fejlődést tesznek lehetővé,
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.),
- a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások),
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a továbbtanulás, a pályaaorientáció segítése.

13. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

Sajátos nevelési igényű tanulók (SNI) az intézményben

Sajátos nevelési igényű az a tanuló, aki a szakértői bizottság véleménye alapján különleges bánásmódot igényel.

Az alábbi SNI tanulók nevelése és oktatása az intézményben integráltan történik:

- mozgásszervi fogyatékkal élő tanuló,
- érzékszervi (látási, hallási) fogyatékkal élő,
- beszéd fogyatékos,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az átlagos osztálylétszám számításánál a sajátos nevelési igényű tanulót kettő vagy három főként vesszük figyelembe a szakvélemény alapján.

A sajátos nevelési igény indokai:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulása,
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útja, fejlődésének eltérő üteme, esetleg részleges vagy teljes kiesése, fejletlensége, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetősége.

A nevelő-oktató munka alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Célunk olyan iskolai légkör megteremtése, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a máságot is tolerálva. Az iskolai képzés teljes időtartama alatt arra kell törekedni, hogy az SNI tanuló személyisége a képzés végére minél harmonikusabban és teljesebben kibontakozzon, képes legyen a társadalom által elfogadott normák szerint, saját igényeit megvalósítva kiegyensúlyozott, boldog életet élni.

A tanköteles korú sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának során a legfontosabb figyelembe veendő szempontok: az értelmi, a testi és érzelmi fejlődés megváltozása, sajátos tanulási képességek, egyéni szükségletek.

Pedagógiai alapelvek:

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT-ban, valamint az Irányelvekben (A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei) meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatói folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- A feladatok megvalósításához szükség esetén hosszabb időszavakat és tágabb kereteket kell megjelölni.
- Szükség szerint sajátos, a fogyatékosággal összeegyeztethető tartalmakat és követelményeket kell kialakítani és teljesíteni.
- A nevelési célok, a kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok és feladatok a sajátos nevelési igényű tanulóakra is érvényesek.
- Az iskola segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatja a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve.
- Az SNI tanuló értékelése az egyéni fejlődési ütem, az egyéni különbségek maximális figyelembevételével történik. A tanuló teljesítménye önmagához mérten és előremutatóan kerül értékelésre, megőrizve a tanulási kedvet.

Ezen túl érvényesíteni kell az alábbi elveket:

A prevenció elve:

Iskolába lépéskor mérést végzünk azért, hogy megtudjuk, kik azok a gyerekek, akiknek egyéni fejlesztésre van szükségük.

A részképességzavarok korai felismerése azért fontos, mert terápia hiányában megakadályozza az olvasás-írás elsajátítását.

Ilyen részképesség-zavarok:

- gyenge hang megkülönböztető képesség,
- hallási figyelem zavara,
- rövid távú akusztikus és vizuális emlékezet zavara,
- vizuális észlelés fejletlensége,
- taktilis, kinezetikus észlelés fejletlensége,

- téri vizuális integráció hiánya,
- testséma zavara,
- jobb-bal megkülönböztetés nehézsége
- vizuomotoros koordináció zavara.

Azokat a tanulókat, akiknek a prevenció nem elégséges, szakértői vizsgálatra küldjük.

A rehabilitáció elve:

A sajátos nevelési igényű tanulók állapotának megfelelő fejlesztő foglalkozások és a szükséges eszközök biztosítása – a fejlesztő munka eltér a hagyományos pedagógiai tevékenységtől. Az elméleti felkészültség mellett nem nélkülözheti az e célra kidolgozott módszereket és eszközöket. A foglalkozások során olyan alapkészségeket fejleszt, amelyek a gyermek iskolai teljesítményéhez szükséges képességek, készségek kialakulását szolgálják, hogy minél zökkenőmentesebb legyen az iskolai tanulás.

Az integráció elve:

Iskolánk próbálkozik az inklúzió szellemének megfelelő teljes integrációval. A tanuló teljes időtartamban az osztálytársaival együtt tanul, így nagyobb esélye van a sikeres szocializációra. Az egyéni képességek fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. A tanítási órákon a tananyag elsajátításánál figyelembe vesszük a szakértői véleményben megfogalmazott egyéni ajánlásokat és szempontokat (pl. többletidő biztosítása, differenciált feladatok).

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető a saját képességei figyelembevételével.

Az integráció várható előnyei az osztálytársak szempontjából:

- Érzékenyítés az SNI tanulók nehézségei iránt.
- Az együttnevelés fokozza a segítségnyújtás és a siker közös örömét.

Az integráció várható előnyei a befogadó pedagógusok szempontjából

- Ösztönzi a pedagógust új módszerek, eljárások megismerésére, pedagógiai képességei kibontakoztatására.

Ennek érdekében

- Arra törekszünk, hogy nevelőtestületünk minél több tagja részt vegyen továbbképzéseken, szakirányú tanfolyamokon.
- Támogató attitűd és kompetenciák erősítése (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) az integrált oktatásban résztvevő pedagógusok részéről.
- A tananyag feldolgozásánál figyelembe vesszük a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítünk, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosítunk.
- Együttműködünk a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus utasításait betartjuk.
- Törekszünk a speciális eszközök alkalmazására.

Fejlesztési feladatok:

- képességfejlesztés a hiányosan működő pszichés és kognitív funkciók terápiás jellegű korrekciójával,
- a differenciált, szükségletekhez igazodó felzárkóztatás,

- az általános műveltség megalapozása az életkor figyelembe vételével.

A nevelés-oktatás fő feladatai:

- Az alapidokumentumok által szabályozott ismeretanyag elsajátíttatása az évfolyamok, osztályfokok, tantárgyi sajátosságok, egyéni különbségek figyelembe vételével.
- A mentális képességek fejlesztése a megismerő funkciók egyénre szabott terápiás jellegű korrekciójával.
- Az ismeretek tartalmának, mélységének mindenkori aktualizálása, adaptálása a tanulócsoporthoz és az egyének kondícióinak megfelelően.
- A tanítás és nevelés szervezeti kereteinek szükség szerinti alakítása.
- A módszerek és tevékenységi formák optimális megválasztása a mindenkori pedagógiai tevékenység kívánalmainak megfelelően.

Az iskola az alábbiakat biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermekeknek:

- A tanulót az igazgató szaktanácsadói javaslatra egyes tantárgyakból vagy tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól felmentheti. A tanulónak a mentesített tantárgyak óráin is részt kell vennie, szintjének, képességeinek megfelelően differenciált foglalkoztatásban részesülve.
- A tartósan lemaradó gyerekek részére szakvélemény alapján, az adott munkaközösség csökkenti a tananyagot, a követelményszintet, és nagyobb mértékű pedagógiai segítséget nyújt.
- Gyógytestnevelési órákat biztosítunk az eltérő testi fejlődésű tanulóknak.

Látássérült tanuló fejlesztése

A gyengénlátó, aliglátó és vak gyermekek sajátos nevelési igényű tanulók. Az iskolai feladatok többnyire vizualitásra épülnek, a látássérült tanulók emiatt alapvetően hátrányban vannak. Az ismeretszerzéshez, feladatmegoldáshoz több időre van szükségük. A tanulási-tanítási folyamatban megfelelő módszertani eszközökkel, a többi érzékszerv mozgósításával, egyéni differenciálással eredményessé tehető a látássérült tanulók részvétele a tanítási-tanulási folyamatban. A tanítási órákon sokat segít a táblára írtak felolvasása, auditív információhordozók alkalmazása.

Tanulási környezet biztosítása

A látássérült tanulók számára elengedhetetlen a megfelelő tanulási környezet fizikai feltételeinek biztosítása. A teremben könnyen megközelíthető tanulópadot kap, ahonnan jól hallja a tanári magyarázatot. A pad elhelyezésénél figyelembe kell venni, hogy lehetőséget adjon a speciális, ill. adaptált taneszközök, valamint képernyőolvasó programmal rendelkező IT-eszközök használatára. Fontos, hogy a táblára írt, a képernyőn megjelenő vizuális információk nem jutnak el automatikusan a tanulóhoz, így a tanárnak, diáktársnak segíteniük kell az információátadásban (érthető, követhető magyarázat, diktálás). A látássérült gyermek órai jegyzetelése – igény szerint - történhet Braille-formában, vagy számítógépen. A tanár engedélyével használhat diktafont, amiből otthon készít írásos jegyzeteket. Ha a hangfelvétel készítése engedélyezett, a tanóra során a tanár figyelmeztetheti a tanulót, hogy mikor következik fontos információ, mit érdemes a készüléken rögzíteni. Segíti az oktatást és a tanulási folyamatot, ha a gyermek órán képernyőolvasó programmal ellátott számítógéppel jegyzetel, il. old meg feladatokat, így a tanár a képernyőn folyamatosan nyomon követheti, ellenőrizheti a feladatok megoldását.

Általános alapelvek a vak tanulók tanulóhelyének berendezésénél:

- a tanuló képességeinek megfelelően tájékozódhasson;
- megfelelő tér, hely álljon rendelkezésére (tároló hely, munkafelület);
- tanulási helyét, munkaasztalát a tanulási igényeit figyelembe véve alakítsuk ki;
- a terem berendezését bejelentés nélkül ne változtassák meg;
- a mozgatható tárgyakat használat után tegyék vissza a helyükre.

Az iskolai beilleszkedés segítése

A vak, aliglátó tanulók társadalmi integrációjának folyamatában az iskola kiemelten fontos szerepet játszik. Az oktatási intézménynek biztosítani kell a **személyes és társas kapcsolati kompetenciák** fejlesztését. Fontos, hogy a diák látássérültsége miatt ne maradjon ki az intézményi és osztályszinten szervezett programokból, és részt vehessen az őt érintő döntési folyamatokban. Az iskola felelőssége, hogy a látássérült tanuló ne legyen iskolai zaklatás áldozata. Csak a megfelelő iskolai légkör, a nyílt kommunikáció képes biztosítani, hogy a látássérült tanuló képes legyen tanulási problémáit és személyes nehézségeit jelezni. Az osztálytársak részéről a vak, aliglátó tanuló iránti tisztelet és elfogadás sok esetben tanári segítséggel alakul ki. A látássérült tanulóknak is tisztelnie kell osztálytársai egyéni különbségekből eredő sokféleségét.

Részvétel az oktatás-nevelés folyamatában – pedagógiai irányelvek

A tanuláshoz szükséges képességek csak a tanulási folyamat során fejlődnek. A látássérült tanulók számára is – lehetőségeiket figyelembe véve - biztosítani kell a megfelelő tanulási technikák, módszertanok elsajátítását. Érdeemes többféle tanulási technikát megismertetni a vak tanulókkal is, hogy idővel tapasztalati úton el tudják dönteni, melyik számukra a legmegfelelőbb eszköz és módszer egy-egy feladat megoldásához. Az órákon érdemes alkalmazni a tanulásszervezés különféle módjait is.

A tanítási-tanulási folyamat és a teljesítményértékelés irányelvei:

- A vak, aliglátó tanuló is aktívan vegyen részt párban vagy csoportban végezhető tanulási formákban.
- A pedagógus feladata és felelőssége, hogy úgy tervezze a tanulási feladatokat és feladatcsoportokat, hogy az a látássérült tanuló képességének (látásteljesítményének) megfelelő legyen.
- A tanuláshoz és az értékeléshez a vak, aliglátó tanuló számára szükséges biztosítani a megfelelő speciális tan- és (informatikai) segédeszközöket.
- A látássérült tanuló teljesítményét a pedagógusnak reális, egyben támogató visszajelzést adva kell méltányolnia úgy, hogy az erősítse a tanuló önbizalmát is.
- Figyelembe kell venni, hogy a vak, aliglátó tanuló látássérülése, illetve egyéb csatlakozó sérülése miatt a feladatok megoldásához általában több időt igényel, ill. gyorsabban elfáradhat, kevésbé terhelhető lehet, több és hosszabb pihenést igényelhet.

Fejlesztési feladatok

A látássérült gyermekek eredményes neveléséhez-oktatásához szükséges a pedagógus kreativitása, rugalmassága, mivel az oktatással járó újszerű feladatok teljesítése csak innovatív szemléletű, együttműködésre kész pedagógiai munkával valósítható meg.

A vak tanulók oktatása, nevelése folyamán alkalmazkodni kell a sajátos információszerzési módhoz. Törekedni kell arra, hogy lehetőleg a tanóra minden mozzanatába vonjuk be a vak tanulót is, és kössük le a figyelmét. Bizonyos tantárgyak anyagát adaptálni ill. át kell alakítani számára. Törekedni kell arra, hogy az érzékeltetés minél több érzékszerven keresztül történjék. Kérdésekkel folyamatosan ellenőrizni kell a valós ismereteket, a felmerülő hiányosságokat pedig mielőbb pótolni, illetve javítani kell. Támazkodunk a látássérült gyermekek auditív figyelmére, memóriájára.

Személyre szabott tanulás és pedagógiai támaszrendszerek

A látássérült tanulók számára biztosítani kell az adaptált tankönyvekhez, munkafüzetekhez és egyéb taneszközökhöz való hozzáférést. A tanuló egyéni igényeinek megfelelően használhatja a tankönyvek Braille-változatait, vagy a digitálisan adaptált változatot. Az egyes tantárgyak oktatásához javasolt beszerezni speciális, „vakos” szemléltető- és segédeszközöket is. A matematika tanításához az abakuszt, tapintható vonalakat rajzoló körzőt, törtdobozt, egyéb tapintható szemléltető- és mérőeszközöket, hang-, illetve pontírasú kijelzővel ellátott kalkulátorokat használhatnak. A természettudományos tantárgyak tanításához modellek és makettek alkalmazhatók.

A számítógép szerepe a vak tanulók oktatásában kiemelt jelentőségű. A Braille-sor vagy a képernyő-olvasó sokoldalúan használható az önálló ismeretszerzés során.

Együttműködés a gyógypedagógussal

Integráció esetén a látássérült tanuló fejlesztését heti rendszerességgel a látássérültek pedagógiájára (tiflopedagógiára) szakosodott gyógypedagógus segíti. Az iskola az eredményes munka érdekében törekszik a gyógypedagógussal történő folyamatos információ- és tapasztalatcserére.

Hallássérült tanuló fejlesztése

Intézményünkben a nagyothalló és a hallásukat műtéti úton helyreállított (pl. cochleáris implantált) hallássérült tanulókat tudjuk fogadni. A hallás hiánya vagy csökkenése miatt a tanulók nyelvi kommunikációja, azaz beszédértése, a szövegértő olvasás képessége, szókincse, ill. a nyelvi szerkezetek használata és a hangzó beszéd eltérhet a megszokottól. Ebből adódik, hogy a megismerési tevékenység és a személyiség fejlődése is megváltozhat. A tanuló nyelvi kommunikációja folyamatos fejlesztést igényel.

A pedagógusok gondot fordítanak arra, hogy a tanuló minden segítséget megkapjon a hallássérüléséből, gyengébb nyelvi kommunikációs kompetenciájából, fogalmi gondolkodásából eredő hátrányának, valamint az ezzel összefüggő esetleges tanulási nehézségének leküzdéséhez. Az értékelésnél a pedagógus figyelembe veszi a hallássérülés következményeként fellépő kommunikációs nehézségeket, a szókincs esetleges elmaradását, a szóbeli, írásbeli kifejezőkészség gyengébb voltát, az abban előforduló grammatikai hibákat és kiejtési problémákat. Az értékelésnek nem része olyan követelmény, mely a tanuló sérüléséből

következően nem teljesíthető halló társaival azonos szinten vagy módon (pl. hosszú memoriter, hangsúlyos, ritmusos versmondás, tollbamondás stb.).

Fontos feladatnak tekintjük a hallássérült gyermekek közösségi beilleszkedésének segítségét.

A tanórai és a tanórán kívüli fejlesztés kiemelt területei:

Az *anyanyelvi* fejlesztésben különös hangsúlyt kap:

- a pontos diagnózis alapján a megfelelő fejlesztési szempontok és módszerek kiválasztása,
- a téri és idői relációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a balról-jobbra való haladási irány rögzítése,
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az auditív és vizuális diszkrimináció és emlékezet fejlesztése,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) hangoztató-elemző vagy dyslexia prevenciós módszerrel, az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- grafomotoros fejlesztés,
- a helyes ejtés, a fonéma hallás fejlesztése,
- hang- és betűegyeztetési gyakorlatok,
- a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, memoriterek,
- könyvtárhasználat,
- számítógép, internet.

A *matematika* fejlesztésében különös hangsúlyt kap:

- a testséma kialakítása,
- a téri relációk biztonsága, - a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- a szerialitás erősítése,
- számfogalmak kialakítása és bővítése,
- az érzékelés, észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- az alapműveletek fogalmi kialakítása, képi, vizuális megerősítése, sokoldalú gyakorlásuk a már „birtokolt” számfogalmakkal építkező számkörökben,
- a matematikai nyelvi relációk tudatosítása, szöveges feladatok megoldása.

A *művészetek* területen kiemelt szerepet kap:

- az érzékelés, észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd, a téri orientáció,
- a mozgás-ritmus-beszéd koordináció,
- grafomotoros fejlesztés
- szenzomotoros fejlesztés.

A *mozgásfejlesztés* során kiemelt szerepet kap:

- a nagymozgások és a rugalmasság fejlesztése,
- statikus, átmeneti és dinamikus egyensúly,
- ellentétes végtagmozgás fejlesztése,
- testséma, téri orientáció, ritmusfejlesztés, mozgásutánzás

- auditív szerialitás (sorrendészlelés: hallással észlelt sorozatok elemeinek sorrendben való felismerése, feldolgozása, többszöri ritmikus megismétlése)
- finommotorika fejlesztésének előkészítése.

A személyiségfejlesztés során kiemelt szerepet kap:

- helyes önértékelés, az énkép erősítése,
- az önbizalom erősítése,
- a szociális kapcsolatrendszer kommunikációs eszköztárának növelése,
- a hibás-hiányos helyzetfelismerés kompenzálása,
- a tudatos önirányítás, önkontroll kifejlesztése,
- az empátia fokozása, a másság elfogadtatása.

Az élő idegen nyelv tanítása során kiemelt szerepet kap:

- a játékoság,
- mondókák, énekek, népi játékok tanítása,
- az adott nyelvet beszélő népek hagyományainak megismerése,
- beszédszándék, beszédértés, beszédképesség.

Módszerek:

- Differenciálás a tananyag tartalmában, felosztásában, szintjeiben;
 - Csoport, páros, egyéni munkaforma megválasztása a feladatnak megfelelően;
 - A számonkérés típusa: szóban, írásban
 - Speciális megsegítésüket, egyéni fejlesztésüket tanórán kívül szakember végzi egyéni fejlesztési terv alapján.
 - Kiemelt nevelési feladataink a sajátos nevelési igényű tanulók esetében: önálló értékelés és önbecsülés kialakítása, a kudarcűrő képességének erősítése, önállóságra szoktatás.
- Fontos, hogy az osztály tanulói elfogadják tanulótársuk másságát, jó szintű toleranciával rendelkezzenek. Fel kell ismerni, hogy az érintett tanulónak melyek a jól fejlett, jól működő képességei, és ezeknek teret kell adni, hogy sikerei előre vigyék személyiségét.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fogyatékos típusához és fokához igazodó fejlesztő programot a helyi tantervek tartalmazzák.

A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) tanulók iskolai fejlesztésének elvei

Mozgáskorlátozott az a tanuló, akinél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A mozgáskorlátozott tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladata

Alapelvek

A mozgáskorlátozott tanuló nevelésének, oktatásának, mozgásfejlesztésének alapelve, hogy a sérülésből adódó hátrányos következményeket segítsen csökkenteni vagy ellensúlyozni.

A képességek tervszerű fejlesztése az egyéni fejlődési sajátosságokhoz szabottan történjen meg annak érdekében, hogy a gyermekek mozgáskorlátozottként is meg tudják állni a helyüket a környezetükben, a társadalomban.

Mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét, az iskolában - a tanuló állapotának megfelelően - biztosítani kell az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és étletteret, illetve az ehhez szükséges eszközöket (pl. lejtő, kapaszkodó). A tanulást segítő speciális eszközökre (pl.: speciális íróeszköz, füzet, fejlesztő eszközök) is szükség lehet.

Célok

Megteremteni az esélyegyenlőség alapjait, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek az iskolai tanulmányok adott pontján felkészültek legyenek az önálló életvitelre.

Ennek érdekében:

- Ki kell alakítani a tanulóknak az egészséges énképet és önbizalmat.
- Növelni a kudarcűrő képességüket.
- Önállóságra nevelni őket.

Kiemelt feladatok

A mozgáskorlátozott tanuló iskolai tanulásának nehézségeit leginkább a mozgásszervi károsodás következtében kialakult kommunikációs zavarok és a mozgásteljesítmenyt igénylő feladatok kivitelezése jelentik. Mindkettő befolyásolja az olvasás, írás, beszéd elsajátítását is, ezért kiemelt fejlesztési feladatként kell kezelni.

A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítést igényel. Ennek során figyelembe kell venni kommunikációjának formáját, szintjét, a gyermek érzelmi állapotát, értelmi képességeit és fizikai adottságait is.

A mozgáskorlátozott tanulók mozgásfejlesztését a szakértői véleményben megadott célok és keretek alapján szomatopedagógia szakirányú gyógypedagógus vagy konduktor végzi. A rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni terápiai terv alapján történik. Az alapproblémákhoz társulhatnak a kognitív funkciók zavarai is (pl. észlelési és figyelmi problémák). Szükség esetén logopédus, fejlesztő pedagógus bevonására is sor kerülhet. A pedagógusok és a szakemberek együttműködése elengedhetetlen. A szakértői vélemény módszertani ajánlásai segíthetik az oktató munkát.

A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában.

Célok és kiemelt feladatok

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a NAT-ban alkalmazott szakaszolással. A helyi tantervben a bevezető szakasz időtartamának megnövelése - általában az első évfolyam tananyagának két tanévre történő elosztásával - indokolt lehet.

A beszéd fogyatékos tanuló részt vesz logopédiai terápiai foglalkozáson. A beszéd fogyatékos eltérő kórformái szerint a rehabilitációs feladatok is eltérőek.

A szakértői vélemény módszertani ajánlásainak figyelembe vétele és a logopédussal történő rendszeres konzultáció támogatja a beszéd fogyatékos gyermek tanulási folyamatát.

A tanórai és a tanórán kívüli fejlesztés kiemelt területei:

- oldott, elfogadó légkör biztosítása a beszédgátlás leküzdése érdekében

- helyes önértékelés, az énkép erősítése
- befogadó és kifejező nyelvi készség fejlesztése
- mozgáskoordináció, egyensúlyérzék, keresztmozgások
- szenzoros integráció, tapintásos észlelés
- keresztcsatornák fejlesztése
- testséma, téri tájékozódás
- finommotorika, vizuomotoros koordináció, grafomotorika
- auditív és vizuális differenciálás és diszkrimináció
- auditív, verbális, vizuális figyelem
- auditív, verbális és vizuális emlékezet
- ritmusérzék
- szerialitás.

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének elvei

A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok hátterében részképességzavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása áll fenn.

A beilleszkedési zavarok okának ismeretében a problémákat három csoportba soroljuk:

- Pszichés zavarok állnak a probléma hátterében (hiperaktivitás, autisztikus jelek, önértékelési zavar, gyenge fékrendszer, konfliktuskezelési deficit, sérülékeny kudarctűrő képesség, tolerancia hiány, szabálytartás hiánya), illetve különböző kompenzációs mechanizmusok, mint projekció, elfojtás, agresszivitás, stb.
- Tanulási nehézségek váltják ki a problémát (olvasás, írás- helyesírás, számolási nehézség, figyelem, kommunikáció, a szenzomotoros mozgás fejletlensége, csak szekunder jellegű memória).
- Rossz vagy hiányos szocializáció okozza a problémát (túlzott engedékenységgel, szeretet- és figyelemhiány, túlzott elvárások stb.)

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési lelassulásának jelei a tanulási, magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál az alábbiak:

- Általában érzékenyebbek a meteorológiai változásokra.
- Fáradékonyabbak az átlagnál, nehezen tűrik a zajokat, nehezen viselik el a várakozási feszültséget.
- Gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre.
- Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók esetében a fejlesztés nem felzárkóztat, hanem olyan képességeket fejleszt, melyek a gyerekek iskolai teljesítményét javítják.

A fejlesztő foglalkozások szervezése a szakértői vélemények korrekciós javaslatai alapján, személyre szabott egyéni fejlesztési terv szerint történik.

Az egyes részképességek fejlesztésének időtartamát a tanuló egyéni szintje és fejlesztési üteme határozza meg. A fejlesztési munka hatékonyságát segítik az osztályfőnökkel, szaktanárokkal történő megbeszélések. A differenciálás egyénre szabott.

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztése

A részképességzavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni terápiai terv alapján történik.

A kialakulatlan részképesség jellegének megfelelően az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a számonkérési, értékelési, esetleg - indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján - az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat: az egészséges énkép és önbizalom kialakítása, a kudarcűrő-képesség növelése és az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai

Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia a tanulási zavarok fogalomkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Hátterében a központi idegrendszer sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódásai találhatók meg, valamelyik dominanciájával. Általában differenciálatlan az aktív szókincs, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkoros osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező készségét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

Diszkalkulia

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás, idegennyelv tanulás) jó színvonala mellett. Hátterében általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás. Nehezítetté válik a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, akadályozott a fogalmak kialakulása, sérülnek a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, illetve zavart szenved az emlékezet és a figyelem.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar

Hiperkinetikus zavarok

Már az első öt évben kialakuló tünetegyüttes, melyet jellemez a tevékenységek csapongása, a figyelmetlenség, a nagyfokú impulzivitás, a szabályok gyakori megszegése, megfontolatlanág, többszöri konfrontálódás a társakkal. Gyakori a kognitív működések zavara, illetve a nyelvi és motoros képességek fejlődésének késése. Másodlagos szövődménye az aszociális viselkedés és csökkent önértéktudat.

Magatartási zavarok

Jellemzői a visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartássémák. A viselkedés erősen eltér az adott életkorban elvárhatótól, a szociális elvárásokat durván áthágja. Sokkal súlyosabb lehet, mint egy gyermekcsíny vagy egy serdülőkori lázadás és hosszan tart (hat hónap vagy annál hosszabb ideig). Jellemzi még: nagyfokú harcoság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, fenyegető erőfitogtatás, indulatkitörések, iskolakerülés, hazudozás.

A fejlesztés elvei, módszerei, feladatai:

- A tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére.
- Az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében.
- A tanuló viselkedésének (kommunikációjának, önbizalmának, magabiztosságának, önérvényesítésének, cselekvéses, illetve verbális megnyilvánulásainak) megismerése siker vagy kudarc esetén, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.
- Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.
- A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

Kiemelt szerepet kap az Énkép és önismeret, a Kommunikációs kultúra, a Testi és lelki egészség, a Felkészülés a felnőtt lét szerepére.

A fejlesztés alapelvei:

- A tanuló fejlődésének a maga fejlettségi szintjéhez történő igazítása.
- A tanulók mindig szűkebb (család, osztály, iskola) és tágabb (környezet, társadalom) közösség tagjai. A nevelés – oktatás az emberi viszonyokban gazdag közösségek hatásrendszerén át, a közösségekben, a közösségek életének, céljainak, érdekeinek figyelembevételével, a közösség aktív részvételével történik. A közösségek biztosítanak terepet – a pedagógus vezető, irányító, kezdeményező szerepe mellett – a tanulók önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.
- Bizalom, megértés, tisztelet a tanuló személyisége iránt, törekvés a személyes kapcsolatok kialakítására.

- Lehetőség teremtése a nevelés – oktatás folyamatában a tanulók számára a saját tapasztalatok megszerzésére, megértésére, általánosítására.
- Tapasztalatokra, információkra, ismeretekre történő támaszkodás, amelyeket a tanulók az iskolán kívül, mindennapi életükben szereznek be.
- Igényesség, határozott követelmények támasztása a tanulókkal szemben, egyúttal lehetőség nyújtása a tanulók önállóságának, kezdeményezőkézségének, kreativitásának.
- A tanulók érdeklődésének a felkeltése, motiválás.
- Adott tantárgy, műveltségi terület tanítása során alkalmazkodás és építés a korábban, illetve más tantárgyból elsajátított tudásra.
- A befogadást, az elsajátítást előtérbe helyező tanulásszervezési és módszertani eljárások.
- A tanulói aktivitás kiváltása.
- Folyamatos visszajelzés a tanulói teljesítményekről, ezek változásáról, javításuk akadályairól.

14. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására és megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

A pedagógusok, a tanulók és a szülők személyes kapcsolatainak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása és megelőzése. Az iskolában és a kollégiumban a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, valamint vele együttműködve szociális segítő működik.

Munkája során a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős együttműködik az intézmény pedagógusaival, az iskolapszichológussal a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében. Segíti a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében.
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti az óvodai és iskolai szociális segítőt, aki segíti a jelzés megírását és annak továbbítását a területileg illetékes Család- és Gyermejjóléti Szolgálat és Központ felé,
- a Család- és Gyermejjóléti Szolgálat és Központ felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon,
- segíti az óvodai és iskolai szociális segítő munkáját.

Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- szükség esetén jelezni kell a felmerült problémát az óvodai és iskolai szociális segítőnek, aki felveszi a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálat szakembereivel,
- prevenciós programokat kell működtetni a megelőzés érdekében.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik:

- **a Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálattal**

Ellátott feladatok: szakértői bizottsági tevékenység, továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás, gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, konduktív pedagógiai ellátás, gyógytestnevelés, iskolapszichológiai ellátás, óvodapszichológiai ellátás, kiemelten tehetséges gyermekek gondozása, kiemelten tehetséges tanulók gondozása.

- **a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal és Központtal**

A család- és gyermekjóléti szolgálat a szociális, mentálhigiénés problémákkal küzdő vagy egyéb krízishelyzet megoldásában nyújt segítséget gyermekek és családok számára: szociális, életvezetési, mentálhigiénés tanácsadást, családgondozást, a veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetését, közösségfejlesztő, egyéni, csoportos terápiás programokat és szolgáltatásokat nyújt. A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

- **az óvodai és iskolai szociális segítővel,**

- **az iskolaorvossal,**

- **a védőnővel,**

- **az iskolapszichológussal,**

- **továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal és alapítványokkal.**

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- tananyag pótlása, fejlesztő foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése érdekében a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre történő nevelés,
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős
- tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenysége:

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás célja: a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújtani a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak, az intézményben megjelenő egyéb szakembereknek.

Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, közösségi és csoportos szociális munkát végez. Az intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai és iskolai szociális segítővel együttműködésben látja el.

Az óvodai és iskolai szociális segítő az iskolában jelentkező, szociális, szociálpedagógiai, szociálpszichológiai nehézségek kezelésében nyújt segítséget, támogatja az iskolai gyermekvédelmi feladatok ellátását a következő tevékenységek végzése során:

- Segíti a gyermeket a szociális kompetenciái növelésében és a környezet minőségének javításában (családi, intézményi).
- Fejleszti a gyermekek érzelmi intelligenciáját egyéni és csoportos keretek között.
- Egyéni tanácsadást biztosít a tanulóknak az iskolai beilleszkedést, előmenetelt befolyásoló tényezők kezelésében.
- Tanácsadást nyújt a szülőknek a gyermek iskolai életét érintő kérdésekben, nevelési problémái esetén.
- Tájékoztatja a szülőket az elérhető szociális támogatásokról.
- Közvetít a gyermek és a családja között, valamint a köznevelési intézmény és a család között kialakult konfliktusok során.
- Delegálja a gyermeket a számára szükséges szociális- és mentálhigiénés szolgáltatásokba.
- Konzultációt biztosít a pedagógusok számára az osztályközösségben tapasztalható problémák megoldása során.
- Szükség esetén megfigyel gyermekeket az iskola színterein.
- Aktív segítséget nyújt az iskolai konfliktusok kezelése során.
- Prevenációs eszközök alkalmazásával és az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működésének segítségével kiszűri a gyermek veszélyeztetettségét, aktívan segíti a jelzés megírását.
- Veszélyeztettség esetén az intézmény vagy a szociális segítő továbbítja a jelzést, a területileg illetékes Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- Egy-egy gyermek ügyében a szociális segítő esetszabvány szerinti szervez a szakemberek számára, esetkonferenciákon vesz részt.
- Aktív kapcsolatot tart a családsegítővel, esetszabvány szerinti szervez a szakemberek számára, esetkonferenciákon vesz részt.
- Aktív kapcsolatot tart a családszociológussal, esetszabvány szerinti szervez a szakemberek számára, esetkonferenciákon vesz részt.
- Részt vesz az intézmény mentálhigiénés team-jének megbeszélésein, segíti az ott zajló munkát a szociális munka módszereivel, eszközeivel.
- Javítja a szülővel való kapcsolat minőségét, valamint aktivizálja az iskolát körülvevő intézményrendszerrel való kapcsolati hálót.
- Prevenációs csoportfoglalkozásokat tart, segíti az iskolai közösségekben jelentkező problémák kezelését.
- Kérésre szociometriai vizsgálatot végez, vagy szociális térképet készít.
- Csoportos és egyéni pályaorientációs tanácsadást biztosít.
- Részt vesz a tantestületi értekezleteken, az iskolai közösségi rendezvényeken, bekapcsolódik a szabadidős programok szervezésébe és lebonyolításába.

Mindezek érdekében a tevékenység célja különösen:

- a gyermekek, tanulók, szülők, pedagógusok részére adekvát szakmai segítség nyújtása, hogy képesek legyenek felismerni és jelezni a gyermekeknél észlelt változások alapján a háttérben rejlő problémákat,
- elsődleges prevenációs programok működtetése,
- az észlelő-és jelzőrendszer hatékony működésének segítése,

- a gyermek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében való segítségnyújtás,
- szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása, lehetőségeik minél szélesebb körű kihasználása érdekében.

Megelőző és segítő pedagógiai tevékenységünk során fokozott figyelmet fordítunk a tanulói személyiségi jogok tiszteletben tartására. A nemzeti köznevelésről szóló törvény által előírt titoktartási kötelezettséget pedagógus-lelkiismeretünk szerint betartjuk.

15. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek

A szociális hátrány észlelése azokra a tanulókra vonatkozik, akiken észrevehető a család anyagi helyzetének romlása. Az észrevétel után a következő lépés az információk gyűjtése, beszélgetés, megfigyelés, a szülőkkel való kapcsolatfelvétel. Lehetséges intézkedések a hátrány tükrében:

Szociális-anyagi támogatás:

- az iskola Alapítványa és a Szülői Egyesület támogatása révén a rászoruló tanulók alkalmankénti segítése (pl. versenyfelkészítő tábor, erdei iskola, cserekapcsolatban való részvétel),
- a jogszabály által biztosított ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetés,
- kirándulások iskolai szervezésekor tekintettel vagyunk az érintett osztály anyagi helyzetére,
- önmérsékletet tanúsítunk az érettségiző évfolyam költséges programjainak tervezésekor,
- pályázatokon keresztül próbáljuk bővíteni az iskola szabadidős és kulturális kínálatát.

Pedagógiai segítségnyújtás:

- napközi otthon és tanulószoba biztosítása,
- a felzárkóztató foglalkozások,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai,
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése,
- a továbbtanulás irányítása, segítése,
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége révén,

16. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai

A pedagógus munkáját a köznevelési törvény, az intézmény belső szabályzatai és személyre szabott munkaköri leírása alapján végzi.

A pedagógus munkaideje heti 40 óra, ebből közvetlenül a tanításra, a tanulókkal való foglalkozásra a köznevelési törvényben meghatározott órát fordít. A munkaideje további részében munkaköri feladatként látja el a nevelő-oktató munkával, a gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatos, a szakfeladatának megfelelő foglalkoztatással összefüggő tevékenységeket.

Nevelő-oktató munkáját tervszerűen végzi, tanmenet alapján dolgozik. Tanmeneteit minden tanév elején az általa tanított osztályokra/csoportokra szabva módosítja, adaptálja. A tanmenetet az intézmény vezetője által meghatározott időpontban az intézmény vezetőjének jóváhagyásra bemutatja. Saját tanmenettel minden pedagógusnak rendelkeznie kell, melyet ellenőrzéskor kérésre be kell mutatnia.

A pedagógus kötelességei:

A pedagógus alapvető feladata a rábízott tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben az alábbi kötelességei vannak:

- figyelemmel kíséri és elősegíti a tanulók fejlődését,

- a szülőket és a tanulókat rendszeresen tájékoztatja az őket érintő kérdésekben, figyelmezteti a szülőt, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek,
- a szülő és a tanuló javaslataira, kérdéseire érdemi választ ad,
- nevelő-oktató tevékenységében, a tanítás során a tájékoztatást és az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan nyújtja,
- a gyermekek, tanulók emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja.

A pedagógus általános munkaköri feladatai:

- rendszeresen felkészül a foglalkozásokra, a tanítási órákra,
- a tanítási (foglalkozási) órán minőségi munkát végez (óraszervezés, ellenőrzés, értékelés),
- a Házirendben foglaltak szerint kijavítja a tanulók dolgozatait, házi feladatait, egyéb munkáit,
- rendszeresen értékeli a tanulók tevékenységét,
- aktívan részt vesz a tanulók folyamatos fejlesztésében, a tehetséggondozásban,
- szaktárgyának magas szintű tanítása érdekében önképzés és továbbképzés keretében tanulmányozza a különböző pedagógiai és szakirodalmat, a szaktárgya körébe tartozó új eredményeket,
- részt vesz az iskola szülői értekezletein, fogadóórákat tart,
- felkészíti a tanulókat az iskolai vizsgákra (DSD I, DSD II, alapvizsga, érettségi vizsga),
- részt vesz a vizsgáztatásban, a vizsgák felügyeletében,
- az iskolai méréseken,
- a tanulmányi versenyek lebonyolításában, versenyfelügyeletben,
- a tehetséggondozásban, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatokban,
- az intézmény kulturális (tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek, megemlékezések) és sport-tevékenységeinek megszervezésében,
- az iskola nemzetiségi jellegéből fakadó rendezvények megszervezésében, az iskolai hagyományok ápolásában,
- a tanulókkal együtt részt vesz az iskolai ünnepeken és rendezvényeken, valamint a német nemzetiség városi, megyei és országos rendezvényein,
- elvégzi a nevelői tevékenységhez kapcsolódó ügyviteli munkákat (pl. rendszeresen dokumentálja a megtartott órákat a KRÉTA elektronikus naplóban és a beírja a tanulói érdemjegyeket, osztályzatokat)
- aktívan részt vesz a nevelőtestület és munkaközösségei munkájában, azok megbeszélésein és értekezletein, alkotó módon részt vállal a nevelőtestület újszerű törekvéseiből, a közös vállalások teljesítéséből,
- a jogszabályban előírt továbbképzéseken,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzati segítő feladatokat lát el,
- részt vállal az ifjúságvédelemmel és a gyermekbalesetek megelőzésével összefüggő tevékenységek végrehajtásában,
- az iskolai élet demokratizmusának fejlesztésében,
- a pályaaorientációs és pályaválasztási feladatokban,
- az óráközi szünetekben, az ebédeléskor és az igazgató által elrendelt egyéb alkalmakkor a tanulók felügyeletével, a következő tanóra előkészítésével összefüggő munkákat végez,
- ellátja azokat a nevelési-oktatói feladatokat, amelyek az iskola működésével összefüggenek és igénylik a szakértelmét (pl. tanfelügyelet, belső önértékelés, minősítés, mentorálás, bázisintézményi programok - jó gyakorlatok átadása, iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés, pályázatírás, tanulói ösztöndíjak benyújtásához támogatás, ajánlás),

- gondoskodik a szertárak (szertárrendezés, leltárak), szaktantermek és osztályterem rendben tartásáról,
- ismeri és a gyakorlatban alkalmazza az intézmény külső és belső szabályozó dokumentumaiban foglaltakat,
- rendszeresen nyomon követi és igény esetén továbbítja az intézményi kommunikációs csatornákon (KRÉTA, honlap, e-mail) az intézményvezetés által közölt információkat,
- az intézmény egészére kötelezően háruló feladatok közül – az intézményen belüli szakértelmen és az egyenlő teherviselés elvein alapuló munkamegosztás, vagy az intézményen belüli átcsoportosítás igénye szerint – a rá bízott feladatokat ellátja.

Osztályfőnökként

Az osztályfőnököt az intézmény vezetője jelöli ki az osztályfőnöki munkaközösség javaslata alapján.

Munkáját az iskola külső és belső dokumentumai alapján végzi, nevelőmunkáját folyamatosan tervezi és felülvizsgálja. Osztálya közösségének felelős vezetője.

A pedagógusokra vonatkozó általános munkaköri feladatokon túlmenően szakmai feladatai és a hatásköre az alábbiak:

- az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit,
- munkája során alaposan megismeri tanítványai személyiségét, az iskola pedagógiai elvei szerint figyelembe veszi a személyiségfejlődés tényezőit,
- együttműködik, összehangolja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, észrevételeit és esetleges problémáit az érintett nevelőkkel megbeszéli, szükség esetén órát látogat,
- együttműködik az osztály DÖK képviselőivel, segíti a tanulóközösség kialakulását,
- aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői közösségével, a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel (pl. iskolapszichológus),
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét,
- különös gondot fordít az osztály segítségére szoruló tagjaira, szükség esetén kezdeményezi a külső segítség igénybevételét, illetve hatósági intézkedést,
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, ezzel kapcsolatos észrevételeit, javaslatait a nevelőtestület elé terjeszti,
- szülői értekezletet tart,
- rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről,
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat (digitális osztálynapló és törzslapok naprakész vezetése, tanév eleji, valamint félévi és év végi statisztikákhoz adatszolgáltatás, bizonyítványok megírása, továbbtanulással, szakértői vélemények ügyintézésével kapcsolatos adminisztrációs tennivalók elvégzése, hiányzások igazolása, igazolatlan hiányzások bejelentése, a közösségi szolgálat dokumentálása)
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, valamint közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében,
- segíti osztálya kötelező orvosi vizsgálatának ellenőrzését,
- javaslatot tesz – a tanulók véleményét figyelembe véve – a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére, kitüntetésére,
- részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, javaslataival és észrevételeivel, a kijelölt feladatok elvégzésével elősegíti a közösség tevékenységének eredményességét,
- segíti a tanulók pályaválasztását, pályaaorientációját, azok személyiségének ismeretében.

Az osztályfőnökök évfolyamokra lebontott feladatai a következők:

1. évfolyam: az óvónők fogadása, a beiskolázási rendezvényeken való részvétel,
2. évfolyam: tanévnyitó ünnepély, Márton-napi felvonulás és műsor megszervezése,
3. évfolyam: az 1-6. osztály karácsonyi műsorának megszervezése,
4. évfolyam: az óvodások fogadása, farsangi műsor megszervezése,
5. évfolyam: évzáró szervezése,
6. évfolyam: március 15. ünnepség megszervezése,
7. évfolyam: általános iskolai ballagás szervezése,
9. évfolyam: a karácsonyi műsor szervezése,
10. évfolyam: sváb bál szervezése,
11. évfolyam: szalagavató és gimnáziumi ballagás szervezése,
12. évfolyam: szecskaavató szervezése.

17. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

Az iskola valamennyi tanulóját megilleti az a jog, hogy részese legyen azoknak a döntéseknek, melyek őt, esetleg más tanulókat érintenek.

A tanulók ezen jogukat gyakorolhatják a diákönkormányzaton keresztül, a szülői szervezet támogatásával, osztályközösségeikre támaszkodva, de élhetnek ezzel a jogukkal személyesen is. Ebben az esetben a döntésekre vonatkozó javaslataikat, kezdeményezéseiket írásban kell benyújtaniuk az iskola igazgatójának. Az ilyen kezdeményezésre az iskola vezetője a megkereséstől számított harminc napon belül írásban köteles válaszolni.

18. A tanulmányok alatti vizsgák vizsgaszabályzata

Az intézményi vizsgaszabályzat nem tartalmazza az állami (érettségi) vizsgát, arra egységesen magasabb rendű jogszabály [100/1997. (VI.13.) Kormányrendelet] vonatkozik.

A tanulmányok alatti vizsgákról a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet nyújt tájékoztatást (64.§ - 75.§).

A vizsgakövetelmények megfelelnek az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény helyi tantervében leírt követelményeknek. **A részletes vizsgaleírások és vizsgakövetelmények a Pedagógiai program mellékletét képezik.**

A középszintű érettségi vizsgára vonatkozóan az egyes **érettségi vizsgatárgyak témakörei szintén** a Pedagógiai program mellékleteként a mindenkor tanév elején aktualizálásra kerülnek.

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- osztályozóvizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozóvizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira:

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Tanulmányi idő alatti vizsgák

Osztályozóvizsga

Osztályozóvizsgát tesz az a tanuló

- a nevelőtestület döntése alapján, akinek éves hiányzása a jogszabályban előírt mértéket (250 tanítási óra) meghaladja, és jegyei alapján nem osztályozható,
- szintén a nevelőtestület döntése alapján, akinek hiányzása egy adott tárgyból a tantárgy óraszámának 30%-át meghaladja, és érdemjegyei nem teszik lehetővé az osztályozást,
- az adott tanév követelményeiből, aki tanulmányait egyéni munkarend szerint végzi,
- aki előrehozott érettségi vizsgát kíván tenni a jogszabály által megengedett tárgyakból, és ehhez meg kell szereznie az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítését igazoló osztályzatot, osztályzatokat.

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tesz az a tanuló, aki:

- tanulói jogviszony átvétellel való létesítéshez nem nemzetiségi német iskolatípusból kéri felvételét,
- magasabb évfolyamra jelentkeznek.

További információk:

- a különbözeti vizsga minden tekintetben megegyezik az egyéb tanulmányok alatti vizsgákkal,
- a különbözeti vizsga konkrét időpontját – türelmi idő biztosításával – az igazgató jelöli ki,
- a különbözeti vizsga eredményét az osztályfőnök írja be a törzskönyvbe és a bizonyítványba, és azt az igazgató írja alá.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a tanuló,

- ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- ha osztályozó, különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, illetve az előírt időig nem tette le,
- aki az osztályozó, vagy pótló vizsga követelményeinek nem felelt meg.

Pótló vizsga

Pótló vizsgán vehet részt az a tanuló,

- aki neki fel nem róható ok miatt nem tudott osztályozó, különbözeti vagy javító vizsgát tenni az igazgató által kijelölt időpontban. Az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó a pótló vizsgát az adott vizsganapon tegye le, ha ennek feltételei megteremthetők. A

pótló vizsgát lehetőleg ugyanabban a vizsgaidőszakban kell letenni, amiről igazgatói határozatot kell hozni. Pótló vizsgát csak az elmaradt vizsgarészekből kell tenni.

A tanulmányi idő alatti vizsgákkal kapcsolatos szabályok

- Javítóvizsga és pótló vizsga esetén a bizonyítványt a vizsga megkezdése előtt le kell adni.
- A vizsga eredményéről az osztályzatot, a szükséges záradékot a tanuló osztályfőnöke az osztálynaplóba, a bizonyítványba és a törzskönyvbe bejegyezi.
- A kijavított, aláírt írásbeli dolgozatot a szaktanárok a tanév végéig őrzik.

A vizsga eredményének beszámítása az év végi bizonyítványba:

- az osztályozóvizsga eredménye egyben a tanuló félévi, illetve év végi osztályzata az adott tárgyból,
- a különbözeti vizsga sikeres eredménye a feltétele annak, hogy a jelentkező a kívánt csoportban tanulhasson.

A tanulók a vizsga halasztását kérhetik írásban az iskola igazgatójától. Az igazgató a szaktanár és az osztályfőnök véleményének meghallgatásával dönt. A halasztott vizsgákat a javítóvizsgával egy időben kell megszervezni. A halasztott vizsga csak egyedi elbírálás alapján, az igazgató engedélyével javítható.

Vizsgaformák, vizsgarészek:

- szóbeli vizsga
- írásbeli vizsga

A vizsgák rendje

Vizgabizottság

- Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizgabizottság előtt kell tenni.
- Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.

Jogsabályi előírások a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázók esetén

A 20/2012. EMMI rendelet 68.§ (4) bekezdése alapján a vizsgázó kérésére, az igazgató engedélye alapján

- a szóbeli vizsga időtartamát legfeljebb 30 perccel meg kell növelni,
- lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt (pl. számítógép, zsebszámológép) használja,
- írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet,
- szóbeli vizsga helyett írásban vizsgázhat.

Írásbeli vizsgák

- A vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a felügyelő tanár úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék. Az írásbeli

vizsgán csak a vizsgát szervező iskola bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni.

- Az írásbeli vizsga időtartama vizsgatárgyanként maximum hatvan perc.
- Egy vizsganapon egy vizsgázó legfeljebb három írásbeli vizsgát tehet. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani. Az írásbeli dolgozatokat a vizsgázót tanító szaktanár javítja és értékeli. Minden feladatot pontozni kell.

A szóbeli vizsgák rendje

- A szóbeli vizsgát az iskola tanáraiból alakított vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár, aki a tanulót előzőleg tanította. Az elnöki teendőket az igazgató vagy megbízottja látja el. A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még legalább egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie. Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három vizsgatárgyból szervezhető szóbeli vizsga. A vizsgateremben egy időben legfeljebb négy vizsgázó tartózkodhat. A szóbeli vizsgán a vizsgázó vizsgatantárgyanként húz tételt. Minden vizsgázónak vizsgatárgyanként legalább harminc perc gondolkodási időt kell biztosítani a felkészülésre (kivétel az előrehozott érettségi miatt szervezett idegen nyelvi osztályozóvizsga). A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.
- Egy-egy vizsgatárgyból a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több.
- Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagából teljes tájékozatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el a szóbeli vizsgarészre adható összes pontszám 12 %-át, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az elért pontszámot meg kell felelni és egész pontra fel kell kerekíteni.
- Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő vizsgatantárgyból történő tételhúzás előtt legalább tizenöt perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.
- Ha a vizsgázónak a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló rendelet 68.§-ának (4) bekezdése alapján a vizsgázó kérésére, az igazgató engedélye alapján engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. A vizsgázó kérésére a második tétel kihúzása előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

19. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Amennyiben a tanuló nem nemzetiségi iskolából kéri az átvételét, német nyelv és irodalomból különböző vizsgát kell tennie.

Német nyelvterületről érkező tanuló bizonyítványát elfogadjuk, magyar nyelvtudás hiánya esetén köteles önerőből azt megszerezni.

20. A felvételi eljárás különös szabályai

A saját óvodából az iskolába való átmenet nem automatikus, a felvehető tanulók aránya az összesen felvehető arányához képest 80% (a jelentkezés mértékétől függően ez pozitív és negatív irányban elmozdulhat). A fennmaradó százalékban külső óvodákból érkező gyermekeket veszünk fel, biztosítva ezzel a német népcsoporthoz tartozók bejutását intézményünkbe olyan városrészekből, illetve környező településekről, ahonnan nehéz lenne az

óvodába járás. A DDOP-s pályázatunk értelmében a POTE óvodából érkező gyermekek felvételét maximum 10 főig biztosítjuk. A felvételtől az igazgató és az óvoda vezetője dönt.

Az általános iskola első osztályába a gyermek felvételét szülői kérvénnyel lehet kérni, amelyben meg kell indokolni, hogy miért kéri a felvételt. Túljelentkezés esetén elsőbbséget élveznek a magyarországi német népcsoporthoz kapcsolódó, identitásukat aktívan megélik. A felvételtől az igazgató és az iskolai intézményegység-vezető dönt.

A gimnáziumi felvételi eljárás az általános rend szerint történik, és egy fordulóból áll. A kétnyelvű német nemzetiségi képzésre várunk minden tanulót, aki német nyelvtudással rendelkezik, függetlenül attól, hogy járt-e nemzetiségi általános iskolába.

A hatályos rendelkezés értelmében a középiskolába jelentkező tanulóknak a központi felvételi vizsgát (magyar nyelvből és matematikából) kell megírniuk. E vizsga magyar nyelv és irodalom részének eredményét nem számítjuk be a felvételi pontokba. Helyette az intézményünk által meghirdetett helyi német felvételi vizsga eredményét vesszük figyelembe. A vizsgán azt mérjük, hogy a jelentkező nyelvtudása elegendő-e ahhoz, hogy részt tudjon venni a német nyelvű szaktárgyi oktatásban (B1 nyelvi szint), vagy javasoljuk számára a nyelvi előkészítő osztályt (A2 nyelvi szint). A nyelvi előkészítő osztályba történő átirányításhoz feltétlenül meg kell jelölni a jelentkezési lapon ezt a képzési formát is.

A felvételi vizsga írásbeli részében német nyelvű, szövegértésen alapuló feladatsort kell a tanulóknak megoldaniuk, ahol nyelvtani ismereteikről, olvasásértésükről és íráskészségükről adnak számot 60 percen belül. A szóbeli elbeszélgetés alapját általános, a tanulók mindennapi életét érintő témák képezik:

Az élet vidéken és a városban; Család; Egészség; Iskola; Környezetvédelem; Sport; Szabadidő; Táplálkozás; Utazás; Vásárlás. A vizsga során a felvételiző tanulók egy adott témában fejtik ki ismereteiket kérdések és képi források alapján. A vizsga időtartama maximum 15 perc, felkészülési idő nincs.

Az intézmény honlapjáról letölthető egy írásbeli minta feladatsor megoldókulccsal, valamint a szóbeli vizsga értékelési szempontjai (<https://www.kvi-pecs.hu/hu/felveteli-feladatsor>).

A felvételihez a következő tantárgyak 7. év végi és a 8. év félévkor szerzett érdemjegyeit vesszük figyelembe: német, magyar, matematika, történelem, földrajz vagy biológia, fizika vagy kémia.

Az intézményünkbe felvételiző **külsős tanulók** felvételi összpontszáma (összesen 200 pont) az alábbi súlyozással kerül megállapításra:

Matematika központi írásbeli:	25%
Német helyi írásbeli és szóbeli:	25 %
Tanulmányi eredmény:	50 %

Intézményünk és a partnerintézmények 8. osztályát elvégzett tanulói a tanulmányi eredményük rangsorolásával tanulhatnak tovább a gimnáziumban. Ehhez a 7. osztály év végi és a 8. osztály félévi eredményét vesszük figyelembe a megadott hat tantárgyból. Felvételi elvárás a tanulmányi eredményre vonatkozóan a minimum 4,00, azaz jó tanulmányi átlag. A központi felvételi vizsgát nekik is meg kell írniuk.

A partnerintézmények diákjainak is részt kell venniük a helyi német nyelvű felvételi eljárásban, hogy nyelvtudásuk szintjét meg tudjuk állapítani. Az eredmény alapján esetlegesen javasoljuk – amennyiben az adott évben indul – a nyelvi előkészítő osztályt.

A nyelvi előkészítő osztályba tanulmányi eredmény és a központi írásbeli vizsgák alapján veszünk fel tanulókat. Ebben az osztályban erősítjük a már meglévő német nyelvtudást, és előkészítjük a német nyelvi szaktárgyi oktatást. A meglévő nyelvi tudás (minimum A2 szint) méréséhez a nyelvi előkészítő osztályba jelentkezőknek is részt kell venniük a helyi, német nyelvű felvételi eljárásban.

21. A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a helyettesek és az általános iskolai, a gimnáziumi és a kollégiumi diákönkormányzatot segítő pedagógusok és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a faliújságon keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

Az iskola a diákönkormányzat rendelkezésére bocsát egy helyiséget, ahol üléseiket, rendezvényeiket tartják.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok és nevelőtanárok folyamatosan (szóban, a KRÉTA e-naplón keresztül, e-mailben) tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve a választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy a szülői munkaközösséggel.

A szülőket az iskola egészének életéről, az intézményi munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, illetve helyettesei és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein (évente 2-3 alkalommal),
- a kollégiumi intézményegység-vezető legalább egyszer egy tanévben a kollégiumi szülői értekezleten.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

Szülői értekezlet

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása az intézmény céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, a nemzetiségi nevelés formáiról, az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól, a helyi tanterv követelményeiről, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról, a gyermek osztályának illetve kollégiumi csoportjának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről, az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

Szükség esetén rendkívüli szülői értekezletet tartunk (rendkívüli esemény az osztályközösségben, külföldi utazás, rendezvények, stb.)

Fogadó óra

Feladata:

A szülők és a pedagógusok személyes találkozója, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

A fogadóóra formái:

- tanévenként kétszer intézményi szintű,
- a tanárok és nevelők heti egy órában fogadóórát jelölnek ki, s erről értesítik a szülőket tanévkezdéskor,
- az alsó tagozaton évente legalább két alkalommal az osztálytanító egyéni beszélgetés formájában értékeli az egyes tanulók szüleivel gyermekük fejlődését.

Nyílt tanítási napok

Az első évfolyam és a kilencedik évfolyam beiskolázása előtt nyílt, bemutató órákat tartunk az első és a 4., valamint a 9. és a 10. évfolyamon. Célja, hogy a leendő tanulók (9. évfolyam) és szüleik (1. és 9. évfolyam) betekintést nyerjenek az iskolai nevelő és oktató munkájába, és személyesen tájékozódjanak az iskola életéről.

Az intézmény a szülőknek is meghirdetett kulturális programokon és iskolai ünnepeken (pl. nemzetiségi projektbemutatók, ballagás, sváb bál) várja a szülőket.

Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról. Tanév elején az igazgató írásban a tanulmányi rendszeren keresztül tájékoztatja a szülőket az iskolai élet szervezésével és a tanév rendjével kapcsolatban. Az információk a honlapon is hozzáférhetők.

Családlátogatás (indokolt esetben)

Feladata, a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv tanévenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslatukat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy a szülői munkaközösséggel.

A kollégiumi nevelőket az osztályfőnök és a szaktanárok meghívják óralátogatásra ill. az osztályozó konferenciákra. Rendszeres párbeszéd áll fenn a diákok kollégiumi nevelői és az iskolai tanárai között. Az iskola és a kollégium kölcsönösen tájékoztatják egymást a tanulók iskolai, illetve kollégiumi tevékenységéről.

A kollégiumi nevelők évente legalább egyszer meghívják az osztályfőnököket a kollégiumba. A kollégiumi nevelők részt vesznek az intézményi nevelési értekezleteken és továbbképzéseken.

Az óvodákkal való kapcsolattartás rendkívül fontos az egységes nevelés és az iskolába való átmenet szempontjából. A leendő első osztályos tanítók kapcsolatot tartanak fenn a nagycsoportokat vezető óvónőkkel, meglátogatják a gyermekeket az óvodában. A leendő első osztályosok látogatást tesznek az iskolában és megismerkednek az ott folyó élettel. Az iskola és óvoda gyerek- és nevelői közössége kölcsönösen látogatja egymás rendezvényeit.

22. Környezeti nevelés programja

A környezet- és egészségnevelés egymástól el nem választható fogalmak. A természet és a környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életéről sem, mivel az ember a természet része. Az ember által okozott természeti, környezeti szennyezések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére is.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

Alapelvek:

A környezettudatos magatartásra nevelés elsődleges célja a természet, az épített környezet és az embert tisztelő szokásrendszer értelmi, érzelmi és erkölcsi megalapozása. A környezeti nevelés kiegészül a fenntarthatóságra nevelés tartalmi eszközeivel, a jövő generációi számára élhető környezetet biztosítani akaró, társadalmi-természeti felelősségvállalás kialakításával. A környezeti nevelés eszközei és módszertana kiterjed a szociális kompetenciák fejlesztésére is, kiemelt szerepet kap a személyiségformáló, társas együttműködési képességeket, személyes és közös felelősségtudatot alakító jellege. A program megvalósítása új tanítási-tanulási stratégiát igényel, amely figyelembe veszi az egyéni különbségeket és minden tanuló számára egyformán biztosítja a környezettudatos szemlélet és értékrend kialakulását, az ezzel összefüggő kompetenciák elsajátítását.

Céljaink:

- A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése.
- Az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése.
- Rendszerszemléletre nevelés.
- Érzelmi és értelmi környezeti nevelés: zöld falijáság működtetése az alsó tagozaton,
- Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés. – Természetjárás.
- A környezettudatos magatartás és életvitel segítése: tudatosítjuk a tanulóknál a helyi élelmiszertermelés és -fogyasztás jelentőségét.
- Az egészség és a környezet összefüggéseink feltárása.
- Ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével a tanulók képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát.
- A családi életre nevelés fejlesztése.
- Az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése.
- Helyi értékek és problémák feltérképezése.
- Szelektív hulladékgyűjtés. – Figyelemfelhívás a DÖK bevonásával.
- Lakóhelyünk megismerése: értékeink, gondjaink. – A megoldás módjai.

Tanulásszervezési és tartalmi keretek:

- tantárgyba beépítve,
- erdei iskolák,
- tanulmányi kirándulások,
- osztályfőnöki órákon környezet- és egészségvédelmi témák,
- teljes tagozatot, ill. iskolát átfogó projektek,
- az iskolaudvaron kert létrehozása, az ott kialakított magaságások gondozása az alsó tagozatos tanulók bevonásával, tanórai, vagy délutáni foglalkozás keretében, az öntözéshez a csapadékvíz összegyűjtése,
- növények telepítése és gondozása az iskolaudvaron (felső tagozat és gimnázium),
- szabadtéri tanterem kialakítása az iskolaudvarban, közösségi részvétel a fenntartás során,
- rovarhotel létesítése az iskolaudvaron a biodiverzitás megőrzése érdekében,
- zöld / környezetvédelmi vetélkedőkön való részvétel,

- városismereti program,
- kapcsolattartás külső segítő partnerekkel,
- napközis szabadidős foglalkozások,
- évente kétszer a kollégium környékén szemétszedés és növényültetés,
- látogatás állatkertbe, arborétumba, nemzeti parkba,
- előadások, szakemberek meghívása, a szülők bevonása.

23. Az egészségnevelési program

Alapelvek:

A 6 – 18 éves fiatalok életének legfontosabb színtere az iskola, idejük jelentős részét itt töltik, így az intézmény meghatározó szerepet tölt be személyiségük alakulásában. A gyermekek nyitottságára és fogékonyságára alapozva, már óvodában és az alsó tagozaton meg kell kezdeni az egészséges életmódra nevelést. Lépésről lépésre kell kialakítani azt a szemléletet, illetve képességet, amellyel tanulóink alkalmassá válnak egészségük felügyeletére és fejlesztésére is. Az iskola tehát a tanulás mellett az egészségnevelés kitüntetett színtere is kell, hogy legyen. Az elsődleges cél nem csupán az ismeretek átadása, hanem olyan folyamatos és komplex tevékenység megvalósítása, amely beépül az iskola egészének életébe, felhasználva a belső erőforrásokat és a külső segítő kapcsolatokat egyaránt.

Az iskolai egészségnevelés színterei:

Osztályfőnöki órák:

Az osztályfőnök és a védőnő közös tevékenységként valósul meg. Osztályonként és tagozatonként 10 alkalomból álló programot jelent, a témaválasztásnál a korosztályi sajátosságokból fakadó különböző igényeket figyelembe véve.

Szaktárgyi órák:

Elsősorban a biológia, kémia, fizika, testnevelés órákon elhangzó ismeretek, fejlesztendő készségek kapcsolódnak az egészségneveléshez. Emellett a nyelvórákon rendszeresen adódik alkalom arra, hogy a tanulók az egészséges életmóddal, az egészséget veszélyeztető tényezőkkel kapcsolatos cikkek megismerése és megbeszélése során bővítsék tudásukat, alakítsák szemléletüket.

A mindennapos testnevelés keretében a választható délutáni tömegsport-foglalkozások: futball, atlétika, labdarúgás, kosárlabda, röplabda és ritmikus gimnasztika. A heti rendszerességű néptánc-foglalkozások is e körbe sorolhatók.

Tanórán kívüli foglalkozások:

A délutáni szabadidős foglalkozások jól kiegészítik a délelőtti tanórákon szerzett ismereteket. A tanulók számára a lehetőségektől függően a tanév során a következő programokat biztosítjuk:

- Elsősegélynyújtó tanfolyam,
- Családi életre felkészítő tréning,
- Korszerű táplálkozást és a helyes szabadidő eltöltést népszerűsítő programok,
- Sporttevékenységek, kirándulások,
- Városi és megyei versenyekre felkészítő programok (pl, elsősegélynyújtás),
- Egészségnap és sportnap rendezvényei.

Kollégiumi szintű és csoportfoglalkozások:

- Családi életre felkészítő tréning
- Korszerű táplálkozás
- Kollégiumok közötti versenyen való részvétel

- Egészségnap évente kétszer
- Sportolási lehetőség a hét minden napján: kosárlabda, aerobic, kézilabda, röplabda, kondicionáló terem.

Az iskolai egészségnevelési program témakörei:

- Serdülőkori változások
- A személyiség fejlődése a serdülőkor idején
- Barátságtól a szerelemig
- Fiatalkori káros szenvedélyek: dohányzás, alkohol, drog, gyógyszerekkel visszaélések
- Szexuális életre nevelés
- A szexuális úton terjedő betegségek
- Felkészülés a családi életre
- Családtervezés
- Egészségvédelem, egészséges táplálkozás
- Személyi higiéné.

Az egészségnevelésben részt vevő személyek:

Az osztályfőnökök és szaktanárok mindennapi munkája biztosítja az egészségnevelés folyamatosságát intézményünkben. A szülők és kollégiumi nevelők fontos partnereink a fiatalok érdekében végzett egészségnevelési munkában.

A szülői munkaközösség biztosítja a kapcsolattartási lehetőséget az iskola és a szülők között.

Az intézményi egészségnevelési program megvalósítása négy pilléres együttműködésen alapul: A feladatok végrehajtásában közreműködik az iskolai védőnő, az óvodai és iskolai szociális segítő, az iskolapszichológus és az iskolarendőr is.

Az **ifjúságorvos és védőnő** a 6–18 éves tanulók egészségügyi ellátását, szűrővizsgálatainak elvégzését, primer, szekunder és terciér prevencióját végzi. Közegészségügyi és járványügyi feladatokat lát el. A védőnő hagyományos feladata az egészségnevelés, védőnői fogadóóra biztosítása, szükség esetén kapcsolattartás a család- és gyermekjóléti szolgálattal.

A rendvédelmi szervek bűnmegelőzési programokkal és továbbképzésekkel segítik a prevenció feladatok ellátását.

Az iskolapszichológus és az iskolai szociális segítő szakmai tevékenysége, pedagógusokat támogató munkája elengedhetetlen a diákok testi, lelki és szellemi egészségének fejlesztésében.

A szociális segítő biztosítja a gördülékeny szakmai együttműködést a Családsegítő és a Gyerekjóléti Szolgálattal és Központtal, valamint a Gyermekvédelmi intézményekkel.

Tevékenységének célja:

- A tanulók testi és egészségi fejlődésének támogatása.
- A szociális kompetenciák és az érzelmi intelligencia fejlesztése.
- Prevenció foglalkozások által a bántalmazás megelőzése.
- Hátrányos helyzet, veszélyeztetettség kiszűrése.
- Elkészíti az intézmény gyermekvédelmi munkatervét.

Az iskolapszichológus a nevelő-oktató munka támogatásához a következő feladatokat látja el:

- Hospitalás: iskolai foglalkozások, tanórák látogatása és megfigyelése

- Konzultáció, tanácsadás: egyéni/csoportos formában tanulóknak, szülőknek és pedagógusoknak szakmailag indokolt témakörben (tematikus csoportfoglalkozás, tréning, pszichológiai ismeretterjesztő előadás)
- Csoportfoglalkozás tanulóknak: pedagógus felkérésére egyszeri/többszöri alkalommal, illetve az iskolapszichológus által meghirdetett tematikus csoportok
- Szülői értekezletek, előadások, fórumok tartása.
- Egyéni esetvezetés, tanácsadás: az iskolapszichológus által indokoltnak vélt esetben; szakintézmény általi felkérés/ajánlás alapján szükség szerinti időtartamú támogató kapcsolat
- Pszichológiai állapotfelmérés: annak megállapítása céljából, hogy szükséges-e a tanuló szakintézménybe történő delegálása, nyomon követése, szükség esetén összefoglaló, pszichológiai jellemzés küldése
- Preventív szűrővizsgálatok: egyéni vagy csoportos formában többféle területen
- Tehetség gondozás
- Kapcsolattartás az intézményen belül más segítő foglalkozású szakemberekkel, valamint a társintézményekkel.

Elsősegélynyújtási terv

Iskolánkban az egészségnevelés célja a tudatos egészségmagatartás formálása, valamint olyan készségek és képességek kialakítása, amelyek segítségével a tanulók alkalmassá válnak egészségük megőrzésére és fejlesztésére. Ennek kiemelten fontos részét képezi a laikus **elsősegélynyújtási ismeretek megszerzése**, amelynek keretében a tanulók elsajátítják a veszélyhelyzetek felismerését a szükséges beavatkozásokat a szaksegítség érkezéséig, a „NE ÁRTS!” elvének figyelembe vételével. Mindezt az adott korosztályban elvárható kompetenciahatárokon belül. Ennek megfelelően történik az ismeretek átadása *osztályfőnöki és testnevelés órán, a védőnő és a testnevelő tanárok bevonásával.*

Alsó tagozat:

- Mi a teendő az egészségi állapotban történt hirtelen változaskor, a veszélyhelyzet felismerése (különösen az eszméletlen állapoté)
- Segítségkérés módjai, mentő hívásának menete
- Mit jelent a saját élet védelme, mint szempont az elsősegélynyújtásban
- Stabil, ill. mentési testhelyzet felvételének ismerete a szaksegítség érkezéséig
- Mikor nem nyúlok a sérülthöz?

Felső tagozat és gimnázium:

- Az eddig megszerzett ismeretek bővítése
- Eszméletlen sérült állapotának felismerése (légzés, keringés vizsgálatával)
- BLS azonnali megkezdésének készsége, egyedül vagy segítség bevonásával a mentő érkezéséig
- Sebek és vérzések fajtáinak ismerete és ellátásuk
- Törések, ficamok ellátása
- Idegentest eltávolítása, ill. mikor tilos azok eltávolítása
- Keringési rendellenességek, ájulás, sokkfolyamat és fektetések
- Égések és forrázások felmérése.

A még mélyebb tudás megszerzését szolgálja az elsősegély-szakkör, melyre önkéntes alapon jelentkezhetnek a tanulók. A szakköri foglalkozásokat a biológia szaktanárok, valamint védőnő vezeti.

IV. A kollégium nevelési programja

1. Bevezető

A Kollégium státusza: a Koch Valéria Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium intézményegysége. Címe: 7624 Pécs, Mikes Kelemen u. 13.

A kollégium pedagógiai programja a KVI intézményi pedagógiai program része, azzal szerves egységet alkot.

Az intézmény fenntartója: LdU (Landesselbstverwaltung der Ungarndeutschen/Magyarországi Németek Országos Önkormányzata)

Jogszabályban meghatározott közfeladata: köznevelés-közoktatás.

Az intézmény alapfeladata: kollégiumi ellátás, a férőhelyek száma: 107, a kollégium koedukált.

2. A kollégium szerepe

A Dél-Dunántúl és különösen Baranya megye Magyarország németek által legsűrűbben lakott térsége, Pécs ezért meghatározó szerepet játszik a német nemzetiségiek életében, azon belül az oktatásban is. Az 1993-ban alapított Magyar-Német Nyelvű Iskolaközpont, későbbi jogutódja a Koch Valéria Iskolaközpont számára folyamatosan gondot jelentett, hogy nem rendelkezett saját kollégiummal, amely be tudta volna fogadni a távolabbi településekről és a szomszédos megyékből érkező középiskolás diákokat.

A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata (MNOÖ) az Oktatási Minisztérium, valamint Trentino-Déltirol Autonóm Régió kormányának támogatásával 2001-ben megvásárolta a Baranya Megyei Önkormányzattól az iskolaközpont szomszédságában álló, korábban megyei gyermekvédelmi intézetként működő épületet. Az épület bővítésével, átalakításával és felújításával 110 fős kollégium jött létre, amely jelenleg a Koch Valéria Iskolaközpont intézményegysége. Az épülete otthont ad a Magyarországi Németek Pedagógiai és Módszertani Központjának (Ungarndisches Pädagogisches und Methodisches Zentrum, UMZ), alkalmas kulturális rendezvények, irodalmi és zenés programok, továbbképzések lebonyolítására is.

A kollégium szakmailag önálló intézményegység. Alapfeladata, hogy biztosítsa a megfelelő lakhatási és tanulási feltételeket azon tanulók számára, akiknek a lakóhelyén nincs lehetőség a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való jog érvényesítésére, a nemzetiségi oktatásra, illetve akiknek a családja nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges körülményeket.

A kollégium kiemelt társadalmpolitikai szerepe és feladata, hogy fenntartsa a társadalmi mobilitást: esélyeket teremtsen, biztosítsa a hozzáférést a jó minőségű tudáshoz, segítse a szociális, kulturális hátrányok leküzdését, a társadalmi integráció folyamatát. Fontos szerepe van az egész életen át tartó tanulás megalapozásában, a tanuláshoz szükséges készségek és képességek, a NAT-ban meghatározott kulcskompetenciák erősítésében, a tehetség felismerésében és fejlesztésében, a tanulók felzárkózásának segítésében.

A kollégium a tevékenysége során megteremti a feltételeket az iskolai tanulmányok sikeres folytatásához, kiegészíti a családi és iskolai nevelést és oktatást, egyúttal szociális ellátást, biztonságot, valamint érzelmi védettséget is nyújt.

3. A kollégiumi nevelés

3.1. A kollégiumunk nevelés céljai, értékei és alapelvei

A kollégiumi nevelés legfőbb célja a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása. A kollégiumnak, mint második otthonnak olyan magatartásformákat, viselkedési mintákat, szabályokat kell átadnia a tanulók számára, amelyek

biztosítják az általános emberi értékek elsajátítását. A tanulók értékrendjét, szokás- és normarendszerét a társadalmi elvárásoknak megfelelően kell formálni. A személyiségformáló folyamatok tervszerű alakításával és az általános műveltséghez szükséges kiegészítő ismeretek nyújtásával törekedni kell a családból hozott kulturális-, tudás-, magatartás- és viselkedésbeli hátrányok felszámolására. Ennek érdekében a kollégiumnak a tanulás feltételeinek megteremtése és a szállás biztosítása mellett, egy otthonos légkör kialakítására kell törekednie, melyben a diákok biztonságban érezhetik magukat, és eltérő érdeklődési körüknek megfelelően alakíthatják szabadidejüket.

A kitűzött pedagógiai célok elérése érdekében az alábbi értékek elsajátításának lehetőségét kell elősegíteni:

- a) a nemzeti hagyományok megőrzése, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése;
- b) a nemzetiségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása
- c) az alapvető erkölcsi normák érvényesítése
- d) a tanulók és közösségeik iránti felelősség, a bizalom, a szeretet, a segítőkészség
- e) az alapvető emberi és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- f) a nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- g) szakmai és intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében;
- h) az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembevétele;
- i) építkezés a tanulók aktivitására, öntevékenységére, önszerveződő képességére;
- j) az integrált nevelés, az integrációt elősegítő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- k) a szülőkkel, a kollégiumhoz kapcsolódó iskolákkal, a társadalmi környezettel való konstruktív együttműködés;

Ezen értékek prioritásának hangsúlyozása mellett figyelembe kell venni az egyéni sajátosságokat, a családból hozott műveltségbeli és szocializációs jellemzőket.

3.2. A kollégiumi nevelés feladatai

A kollégium – a kollégiumi jogviszony fennállása alatt – biztosítja diákjai számára azok iskolai tanulmányai folytatásához szükséges kollégiumi feltételeket. Köznevelési feladatait kollégiumi ellátás, **nemzetiségi kollégiumi ellátás**, illetve sajátos nevelési igényű tanulók kollégiumi ellátásán keresztül valósítja meg.

A kollégiumi nevelés feladata különösen:

A tanulás tanítása

Az iskolák elvárása a kollégiummal szemben, ahogy a családokkal szemben is, hogy az iskolai tanulmányi előmenetelt elősegítsék, a tanuláshoz, megfelelő teljesítményhez szükséges körülményeket megteremtsék. A szülők a kollégiumtól önmaguk egyfajta pótlását, az esetleges tudásbeli hátrányok, hiányosságok felszámolását, felzárkóztatást és képességfejlesztést várnak el. A társadalmi elvárások között szerepel a felzárkóztatáson kívül a társadalmi esélyegyenlőtlenségek mérséklése és a tehetséggondozás is.

A tanulók társaik zavarása nélkül készülnek fel a tanórákra és más foglalkozásokra tanulószobán, vagy saját szobáikban, a tárgyévét megelőző időszak eredményeinek tükrében. A tanszobai felügyeletet nevelőtanár látja el, amennyiben a diák a szobájában tanulhat, e tanulás ellenőrzése is a nevelők feladata.

A nevelő a környezeti feltételek megteremtésén túl szaktárgyában korrepetál, felzárkóztat, részt vesz a tehetséggondozásban, felkészít a számonkérésre, ellenőrzi a diákok megfelelő felkészülését.

A gyengébb képességű tanulók segítése az adott szaktárgyak alapján diáktárs által történő korrepetálással, de szervezett tanulópárokkal is megoldható, ami egyrészt serkenti a diákok szociális érzékenységét, fogékonyságukat a segítségnyújtásra, valamint kicsit másképp, „kortárs nyelven“ értelmezhetik újra a tananyagot. Kisebb helyiségekben (Lernecke) biztosított a lehetőség az egyéni, önálló tanulásra is.

A kollégiumban kialakított napirend igyekszik figyelembe venni a tanulók leterheltségét, napi beosztását és így illeszti napirendjükbe a tanulószobai tanulást (a szilenciumot), mely délutánonként 16 órától zajlik. A kötelező stúdium, a Házirendben meghatározott tanulmányi eredmények függvényében kialakított átlagok szerint: lehet önállóan a saját szobában tanulás, vagy 45, 90, 135 perces tanulószobai tanulás a csoportvezető felügyelete alatt.

A tanulmányi eredmény értékelésénél - az átlageredmény mellett - fő szempont a tanuló korábbi szintjéhez viszonyított fejlődése. Az egy-egy tantárgyból nyújtott teljesítményt is figyelembe kell venni. A követelményrendszer kialakításához elengedhetetlen az iskolák elvárásainak megismerése. Ennek érdekében folyamatos kapcsolattartásra van szükség az osztályfőnökökkel, szaktanárokkal.

Napjainkban egyre nagyobb szerepet kap az élethosszig tartó tanulás, a jó tanulás alapja a megfelelő tanulási stratégiák alkalmazása. A tanulásmódszertan lehetőséget kínál annak megtanítására, hogy hogyan lehet eligazodni az egyre bővülő, végeláthatatlan információ halmazban, hogyan lehet elválasztani a fontosat a kevésbé fontostól, a hitelest a hiteltelentől, a lényegeset a lényegtelentől. Ehhez nagy segítséget nyújthat olyan tanulási technikák, módszerek megismerése és alkalmazása, amelyek egyaránt alkalmasak a formális és az informális ismeretszerzés megismerésére.

A kollégiumban szükséges az előzetes tudás felmérése. Első lépés a tanulási motivációra, tanulási szokásokra, tanulási módszerekre vonatkozó ismeretek feltérképezése, melyet egy tanulási stílus kérdőív segítségével, minden új kollégista kitölt. Ezt követi a helyes tanulási szokások kialakítása. Ehhez elengedhetetlen a reális énkép és önismeret kialakítása, a tanulás motivációs tényezőinek, a tanulási stílusoknak a megismerése. A folyamatnak párhuzamosan kell folynia. Egyszerre kell a tanulókat megismerni és új, hatékony egyéni tanulási szokásrendszer megvalósítására törekedni. A végcél a különböző tanulási technikák beépítése a tanulási folyamatba.

Erkölcsei nevelés

A kollégium feladata az alapvető erkölcsi normák hangsúlyozása, megerősítése, adott esetben megismertetése, elfogadtatása, valamint ezen normák beépülésének elősegítése a tanulók mindennapi életébe, személyiségébe. Az erkölcsi nevelés életszerű kell, hogy legyen, készítsen fel elkerülhetetlen konfliktusokra, azok kezelésére, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési kérdéseire, problémáira.

A magatartás, viselkedés területén az egyéni érdekek érvényesülését tiszteletben tartva kell megkövetelni az általános rend és fegyelem beépülését a mindennapok gyakorlatába. Példamutatással, következetességgel el kell érni, hogy a kulturált beszéd, az esztétikus megjelenés, rendezett környezet sajátjává váljon a kollégiumi létnek.

A kollégiumi nevelőkkel, technikai dolgozókkal, diáktársakkal szembeni segítőkészségnek, udvariasságnak kell jellemeznie a mindennapi társas érintkezést. El kell sajátítani a tanulókkal az illetlen alapvető szabályait. Határozottan kell fellépni a szélsőséges megnyilvánulások - verekedés, rongálás, lopás - ellen.

Nemzeti/nemzetiségi öntudat, hazafias nevelés

A kollégiumi foglalkozások keretében a diákok nem csak alapvető társadalmi, kommunikációs és gyakorlati ismeretekre tesznek szert, a közösségtudat formálása, a nemzet és nemzetiség fogalma, az elfogadás és integráció mind ékkövévé képezik az elsajátítandó témáknak.

Mivel német nemzetiségi intézményről van szó, a hazafias nevelés mellett hangsúlyos szerepet kap a nemzetiségi lét, a magyarországi németiség történelme, kultúrája, hagyományai, nyelve, de jelene és jövője is. A nemzetiségi lét és az állampolgári kötelesség történelmi példákön keresztül nyerhet megvilágítást, ugyanakkor látni kell Magyarországon helyét és lehetőségeit is egy egyesült Európában is.

Jó példa a nemzetiségek együttélésére Pécs városa is, ahol jelenleg is több nemzetiség színesíti a kulturális rendezvényeket. A város értékeinek bemutatása olyan kiemelt feladat, mely segítséget nyújthat a nevelési területek szélesebb kapcsolódására is.

Minden tanévben tavasszal, névadónk Koch Valéria születésnapján vagy egy hozzá közeli időpontban projekt napot szervezünk német nemzetiségi honismereti témakörben.

Megfelelő motiválás mellett lehetőséget kell biztosítani az alapvető művészeti ágak megismerésére. E feladat lehetséges területei: kiállítás, színház, mozi, hangverseny, előadás, csoportfoglalkozás, műveltségi vetélkedők. A filmvetítések alkalmával törekedni kell a német, magyar és európai filmművészet kiemelkedő alkotásainak megismertetésére.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A személyes világnézet kialakításának legfontosabb lépése a történelem során manifesztálódott értékrendek, eszmék, világnézetek, vallások megismertetése, a mitológiák lényegének feltárása, a természet és a társadalom kapcsolódási pontjainak a megkeresése.

Az állampolgárságra és demokráciára nevelés során elő kell segíteni a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképeség és a vitakultúra fejlesztését. Iskolánk kiválasztott diákjai évente megmérettetik magukat a nemzetközi „Jugend debattiert international“ versenyen, ami szintén egy nagy hiányt szenvedő, disztíngvált vitakultúra kialakítását, fenntartását célozza meg, ahol a kollégisták is képviselhetik magukat, a kollégiumot és az iskolát.

A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet kell kapnia a diákoknak. Saját feladataik, céljaik megvalósításában, a szabályrendszerek kialakításában, folyamatos felülvizsgálatában elő kell segíteni aktivitásukat. Ezen belül kiemelten a napirend és házirend rendszeres áttekintését, a programok megtervezését, szervezését, lebonyolítását, értékelését, az egymás közötti konfliktusok szabályok szerinti megoldását, a kollégium épületének és közvetlen környezetének megóvását, javítását és a kollégiumi közösségi lét mindennapjainak megélését. A helyi közösségért és helyi ügyekért vállalt szerep, tevékenység és aktivitás az az alap, amely során megérthetik a demokratikus működés alapelveit. Fontos terület az őket érintő jogszabályok ismertetése, értelmezése, megbeszélése aktuális életkoruknak megfelelően.

A napi, aktuális politikai kérdések megvitatása elől sem térhetünk ki, törekednünk kell a különböző álláspontok bemutatására. A politikai és világnézeti kérdésekben a nevelő köteles megnyilatkozásaiban semlegességet képviselni. Amennyiben mód és lehetőség van rá, a kollégium is bekapcsolódik helyi, nagyobb városi közösség rendezvényeibe, amelyek a hazafias nevelés mellett az állampolgári fejlődést is szolgálhatják.

Önismeret, társismeret

Az éntudat magja az azonosságtudat. A kollégiumi nevelőmunka során törekedni kell arra, hogy a tanulókat megfelelő szociálpszichológiai módszerek segítségével (tréningek, tesztek) eljuttassuk önismereti szintjük optimumára. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

Indirekt nevelési módszerek alkalmazásával hozzá kell segíteni a tanulót, hogy képessé váljon érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra.

A szociális kompetencia a szociális motívumrendszer egyéni szociális értékrenddé válásával valósul meg. A kollégiumi nevelés kiemelt feladata a szociális képességek és a szociális készségek fejlesztése a spontán szocializáció ellenében. Alapja olyan erkölcsi értékrend kialakítása, amely tudatosítja a tanulóknál az egyén és a csoport kölcsönös együttműködésének előnyeit, ezek hiányában hátrányos következményeit.

A helyes magatartáshoz, reális önértékeléshez járulhatnak hozzá a szociometriai vizsgálatok, melyeket minden csoportvezető tanárnak kötelező évente egy alkalommal elvégezni.

A gondoskodás, a fiziológiai szükségleteknek megfelelő feltételek megteremtése a kollégium egyik legalapvetőbb feladata. A biztonságérzet megteremtésével, a család által megalapozott, a személyiségfejlődést elősegítő érzelmi alapok további erősítésével, a nevelőtannal és diákársakkal kialakított kötődéssel lehet elősegíteni az érzelmi stabilitás biztosítását.

Családi életre nevelés és az önálló életkezdést elősegítő tevékenység elvei

Az informális nevelés közösségi terepei közül legfontosabb a család. A család számos funkciót tölt be a társadalomban. Nem csak biológiai, hanem gazdasági és társadalmi egységként is jelen van. A kollégium csupán a társadalmi funkció közül tud néhányat felvállalni, de semmiképp sem képes a családot helyettesíteni. A családdal való kapcsolat kiépítése, a szülők bizalmának megnyerése a nevelőtannal alapvető feladata. A diákot ösztönözni kell arra, hogy tartson szoros kapcsolatot a családdal, számoljon be gondjairól, örömeiről. Segíteni kell őt a család problémahelyzetének feldolgozásában, és a családért érzett felelősségvállalás erősítésében. A családnak a gyermek szocializációjára gyakorolt hatása kiemelkedő. A kollégium sajátos interakciós teréből adódóan ezen a területen képes a család funkciói közül a legnagyobb szerepet felvállalni. A családi nevelés keretén belül foglalkozni kell a tudatos párválasztással, a felelős házassággal, a családi tevékenységek szervezésével, a családon belüli mindennapi teendők ellátásával, a gyermekneveléssel kapcsolatos teendők elvégzésével.

Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés során ösztönözni kell a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megőrzésére, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A nevelőknek motiválni és segíteni kell a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. Ezt segíti a doktornő és a védőnő által évente szervezett egészségnap is.

A tanulmányi tevékenység prioritását hangsúlyozva támogatni kell minden aktív sportolói igényt. Szervezett formában (csoportok közötti vetélkedés) biztosítani kell a rendszeres testmozgás lehetőségét. Ösztönözni kell a tanulókat szabadidejük aktív kihasználására. Ki kell aknázni a versenyszellemből fakadó lehetőségeket. Támogatni kell a kedvelt, de nem hagyományos, és nem tömegesen művelt játékok, hobbik, sportágak, művészeti tevékenységek gyakorlását is. Az életkori sajátosságokból adódóan a játék meghatározó jelentőséggel bír a tanulók szellemi és fizikai felfrissülésében. Csoport és kollégiumi szintű túrák és kirándulások szervezése lehetőséget biztosít a természeti környezet megismertetésére és megszerettetésére. Hangsúlyozni kell a természetvédelem jelentőségét és kapcsolatát az egészséges életmóddal.

A személyi higiénia területén fokozott figyelemmel kell kísérni a tanulók öltözködését, tisztálkodását, közvetlen környezetük rendezettségét. A napi háromszori étkezés igénybevételét és a helyes étkezési szokások betartását figyelemmel kell kísérni. A nemek közötti harmonikus kapcsolat feltételeinek megismertetésénél alapvető fontosságú a tapintat és az életkori sajátosságok figyelembevétele. Az alapvető ismeretnyújtás pedagógiai módszereként az előadás, egyéni problémáknál a bizalmas beszélgetés az ajánlott.

A kollégium területén olyan otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus környezet megteremtésére kell törekedni, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket.

Felelősségvállalás, önkéntesség

A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóknál úgy, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Az önkéntesség olyan tevékenység, amelyet a személy szabad akaratából, egyéni választása és motivációja alapján, a pénzügyi haszonszerzés szándéka nélkül végez más személy, személyek vagy a közösség javát szolgálva.

A kollégium segít az iskolai közösségi szolgálat megismerésében, a lehetőségek felkutatásában, támogatja az iskolák munkáját. Az iskolai közösségi szolgálat egyik preferált területére, a környezetalakítás feladatára akár a kollégiumban is felkészülhet.

A kollégiumban számos lehetőség nyílik mind az egyéni, mind a közösségi felelősségvállalás fejlesztése terén, mint: mások jelenlétének szükségszerű elfogadása egy közösségi térben; mindennapi viselkedésünk, tulajdonságaink hatással vannak másokra; közösségi lehetőségek: a környezet megbecsülése, fejlesztése; részvétel a kisebb (szoba) és a tágabb közösség (kollégium) rendbetételében, szépítésében; részvétel a közösség életének irányításában, szervezésében a diákönkormányzat munkáján keresztül.

Rendkívüli jelentőségű a pedagógus személyes példamutatása, indirekt nevelési módszereinek sokrétű alkalmazása. A nevelőtanárnak olyan pozitív mintákat kell növendéke felé közvetítenie, melyek a személyiségfejlesztés mellett a tanár-diák viszony erősödésére is kihatással vannak.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a fenntartható társadalom legfontosabb alapelveit, mint az életközösségek tisztelete és védelme, az emberi élet minőségének javítása, a Föld életképességének és sokféleségének megóvása, a megújuló energiaforrások felhasználásának előtérbe helyezése, a nem megújuló erőforrások felhasználásának minimalizálása, a környezettudatos életvitel kialakítása.

Támogatni kell a környezettudatos tanulói kezdeményezéseket a kollégiumi- és a tágabb környezet vonatkozásában egyaránt. A „zöld gondolkodás” a háztartásban kezdődik, a szobatarítás, személtelvitel a saját környezet gazdaságos rendben tartása elősegítheti a folyamatot. A kollégiumban is működik a szelektív hulladékgyűjtés, papír és műanyag hulladékgyűjtők kerültek elhelyezésre a folyosókon, valamint nagy műanyag, papír és fém gyűjtésére alkalmas konténerek találhatók az udvaron.

Pályorientáció

A kollégium alapvetően a Koch Valéria Iskolaközpont intézményegységeivel együttműködve segíti a pályaválasztást, illetve a tanuló által választott életpályára való felkészülést.

A mai társadalom az életpályára készülő fiataloktól konstruktív életvezetési technikát igényel. Ennek megfelelően a tolerancia, a versenyképesség, a megmérettetés képességének kialakítása kiemelt szerepet tölt be a pedagógiai munka során. Ennek érdekében a kollégiumban olyan szakkörök, programok közül választhatnak a diákok, melyek a szabadidő hasznos eltöltése mellett, gyakorlati ismeretekkel ruházzák fel őket, fizikai, szellemi fejlődésüket segítik elő.

A kollégiumban lehetőség nyílik vizsgálni, elemezni a tanulók képességeit, foglalkozási ágak iránti érdeklődésüket. E tevékenységi forma keretén belül az egyéni tanácsadást,

segítségnyújtást valamint programajánlatok szervezését kell megvalósítani. Ezek fő célja a választás segítése vagy a már kiválasztott cél érdekében tett intézkedések realizálása.

Megvalósítási formák: önismereti tréning, kommunikáció fejlesztése, műveltségi területek ismeretanyagának elmélyítése, meghívott előadók, intézmények látogatása, melyek a kötelező foglalkozások keretén belül valósulhatnak meg.

Minden végzős diáknak biztosítani kell a pályorientációs vizsgálaton való részvétel lehetőségét az intézményi pszichológusnál. Szükség esetén egyéni pályatanácsadásra is lehetőséget biztosítunk.

Gazdasági, pénzügyi nevelés

A kollégiumnak segíteni kell, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásra utaltságát. A kollégium a diákönkormányzati tevékenység működtetésén keresztül segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

Az értékluralizmus elvének tiszteletben tartásával a kollégium értékközvetítő szerepe alkalmas arra, hogy a közösségi együttélés következtében interiorizáljon társadalmilag hasznos, egyénileg eredményes életmódmodelleket. A tolerancia, a versenyképesség, a megmérettetés képessége, a keresett munkaerő-piaci pozíció megszerzése ma mind konstruktív életvezetési technikákat igényel az életpályára készülő fiattól. A kollégiumi nevelés specifikumai, katalizátorai lehetnek az aktivitás, a motiváció tartós fenntartásának, a differenciált személyiségfejlesztés megvalósításának.

Médiatudatosság

Napjainkban kiemelt fontosságú, hogy a tanulók értsék a média nyelvét. A médiatudatosságra nevelés során az értelmező, kritikai beállítódás kialakításának nagy jelentősége van. Arra kell nevelni a diákokat, hogy az érme mindkét oldalát tanulmányozzák és találják meg az "arany középutat", ne mutassanak hajlamot a csőlátásra, ne álljanak be különféle ideológiák mögé.

Számtalan vizsgálat eredménye igazolja azt, hogy ma a televízió és az internet sokkal fontosabb szerepet játszanak a fiatalok kulturális és szellemi fejlődésében, mint a nyomtatott tartalmak, azaz a könyvek, az újságok és a magazinok.

A középiskolás korosztályra nézve a fő veszélyforrás abban rejlik, hogy ők már többnyire szülői felügyelet nélkül tévéznek, nincs kontroll sem időtartamban, sem pedig tartalomban.

Az információszerzés legfontosabb színtere kétségtelenül az internet, ugyanis a tv-vel ellentétben itt nem szerkesztők által megszürt tartalmak megszerzéséről van szó. Az internet használatának legújabb trendje a közösségi oldalak előtérbe kerülése. Ennek fő veszélye az olyan személyes információk megosztása, amely birtokában visszaélésre kerülhet sor.

A médiatudatosság főbb ismérvei: a valós tények és a fikció megkülönböztetésének képessége; a valóság ábrázolásának különböző szintjeinek felismerése; valódi és reklámtartalmak egymástól való megkülönböztetése; tudatában van annak, hogy a hírek mögött is húzódnak gazdasági és egyéb érdekek; képes megindokolni, hogy miért kedveli az általa preferált médiatartalmakat.

Művelődés és sportolás lehetőségek

A kollégium részéről biztosítjuk a művelődés és a sportolás lehetőségét egyaránt. Mind az egyéni, mind a csoportos kezdeményezések felkarolása és támogatása indokolt. A programok szervezésénél figyelembe vesszük a csoportfoglalkozások témakörei is. Egy középiskolásnak szüksége van a mindennapi testedzésre, mozgásra, a kollégium ennek feltételeit biztosítja. A diákok rendelkezésére áll egy csocsó asztal, egy biliárdasztal, lehetőség van ping-pongozásra, heti egy-két-három alkalommal vehetik igénybe a kollégisták az iskola nagy és kistornatermét,

ahol a nevelők, lányfocit, fiúfocit és röplabda szakkört tartanak. A csoportok és kollégiumok közötti versenyek rendezésére a közösségépítés miatt is szükség van. Ösztönözni kell a fiatalokat, hogy más kollégiumok által szervezett versenyeken, programokon is aktívan részt vegyenek. A fiatalok számára lehetővé tesszük, és támogatjuk, hogy a kollégiumon kívül is képezzék magukat, sportoljanak. Segítünk megkeresni azokat a lehetőségeket, melyek megfelelő terepet nyújtanak a tehetségük kibontakoztatásához, fejlesztéséhez: több kollégistánk részt vesz, sportol pécsi egyesületekben, sportkörökben. A Pécsi Nemzeti Színház, a Harmadik Színház, a Janus Egyetemi Színház és a Kodály Közpnt előadásait, hangversenyeit gyakran látogatjuk.

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok: egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Az egészséges táplálkozás jelentőségének tudatosítása, feltételeinek biztosítása szintén alapvető feladat, az alkohol-, drog- és dohányzás prevenció mellett. A családi és párkapcsolatok humánus kezelése, az erőszakos megnyilvánulások megelőzése, a személyes higiéné szükségletté válásának elősegítése mind részfeladatai az egészségnevelésnek.

A baleset megelőzési és elsősegély nyújtási ismeretek átadása, a közvetlen tárgyi környezet rendben tartása, az alkalmazkodás a fenntartható fejlődés környezeti elvárásaihoz szintén hangsúlyos kell legyen.

Kollégiumi cél, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő szinten rendelkezzenek ismeretekkel és jártasságokkal egészségük megőrzése érdekében az alábbi területeken: egészséges táplálkozás, mindennapos testmozgás, alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre, családi és párkapcsolatok, bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése, a személyes higiéné, baleset megelőzés és elsősegélynyújtás.

Az egészségfejlesztés érdekében tevékenykedik az intézményben egy doktornő és egy védőnő. A kollégiumpedagógusok mindkettőjükkel napi szinten kapcsolatban vannak, az egész kollégiumot érintő egészségvédelmi kérdések kapcsán a kollégiumvezető és az egészségügyi szolgálat kölcsönösen tájékoztatják egymást.

A tanév elején nemcsak tűz-, hanem munka- és balesetvédelmi oktatást is kapnak a diákok, évente egy alkalommal mind a négy évfolyam számára egészségnapot szervez a doktornő és a védőnő. A csoportfoglalkozások vagy az Egészségnap keretein belül is találkoznak a tanulók egészségnevelési és környezeti nevelési témákkal.

A testi-és lelki egészségre nevelés tematikus foglalkozásain kötelező jelleggel kell foglalkozni a megadott témakörökkel. Az étkezés, és személyi higiénia területén rendszeres nevelőtanári visszajelzést kell adni, melyben a számonkérés helyett a mintaadásra kell helyezni a hangsúlyt. A tanulói környezet tisztántartásában ki kell használni a közösségi tevékenységben rejlő pedagógiai lehetőségeket.

4. A kollégium működése

4.1. Személyi feltételek, elvárások

A tantestület valamennyi tagja rendelkezik a törvény által előírt iskolai végzettséggel. A kollégium élén intézményegységvezető (kollégiumvezető) áll. A csoportok munkáját a csoportvezető tanár koordinálja.

A kollégium szakos ellátottsága megfelelő, a diákok korrepetálási, fejlesztési területeit lefedi.

A testület tagjai folyamatosan vesznek részt képzéseken, fejlesztik magukat.

Fontos területek a kollégiumpedagógia, mentálhigiénia, pszichológia, a tanulás tanítása, valamint a kommunikáció, és a legújabb nevelési-oktatási kutatási eredmények elsajátítása. Ezek figyelembe vételével történik a továbbképzések tervezése. A tehetséggondozás és felzárkóztatás érdekében a kollégiumpedagógusok közül többen tanítanak az általános iskolában illetve gimnáziumban, illetve az ott dolgozó kollegák is bevonásra kerülnek bizonyos feladatok ellátására, amennyiben szükséges.

A kollégiumvezetőn kívül teljes és részmunkaidős foglalkoztatottságú pedagógusok dolgoznak a kollégiumban. A diákok öt csoportra oszlanak, az évfolyamok alapján, így a

kollégiumpedagógusok csoportvezetői feladatokat is ellátnak. A nulladik évfolyam bevezetése miatt szükségessé vált az ötödik csoport létrehozása.

A kollégiumunk gazdaságilag az iskolával egybeszervezett, pedagógiai szempontból önálló tevékenységet folytat, esetenként az iskola tanárai is vállalnak ügyeletet a kollégiumban és a kollégiumi nevelőknek is van órájuk a gimnáziumban. A kollégium nevelőtestülete egyben része az iskola nevelőtestületének is, kollégiumi nevelőtestületként/munkaközösséggéként önállóan működnek, az ezzel kapcsolatos döntéseket önállóan hozzák meg.

A kollégiumi tantestület feladatait az igazgatóval történt egyeztetés után a kollégiumvezető határozza meg. A nevelőtanárok feladatát munkaköri leírásuk tartalmazza. A kollégium működtetéséhez szükséges anyagi feltételeket az intézményi költségvetésen keresztül a fenntartó, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata biztosítja.

A kollégium vezetője felelős a kollégium megfelelő és jogszerű működéséért, az elvégzendő feladatok elosztásáért, a munkarend kialakításáért, a helyettesítés és a kollégiumi szintű programok, projektek megszervezéséért. Képviseli a kollégiumot a nemzetiségi, országos és megyei szakmai fórumokon. Hetente szakkört és a vállalt témakörben minden évfolyamon tematikus csoportfoglalkozást tart. Pályázatokat ír, az esetleges fegyelmi tárgyalásokat vezeti, mediálja. Intézi a kollégiumi felvétellel, a kollégium helyiségeinek, szobáinak bérbeadásával kapcsolatos teendőket. A napirend szerinti tevékenységeket megszervezi, felügyeli és ellenőrzi. A tanulói nyilvántartásokat folyamatos vezeti, a közös helyiségek és közösségi eszközök használatát, az öntevékeny diákkörök tevékenységét is felügyeli. Kezeli a felmerülő egyéni problémákat, információt továbbít az intézményvezetéstől a nevelőtanároknak.

A pedagógusok feladata a diákok támogatása nem csak tanulmányaik folytatásában, hanem az erkölcsi normák területén is, a diákokkal való folyamatos, személyes kapcsolat kialakítása és fenntartása, kapcsolattartás szüleikkel és szaktanáraikkal, osztályfőnökükkel, a szobarend, a reggeli és esti jelenlét ellenőrzése, a beteg tanulók látogatása, adott esetben a 18. életévét be nem töltött, beteg tanuló kísérete ügyeletre, valamint szakkörök tartása, felzárkóztatás és tehetséggondozás. A kollégiumpedagógusok részt vesznek a kollégiumi szintű és csoportprojektek, programok szervezésében, a csoportvezetők saját csoportjuk számára heti rendszerességgel csoportfoglalkozásokat tartanak, ezen felül, különféle programokat szerveznek a kollégisták szabadidejének hasznos eltöltése érdekében. A Kollégiumi Alapprogram szerint megadott és általuk választott 1-2 témakörben tematikus csoportfoglalkozásokat tartanak minden évfolyamon.

A kollégiumi nevelőtanár munkáját a jogszabályokban foglaltak szerint végzi, tevékenységét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint az egészséges életmódra és a fenntartható fejlődésre nevelés határozzák meg.

A csoportvezető nevelőtanárok kiemelt feladata minden tanévben az egyéni fejlesztési tervek elkészítése a csoportjukhoz tartozó kollégistával. Ebben a fejlődési/fejlesztési tervben meg kell határozni a tanuló céljait és hozzárendelni a cél elérését támogató tevékenységeket. Minden tanév végén személyes beszélgetés keretében értékelik a tanévben elsajátított ismereteket, fejlesztett kompetenciákat és az elért eredményeket.

A kollégiumban naponta 7:15-8:15-ig rendel az iskolaorvos a kollégisták számára. A védőnő szakmai tanácsaival, tapasztalataival segíti a tanulók egészséges életmódra való nevelését.

Évente egy alkalommal egészségnapot szervez a doktornő és a védőnő a nevelőtanárok bevonásával a kollégistáknak.

A kollégium működését egy gazdasági vezető, a gazdasági ügyintézők, portások és két takarítónő segíti. A kollégisták étkeztetéséről a MEVID cég gondoskodik, ők alkalmazzák az ételmezésvezetőt, a szakácsot és a konyhai kisegítőket.

4.2. Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások

A kollégium 22 db 3 ágyas és 22 db 2 ágyas fürdőszobás szobájában 110 tanuló elhelyezésére van lehetőség. Ezen felül 5 vendégszoba - mely szükség esetén betegszoba -- áll rendelkezésre.

A diákok tanulócsoportokban végzik mindennapi tevékenységüket. Saját iskolánk tanulói teszik ki kollégistáink nagyobb részét, a fennmaradó helyekre más intézmények tanulói is jelentkezhetnek.

A koedukált kollégium épülete újnak mondható, hiszen 2003-ban fejeződött be az építkezés és költözhetek be az első kollégisták. A 43 szobában 107 tanuló helyezhető el. A háromszintes épületben még helyet kapott egy zeneterem, egy klubszoba, egy aula, szintenként egy-egy teakonyha, két tanulószoba és raktárhelyiség. Minden szobának saját vizesblokkja van, WC-vel, mosdóval és zuhanyzóval. Minden tanulónak saját ágya, íróasztala, széke, szekrénye és fali polca van. Az első emelet végi folyosók nyitott terei közösségi térként funkcionálnak, TV sarkokká lettek alakítva. Az épület internetes kábel- és az utóbbi évek fejlesztésének köszönhetően WIFI rendszerrel rendelkezik. A klubszobában biliárdasztal, televízió, csocsóasztal és saját kollégiumi könyvtár áll a diákok rendelkezésére.

A kollégiumi étkezést az iskola konyhája, a MEVID által üzemeltetett konyha biztosítja, az intézmény étkezőjében. Otthonról hozott vagy vásárolt élelmiszerek tárolására minden szoba számára biztosítva van egy-egy hűtőszekrény fakk egy nagyméretű „fakkos” hűtőszekrényben, a teakonyhákban.

Szülők, vendégek fogadására az aulában, vagy a kollégium előterében van lehetőség. Az orvosi rendelő a földszinten található.

Az eredeti tervvel ellentétben a kollégiumot nem köti össze zárt folyosó az iskolával. A tanulók szabadidejükben igény szerint használhatják az udvaron lévő sportpályákat, az intézmény kis tornaterme és sportcsarnoka heti egy-két alkalommal áll a kollégisták rendelkezésére.

4.3. A kollégiumi élet megszervezése

A kollégium napirendjét a Házirend tartalmazza.

A tanulók életrendjének pedagógiai elvei: a közösségi együttéléshez szükséges napirend elfogadtatása, a családi házból hozott szokásrend figyelembe vétele, egyéni és közösségi érdekek összehangolása, a tanulás és a rekreáció egyensúlyának biztosítása, társadalmilag elfogadott életmódminta közvetítése, megkövetelése.

A kollégiumba való felvételtől az intézmény vezetője dönt (2011. évi CXC. Köznevelési törvény 52.§.(2.)) a kollégiumvezető és nevelőtestület javaslatára. A kollégiumi felvétel egy tanévre szól, kivételt képez a 2011. évi CXC. Köznevelési törvény 52.§.(3.) bekezdésében meghatározott eset. Felvehető maximális létszám:110

Elbírálás: A kollégiumi felvétellel, externátusi elhelyezéssel benyújtott kérelmek elbírálásakor a következőket kell figyelembe venni: gyámhatóság kezdeményezésére a tanulót fel kell venni a kollégiumba illetve szociális rászorultság esetén. A már korábban kollégiumi jogviszonnyal rendelkező tanulók a nevelőtestület által elkészített jelentkezési lapon jelentkezhetnek minden év május 1-ig a következő tanévre. A felvételnél a nevelőtestület figyelembe veszi a diákok tanulmányi és közösségi munkáját valamint szociális helyzetét.

A Koch Valéria Iskolaközpontba felvett 9. évfolyamos tanulók automatikusan felvételt nyernek a kollégiumba, ha ezt igénylik. Pécsi állandó lakcímmel rendelkező tanuló csak szakorvosi javaslatra, indokolt esetben nyerhet felvételt.

A kollégiumi felvételi kérelem elbírálását írásban kapja a kérelmező a beiratkozáskor minden év júniusában személyesen vagy levélben. A felvétel elutasítását az intézmény vezetője indoklással határozatba foglalja. A felvételi kérelem elutasítása nem lehet fegyelmi eszköz. Jogorvoslat: Az elutasító határozat tartalmazza a fellebbezési joggal kapcsolatos tájékoztatást. A kollégiumi felvételi pályázat eredményével kapcsolatosan lehetőség van jogorvoslattal élni. Elsőfokú határozat ellen 8 napon belül az igazgatóhoz írásos felülvizsgálati kérelem adható be, aki ezt egy héten belül elbírálja és értesíti a pályázót. Ezt követően pedig a fenntartóhoz. (Köznevelési törvény 37§(3) bekezdés).

Tájékoztatás: A kollégiumba való beköltözés időpontjáról és a szükséges tudnivalókról levélben vagy a gimnáziumi beiratkozáskor személyesen is értesítjük a kérelmezőt.

A kollégiumi tagság megszűnik:

- a) 2011. évi CXC. Köznevelési törvény az 52. § (4) bekezdésben meghatározott esetben a tanulói jogviszony megszűnésével, egyébként a tanév végén
- b) a kollégiumból kizáró fegyelmi határozat jogerőre emelkedésével,
- c) ha a tanuló kollégiumi tagságát fizetési hátralék miatt az igazgató - a szülő, nagykorú tanuló esetében a tanuló eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után - megszünteti, a megszűnés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján,
- d) ha a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő a tanuló kollégiumi tagságáról írásban lemond, a nyilatkozatban megjelölt napon,
- e) ha a tanulót másik kollégium átvette, az átvétel napján.

A 2011. évi CXC. köznevelési törvény az 52. § (8) bekezdés b)-c) pontjában foglaltakat nem lehet alkalmazni abban az esetben, ha a kollégiumi tagsági viszony fennállása nélkül a tanuló nem tudja teljesíteni tankötelezettségét.

Abban az esetben, ha a tanuló felvételére a gyámhatóság intézkedése alapján került sor, a (8) bekezdés c) pontjában meghatározottak nem, a d) pontjában meghatározottak pedig a gyámhatóság egyetértésével alkalmazhatók.

A c) pontban foglaltak a hátrányos helyzetű tanulók tekintetében nem alkalmazhatók.

Megszűnik a kollégiumi tagsági viszony, ha a nevelési-oktatási intézmény jogutód nélkül megszűnik. Kérelemre megszűnik annak a nem magyar állampolgárságú gyermeknek, tanulónak a magyarországi nevelési-oktatási intézménnyel létesített óvodai, tanulói, kollégiumi tagsági jogviszonya, aki külföldre vagy saját országába távozik.

Ha marad hely nem "KochValériás" diákoknak a kollégiumban, akkor a jelentkezési lap beadási dátumát figyelembe véve veszünk fel még tanulókat más pécsi gimnáziumokból, őket email-ben vagy postán értesítjük minden év júniusában. A felvételnél előnyt jelent a német nemzetiségi származás és a jó tanulmányi eredmény. Tanév közben is lehetőség van bekerülni a kollégiumba, ha a 110 főből valaki kiköltözik. A külsős tanulók úgy jelentkezhetnek, hogy írnak egy önéletrajzot a kollégiumvezetőnek, erre nincsen formanyomtatványunk.

Átvételre más kollégiumból akkor van lehetőség, ha valaki kiköltözik és nincsen a Koch Valéria Iskolaközpont gimnáziumából jelentkező.

Méltányosságból bekerülhet a kollégiumba 12 éven felüli tanuló is, de leginkább gimnazistákat tudunk elhelyezni. A kollégiumi beiratkozásra minden év júniusában, a gimnáziumi beiratkozással egyidejűleg kerül sor.

A kollégiumi élet megszervezésében jelentős szerepet tölt be a **kollégium diákönkormányzata**. A DÖK tagjait az öt csoportból megválasztott delegáltak alkotják, vezetője a diákönkormányzati elnök, helyettese az alelnök. Munkájukat a kollégiumvezető támogatja, ötleteik alapján állítjuk össze a tanévben megrendezendő projektetket, programokat, saját szervezésű programokra is lehetőségük van, melynek anyagi fedezetét a Tiborcós Szülők a Gyermekéért Egyesület finanszírozza. A diákönkormányzat alapvető tevékenységi területei: biztosítja a kollégiumban élő diákok érdekvédelmét, melynek keretén belül érdekvédelmi, egyeztető és képviselői feladatokat lát el; a meghatározott kereteken belül gyakorolja döntési, egyetértési és véleményezési jogkörét; felelős a csoportok közötti versenyek, vetélkedők szervezéséért; részt vesz az éves programban tervezett kollégiumi rendezvények lebonyolításában; kapcsolatot tart az iskolai diákönkormányzatokkal, a város kollégiumainak diákvezetőivel és az érdekvédelmi szervezetekkel.

A csoportkohézió fejlesztéséhez elengedhetetlen a közös programok szervezése. A kortárscsoport személyiségformáló hatásának elsőrendűségét figyelembe véve közvetett módszerekkel kell az egyéni érdekeket összehangolni. Kiemelt feladat az elsőévesek beilleszkedésének segítése a csoportközösségbe. Intézményünkben ez a városnézés és az Égervölgyi kirándulás/szalonnasütés, illetve az évnitó és az évvégi grill party keretében valósul meg.

A kollégiumban a heti 14 óra/tanulócsoport képességfejlesztő foglalkozás (szilencium és szakkör) mellett, heti 10 óra/tanulócsoport egyéni törődést biztosító vagy szabadidős foglalkozást kell tartani. A foglalkozások teljes időtartama 24 óra/hét/tanulócsoport.

A heti időkeret a kollégiumi feladatok, az egyes tanulócsoportok, tanítási év közben a tanítási hetek között átcsoportosítható. A csoportos foglalkozás min létszáma: 8 fő

4.4. A kollégium kapcsolatrendszere az iskolával, a szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái

Az iskolákkal és szülőkkel történő kapcsolattartás fontos feltétele a megfelelő működésnek. Az osztályfőnökökkel és szaktanárokkal elengedhetetlen a tanulókkal kapcsolatos információk rendszeres megvitatása. A havi rendszeres találkozókon kívül - a szülői fogadóórák, értekezletek előtt - szükség szerint felkeresik a nevelőtanáraink az osztályfőnököket, szaktanárokat. Évente egyszer az osztályfőnököknek is lehetőségük van egy kollégiumi értekezleten megbeszélni az aktuális kérdéseket. A tanulók tantárgyi előmenetelét köteles a csoportvezető tanár az e-napló (KRÉTA) alapján ellenőrizni, legalább havonta egy alkalommal. A kollégiumba újonnan beiratkozó tanulók szülei levelet kapnak a beköltözéssel kapcsolatos legfontosabb teendőkről. A levélben röviden ismertetjük kollégiumunk legfontosabb jellemzőit, és a tanulókkal szembeni elvárásokat. A beköltözés napján összevont szülői értekezletet tartunk, melyen a Házirend és az általános információk ismertetésén kívül lehetőség nyílik a tanulók egyéni problémáinak megbeszélésére is négyszemközt a csoportvezetővel vagy a kollégiumvezetővel. A csoportvezető tanárok a havonta megtartott iskolai fogadóórák időpontjában várják az érdeklődő szülők jelentkezését. A csoportvezető tanár rendelkezik a tanulók, az osztályfőnökök és a szülők telefonszámával és email címével is, így ilyen módon is lehetőség van a kapcsolattartásra.

Rendszeresen látogatjuk a pécsi Lenau Ház rendezvényeit, részt veszünk a Pécsi Német nemzetiségi nap programjain.

A pécsi és Baranya megyei kollégiumok által szervezett versenyeken aktívan részt vállalunk: sport-tanulmányi – és művészeti versenyeken. Kollégiumunk megyei focibajnokságot szervez minden év tavaszán.

Bázisintézményként továbbképzést illetve szakmai fórumot rendezünk minden tanévben a nemzetiségi kollégiumok és Baranya-Tolna és Somogy megyei kollégiumok nevelőtanárainak.

4.5. A kollégium hagyományai

A kollégiumban hagyománya van a kilencedikesek számára szervezett szeptemberi városnéző és Pécs várost bemutató sétának, az éveleji és évvégi közös grillezésnek. Tavasszal német nemzetiségi projektnapot szervezünk, az említett Koch Valéria Napot, kora tavasszal a doktornő és védőnő bevonásával egészségnapot. Mikulás programot az intézményi dolgozók gyermekei számára rendezünk. Évi kétszer szervezünk kertrendezést, amikor gazolunk, szemetet szedünk és fát vagy virágokat ültetünk a kollégium körül. Az őszi Égervölgyi kirándulás és a tavaszi medvehagyma túra is kimaradhatatlan az éves programjainkból.

Pécs város kollégiumainak foci és röplabda bajnokságot, a horvát Miroslav Krleža Kollégiummal táncházat szervezünk. Rendszeresen részt veszünk a pécsi kollégiumok által meghirdetett szavalóversenyeken, tehetségkutatókon, az ÖKO versenyeken és a Széchenyi téren megrendezésre kerülő flash mobokon. A Lenau Ház rendezvényeinek, a Pécsi Egyetemi Színpad és a Harmadik Színház minden évben visszatérő látogatói vagyunk. A Pécsi Nemzeti Színházba a gimnázium által szervezett előadásokra jutnak el kollégistáink.

4.6. A német nemzetiséghez tartozók kollégiumi nevelés, nemzetiségi kulturális és anyanyelvi nevelés feladatai

A nemzetiségi nevelés-oktatás - a magyarországi köznevelési rendszer részeként - megvalósítja az iskolai nevelés-oktatás általános céljait és feladatait, és e mellett biztosítja a nemzetiség

nyelvének tanulását, a nemzetiség nyelvén való tanulást, a nemzetiség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományörzést és -teremtést, az önismeret kialakítását, a nemzetiségi jogok megismerését és gyakorlását.

A nemzetiségi nevelés-oktatás segíti a nemzetiséghez tartozó tanulót abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a nemzetiség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

A nemzetiségi nevelés-oktatást folytató intézményekben arra kell törekedni,

a) hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és alakuljon ki a tanulóknál a reális nemzetkép és nemzetiségkép,

b) hogy a tanulók felismerjék az előítéletek és kirekesztés megjelenési formáit, és megismerjék a jelenség hátterét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és nemzetiségi jogok megsértésének jelenségét, és a jelenség elleni fellépés jogi, illetve egyéb eszközeit.

A kollégium német nemzetiségi arculatából adódóan kiemelten fontos, hogy a kollégisták minél magasabb szinten sajátítsák el a német nyelvet. Ebben rendkívül fontos szerepet játszik a német nyelv hétköznapi használata.

Kiemelkedően fontos feladatunk, hogy következetesen és lehetőség szerint mindig, a hétköznapi kommunikációban is a német nyelvet használjuk a nevelők és így a kollégisták is. Mindemelllett pedig csoportfoglalkozások keretében, a szakköri, a felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozások adnak lehetőséget a német nyelvtudás hiányosságainak pótlására.

4.7. Gyermek- és ifjúságvédelem

A tanulói személyiség megismerése mellett fontos feladat a szociális és családi háttér feltárása. A tanév kezdetén a csoportvezetők személyes elbeszélgetés során ismerik meg tanulóik mindennapi helyzetét. A hátrányos helyzetű tanulók életkörülményeinek jobb megismerése érdekében, indokolt esetben személyes találkozót kezdeményezhetnek a tanuló szüleivel és osztályfőnökével. Tapasztalataikat megosztva az intézmény a gyermekvédelem felelősével, a szociális segítővel és esetleg az iskolapszichológussal egyénre szabott cselekvési programot dolgoznak ki, és figyelemmel kísérik a tanuló családi körülményeinek változásait.

A gyermekvédelmi team kialakítása

A gyermekvédelmi team kialakítása és működtetése különösen jó lehetőség a segítő szakmák képviselői együttműködésének megteremtésére. Olyan munkaforma, amellyel az intézmények szabadon élhetnek a felmerült szükségleteiktől/igényeiktől és szakmai kapacitásaiktól függően. A kialakításánál két alapvető fontos figyelembe venni: 1) a gyermekvédelmi team a csoporttagok egyenrangúságára épít; 2) ez a támogató együttműködés sem nélkülözheti, sőt kifejezetten igényli a vezetés elkötelezettségét és támogatását.

A gyermekvédelmi team célja:

- problémafeltárás, a team komplex tudásának, eszközrendszerének felhasználása a kollégium rászoruló tanulóinak érdekében,
- a különböző szakterületek munkájának egyeztetése és összehangolása, segítő tevékenységük kölcsönös támogatása,
- megoldási javaslatok kidolgozása egy-egy tanulót érintő probléma kapcsán,
- a kollégiumi közösség tagjainak érzékenyítése.

A team tagjai lehetnek: nevelőtanár, szociális segítő, pszichológus, kollégiumi orvos, védőnő, gyermek-és ifjúságvédelmi felelős, meghívott tagok (csoportvezető nevelők, osztályfőnökök, pedagógusok, addiktológus, rendőr).

Az együttműködés előtt a segítő szakemberek megismerik egymás kompetenciáit, majd ezek birtokában a saját szakmai feladataik ellátása mellett alakítják ki az együttműködésük kereteit.

A team lehetséges tevékenységei:

- cselekvési terv kidolgozása a komplex problémakezelést igénylő esetekben,

- közös esetmegbeszélés, alkalmanként pedagógusok bevonásával;
 - közösségfejlesztő csoportfoglalkozások tartása;
 - szülő tanácsadás,
 - pedagógus konzultáció (esetmegbeszélés),
 - a nevelőtestületet számára érzékenyítő foglalkozások/előadások tartása.
- A gyermek-és ifjúságvédelem céljait is szolgálja a minden tanévbne elkészülő egyéni fejlesztési terv is minden kollégistánk számára.

4.8. Társadalmi beilleszkedés segítése

A társadalmi beilleszkedés elősegítésében célunk, hogy tanulóink tudatosan készüljenek a választott hivatásra, ismerjék az álláskeresés folyamatát, technikáit.

Ennek megvalósítása érdekében kiemelten kell foglalkozni az alábbi területekkel: pszichés összetevők feltárása, tudatosítása, reális jövőkép kialakítása, tudatos felkészítés a választott pályára, hivatásra (pályaismeret), továbbtanulásra való felkészítés, tájékozódás a munkaerőpiacon, az álláskeresés folyamata, technikái, felkészülés az élethosszig tartó tanulásra és esetleges pályamódosításokra.

A tanulók önálló életkezdésének elősegítése érdekében alapvető feladat a hagyományos női és férfi szerepek; a család, mint a társadalom alapvető egysége; a sokoldalúság érdekében folytatott széles tevékenységrepertoár; az egyéni felelősségvállalás jelentőségének megismertetése.

4.9. A tanulók önálló életkezdését elősegítő tevékenység elvei

A legjobb tanulási terep a valós élethelyzet, az önkiszolgáló tevékenység nem kényszerű, hanem szükséges elfoglaltság, példaképpen a munkahelyi beilleszkedés is megkönnyíthető előzetes ismeretek elsajátításával. Az énszerep teljes körű felelősséget jelent.

4.10. A felzárkóztatás, beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő, a szociális hátrányok enyhítését előírányzó munka célja és feladatai

Alapvető cél a tanulók képességeinek felismerése és kibontakoztatásának segítése. Támogatni kell a tanulásban elmaradt tanulókat, biztosítani annak esélyét, hogy a választott iskolában eredményesen végezhesék tanulmányaikat.

Létre kell hozni a tehetséges tanulók kiválasztására szolgáló rendszert, segíteni a tehetséges tanulókat képességeik továbbfejlesztésében, tudásuk bővítésében. Lehetővé kell tenni az egyes szakmák, hivatások megismertetését, segíteni a pályaválasztást, illetve a választott életpályára való felkészülést. Ez irányú tevékenységek: egyéni beszélgetések, csoportos beszélgetések, kapcsolattartás a szülőkkel, az iskolával, a szaktanárokkal, a nevelőtanárnak figyelemmel kell kísérenie a tanuló fizikai és pszichés állapotát.

A hátrányos helyzetű tanulóknál meg kell szervezni a korrepetálást, segíteni kell őket a felzárkóztatásban.

A felzárkóztatás területei:

- a tanuló általános iskolai tudásának felmérése, hiányok pótlása
- a tanév során a tananyaggal kapcsolatos tudáshiány pótlása
- alkalmi felzárkóztatás, pl. nagydolgozat előtt, vagy ha a tanuló bukásra áll

5. A kollégium tevékenység szerkezete

A kollégium – igazodva az Nkt. 28. §-ának rendelkezéseire – a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket – annak céljától, jellegétől függően – kollégiumi programok, csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi, az intézményi szervezet működéséhez pedagógiai irányítást, illetve támogatást biztosít.

5.1. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

A kollégium a foglalkozások tervezése, szervezése során kiemelten ügyel a pozitív, aktív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, egyénre szabott tanulási utak támogatására a kreativitás fejlesztésére, az egész életen át tartó ismeretbővítés fontosságára, gondoskodik a tanulókkal való személyes törődés tapintatos formáinak kialakítására. Külön figyelmet fordít a nemzetiségi sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

Felkészítő foglalkozások, a hátrányos helyzetű tanulóknak szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó, társadalmi beilleszkedést segítő foglalkozások terve

Tanulást segítő foglalkozások:

a) **Rendszeres iskolai felkészülést biztosító egyéni és csoportos foglalkozás** hétfőtől csütörtökig van a kollégiumban. A tanulószobai tanulás (szilencium) hossza egyes diákok esetében azok tanulmányi eredményétől függ. A besorolás feltételeit a Házirendünk tartalmazza, tanulmányi teljesítményük figyelembe vételével tanulószobán, vagy saját szobájában tanulnak. Egyedi esetekben, szülői kérésre ettől el lehet térni. A nevelőtanár ellenőrzi a felkészülést és szükség szerint számon kéri, kikérdezi a tanulót.

A tanulás a kollégista alapvető kötelessége, a hatékony tanuláshoz szükséges környezeti feltételek biztosítása a kollégium feladata. Szükségszerű az egyéni adottságok és igények, az iskola elvárásrendszerének figyelembe vétele. A tudástöbblettel rendelkező tanulók is segítik az adott tárgyból lemaradó társaikat, célunk, hogy a tanulás ne kényszer legyen, hiszen eredményesen tanulni csak megfelelő belső motivációval lehet.

b) **Differenciált képességfejlesztő, tehetségkibontakoztató foglalkozásokat** a pedagógusok igény esetén és a tanév elején meghirdetett szakköri foglalkozásokon belül tartanak. A nevelőtanár a képességvizsgálatok eredménye alapján egyéni fejlesztést folytat az érintett tanulókkal.

c) **A bármely okból lemaradó tanulók felzárkóztatása, hátránykompenzáció** nagy odafigyelést, áldozatos munkát igényel. A csoportvezető kötelessége a tanuló eredményeinek figyelemmel kísérése, a diákok kötelessége a nevelőt tanulmányi eredményeikről tájékoztatni. A kollégiumpedagógus szükség esetén támogatja a diákokat azon tárgyakból, melyekből gyengébb eredményt ért el, ha ezt nem tudja személyesen felvállalni, gondoskodik megfelelő segítség (pedagógus, diák) bevonásáról.

A tanulási technikák tanulhatóak, a felzárkózás igénye belülről kell, hogy fakadjon. A lemaradó tanulók kötelezhető felzárkóztatását egyénileg vagy kiscsoportokban végezzük. A lemaradás mértékének megállapításához az egyén képességei adnak alapot. Német nyelvből illetve német nyelven tanított tantárgyakból, matematika, fizika tantárgyakból rendszeres egyéni, vagy kiscsoportos felzárkóztatás, korrepetálás folyik.

d) **A tantárgyi ismeretek bővítése és a pályaválasztás segítése szakkörökön, diákkörökön** történik. Kollégiumunkban leginkább nyelvvizsga felkészítésre van igény. A nevelőtestület összetétele függvényeként diákjaink számos program, szakkör közül választhatnak: magyar és német nyelvű irodalmi színpad, német nyelvből tehetséggondozás, angol és német nyelvvizsgákra felkészítés, kreatív szakkör, főző szakkör, film klub, sakk szakkör, aerobic, szépség szakkör, zenekar, röplabda, jógá és foci. A kollégium építészeti kialakítása olyan közösségi lélettereket foglal magába, ahol az itt lakók társaságban tudják megvalósítani a kikapcsolódást. A klubszobában lehetőség van csocsózni, biliárdozni, az aulában ping-pongozni. Az első emeleten kialakított, kényelmes televíziós sarok és beszélgető sarok is szívesen látogatott kollégistáink által.

d) *Tematikus csoportfoglalkozások* Kollégiumi Alapprogramban meghatározott 12 témakörben és időkeretek között tartjuk.

A felkínált foglalkozások, szakkörök közül a tanuló heti kettőn köteles részt venni. Ezen felül minden csoportnak heti egy alkalommal tematikus csoportfoglalkozást tart a csoportvezető vagy a témáért felelős nevelőtanár. A kollégistáknak a részvétel kötelező.

Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító foglalkozások:

5.1.2.1. Csoportvezetői foglalkozások

Közösségi foglalkozás a kollégiumi csoportok számára: a csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események, problémák megbeszélése, értékelése. Az aktuális programok ismertetése, a csoportkohézió erősítése a cél. Intézményünkben karácsonyi ajándékozást, adventi vásár meglátogatását, közös mozi – és színházlátogatást, korcsolyázást szerveznek a csoportvezetők.

A kapcsolatrendszerek vizsgálatára a csoportban szociometriai felmérést alkalmazunk az iskola pszichológus illetve a szociális segítőnk közreműködésével.

Az értékelés során törekszünk az eredmények minél szélesebb körű gyakorlati hasznosítására. A szobaközösségeket szimpátia alapján állítjuk össze.

5.1.2.2. A kollégiumi közösségek szervezésével összefüggő foglalkozások

a) a kollégiumi diákönkormányzat működése: havi egy alkalommal ülnek össze a DÖK képviselői, a megbeszélésekről jegyzőkönyv készül.

b) diákgyűlésre a tanév elején, a 2. félév kezdetén és a tanév befejezésekor kerül sor.

5.1.2.3. A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások

A csoportvezetők, kollégiumvezető, az intézmény pszichológusa és szociális segítője lehetőséget biztosít a kollégistáknak, hogy egyéni problémájukkal hozzájuk forduljanak. Ez lehet magánügyi illetve tanulásbeli segítségkérés.

Az új kollégisták fejlesztésre vonatkozó igényeinek felméréséhez tanév elején tájékozódunk a gyermek érdeklődési körére, tehetségére vonatkozóan, és ezen információk figyelembevételével állapítja meg a nevelőtanár a személyre szóló fejlesztés tennivalóit, stratégiáját. Kilencedik évfolyamon a kollégisták kitöltenek egy tesztet, mely segítségével készíthetjük el csoportvezetőjünkkel együtt az egyéni fejlesztési tervüket a gimnáziumi négy évről vonatkozólag. Ezek véglegesítésére esetmegbeszéléseket is szoktunk szervezni a fent említett szakemberekkel. Nevelésünk egyik legfontosabb alapelve, hogy minden tanulót a neki megfelelő nevelés illet meg, tehát az őt a legeredményesebben fejlesztő nevelésben, oktatásban kell részesíteni.

Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások és szervezésének pedagógiai elvei:

Kollégiumunkban a pedagógusok folyamatosan figyelmet fordítanak arra, hogy felismerjék a diákok valamilyen területen megnyilvánuló, vagy rejtetten működő, kiemelkedő vagy fejlesztésre érdemes képességeit. Tanulóink alkalmat és teret kapnak a különböző tevékenységi körök mentén szervezett szakkörökben való részvételre, ahol kiderülhet, mihez van érzékük, miben tehetségesek. Nem csak szakköri keretekben, hanem egyénileg is folyik tehetséggondozás: hangszer- és énekórák, szavaló- és tanulmányi versenyekre való egyéni felkészítés, kollégiumok közti sport és egyéb versenyeken való részvétel

a) magyar és német nyelvű irodalmi színpad, szavalóversenyre való felkészítés

b) kreatív szakkör – ajándékkészítés karácsony és húsvét előtt, adventi koszorúk készítése, gyertyaöntés, gyöngyfűzés, kötés-horgolás, origami, stb.

- c) A zene területén is folyik tehetséggondozás; felszerelt zenei szaktanterem, zongora és ének-zene szakos kolléga áll rendelkezésre a zenélni – muzsikálni vágyóknak. A diákok és a tanárok számára egyaránt a legnagyobb élményt az adja, amikor produkcióik a diáktársaik, illetve a szélesebb nyilvánosság előtt bemutatásra kerülnek, erre a Mikulás ünnepség és a Muzsikáló Kollégium tavaszi programján is nyílik lehetőség.
- Német nemzetiségi zenekari próbák, a zenekar Pécs német nemzetiségi programjain és az iskolai ünnepélyeken gyakran fellép.
- d) pinpong, billiárd és csocsó házibajnokságok
- e) sakk szakkör és háziverseny
- f) kollégiumi sportkörök:fiú- és lányfoci és röplabdaedzések
- g) szépségápolás
- h) főzőszakkör – „Koch-Kurs”

Témanapok, témahetek, projektek

Minden tanévben megrendezésre kerül névadónk, Koch Valéria születésnapján vagy ahhoz közeli napon a Koch Valéria projektnap, melyen német nemzetiségi honismereti témákat dolgozunk fel.

A művészeti nevelés is nagy hangsúlyt kap: a tanulók számára kiállítás- és múzeumlátogatásokat, színházi előadás- és koncertlátogatásokat szervezünk a Szülői Egyesület támogatásával. A kollégiumban a Muzsikáló kollégium rendezvényén kollégiumban lakó zenészeknek és más területen tehetséges tanulóknak is lehetőségük nyílik a bemutatkozásra.

5.2. Pedagógiai felügyelet

A kollégium – szervezeti egységként egy pedagógus közreműködésével (a továbbiakban: ügyeletes nevelőtanár) – gondoskodik a foglalkozáson nem tartózkodó tanulók pedagógiai felügyeletéről, a kollégiumi élet szervezéséről.

A kollégium zavarmentes működésének biztosítása céljából az ügyeletes nevelőtanár:

- a) visszatérő rendszerű ellenőrzést folytat a külső és belső biztonsági rendszabályok, a balesetvédelmi előírások betartása, az egyéni és közösségi tulajdon védelme, a megelőzés érdekében,
- b) folyamatos jelenlétével biztosítja a házirend betartását, különös tekintettel az együttélési normák, a személyiségvédelem, a diákok önrendelkezési jogának érvényesülésére,
- c) időszakos ellenőrzést folytat az egyéni és közösségi rend fenntartása, a tisztasági és az egészségvédelmi szabályok teljesítése céljából,

A pedagógiai felügyelet átadásakor az ügyeletes nevelőtanárok között – dokumentált – információcserére kell sort keríteni.

6. A kollégiumi nevelés eredményessége

A kollégium – a szülővel és az iskolával együttműködve – hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait választott iskolájában.

A tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket:

- elsajátítja és követi az alapvető erkölcsi normákat;
- képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására;

- ismeri nemzetünk, nemzetiségeink kulturális, történelmi hagyományait;
- sokoldalú képzettsége, műveltsége párosul az új ismeretek befogadásának és a folyamatos megújulásnak a képességével;
- kialakul reális társadalomképe;
- rendelkezik az önszerveződéshez, a demokratikus érdekérvényesítéshez szükséges képességekkel;
- tudása versenyképes, önértékelő képességére, szakmai felkészültségére alapozva választ tud adni a szakmai kihívásokra;
- képes az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására és továbbépítésére;
- másokhoz való viszonyában toleráns, empátiával rendelkezik, társadalmi szemléletét a szolidaritás jellemzi..

A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe veendő, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását.

7. Tematikus csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszám

A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszám

TÉMAKÖR	9. évfolyam, 9./N évfolyam, 9./Kny. évfolyam, 9./Ny. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
A tanulás tanítása	3	2	2	2
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	2	2	2	1
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	2	2	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1
	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat – részben vagy egészben – a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg.

8. A kollégiumi foglalkozások keretprogramterve

– a tematikus csoportfoglalkozások szervezéséhez és tartalmának meghatározásához

A kollégiumi nevelésben a foglalkozások célja a kollégisták személyiségének, erkölcsi és esztétikai ismereteinek, jellemének, önismeretének, önbizalmának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozása, illetve fejlesztése.

A kollégiumi foglalkozások a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére, az egyéni tanulási módszerek elsajátítására, a helyes életviteli szokások kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett felelősségre nevelnek.

A kollégiumi együttélésben, a foglalkozásokon és tevékenységekben a kollégisták megtapasztalhatják a másik ember elfogadásának, segítségének és megbecsülésének a fontosságát. Megélhetik az értékek mentén kialakult közösséghez való tartozás biztonságát, mélyíthetik a természeti, történelmi és kulturális örökségünk megbecsülését. Nyitottabbá és elfogadóbbá válnak a hazai nemzetiségek és más népek kultúrája iránt. Felkészülnek a közéleti szereplésre, egyéni és közösségi érdekeik és értékrendjük képviselésére.

A foglalkozások olyan kompetenciákat is fejlesztenek, melyek révén a tanulóknál kialakul az alkalmazkodóképesség, a tolerancia, a konfliktuskezelő képesség.

A kollégiumi foglalkozások kiegészítik az iskolák nevelő-oktató munkáját. A középiskolai szakaszban a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, a szakgimnáziumban az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges képességek, készségek, attitűdök együttes fejlesztése a cél.

A csoportfoglalkozások keretprogramterve nevelési területenként, az adott témakör legfontosabb tartalmi elemei alapján határozza meg a kollégiumi nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A foglalkozások számát, éves elosztását, tartalmi felépítését úgy kell meghatározni, hogy alkalmazkodjon a tanulók életkorához, a választott iskolájuk típusához.

A kollégiumi nevelés és oktatás a Nat kiemelt fejlesztési feladatain keresztül kapcsolódik az iskolai tantervi szabályozáshoz.

A tanulás tanítása

A kollégium a foglalkozások és a tevékenységek során támogatást nyújt abban, hogy a tanulók eredményesen fejezzék be választott iskolájukat.

Nagy jelentősége van az egyénre szabott tanulási módszerek elsajátításának, ezzel segítve az iskolai órákra való felkészülést, a jó eredmények elérését, a hátránnyal küzdők felzárkóztatását, a gyermekek tehetségének kibontakoztatását.

A tanulás tanítása, az ismeretszerzést és hasznosítást elősegítő beállítódások kialakítása nagymértékben hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat.
- A tanuló – pedagógus segítségével – legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani.
- Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
- Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges

- Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.

Programterv/Programplan

<i>Themen</i>	<i>Inhalte, Tätigkeiten</i>
<ul style="list-style-type: none"> - verschiedene Lerntechniken,-methoden verwenden - erworbene und angeeignete Kenntnisse analysieren, systematisieren - Art und Weise der Benutzung des Bibliotheks 	<p>Allgemein anerkannte Lernmethoden Bekanntgeben, im Hinblick auf das Lernen in der Gesellschaft.</p> <p>Grundlegende Lernstile, dessen Wesen darstellen, dementsprechend die effektiven Lernmethoden auswählen.</p> <p>Üben wir solche Lerntechniken, womit die Schüler die Anforderungen in der Schule leisten.</p> <p>Der Schüler soll in der Praxis mit dem Fach verbundene Kenntnisse, inhaltliche Elemente in Schrift und Wort formulieren.</p> <p>Die erworbene Kenntnisse analysieren, verstehen, und systematisieren.</p> <p>Fördern wir mit Hilfe des Bibliothekbesuchs, dass die Schüler die Möglichkeiten des Bibliotheks angemessen und effektiv anwenden können.</p> <p>Bereiten wir die Schüler auf eine bewusste, lernorientierte Internetbenutzung vor.</p> <p>Befragen wir die Schüler über ihre erworbene Kenntnisse, vergleichen wir sie, mit der gewählten Lernmethoden, und deren Anpassung.</p>

<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>
<ul style="list-style-type: none"> - különböző tanulási technikák és módszerek alkalmazása - a megszerzett és elsajátított ismeretek értelmezése, rendezése - a könyvtárhasználat rendje és módszerei 	<p>Ismertessük az általánosan elfogadott tanulási módszereket, különös tekintettel a közösségben történő tanulásra.</p> <p>Ismertessük az alapvető tanulási stílusokat, azok sajátosságait, az egyes stílusoknak leginkább megfelelő, hatékony tanulási módokat.</p> <p>Gyakoroltassuk az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat.</p> <p>A gyakorlatban sajátítsa el a tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek, tartalmi elemek szabatos szóbeli és írásbeli megfogalmazását.</p> <p>Elemezzék, értelmezzék, rendszerezzék a megszerzett ismereteket.</p> <p>Könyvtárlátogatással segítsük elő, hogy megfelelő módon és hatékonyan tudja használni a könyvtár nyújtotta ismeretszerzési lehetőségeket.</p> <p>Készítsük fel a diákokat a tudatos, tanulást segítő internethasználatra.</p> <p>Kérjük számon a megszerzett ismereteket és vessük össze az alkalmazott tanulási technika kiválasztásával, megfelelőségével.</p>

2. Az erkölcsi nevelés

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék az alapvető erkölcsi normákat, és ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe.

Lényeges, hogy az erkölcsi nevelés a napi élet gyakorlatából, tapasztalataiból vegyen példákat, egyben készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra és azok kezelésére.

A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Lássza be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

Programterv/Programplan

<i>Themen</i>	<i>Inhalte, Tätigkeiten</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Rolle und Entwicklung des Moralgefühls - Verantwortungs,- und Pflichtbewusstsein - die Arbeit schätzen - Maßhalten, Empatie, Hilfsbereitschaft 	<p>Stellen wir den Menschen als einen wertenden und moralisches Wesen dar.</p> <p>Durch Rollenspiele, und mit Hilfe dramapedagogischen Mitteln schaffen wir eine Harmonie zwischen die Freiheit des Gewissnes und der moralischen Verantwortung der Persönlichkiet.</p> <p>Durch Beispiele weisen wir auf die Bedeutung der moralischen Werte und Gefühle in der menschlichen Beziehungen.</p> <p>Durch das Leben der Persönlichkeiten in der Literatur und Geschichte machen wir verschiedene moralische Entscheidungen bekannt und beurteilen wir diese.</p> <p>Veranschaulichen wir die Bedeutung der moralischen Stichhaltigkeit, durch Beispiele aus dem alltäglichen Lebenserfahrungen, und ihre Rolle beim Entscheidungtreffen.</p> <p>Verlauten wir moralisch befragliche Lebenssituationen.</p>
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>
<ul style="list-style-type: none"> - erkölcsi érzék kifejlődése és szerepe - felelősség- és kötelességtudat - a munka megbecsülése - mértéktartás, együttérzés, segítőkészség 	<p>Mutassuk be az embert, mint értékelő és erkölcsi lényt.</p> <p>Szerepgyakorlatokon keresztül, a drámapedagógia eszközeivel teremtsünk összhangot a lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi felelőssége között.</p> <p>Példákon keresztül utaljunk az erkölcsi értékek és az erkölcsi érzék kialakításának jelentőségére az emberi kapcsolatokban.</p> <p>Irodalmi, történelmi személyiségek életén keresztül ismertessük a különböző erkölcsi választásokat és ezeket értékeljük.</p> <p>Mutassunk be a mindennapi élet tapasztalataiból a morális helytállás jelentőségét, az egyéni döntések meghozatalában betöltött szerepét.</p> <p>Ismertessük fel a diákokkal az erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzeteket.</p>

3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.

Ennek révén kialakul bennük a szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
- Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól.

Programterv/Programplan

<i>Themen</i>	<i>Inhalte, Tätigkeiten</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Zugehörigkeit zu einer Gemeinschaft, Heimatliebe - Bräuche, Werte der Nationalen und Volkskultur - Präsenz, Gedächtnis, kulturelle Bräuche, der in Ungarn lebende Nationalitäten - die Verbundenheit unser Nation mit Europa 	<p>Veranschaulichen wir die Bräuche, und die Werte unseren nationalen bzw. volkstümlichen Kultur.</p> <p>Stellen wir die gemaisame Werte, die die Zusammengehörigkeit einer Gemeinschaft fundieren dar.</p> <p>Durch historische Vorträge gestalten wir ein positives Verhalten zur Ort, Heimatland, Nation.</p> <p>Verlauten wir allgemein die historische Gründe, die Bedeutung unserer Zugehörigkeit zu der Europäischen Union und Europa.</p> <p>Geben wir das Verhältnis der nationalen und der europäischen Indentität bekannt.</p> <p>Anhand individueller Themenverarbeitung, zeigen wir die kulturelle und sprachliche Vielfalt unserer Nationalitäten.</p>
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>
<ul style="list-style-type: none"> - közösséghez tartozás, hazaszeretet - nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai - a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene - nemzetünk kapcsolódása Európához 	<p>Mutassuk be nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait.</p> <p>Mutassuk be a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.</p> <p>Történeti előadásokon keresztül alakítsunk ki pozitív attitűdöt a településhez, az országhoz, a nemzethez.</p> <p>Ismertessük általában az Európához és az Európai Unióhoz való tartozásunk jelentőségét, történeti alapjait.</p> <p>Ismertessük a nemzeti és az európai identitás kapcsolatát.</p> <p>Egyéni témafeldolgozások révén mutassuk be a hazai nemzetiségek kulturális és nyelvi sokféleségét.</p>

4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumban folyó nevelés sajátos pedagógiai eszközei révén elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését.

A közösségi tevékenységek gyakorlásával a diákok átélhetik annak jelentőségét, hogy mit is jelent a felelős állampolgári részvétel a közügyekben a közösség és az egyén számára egyaránt.

Ez tágabb értelemben sokat segít a nemzeti öntudat erősítésében, és egyben összhangot teremt az egyéni célok és a közösségi jó között.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
- Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.
- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).

Programterv/Programplan

<i>Themen</i>	<i>Inhalte, Tätigkeiten</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Aufbau der demokratischen Staat - Bedeutung des verantwortungsvollen staatsbürgerlichen Verhaltens - Prinzipien und Praxis der Demokratie - Gesetztreues, aktives staatsbürgerliches Verhalten 	<p>Geben wir die Grundprinzipien einer demokratischen Staatea, den Begriff der Staatsbürgerschaft und grundlegende staatsbürgerliche Rechte bekannt.</p> <p>Durch Rollenspiele verlauten wir die Bedeutung des verantwortungsvollen und gesetztreuen staatsbürgerlichen Verhaltens.</p> <p>Die Schülerselbstverwaltung soll in öffentlichen Angelenheiten die Bedeutung der effektiven Zusammenarbeit üben, und sich für Probleme anderer Gemeinschaften interessieren.</p> <p>Der Schüler soll in der Arbeit der Schülerselbstverwaltung aktiv teilnehmen, sowie in der Aneignung des selbstständigen Handelns, Zuverlässigkeit, und Toleranz.</p>
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>
<ul style="list-style-type: none"> - a demokratikus jogállam felépítése - a felelős állampolgári magatartás jelentősége - a demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása - cselekvő állampolgári magatartás és törvényisztelet 	<p>Ismertessük a demokratikus jogállam működésének alapelveit, az állampolgárság fogalmát és az alapvető állampolgári jogokat.</p> <p>Szerepjátékokon keresztül értessük meg a cselekvő állampolgári magatartás és a törvényisztelet jelentőségét.</p> <p>A diák-önkormányzati munka révén gyakorolja a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés jelentőségét, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés fontosságát.</p> <p>Tevékenyen vegyen részt a kollégiumi diákönkormányzat munkájában, így a demokratikus elvek megvalósításában, az önálló cselekvés, a</p>

	megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításában.
--	---

5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumi nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.

A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók elősegítik a reális énkép és az önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei.

Mód van a mások helyzetébe történő beleélés képességének kialakítására, mások elfogadására.

Ezek a képességek elősegítik, hogy kulturált közösségi élet alakuljon ki a kollégiumban.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat.
- Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
- Életkorának megfelelő választékossággal legyen képes a társas kommunikációra.
- Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
- Válgják természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.

Programterv/Programplan

<i>Themen</i>	<i>Inhalte und Tätigkeiten</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Selbsterkenntnis und Kultur der sozialen Kontakte - Einfühlungsvermögen und Toleranz - Die Wichtigkeit des Wissens und die der Erfahrung - Kommunikation 	<p>Die Merkmale der Selbsterkenntnis und die der Kultur der sozialen Kontakte werden erläutert. Mit aktiver Gruppenbeschäftigung wird die gesunde Selbsterkenntnis gefördert. Die Normen der sozialen Kontakte und die Normen des Zusammenlebens werden besprochen. Durch Rollenspiele werden Einfühlungsvermögen und Toleranz gefördert. Positives Selbstbild wird erzielt, damit die Schüler ihr Schicksal und Lebensbahn selbst gestalten können.</p>
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>
<ul style="list-style-type: none"> - az önismeret és társas kapcsolati kultúra - az empátia és mások elfogadása - a tudás és tapasztalat jelentősége - társas kommunikáció 	<p>Ismertessük az önismeret és a társas kapcsolati kultúra meghatározó jellemzőit. A csoport aktív közreműködésével segítsük elő a megalapozott önismeret kialakítását. Mutassuk be a kulturált társas kapcsolatokat, a helyes egyéni és közösségi élet szabályait. Szerepjátékok segítségével alakítsuk ki, illetve fejlesszük a mások megértéséhez és tiszteletéhez szükséges képességeket. Csoport előtti megmértetés révén segítsük elő a pozitív énkép kialakítását az eddig elsajátított készségekre és tudásra alapozva annak érdekében, hogy a diákok sorsukat és életpályájukat maguk alakítsák.</p>

6. A családi életre nevelés

A család mint a társadalom alapvető közösségi építőköve különös jelentőséggel bír a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében.

A kollégiumnak éppen ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése.

A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában.

Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása döntő jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.

Programterv/Programplan

<i>Themen</i>	<i>Inhalte und Tätigkeiten</i>
<ul style="list-style-type: none">- die Rolle der Familie, ihre Bedeutung im Leben der Einzelnen- Kooperation und Verantwortung in der Familie- sexuelle Kultur- Familienplanung- Konflikte in der Familie	<p>Anhand von Beispielen wird präsentiert, dass das Familienleben zu Hause stattfindet.</p> <p>Die Rolle der Familie in der gesunden körperlichen und seelischen Entwicklung wird präsentiert. Es wird die Wichtigkeit der Kontaktpflege und Kooperation mit älteren Familienmitgliedern betont.</p> <p>Es wird erfragt, was den Schülern die Familie und das Zuhause bedeutet.</p> <p>Arbeitsverteilung in der Familie, und deren Rolle im traditionellen Familienmodell.</p> <p>Verantwortungsvolle Partnerbeziehung.</p> <p>Die Merkmale und Bedeutung der gesunden sexuellen Kultur in der Mann-Frau Beziehung werden erläutert.</p> <p>Mit Rollenspielen in der Gruppe werden Konflikte in der Familie dargestellt und gelöst.</p>
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>
<ul style="list-style-type: none">- a család szerepe, jelentősége az egyén életében- együttműködés és felelősségvállalás a családban- szexuális kultúra- családtervezés- konfliktusok a családban	<p>Példákon keresztül mutassuk be, hogy a családi élet színtere a családi otthon.</p> <p>Ismertessük a család szerepét, jelentőségét az egészséges testi és lelki fejlődés kialakulásában. Hangsúlyozzuk az idős családtagokkal való kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontosságát.</p> <p>Mérjük fel, hogy kinek, mit jelent a család, az otthon.</p> <p>Szemléltessük a családi munkamegosztást, ennek helyét és szerepét a hagyományos családi közösségben.</p> <p>Ismertessük a helyes, felelősségteljes párkapcsolat jelentőségét és kialakításának folyamatát.</p> <p>Ismertessük a helyes szexuális kultúra jellemzőit és jelentőségét a férfi-nő kapcsolatban.</p>

	Szerepjátékokon keresztül mutassuk be a családban előforduló konfliktusokat és kezelésük módját.
--	--

7. Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára.

A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
- Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód.
- Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.

Programterv/Programplan

<i>Themen</i>	<i>Inhalte und Tätigkeiten</i>
<ul style="list-style-type: none"> - gesunde Lebensweise - Wirkung des Sportes auf das seelische Gleichgewicht - Prävention, gesunde Lebensführung 	<p>Zusammenhänge zwischen regelmäßiger Bewegung, gesundheitsbewusstes Leben, Übergewicht, gesunde Ernährung und gesunde Lebensweise werden erläutert.</p> <p>Süchte werden behandelt und auf ihre Gefahren hingewiesen.</p> <p>Die Wirkung des Sportes auf den Körper wird dargestellt.</p> <p>Die Rolle des Sportes und die der Bewegung gegen Aggression und Stress wird behandelt.</p> <p>Die Wichtigkeit des eigenen Entschlusses bei der aktiven Freizeitgestaltung wird durch sportliche Tätigkeiten in der Gruppe und im Wohnheim bewusstgemacht.</p>
<i>Témák</i>	<i>Tartalmaink, tevékenységek</i>
<ul style="list-style-type: none"> - egészséges életmód és életvitel - a sport hatása a lelki egyensúly megteremtésében és megőrzésében - prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés 	<p>Ismertessük a rendszeres testmozgás és az egészségtudatosság kapcsolatát, az elhízás és a korszerű táplálkozás, egészséges életmód és életvitel összefüggéseit.</p> <p>Ismertessük a káros szenvedélyeket, szokásokat, a teljesítménynövelő szerek használatának veszélyeit.</p> <p>Mutassuk be és a gyakorlatban alkalmazzuk a rendszeres fizikai aktivitás és sport hatását a szervezetre.</p> <p>Ismertessük az érzelem-, feszültségszabályozás és agresszió megelőzését a sport, a mozgással járó tevékenységek révén.</p>

	Diákköri tevékenységek révén a tanulók tapasztalják meg az egyéni felelősség és döntés jelentőségét az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.
--	---

8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A hátránnyal élők iránt érzett felelősség, és az értük végzett önkéntes feladatvállalás megfelelő módon segíti a szociális érzékenység kialakulását a tanulóknban.

A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben élőkért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír.

Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt. Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

Programterv/Programplan

<i>Themen</i>	<i>Inhalte und Tätigkeiten</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Verantwortungsbewusstsein in der Gesellschaft und Solidarität - Freiwilliger Dienst - Zusammengehörigkeit und Mitgefühl 	<p>Der Begriff: benachteiligt sein wird geklärt. Durch Beispiele wird die Wichtigkeit des Verantwortungsbewusstseins in der Gesellschaft und die der Solidarität erklärt. Das Leben mit Behinderung wird behandelt. Tätigkeiten zur Hilfe von alten, kranken Leuten werden organisiert, um die hilfeleistende Attitude in den Schülern zu erwecken. Die Möglichkeiten zur freiwilligen Arbeit (im Wohnheim und in der Stadt) werden bekannt gegeben.</p>
<i>Témák</i>	<i>Tartalnak, tevékenységek</i>
<ul style="list-style-type: none"> - társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás - önkéntes feladatvállalás másokért - összetartás és együttérzés 	<p>Ismertessük a hátrányos helyzet fogalmát. Példákon keresztül mutassuk be a társadalmi felelősségvállalás fontosságát, a másokért érzett szolidaritás jelentőségét. Ismertessük, hogy mit jelent fogyatékkal élni. A segítő magatartás kifejlődése érdekében szervezzünk olyan diákkört, melyben beteg, idős emberek élethelyzetén javíthatunk. Az együttműködés, egymásra figyelés képességének kialakítása érdekében élethelyzeteken keresztül mutassuk be az egyéni felelősség és a közös felelősségvállalás egymásra hatását. Ismertessük a tágabb közösségért (kollégium, település) végzett önkéntes munka lehetőségeit és jelentőségét.</p>

9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kitüntetett szerepe van a természeti környezet megóvásának.

A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésekre.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.
- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét.
- Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat. Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
- Válgják erkölcsi alapulvévé a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

Programterv/Programplan

Themen	Inhalte, Tätigkeiten
<ul style="list-style-type: none"> - Aufeinanderwirkung von Natur und menschlicher Umgebung - Schutz unserer natürlichen Ressourcen - Industrielle Produktion und Schutz der Umwelt - 'Denke global, handle lokal' 	<p>Die, auf die Umwelt schädlichen Stoffe und Handlungen sollen bekannt gegeben und nach Möglichkeit vorgestellt werden.</p> <p>Das gesunde Zusammenleben von Mensch und Natur soll (z. B.: mithilfe eines Naturfilms) dargestellt werden.</p> <p>In der Praxis sollen Aktivitäten, Aktionen veranstaltet werden, die die Umwelt schützen.</p> <p>Die vielfältige Nutzbarkeit von wiederverwertbaren Stoffen soll gezeigt werden.</p> <p>Die Schüler sollen das Gelernte in der Schule Preis geben indem sie uns zeigen, wie sie bei der Erhaltung der Natur helfen könnten.</p> <p>Die Vorteile der umweltschonenden Lebensweise sollen, sowohl auf Grund der Auswirkungen auf den Einzelnen, als auch auf die Gemeinschaft bekannt gegeben werden.</p>
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>
<ul style="list-style-type: none"> - a természet és az emberi környezet egymásra hatása - természeti erőforrásaink védelme - ipari termelés és a környezet védelme - 'gondolkoj globálisan, cselekedj lokálisan' 	<p>Ismertessük, és lehetőségeink szerint mutassuk be a környezetre káros anyagokat és tevékenységeket.</p> <p>Mutassuk be (pl. természetfilm segítségével) az ember és természet egészséges együttélését.</p> <p>A gyakorlatban szervezzünk természeti környezetet védő tevékenységeket, akciókat.</p> <p>Mutassuk be az újrahasznosítható anyagok sokszínű felhasználhatóságát.</p>

	<p>A tanulók adjanak számot az iskolában tanultak felhasználásával arról, hogy miként tudnának segíteni környezetük megóvásában.</p> <p>Ismertessük a környezetkímélő életmód előnyeit úgy egyéni, mint a közösségre gyakorolt hatása alapján.</p>
--	--

10. Pályaorientáció

A kollégium olyan feltételekkel rendelkezik, melyek az öntevékeny tanulói cselekvések révén biztosítják a képességeik kibontakoztatását, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát.

A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

Programterv/Programplan

Themen	Inhalte, Tätigkeiten
<ul style="list-style-type: none"> - Charakteristika von Tätigkeiten und Berufen - Vorstellung von verschiedenen Lebenswegen - Die Welt der Arbeit und seine Merkmale - Möglichkeiten des Weiterlernens 	<p>Die verschiedenen Berufe und Fähigkeiten, Gegebenheiten, ergonomische Anforderungen, die zu ihrer Besetzung notwendig sind sollen vorgestellt werden.</p> <p>Mithilfe von Persönlichkeitstests sollen die Persönlichkeitszüge, Interessenbereiche von Schülern erschlossen und Möglichkeiten in der Berufswahl dargelegt werden.</p> <p>Es soll gezeigt werden welche Dokumente zur Berufsorientierung vorhanden sind und wie diese verwendet werden können.</p> <p>Die Schüler sollen mit den verschiedenen Techniken der Stellensuch vertraut gemacht werden und sie sollen diese auch einüben (Vorstellung, Interview, Bewerbung).</p> <p>Es soll gezeigt werden, inwiefern das kontinuierliche Lernen, das Erlangen eines neuen Abschlusses bei einem Berufswechsel, oder im Falle von Arbeitslosigkeit bei einer neuen Anstellung behilflich sein kann.</p>
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>

<ul style="list-style-type: none"> - tevékenységek és szakmák jellemzői - különféle életpályák bemutatása - a munka világa és jellemzői - továbbtanulási lehetőségek 	<p>Mutassuk be a különféle szakmákat és a betöltésükhöz szükséges képességeket, adottságokat, ergonómiai elvárásokat.</p> <p>Önismereti teszt segítségével mérjük fel a tanulók személyiségjellemzőit, érdeklődési körét és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeit.</p> <p>Mutassuk be, milyen pályaválasztási dokumentumok léteznek és azok hogyan használhatók.</p> <p>Ismertessük és gyakoroltassuk az álláskeresés (bemutatkozás, interjú, pályázat írás stb.) különböző technikáit.</p> <p>Mutassuk be, hogy a folyamatos tanulás, az újabb képzettség megszerzése mennyiben segíti a pályamódosítást, és munkanélkülivé válás esetén az újbóli elhelyezkedést.</p>
--	---

11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A pénz világának, a helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít a tanulók számára.

Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani.

Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén. Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

Programterv/Programplan

Themen	Inhalte, Tätigkeiten
<ul style="list-style-type: none"> - Grundlagen einer funktionierenden Wirtschaft - Familienwirtschaft - Arbeit, Konsum und Wirtschaft - Techniken des Umgangs mit Geld - Unternehmen und Risiko 	<p>Wie funktioniert ein effektives Wirtschaften innerhalb verschiedener Familienstrukturen?</p> <p>Durch konkrete Beispiele soll gezeigt werden, welche Probleme es in der Gesellschaft wegen inkorrektter Wirtschaft geben kann und welche Folgen dadurch entstehen können.</p> <p>Die Schüler sollen einen Einblick in das Bankleben bekommen und je nach Möglichkeit sollen sie auch praktische Kenntnisse vermittelt bekommen (Ausfüllen eines Checks, Nutzung einer EC Karte, Geldüberweisung, etc.).</p> <p>Zusammenhänge zwischen dem verdienten Geld und den Gütern und Dienstleistungen, die damit finanziert werden, sollen gezeigt werden.</p> <p>Was ist das Wesen eines Unternehmens, welche sind seine Grundformen und wie funktioniert ein Unternehmen?</p>

	Durch Beispiele soll dargestellt werden, was eine Risikoerhöhung eine Risikoübernahme bedeutet, welche Bedeutung und welche Gefahren diese haben.
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>
<ul style="list-style-type: none"> - a gazdaság működésének alapjai - a családi gazdálkodás - munka, fogyasztás és gazdálkodás - pénzkezelés technikai - vállalkozás és kockázat 	<p>A helyes családi gazdálkodás bemutatása különféle családszerkezetben. Példákon keresztül ismertessük, milyen problémák adódhatnak a társadalomban a helytelen gazdálkodás miatt és ezek milyen következményekkel járnak.</p> <p>Ismertessük és a lehetőségeknek megfelelően gyakoroltassuk a banki műveleteket (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénzáttalás stb.).</p> <p>Mutassuk be a munkával szerzett jövedelem és az ebből finanszírozható javak, szolgáltatások összefüggéseit.</p> <p>Ismertessük a vállalkozás lényegét, alapvető formáit és a működési módjukat.</p> <p>Példákon keresztül mutassuk be, mit jelent a kockázatelemzés, a kockázatvállalás, miért van ennek jelentősége, és melyek a veszélyei.</p>

12. Médiatudatosságra nevelés

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiumok.

A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát.

A médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, mérlegelő beállítódás kialakításának és fejlesztésének meghatározó jelentősége van valamennyi korosztály számára.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki a mérlegelő gondolkodás a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.
- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.
- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

Programtev/Programmplan

Themen	Inhalte, Tätigkeiten
<ul style="list-style-type: none"> - gesellschaftliche Rolle der Medien - Zusammenhänge zwischen Werbung und Konsum - Zusammenhänge zwischen Medieninhalten und der Wahrheit - Regeln der Internetnutzung; richtiges, ethisches Verhalten und Verantwortung - der Computer, Gefahren der Internetsucht 	<p>Kennenlernen von traditionellen Medien mithilfe von verschiedenen Zeitschriften, Publikationen.</p> <p>Praxisorientiertes Kennenlernen von elektronischen Medien (Wissen vermittelnde Seiten im Internet, E-Books, etc.).</p> <p>Darstellung der Ziele und Auswirkungen von Werbungen mittels (positiver und negativer) Beispiele.</p> <p>Darlegung von rechtlichen Regelungen, ethischen Vorschriften bezüglich der traditionellen Medien und der Internetnutzung.</p> <p>Die Schüler sollen einen Einblick darüber bekommen, wie sie mithilfe der Suchmaschinen im Internet an verschiedene Informationen gelangen können.</p> <p>Regeln und Möglichkeiten der Sicherung des Datenschutzes sollen bekanntgegeben werden.</p> <p>Darlegung der schädlichen Auswirkungen von Internet- und Spielsucht.</p>
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>
<ul style="list-style-type: none"> - a média társadalmi szerepe - a reklám és a fogyasztás összefüggése - a médiatartalmak és a valóság összefüggése - az internet használatának szabályai, a helyes etikai magatartás és felelősség - a számítógép, az internetfüggőség veszélyei 	<p>Ismerkedés a hagyományos médiával a különféle folyóiratokon, kiadványokon keresztül.</p> <p>Az elektronikus médiák (internetes ismeretterjesztő oldalak, e-book stb.) használatának gyakorlása.</p> <p>Reklámok céljainak, hatásainak bemutatása különféle (pozitív és negatív) példákon keresztül.</p> <p>Jogszabályok, etikai előírások ismertetése a hagyományos média és az internet használat esetében.</p> <p>Gyakoroltassuk különféle ismeretek hozzájutásának módjait az internetes keresők segítségével.</p> <p>Az adatbiztonság szabályainak, megteremtési lehetőségeinek ismertetése.</p> <p>Az internet- és játékküggőség kóros hatásainak bemutatása.</p>

HELYI TANTERV

I. Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások, ezek óraszámjai

Az iskolában az egyes évfolyamokon tanított tantárgyakat és azok óraszámait az alábbi táblázat (óraterv) foglalja össze.

I.1. Óraterv táblázat

Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban	Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai								A gimnáziumi képzés nevelési-oktatási szakasza				
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9/Ny	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom													
magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5	4	4	3	3	2	3	4	4	5
Nemzetiségi nyelv és irodalom													
nemzetiségi nyelv és irodalom	5	5	5	5	5	5	5	5	16	5	5	5	6
Matematika													
matematika (N/M)	4	4	4	4	4	4	3	3	2	3	4	4	4
Történelem és állampolgári ism.													
történelem (N)					2	2	2	2	2	2	2	4	3
állampolgári ismeretek (N)								1					1
hon- és népismeret *													
német népismeret (N)	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1
Etika / hit- és erkölcsstan (N/M)	1	1	1	1	1	1	1	1					
Természettudomány és földrajz													
környezetismeret (N)			1	2									
természettudomány ** (N/M)					2	2						2	
kémia							1	2	0	2	2		
fizika (N/M)							2	2	0	2	3		
biológia (N/M)							2	2	1	3	2		
földrajz (N)							2	1	1	2	2		
Idegen nyelv													
első élő idegen nyelv				0	2	2	3	3	3	5	5	5	5
második élő idegen nyelv										3	3	3	3
Művészetek													
ének-zene (N/M)	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1			1
vizuális kultúra (N/M)	1	1	1	1	1	1	1		0	1		1	
dráma és színház ***													
mozgóképkultúra és médiaismeret													1
Technológia													
technika és tervezés (N/M)	1	1	1	1	1	1							
digitális kultúra (N/M)			1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	0
Testnevelés és egészségfejlesztés													
testnevelés (N/M)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

közösségi nevelés (osztályfőnöki) (N/M)					1	1	1	1	1	1	1	1	1
kötött célú órakeret												4	4
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23	27	26	28	28	32	32	32	30	29
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	1	0	0	0	0	0	0	3	3	3	5
Maximális órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30	34	34	34	34	34
Lehetséges maximális nemzetiségi órakeret	27	27	27	28	31	31	33	33	38	38	38	38	38
Órakeret a 2020-21-es tanévtől a Koch Valéria Iskolaközpontban	26	26	26	27	31	31	33	33	36	38	38	38	37

***A magyar hon- és népismeret** tantárgyat – intézményi döntés alapján – az 5–8. évfolyamok tananyagába integrálva tanítjuk. Az intézmény helyi tantervei (magyar nyelv és irodalom, német népismeret, földrajz, történelem, ének zene, vizuális kultúra, osztályfőnöki óra) tartalmazzák az integrált tartalmakat és az integrálás módját (pl. népismeret projektek).

A 11. évfolyamon **az integrált természettudományos tantárgy oktatása során is alkalmazzuk a projektoktatás módszereit. Integrált tantárgyak: biológia, fizika, földrajz, kémia.

*****A dráma és színház tantárgyat** részben az 5–8. évfolyamok tananyagába integrálva tanítjuk, részben színházlátogatás, részben tömbösített órák keretében. Az intézmény helyi tantervei (magyar nyelv és irodalom, német nyelv és irodalom, történelem, osztályfőnöki óra, etika) tartalmazzák az integrált tartalmakat és az integrálás módját.

(N/M) : a tantárgyat német és/vagy magyar nyelven tanítjuk.

Az alsó tagozaton az egynyelvű osztályokban a magyar nyelv és irodalom kivételével minden tantárgyat németül tanítunk.

A 2. évfolyamon (a 2025-26. tanévben a 3. évfolyamon is) a testnevelésóra keretében megvalósított **úszásoktatást** kéthetente egy alkalommal két testnevelésóra összevonásával szervezzük meg.

I.2. A helyi tanterv alapjául szolgáló kerettantervek, irányelvek és alapprogramok

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók:

- Kerettantervek:
 - Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára
 - Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára
 - Kerettanterv a gimnáziumok 9–12. évfolyamára
 - A nemzetiségi nevelés-oktatás kerettanterve
- Irányelvek és alapprogramok:
 - Irányelvek a nemzetiségi oktatáshoz
 - A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
 - Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához
 - Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók neveléséhez-oktatásához
 - A kollégiumi nevelés országos alapprogramja

I.3. A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében alapfeladat az írás és olvasás készségének elsajátítása, a közösségek kialakítása, az eredményes szocializáció megvalósítása. Kiegészítő feladat a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és a tanulásszervezési folyamat.

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képességek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint a pályaválasztás és a pályaaorientáció segítése.

A gimnáziumban folyó nevelés-oktatás alapvető feladata a korábbi képzési szakaszban kibontakozott képességek továbbfejlesztése, a készségek és a tudástartalmak elmélyítése és megszilárdítása. Feladatunk tanulóink felkészítése a felnőtt társadalomba való beilleszkedésre az ehhez szükséges műveltségtartalom biztosításával, továbbá a felsőfokú tanulmányokra történő felkészítés és a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák fejlesztése.

Pedagógiai feladataink:

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával,
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása,
- az önálló tanulás és az önművelés megalapozása,
- fokozatosan alapozzuk meg és folyamatosan bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és tanulásszervezési módokat,
- fokozatosan vezetjük át a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe,
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését és gazdagítását változatos módszerekkel (pl. drámapedagógia) kívánjuk megvalósítani,
- az önismeret alakítása, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztése, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, az iskolai közösségekben,
- a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük,
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával.
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével;

Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés és testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg. Az intézmény nemzetiségi jellegéből adódóan az alsó tagozaton a heti 5 testnevelés órából 2, a felső tagozaton és a gimnázium 9. és 10. évfolyamán 1 óra kötelező jelleggel német néptánc.

A 4. néptánc és az 5. testnevelés óra látogatása alól a tanuló – kérelme alapján – az alábbiak szerint kaphat felmentést:

- A 4. (néptánc) óra alól felmentést kérhet az a gimnáziumi tanuló, aki **német néptánc-együttesben táncol**, és erről egyesületi igazolást hoz. Az 5. testnevelés óráról felmentést az kaphat, aki minimum heti 2 táncpróbán vesz részt, és ezt egyesülete igazolja.
- A 4. (néptánc) és az 5. testnevelés óra alól az a gimnáziumi tanuló kérhet felmentést, aki **versenyszerűen sporttevékenységet folytat, igazolt, egyesületi tagsággal rendelkezik vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportol, a tanévre érvényes versenyengedélye van, és a sportszervezete igazolja, hogy az általa szervezett edzéseken részt vesz.**
- Az 5. testnevelés óra alól felmentést kérhet az a tanuló, aki: **sportszervezetben legalább heti két óra sporttevékenységet folytat, ami a délután szervezett testnevelés órával ütközik, és a félévre érvényes, a sportszervezet által kiállított igazolása van.**

I.4. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Választható érettségi vizsgatárgyak:

Az iskola helyi tantervében szereplő bármely tantárgy érettségi tantárgyként választható, amennyiben a tanuló teljesíti a vizsgára bocsátás feltételeit.

A kötelező tanórákon való részvétellel vállaljuk az érettségire való felkészítést a következő tantárgyakból:

- a) **Közép szinten:** magyar nyelv és irodalom, német nemzetiségi népismeret, angol nyelv, történelem, matematika, fizika, biológia, kémia, digitális kultúra
- b) **Emelt szinten:** német nyelv és irodalom, angol nyelv.

Fakultáció 2 tantárgy választásával, heti 2x2 óra a 11. és 12. évfolyamon:

A kötelező tanórákon felül érettségi vizsgára készítjük fel a tanulókat a 11. és 12. évfolyamon választható fakultációs tanórák továbbá szakköri órák keretében a következő tantárgyakból:

- a) **Közép szinten:** földrajz, testnevelés, digitális kultúra
- b) **Emelt szinten:** magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, fizika, biológia, kémia, digitális kultúra, földrajz.

Ha a tanuló nem választ fakultációt, akkor

- a **11. évfolyamon** heti 2 órában az integrált természettudományos tantárgyat tanulja és további két órában érettségi felkészítésen vesz részt (1-1 óra történelem, illetve matematika),
- a **12. évfolyamon** heti 4 órában érettségi felkészítésen kell részt vennie (2-2 óra történelem, matematika, vagy magyar választás szerint).

A 11-12. évfolyamon az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatokat és követelményeket a helyi tantervek tartalmazzák. Letölthető az intézmény honlapjáról: <https://www.kvi-pecs.hu/hu/helyi-tanterv>.

Az egy fakultációs tárgyat választó tanulónak a 12. évfolyamon heti két órában érettségi felkészítésen (történelem, matematika, vagy magyar) kell részt vennie.

Azoknak a tanulóknak, akik két vagy több fakultációs tárgyat választanak, de egyik sem természettudományos tárgy, a 11. évfolyamon az integrált természettudományos tárgyat (heti 2 órában) teljesíteniük kell.

Azoknak a 12. évfolyamos tanulóknak, akik a 11. évfolyam végén előrehozott érettségi vizsgát tettek

- két olyan **tantárgyból**, amelyekre a 11. évfolyamon fakultációra jártak, nem kell az utolsó tanévben plusz érettségi felkészítő órát választaniuk, míg
- **ha egy tárgyból** érettségiztek, akkor 2 érettségire felkészítő órát kell választaniuk (matematikát, történelmet, vagy magyar nyelv és irodalmat).

Az intézmény a 10. évfolyam második félévében közzé teszi a választható tantárgyak és az azokat tanító tanárok nevét. Amennyiben a tanuló később úgy dönt, hogy a szabadon választott tantárgya óráit valamilyen okból nem kívánja látogatni, vagy helyette más tárgyat kíván felvenni, lehetősége van arra, hogy újra éljen választási jogával. Ezt a jogot a 11. évfolyam félévének ill. év végének zárásakor, valamint a 12. évfolyam félévének zárásakor gyakorolhatja. Más tantárgy választása esetén, illetve a közép szintről emelt szintre való áttéréskor a tanuló a szaktanárral megbeszélve az előző időszakban tanultakból különbözeti vizsgát tesz.

Mindenféle választási, illetve változtatási szándékot írásban kell kérvényezni az iskola igazgatójánál. A váltás akkor történhet meg, ha a benyújtott kérvény alapján az igazgató – a szaktanárokkal egyeztetve – azt engedélyezi. A kérvények benyújtásának határideje a mindenkori (félévi, illetve év végi) osztályozó értekezet.

A tanuló tanév elején választhat nem kötelező tanórai foglalkozásokat, vagy kötelezően választott tanórai foglalkozásokat, szakköröket. Döntése után a választott órák látogatása, valamint tantárgyi követelményeinek elsajátítása a tanuló kötelességévé válik.

I.5. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség biztosítását az alábbi területekre kiterjedően értelmezzük:

- a nevelésbe/oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása,
- a nevelés/oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás,
- a teljesítmények értékelése,
- a neveléshez/oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,
- a neveléssel/oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés,
- a nevelésben/oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása,
- a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint
- a nevelésben/oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti
valamely személy vagy csoport

- jogellenes elkülönítése egy köznevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban,
- olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat, illetve nem felel meg a szakmai szabályoknak, és mindezek következtében nem biztosítja a tanulmányok folytatásához, az állami vizsgák letételéhez szükséges, az általában elvárható felkészítés és felkészülés lehetőségét.

Esélyegyenlőségi célkitűzések intézményünkben:

Olyan körülményeket kell kialakítani, hogy megvalósuljon

- a megkülönböztetés megszüntetése,
- az egyenlő bánásmód,
- az emberi méltóság tiszteletben tartása,
- a társadalmi szolidaritás.

Minden tervezett infrastrukturális és tartalmi, szakmai fejlesztés esetén kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók nevelési-oktatási helyzetének javítására a beruházások megvalósítása során.

A fenti célok megvalósítása érdekében folyamatosan figyelemmel kísérjük

- a településen élők szociális helyzetét,
- a közszolgáltatások elérhetőségét,
- a gyermekek/tanulók (HH/HHH ill. SNI) eloszlását az egyes iskolai osztályokban,
- a gyógypedagógiai nevelést, oktatást,
- a lemorzsolódás arányát,
- a továbbtanulási mutatókat,
- a tanórán kívüli programokon való részvételt,
- az iskolán kívüli segítő programokon való részvételt,
- a kompetencia-mérések eredményeit,
- az infrastruktúrát és az ahhoz való hozzáférést,
- a módszertani képzettséget,
- az intézményi és szervezeti együttműködések (egyházak, kisebbségek, civil szervezetek).

A köznevelési intézményekben nem működhetnek olyan szakkörök, diákkörök és egyéb tanulói, hallgatói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejáratása, megbélyegzése vagy kirekesztése.

Az intézmény lehetőséget biztosít a szülők, illetve a gondviselők részére a köznevelési esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos panasztételre. Az intézmény minden szülői, gondviselői panaszt kivizsgál, a panaszt és a vizsgálat eredményét írásban rögzíti. Tájékoztatja a fenntartót az esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos minden panasztételről, a panasztételi eljárás lefolytatásába és a vizsgálat eredményének megállapításába a fenntartó képviselőjét és

a panasztevő felet bevonja. Az iskola honlapján közzétesszük az intézmény panaszkezelési szabályzatát.

I.6. A csoportbontás és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

A német nyelv és irodalom, illetve a német nyelven tanított tantárgyak esetében alapvető szempont, hogy csoportbontásban tanítjuk. Ettől eltérni csak kis létszámú osztályok (max 23 fő) esetén lehet. A gimnáziumban a német nyelv és irodalom csoportokat a nyelvi szintek alapján alakítjuk ki. A besoroláshoz saját tanulóink a 8. évfolyam végén tesztet írnak, a külsős tanulók esetében a német nyelvi felvételi eredményeket vesszük figyelembe.

A **matematika** tantárgyat az 5. évfolyamtól nem osztály-, hanem évfolyambontásban tanítjuk, biztosítva ezzel a német nyelvű matematika tanulásának lehetőségét, illetve a tehetséggondozó csoportban való részvételt. A gimnáziumban a matematika csoportbontás a 9.-12. évfolyamokon a tanítás nyelve és a matematika-kompetenciák alapján történik (magyar nyelvű tehetséggondozó, magyar nyelvű normál, német nyelvű tehetséggondozó, német nyelvű normál). A csoportokba sorolás a központi matematika felvételi eredmények és a szerint történik, hogy milyen nyelven szeretné tanulni a szaktárgyat a tanuló.

A gimnáziumban az **angol nyelvet** évfolyamonként minimum 4 csoportban tanítjuk. A csoportok beosztását a 9. évfolyam elején felmérés alapján határozzuk meg.

Csoportváltás egy adott évfolyamon kérelem, szaktanári vélemény és szintfelmérő alapján lehetséges. Nyelvi szint nem ugorható át, a csoportváltás csak az eggyel magasabb csoportba lehetséges. A 11. évfolyam végéig letett előrehozott érettségi vizsgák és C1-es komplex nyelvvizsgák megváltoztathatják az angol nyelvi csoportok összetételét.

Az angol nyelv tantárgy esetében intézményi elvárás, hogy a tanuló a 12. évfolyam végére legalább C1 szintű nyelvtudást szerezzen, ezért szorgalmazzuk, hogy a tanuló akkor jelentkezzen a 11. évfolyamon előrehozott érettségi vizsgára, ha ezt teljesíteni tudja, azaz érvényes felsőfokú C1/C2 szintű komplex nyelvvizsgával rendelkezzen. Ebben az esetben az osztályozó vizsga érdemjegye jeles, a tanuló mentesül mind az írásbeli, mind a szóbeli osztályozó vizsgakötelezettség alól. Más esetben a helyi tanterv követelményeinek kell megfelelnie írásbeli és szóbeli osztályozó vizsgákon.

Angol nyelvből az előrehozott érettségi vizsga megszerzése nem mentesít a felsőbb évfolyamokon az angol tanórákon való részvétel alól. A középszintű érettségi eredménnyel rendelkezők számára emelt szintű érettségire felkészítő, az emelt szintű érettségi eredménnyel rendelkezők számára C1-es nyelvvizsga felkészítő foglalkozásokat szervezünk. A tanórák látogatása alól mentességet abban az esetben kaphat a tanuló, ha a 11. évfolyam végére angoltól érettségi vizsgát tett (közép- vagy emelt szintű) és felsőfokú, komplex C1-es nyelvvizsgával rendelkezik.

A 2025-26-os tanévben bevezetjük az **olasz, mint idegen nyelv tantárgy** tanítását a gimnázium 9. évfolyamán heti 3 órában. Az olasz nyelvet választó tanulók e mellett heti 2 tanórában tovább tanulják az angol nyelvet.

A gimnázium 10.-11.-12. évfolyamain az olasz nyelvet szakkör keretében tanulhatják a tanulók.

II. A tanulók előmenetele

II.1. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei. Egyéni munkarend

A továbbhaladás feltételei

A tanuló magasabb évfolyamba akkor léphet, ha a helyi tanterv által előírt tanulmányi követelményeket minden kötelező és választott tantárgyól a tanév végén sikeresen, legalább elégséges (2) szinten teljesítette. Az iskola helyi tanterve rögzíti az értékelési szempontokat és a konkrét tantárgyi követelményeket.

A tanév végi elégtelen osztályzat a javítóvizsgán javítható, erre az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban kerül sor. Az évfolyamonkénti és tantárgyankénti vizsgakövetelmények a Pedagógiai program mellékletét képezik, és az iskola honlapján megtalálhatók.

Ha a tanuló hiányzása az adott tanévben meghaladja a 250 órát, a tanév végén osztályozóvizsgára utasítható, ha nem áll rendelkezésre elegendő számú jegy a tanuló értékeléséhez. A sikertelen osztályozóvizsga vagy a vizsgaengedély elutasítása esetén a tanuló az évfolyam ismétlésére kötelezett. A nem tanköteles tanuló esetében osztályozóvizsga engedélyezhető. Elutasítás esetén megszűnik a tanuló jogviszonya, anélkül, hogy tanulmányait befejezte volna. Választott tantárgyat leadni - általános szabályként - csak lezárt félév után lehet. A választott tantárgy felvétele a körülmények mérlegelése után a szaktanár, illetve a tagozatvezető igazgatóhelyettes döntése alapján történik.

Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben csak a megismételt évfolyamról kap bizonyítványt a tanuló.

Középfokú iskolai tanulmányok folytatása esetén a sikeresen teljesített kilencedik évfolyam megismétlését az iskola igazgatója a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal akkor engedélyezheti, ha arra a gimnáziumi nevelés-oktatásba való bekapcsolódás folytatása miatt van szükség.

A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

Az igazgató a tanulót kérelmére mentesítheti a készségi tárgyak tanulása alól, ha azt egyéni adottsága vagy sajátos helyzete indokoltá teszi.

A sajátos nevelési igényű tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az igazgató mentesíti

a) az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és e helyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,

b) egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

Az érettségi vizsgán másik tantárgyat – a vizsgaszabályzat szerint – választhat a tanuló.

Egyéni munkarend

- Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető.
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 46.§-a alapján a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérvényezheti az egyéni munkarendet. Az indoklással ellátott kérelmet a tanévet megelőző június 15-éig lehet benyújtani az Oktatási Hivatalnak.
- Az egyéni munkarendben a tanuló mentesül a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvétel alól; felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel.
- Az egyéni munkarendű tanulónak – **félévi és tanév végi osztályzatainak megállapításához – valamennyi tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie az iskola pedagógiai programjában foglaltak szerint.**

- A tanuló az iskola igazgatójának előzetes engedélyével részt vehet a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon.
- A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével felvehető a napközibe és a tanulószobai foglalkozásokra.
- Az életvitelszerűen külföldön tartózkodó tanuló félévi minősítése az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.
- Ha az egyéni munkarend tartama alatt a tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

Hosszabb külföldi tartózkodás esetén a tanuló jogviszonya szünetel. Amennyiben később visszatér intézményünkbe, és a máshol töltött időszakról bizonyítványt hoz, tanulmányait folytathatja. A tanulók átvételével kapcsolatos tanügyi eljárási szabályokat (hiányzó tananyagrészek pótlása, beszámoltatás, különbözeti vizsga) az intézmény belső eljárásrendje tartalmazza.

II.2. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Célunk – tágabb értelemben –, hogy minden tanuló saját lehetőségeinek optimumáig jusson el értelmi, erkölcsi és testi fejlődésben egyaránt.

Célunk – szűkebb értelemben – a kialakított mérési értékelési rendszerben felmérni, hogy az iskola tanulói az adott évfolyamon, illetve a meghatározott mérési szakaszban hogyan tettek eleget az iskolánk kerettantervhez igazított helyi tantervében előírt követelményeknek.

Kiemelten hangsúlyozzuk a diagnosztikus és a fejlesztő értékelés szerepét és jelentőségét. Meggyőződésünk, hogy a tanulók akkor motiváltabban tanulnak, ha teljesítményük értékelésekor nagyon jól ismerjük a kiinduló állapotot, és ennek függvényében tervezzük meg a folyamatos fejlesztést. Eredményes nevelő-oktató munkánk egyik alapvető feltétele, hogy az értékelési rendszer iskolai szinten is egységes legyen, és azt valamennyien céltudatosan egységesen alkalmazzuk.

Az értékelés csak akkor érheti el a fentiekben vázolt célkitűzéseinket, ha az

- sokoldalú,
- objektív,
- ismeretekre és azok alkalmazására, tevékenységére irányul,
- igazodik a fejlesztési követelményekhez, belépő tevékenységformákhoz, továbbhaladási feltételekhez évfolyamonként, fejlesztési szakaszonként,
- változatos (szóbeli, írásbeli, szöveges, osztályzattal történő),
- rendszeres.

Az értékelésnél törekszünk:

- a pozitív teljesítmény-motiváció elérésére,
- az optimális értékelési rendszer kialakítására,
- készségtárgyaknál az elméleti és gyakorlati ismeretek összhangjára.

Mérési, értékelési rendszerünk alapelvei

- A pedagógusoknak folyamatosan és rendszeresen össze kell vetniük a tanulók fejlődéséről kapott adatokat a tanulók fejlődése iránt támasztott követelményekkel.
- Az ellenőrzés, értékelés nem szorítkozhat csupán az ismeretek, készségek értékelésére, folyamatosan kell értékelnünk a tanulók képességeinek, egész személyiségének fejlődését.
- A folyamatos nevelői megfigyeléseknél alkalmazzuk a fejlesztő, egyénre szóló szöveges értékelést szóban és írásban (kezdő szakasz).

- Nem csak a tanulók mechanikus emlékezetét vizsgáljuk, hanem fejlesztjük okkereső, problémamegoldó gondolkodásukat is.
- Az ellenőrzés, értékelés nem lehet fegyelmezés, retorzió eszköze.
- Az ellenőrzéshez megfelelő légkört kell teremteni.
- Fontos, hogy ha az értékelésnek – bármelyik a továbbiakban ismertetett formáját alkalmazzuk – minden esetben tükröznie kell a követelmény és a teljesítés viszonyát. Kialakításánál domináljon a motiváló szándék, az objektivitás.

Az értékelés fajtái

- **Diagnosztikus értékelés**

Célja: előzetes helyzetfeltárás a tanuló tudásáról a tanulás hatékonyságának javítása érdekében. Rögzíti egy-egy tanítási-tanulási szakasz kezdetén a tanulók induló tudásállapotát.

Alkalmazása: kiinduló, kezdő szint megállapítása egy-egy tanítási ciklus megkezdésekor, egy-egy új tantervi téma kezdetén, egy-egy téma lezárása előtt. (Az értékelés nem fejeződik ki érdemjegyekben.)

- **Formatív értékelés**

Célja: folyamatos információgyűjtés, a tanítási-tanulási folyamat állandó kísérője. Segítő, formáló szándékú. Felhívja a figyelmet az egyén haladási ütemére, eredményekre, hiányosságokra. A kapott mérési eredmények alapján fejlesztő hatású egyénre vonatkozó, megerősítő vagy korrekciós nevelő- oktató munkát tervezünk. Alkalmazása: a tanítási- tanulási folyamat egészében megerősítésre, korrigálásra, a tanulók önellenőrző, önértékelő képességének fejlesztésére is alkalmas.

- **Összegző-lezáró-minősítő értékelés**

Célja: A tanulók fejlődésének átfogó minősítése. Adott tanítási-tanulási szakasz lezárásakor az elért tudásállapot rögzítése, viszonyítás a követelmények tükrében az induló tudásállapothoz. Cél a minősítés. Alkalmazása: nagyobb tanulási témák, időegységek végén (félév, tanév vége).

- **Értékelés pedagógiai szakaszokhoz rendelt**

Az első pedagógiai szakaszban, az 1. évfolyamon félévkor és tanév végén, a második évfolyamon félévkor szöveges értékeléssel minősítünk. A 2. évfolyam tanév végétől a 12. évfolyam végéig a félévi és év végi teljesítmények értékelése osztályzattal történik.

Az előzőekben ismertetett értékelési formák mellett más módok és eszközök is alkalmazhatók adott időegység (naponta, hetente) alkalmával.

Ez történhet tetszőleges szimbólumok alkalmazásával. A konkrét teljesítményekhez kötődő, alternatív megoldások bármely területen és fejlesztési szakaszban alkalmazhatók.

Az értékelés elvei

- A tanuló továbbhaladásához minden területen a minimális követelményt teljesíteni kell.
- A tantárgyi értékelés tükrözze a helyi tantervben megfogalmazott követelmények és a teljesítés viszonyát, a fejlődésben elért eredményt.
- Tárja fel az elmaradás, a hibák okait.
- Hangsúlyozza a pozitívumokat.
- Legyen folyamatos, segítse elő a rendszeres megerősítést.
- Törekedjen mindenkor valamennyi tantárgy tekintetében objektivitásra, méltányosságra.
- A tantárgyi órákon a tanulók teljesítményét szövegesen vagy osztályzattal értékeljük.
- A félévi és az év végi értékelés összhangban kell, hogy legyen az évközi értékelések során adott szóbeli, írásbeli és jegyekben kifejezett visszajelzésekkel.
- Az írásbeli munkák értékelésekor útmutatást adunk a diákoknak a hatékony jegyzetelési technikák elsajátításához.
- A tanuló teljesítményének minősítése nem történhet csak írásbeli számonkérés alapján. A szóbeli feleletekkel, a szóbeli kifejezőkészség fejlesztésével fel kell készíteni a tanulókat a későbbi tanulmányaik során teljesítendő szóbeli vizsgákra.

- AZ SNI-s tanulók értékelése során biztosítjuk a tanulónak a szakértői bizottság szakvéleményében javasolt kedvezményeket.
- A tanulók szellemi termékeit és produktumait (pl. projektmunka) vissza kell adni, csak a tanuló engedélyével tarthatja meg a pedagógus.

Érdemjeggyel történő értékelés

A második évfolyam második félévétől az alábbi súlyozással:

- normál jegy (súly 100%): szóbeli feleletre, dolgozatra, házi feladatra, órai munkára, kiselőadásra,
- témazáró jegy (súly 200%): tematikai egységet lezáró dolgozatokra,
- az alapvizsga súlya:
 - magyar nyelv és irodalom, történelem, valamint német nyelv és irodalom tantárgyból: az írásbeli és szóbeli vizsgarész együttes érdemjegyének súlya 300%:
 - matematikából: írásbeli vizsga. A tanév végi osztályzat az első félévi osztályzatnak, a második félévi érdemjegyek átlagának és az alapvizsga érdemjegynek átlagaként kerül megállapításra, kis jegy (súly 50%): házi feladatra, órai munkára.

A pedagógusok a tanév első óráján ismertetik, hogy milyen feladatot és tevékenységet milyen érdemjeggyel értékelnek. Ettől csak a tanulók számára kedvező módon lehet eltérni.

Minden tantárgyból félévente a heti óraszámnak megfelelő számú (de legalább 3) érdemjeggyel kell rendelkezni.

Az ellenőrzés és értékelés fajtái:

- órai munka értékelése szóban,
- szóbeli felelet értékelése,
- írásbeli feladatok értékelése (írásbeli felelés egy anyagrészből; röpdolgozat: bejelentés nélkül, aznapi házi feladatból; kisdolgozat: bejelentett, kisebb anyagrészből; témazáró: minimum egy héttel korábban bejelentett, összefoglaló órán átismételt, teljes témakört felölelő): érdemjegy és megjegyzések,
- gyakorlati tevékenység, produktumok értékelése érdemjeggyel és szóban (kézségtárgyak),
- kutatási munkák, projekt munkák (fakultatív módon érdemjeggyel és szóban),
- házi feladatok,
- füzet- és mappavezetés értékelése (a tanév elején meghatározott szempontok alapján).

Írásbeli felmérések és beszámoltatások formái, rendje

- Tanév elején diagnosztikus mérésekkel tárjuk fel a tanulók induló tudását (csak százalékoljuk).
- Tanév közben évfolyamonként, tantárgyanként egységesített szempontok alapján témazáró dolgozatokat (tematikus tudáspróbák) iratunk.
- Tanév közben formatív mérésekkel szerzünk információkat folyamatosan a további fejlesztő munkához.
- A tantervi követelmények teljesítéséről félévkor és a tanév végén kritériumorientált, minősítő (szummatív) felméréssel győződünk meg.
- Vizsgák írásbeli részét (alapvizsga) osztályzattal vagy százalékosan értékeljük.
- Bemeneti, kimeneti mérések iskolánk minőségfejlesztési programjához kapcsolódóan jelennek meg az abban megjelölt évfolyamokhoz és tantárgyakhoz kidolgozott feladatsorokkal.
- Témazáró dolgozat naponta legfeljebb kettő iratható az osztályban tanító tanárok előzetes egyeztetésével. Időpontját egy héttel korábban be kell jelenteni. A röpdolgozatok eredményét tíz munkanapon belül, a témazáró dolgozatok eredményét 15 munkanapon

belül közölni kell a tanulókkal, és az e-naplóba be kell írni a dolgozat témájának megjelölésével.

- Az e-naplóba történő bejegyzéskor meg kell jelölni a felelet vagy a dolgozat jellegét.

A házi feladatok kitűzésének elvei és gyakorlata

A házi feladat céljai:

- begyakorolni, elmélyíteni és rögzíteni az órán tanultakat,
- önálló kutatómunkát végezni,
- alkotómunkát végezni.

Elvek:

- Házi feladatot nem öncélúan, hanem a fenti célokat szolgálva adunk.
- A házi feladat mennyiségét úgy határozzuk meg, hogy figyelembe vesszük a tanulók napi leterheltségét, a feladat időben történő megvalósíthatóságát.
- A házi feladat ne tartalmazzon új anyagot, ez azonban nem zárja ki azt, hogy időnként az önálló ismeretszerzést vagy az ismeretek bővítését szolgálja pl. kutatómunka formájában.
- A kötelező feladatoknál szem előtt kell tartani, hogy a feladatot minden diák meg tudja oldani.
- A házi feladat akkor éri el célját, ha az ellenőrzés megtörténik.
- A hibás házi feladat értékelésekor figyelembe kell venni, hogy a hiba a tanulónak felróható okokból fakad-e (hanyagosság, oda nem figyelés), vagy a tanuló képességeivel függ össze.
- A hanyagságból el nem készített, többszöri felszólításra be nem nyújtott, illetve hibás, hiányos házi feladat érdemjeggyel történő értékelésének módja a szaktanár kompetenciája. Különbséget teszünk a mulasztás okai szerint: nem büntetjük a tanulót, ha a hiány, hiba a feladat, vagy annak alapjául szolgáló tananyag meg nem értéséből fakad. A pedagógus az értékelésnél egyéb pedagógiai módszereket is alkalmazhat: pótdolgozat, feleltetés, plusz feladat. A szaktanár a tanév első óráján ismerteti a tanulókkal az értékelésre vonatkozó szabályokat.
- A hétvégére, tanítási szünetre legfeljebb annyi házi feladat adható, amennyi egyik óráról a másikra szokásos mennyiség, kötelező olvasmányok elolvasása viszont adható.
- A kutatómunkát és elmélyülést igénylő feladatoknál (pl. tanulói portfóliók, projektmunkák elkészítése) a határidők megállapításakor figyelembe kell venni a tanulók egyéb kötelezettségeit.
- Versenyfeladatok elkészítését csak attól a tanulótól lehet elvárni, aki önként vállalja a versenyzést. Több tantárgy esetén a diák versenyekre való benevezése a diákkal, illetve a szüleivel történő egyeztetés alapján történik.

A tantárgyi érdemjegyek pótlásának, javításának módjai és lehetőségei

Minden tanuló érdeke, hogy pontos tudása legyen saját fejlődéséről, ezért mindenkinek kötelessége, hogy rendszeresen beszámoljon tudásáról. Ha előre megbeszélte tudásmérésről maradt távol, kötelessége szaktanárával időpontot egyeztetni, és a lehető legrövidebb időn belül pótolni az elmaradt felmérést.

Meg kell adni a lehetőséget a tanulónak (pl. témazáró, felmérő stb.) pótlására, esetleg javítására akkor, ha a tanuló

- egészségügyi okok miatt,
- pszichés problémái miatt,
- esetleges egyéb nehézségei miatt

nem adott számot tudásáról vagy eredménytelen, minimumszint alatti volt a tanuló teljesítménye.

Ha a pótlás lehetőségét a tanuló önhibájából elmulasztja, viselnie kell az ezzel járó következményeket: Ha a második, szaktanárral egyeztetett időpontban sem írja meg a pótdolgozatot, akkor elégtelen érdemjegyet kap.

A tantárgyak szöveges és osztályzattal történő értékelése

Az alsó tagozaton az első évfolyamon és a második évfolyam első félévében szöveges értékelést alkalmazunk. Szöveges értékelésnél a tanulók tudásának dokumentálására az értékelő szöveget a tanárok, a tanítók fogalmazzák meg egységes keretek között szerkesztett, munkaközösségek által megtárgyalt és elfogadott minták alapján.

Osztályzattal történő értékelés

A második évfolyam végétől osztályzattal értékeljük a tanulókat.

A tanulók tudásának írásbeli (témazárók, felmérések) értékeléséhez a teljesítmények minimuma és optimuma közötti (0-100%) skálát a munkaközösségek tagjai megvitatják, majd a gyakorlatban a többség által elfogadott skálát egységesen használják.

Az egyes tantárgyak helyi tanterveiben szerepelnek a tárgyat tanító szaktanárok által kialakított tantárgyi értékelési skálák az alsó és felső tagozatra, valamint a gimnáziumra lebontva.

A szorgalom értékelésének kritériumai

A szorgalom a tanuló tanulmányi munkához való viszonyát jelenti, aktivitását és a munkavégzés színvonalát jelzi.

A tanuló szorgalmának értékelésekor kifejezésre jut:

- a tanuló tudás iránti igénye,
- feladattudata (pontosság, igényesség a feladatok elkészítésekor),
- a tanuló egyéni képességeihez mért teljesítménye,
- a részvétele, aktivitása a tanórák során,
- az elvégzett feladatok külalakja, az iskolai felszerelésre vonatkozó igényesség. (A felszerelés hiánya elbírálásánál a mindenkorli házirend szabályai érvényesek, és ezt ennek megfelelően kell figyelembe venni.)

Alapelvek az értékeléskor:

- A teljesítményeket a képességekhez mérjük.
- Figyelembe vesszük a diákok személyiségjegyeiből fakadó ismérveket (pl. az órai aktivitás során).
- Az adott diákra vonatkozó változásoknak (javulás vagy romlás) tükröződnie kell az értékelésben.
- A szorgalomjegytől el kell határolni a magatartásjegyet. (A fegyelmezettség önmagában nem példás szorgalom, illetve aki aktív, szorgalmas, nem biztos, hogy példás magatartású.)

A félévi és év végi minősítésről a nevelőtestületi értekezlet dönt.

A magatartás értékelésének kritériumai

A magatartás fogalma magában foglalja a tanuló viszonyát az iskola értékrendjéhez, társaihoz, tanáraihoz, az iskola dolgozóihoz, egyben jelzi a Házirendben foglalt szabályok betartásának szintjét.

A magatartás nem azonos a magaviselettel. A magatartásjegy kialakításában a tartás, a morális tulajdonságok (becsületesség, önfegyelem, segítőkészség, stb.) játsszák a döntő szerepet.

A magatartás kialakításának elvei:

- a magatartást a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodóan értékeljük,
- értékeljük a társakhoz való viszonyt (szolidaritás),
- a felnőttekhez való viszonyulást (udvariasság),
- a saját maga és mások iránt érzett felelősségérzetet,
- az iskola vagyontárgyainak megóvását,
- figyelembe vesszük a beszédstílust, a diák kulturált magatartás szabályaihoz való viszonyát az iskolában és az iskolai szervezésű rendezvényeken,
- a tanuló önmagához mért magatartásbeli változásait,
- az óra alatti magaviseletet (a fegyelmezettség szintjét),
- a Házirend betartását (késések, igazolatlan órák).

A magatartás és a szorgalom minősítésének formái és elvei:

- Hangsúlyozzuk, hogy az értékelésnél, a minősítésnél az iskola által támasztott erkölcsi követelmények jelentik a viszonyítási alapot.
- A pedagógusok folyamatosan, rendszeresen és következetesen reagálnak a tanulók megnyilvánulásaira (tanórán és a tanórán kívüli foglalkozásokon).
- Kirívó magatartásbeli vétség, illetve munkamorál feltűnő romlása esetén a szülőket szóban vagy írásban tájékoztatjuk.
- Kiemelkedő teljesítmény (versenyeredmény, rendezvényen való szereplés, szervezőmunkában való részvétel, stb.) jutalma szóbeli és/vagy írásbeli dicséret.
- Semmilyen körülmények között nem megengedett a kollektív büntetés. Az értékelés nem tükrözhet a pedagógus részéről rokon- vagy ellenszenvet.
- A folyamatos értékelés célja minden esetben a nevelés, a jobbítás, a segítségnyújtás.

Félévi és év végi minősítés:

- Figyelembe vesszük a tanuló önértékelését.
- Az osztályfőnök a tanulók, az osztályközösség véleményét figyelembe véve alakítja ki javaslatát.
- A félévi és év végi minősítésről a nevelőtestületi értekezlet dönt.
- A döntést vitás esetben (szavazategyenlőség esetén) az osztályfőnök hozza meg.

A részletes szabályozást a Házirend 8. fejezete tartalmazza.

Az értékelés speciális esetei:

Digitális oktatás alatti időszakban a munkarendnek megfelelő tantárgyi követelményeket minden szaktanár az első hét során ismerteti. Amennyiben a tanuló önhibáján kívül nem tudja ezeket teljesíteni, ezt neki (vagy kiskorú tanuló esetén törvényes képviselőjének) kell jeleznie szaktanárának és osztályfőnökének. Ha önhibáján kívül nem tudja teljesíteni a tantárgyi követelményeket, és emiatt félévi vagy tanév végi jegye nem állapítható meg, tudásáról osztályozó vizsgán tehet bizonyosságot. Egyéb esetekben nincsen mód utólagos értékelésre, osztályzata elégtelen. Ez esetben javítóvizsgát kell tennie.

II.3. A tanulók jutalmazásának elvei, formái

- Az iskola dicséretben részesíti azt a tanulót, aki
 - képességeihez mérten kiemelkedő munkát végez,

- példamutató közösségi magatartást tanúsít.
- A diákönkormányzat napján oklevéllel, éremmel jutalmazza az intézmény a kiemelkedő tanulmányi és/vagy sporteredményeket elért tanulókat. Az ünnepségre a tanulók az alábbi eredmények alapján kapnak meghívást:
 - iskolai verseny: 1-3. hely,
 - városi verseny: 1-5. hely,
 - megyei verseny: 1-10. hely,
 - regionális verseny: 1-15. hely,
 - országos és nemzetközi verseny: döntősök (1-30. hely).
- A több éven át kiemelkedő tanulmányi- és sport- teljesítményt nyújtó, továbbá az iskola érdekében kiemelkedő közösségi munkát végző tanulókat, valamint az OÁTV/OKTV 1.-10. helyezetteit a ballagás alkalmával jutalmazzuk meg. A kitüntetettek az általános iskolában oklevél- és könyvjutalomban, a gimnáziumban plakettben részesülnek..

A jutalmazás formáit az intézmény Házirendje tartalmazza.

Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók tantárgyi dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni.

A tanulók a tanév végén könyvvel és oklevéllel jutalmazhatók. A jutalmak odaítéléséről - a pedagógusok és az osztályközösség javaslatának meghallgatása után – az osztályfőnök dönt.

II.4. Fegyelmező intézkedések formái és alkalmazásának elvei

Fegyelmi büntetést kap az a tanuló, aki a Házirendben megfogalmazott vétségeket elköveti. A büntetés formáit szintén az intézmény Házirendje tartalmazza.

A különösen súlyos vétségek fegyelmi bizottság elé kerülnek.

A fegyelmi tárgyalást a nevelőtestület saját tagjai közül választott legalább háromtagú bizottsága folytatja le. A bizottság tagja ezen felül a Szülői Egyesület delegáltja és a iskolai diákönkormányzat elnöke. A bizottság az elnökét saját tagjai közül választja meg.

II.5. Alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának szempontjai

Az iskolai oktatásban alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket és taneszközöket a műveltségterület oktatásában érintett pedagógusok közössége választja ki az Nkt.-ban rögzített módon elérhető, az Oktatási Hivatal által közzétett tankönyvjegyzékből.

A kötelezően előírt tankönyvek közül a Pedagógiai Programunk megvalósítása szempontjából kedvezőbbet választjuk. A választott tankönyvek mellett oktatási-nevelési céljaink elérése érdekében – részben pedagógusaink által fejlesztett – segédleteket is használunk.

A tankönyvellátás rendjét az intézményi SzMSz melléklete tartalmazza.

II.6. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt

A NETFIT 4 fittségi profilban 9 mérés segítségével jellemzi a tanulók állóképességét, erejét, hajlékonyságát és testösszetételét. A mérések eredményei tesztől függően két illetve három zónába kerülhetnek. Egészségzónába, fejlesztési zónába, fokozott fejlesztési zónába.

Testösszetétel és tápláltsági profil:

Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)

Testmagasság mérése

Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

Aerob fitességi (állóképességi) profil:

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

Vázizomzat fitességi profil:

Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége

Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága

Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje

Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje

Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil:

Hajlékonysági teszt – térdhajlítói izmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

A NETFIT szoftveres alkalmazása olyan személyre szabott értékelési lehetőséget kínál minden tanuló számára, amely vizuálisan is szemlélteti a fitességi állapotot, valamint konkrét ajánlásokat fogalmaz meg a fejlesztés érdekében.

A felmérés testnevelés órákon, illetve előre meghatározott időpontokban, 2 projektnapon történik. A két projektnapon a vázizomzat fitességi profilból a törzsemelést és az ütemezett fekvőtámaszt, valamint az aerob fitességi (állóképességi) profilt mérjük.

A helyi tantervben és a tanmenetekben is szerepel a NETFIT felmérési rendszer.

III. A Pedagógiai Program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A felszerelések és taneszközök jegyzékét a melléklet tartalmazza.

IV. A Pedagógiai Programmal kapcsolatos egyéb intézkedések

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,
- a Szülői Egyesület
- az iskola fenntartója.

A pedagógiai programot a főigazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. Az elfogadás során a jogszabályban meghatározottak szerint a diákönkormányzatok és a szülői szervezet véleményezési jogot gyakorolnak.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követően a 2024-25. tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál,

- az iskola irattárában,
- az intézmény igazgatójánál,
- az intézmény honlapján.

A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása

1. A Pedagógiai Programot az általános iskolai diákönkormányzat véleményezte.

Kelt: Pécs, 2025. szeptember 1.

Személyes Zorba

az általános iskolai diákönkormányzat
vezetője

2. A Pedagógiai Programot a gimnáziumi diákönkormányzat véleményezte.

Kelt: Pécs, 2025. szeptember 1.

Stigonyi Edit

a gimnáziumi diákönkormányzat
vezetője

3. A Pedagógiai Programot a kollégiumi diákönkormányzat véleményezte.

Kelt: Pécs, 2025. szeptember 1.

Cserézy Boglárka

a kollégium diákönkormányzat
vezetője

4. A Pedagógiai Programot az intézmény szülői szervezete véleményezte.

Kelt: Pécs, 2025. szeptember 1.

Óriásy Zsuzsanna

az iskolai szülői szervezet
elnöke

5. A Pedagógiai Programot az intézményi alkalmazotti közössége véleményezte.

Kelt: Pécs, 2025. szeptember 1.

Borjai Lajos

pedagógusok képviselője

6. A Pedagógiai Programot az intézmény vezetője készítette.

Kelt: Pécs, 2025. szeptember 1.

Amreinné Pesti Ágnes

Amreinné Pesti Ágnes
igazgató

7. A Pedagógiai Programot a fenntartó jóváhagyta.

Kelt: Budapest, 2025. szeptember 1.

Englenderné Hock Ibolya

Englenderné Hock Ibolya
elnök

Magyarországi Németek Országos Önkormányzata

